

15

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΩΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

VII.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

«Δεῖ πειθαρχεῖν θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»
Ἄποδ. Πέτρος.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΜΕΤ' ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤ'.

ΑΝΤΙΤΥΠΑ 3000

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΚΥΡΙ
ΟΔΟΣ ΤΑΚΗ 13
1938

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΩΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει τις προδιαγραφές για την εκπόνηση των εργασιών των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Οι προδιαγραφές αυτές είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της ποιότητας των εργασιών και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί οφείνουν να ακολουθούν αυστηρά τις προδιαγραφές αυτές και να παρέχουν στους μαθητές την απαραίτητη βοήθεια και υποστήριξη. Οι μαθητές οφείνουν να ακολουθούν αυστηρά τις προδιαγραφές αυτές και να παράσχουν εργασίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις. Οι προδιαγραφές αυτές είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της ποιότητας των εργασιών και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί οφείνουν να ακολουθούν αυστηρά τις προδιαγραφές αυτές και να παρέχουν στους μαθητές την απαραίτητη βοήθεια και υποστήριξη. Οι μαθητές οφείνουν να ακολουθούν αυστηρά τις προδιαγραφές αυτές και να παράσχουν εργασίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΝ

Α'. ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Πῶς διετέθη ὁ κατὰ φύσιν ἄνθρωπος πρὸς τὰ φυσικὰ φαινόμενα; Ὁ κατὰ φύσιν ἄνθρωπος, βλέπων μετὰ θαυμασμοῦ καὶ καταπλήξεως τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ ἡλίου ἀνατολήν, τὴν δύσιν αὐτοῦ καὶ τὸν σκοτισμὸν τῆς γῆς, τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπειροπληθῶν ἀστέρων ἐν τῷ οὐρανῷ, τὸν αἰφνίδιον αὐτῶν ἀφανισμόν, τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀπειρίαν ἄλλων φυσικῶν φαινομένων, ἐπροσωποποίησε καὶ ἐθεοποίησεν αὐτά, τὰς δ' ἐναλλαγὰς τοῦ αὐτοῦ φυσικοῦ φαινομένου ἐξέλαβεν ὡς περιπετείας καὶ πάθη τοῦ θεοῦ, π. χ. τὸν μὲν μαρασμὸν τῆς φύσεως ὡς θάνατον τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ βλάστησιν ὡς γέννησιν ἢ ἀνάστασιν αὐτοῦ.

Πρὸς τὴν φύσιν ἐπὶ ταῖς περιπετείας αὐτῆς ἠοθάνθη ὁ ἄνθρωπος ἰσχυρὰν συμπάθειαν καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν (τὸν Διόνυσον), διότι ἐν μέσῳ αὐτῆς διαρκῶς ἐξῆ ἔβλεπε τὴν γῆν ἀπαύστως ἀναφύουσαν ἐκ τοῦ μητρικοῦ αὐτῆς κόλπου ἀπειρίαν βλαστήσεως καὶ καρπῶν καὶ δὴ τὴν γλυκυτάτην σταφυλήν (τὸν θεὸν ἀναγεννώμενον), καὶ αἴφνης τὸ θέρος ἢ τὸ φθινόπωρον ἔβλεπε τὰ ἄνθη κλίνοντα τὴν ὥρην αὐτῶν κεφαλὴν καὶ ἀποθνήσκοντα, τὰ δένδρα φυλλορροοῦντα, τὰ πάντα μαραινόμενα καὶ ἐκτάδην ἐξαπλούμενα εἰς τὸν παγερὸν τῆς μητρὸς κόλπον, ὃν περιέβαλλε μετ' ὀλίγον τὸ λευκὸν τῆς χιόνος καὶ τῶν πάγων σάβανον (τὸν θεὸν σπαρασσόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων).

Πῶς ἐξεδήλωσεν οἱ Ἕλληνες τὴν πρὸς τὸν Διόνυσον συμπάθειαν; Τὴν πρὸς τὸν Διόνυσον συμπάθειαν οἱ κἀτοικοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ οἱ ἀμπελοουργοὶ θὰ ἐξεδήλωνον κατ' ἀρχὰς διὰ ζωνηρῶν συναισθηματικῶν ἐκρήξεων καὶ ἀρρῦθμων ἁσμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ συνώδευον καὶ δι' ἀναλόγων κινήσεων, σὺν τῷ χρόνῳ δ' ὁμῶς ἐδημιούργησαν ἕσματα λυρικά παραφόρου ἐνθου-

17280

σιασμοῦ (διότι θὰ ἦδον μαινόμενοι ὡς μεθύοντες), ἀδόμενα πρὸς αὐλὸν καὶ συνοδευόμενα διὰ ζωνηρῶν μιμικῶν (ὄρχηστικῶν) κινήσεων, τὰ ὁποῖα ἐκάλεσαν *διθύραμβους*. Οἱ χορευταὶ συγκινοῦμενοι, ὅτε ἔψαλλον τὰς περιπετείας τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὸ μανίας καταλαμβανόμενοι ἐζήτησαν νὰ συμπάσχωσι μετὰ τοῦ θεοῦ, γινόμενοι ἀκόλουθοι αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου μετημφιέννυντο εἰς Σατύρους, δαίμονας τῶν δασῶν καὶ τῆς ἀγρίας φύσεως, οἵτινες κατ' ἀρχὰς ἀπετέλουν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀρκαδικοῦ θεοῦ Πανός, ἀλλὰ κατόπιν προσεκολλήθησαν, ἄγνωστον ποῦ τὸ πρῶτον καὶ πότε, εἰς τὴν λατρείαν τοῦ νεήλυδος ἐκ Θράκης θεοῦ τοῦ οἴνου, τοῦ πολυπαθοῦς Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία εἶχεν ἐπικρατήσει νικηφόρος ἐν Πελοποννήσῳ καὶ δὴ καὶ ἐν Ἀθήναις. Παρίσταντο τραγόμορφοι ὡς ὁ Πάν¹, φέροντες κέρατα τράγων, δξέα ὄτα, ὄϊνα σιμῆν, γένειον, λασίας κνήμας, χηλὰς καὶ οὐρὰν τράγου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ χορευταὶ, μεταμφιεχνόμενοι εἰς τούτους, ἐκαλοῦντο καὶ αὐτοὶ *τράγοι*, φέροντες προσέτι στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ τοῦ Διονύσου, καὶ καλύπτοντες τὸ πρόσωπόν διὰ φύλλον, φλοιοῦ δένδρων κλπ. χάριν παραισθήσεως (illusion)· οὕτως ἔπασχον *ἐκσταῖν*², οἷαν βλέπομεν ἐν ταῖς Βάκχαις τοῦ Εὐριπίδου, πιστεύοντες ὅτι ὄντως ἦσαν Σάτυροι.

¹ Ἀλλὰ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ μορφήν ἔλαβεν ὁ διθύραμβος ἐν Κορίνθῳ. Ἐκεῖ ὁ Λέσβιος ποιητὴς Ἀρίων, τυγχάνων τῆς προστασίας τοῦ τυράννου τῆς πόλεως Περιάνδρου, ἐνεφάνισε κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Διονύσου κύκλιον χορὸν ἐκ 50 ἀνδρῶν, οἵτινες μετημφιεσμένοι εἰς Σατύρους ἦδον πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ διθύραμβον καὶ ὠροῦντο κύκλῳ ἐν περιτέχνῳ ῥυθμῷ. Τὸ θρησκευτικὸν τοῦτο ἄσμα, προκαλέσαν τότε διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ἐκτελέσεως τὸν γενικὸν θαυμασμόν, μετηνέχθη καὶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πεισιστραίου, ὅστις ἰδρύσας τῷ 534 π. Χ. ἐν Ἀθήναις τὰ μεγάλα Διονύσια εἰσήγαγε καὶ τὸν διθύραμβον εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐορτῆς. Ἐκτοτε ὁ τύραννος καὶ οἱ φιλόμουσοι Πεισιστρατίδαι παρεσκεύαζον διὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ταύτας τῆς πόλεως ἐορτὰς καλλι-

¹ Ὑπὸ τίνα μορφήν ἐφαντάζοντο τοὺς θεοὺς των οἱ Προμυκηναῖκαὶ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἰδὲ ἡμετ. Πραγματεῖαν : *Αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἐν Ἀρκαδίᾳ*, ἐκδοθησομένην λίαν προσεχῶς.

² Περὶ ἐκστάσεως ἰδὲ ἡμετ. Πραγματεῖαν : *Τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν* ἐν σ. 17 κέ. 62 κέ.

στους χορούς, ἵνα ἄδοντες καὶ ὀρχούμενοι ἐν ὀρχήστρῳ περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διονύσου ἐκτελῶσι διθυράμβους, τοὺς ὁποίους θὰ ἐποιοῦν ἀντὶ ἀμοιβῆς εἰδικοί ποιηταί. Ἄλλ' ἐν Ἀθήναις οἱ χορευταὶ μετήλλαξαν μορφήν, μεταμφιεσμένοι εἰς Σιληνοὺς, ἵππανθρώπους ὁμοίους περίπου πρὸς τοὺς Κενταύρους, ἔχοντας λάσιον τὸ δέσμα καὶ πόδας καὶ οὐρὰν ἵππου· καὶ ὅμως καὶ μετὰ τὴν μεταλλαγὴν ταύτην οἱ χορευταὶ ἐξηκολούθησαν καλούμενοι κατὰ τὴν κρατήσασαν πλέον παράδοσιν **τράγοι**.

Ἐκ τοῦ διθυράμβου τὸ δράμα Ἡ συμπάθεια καὶ ἡ παραίσθησις χορευτῶν καὶ θεατῶν θάπτεται ἐν ἰσχυροτάτῃ, ἐὰν ἔβλεπον αὐτὸν τὸν θεὸν πάσχοντα ἢ διηγούμενον τὰ πάθη αὐτοῦ. Ὅντως ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, μεταμφιεσμένος ἤδη εἰς Διόνυσον, ἀπεσπᾶτο τῶν λοιπῶν χορευτῶν καὶ ἀναβαίνων ἐπὶ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ διελέγετο ἐν τροχαϊκῷ τετραμέτρῳ ἢ (ὑστερον) ἰαμβικῷ τριμέτρῳ πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν παθημάτων του. Αἴφνης ὅμως ὁ ἐξ Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς ποιητῆς Θέσπις, ὅστις εἶχεν εἰσαγάγει καὶ τὰ ἐξ ὀθόνης προσωπεῖα, ἀντὶ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ εἰσήγαγεν ἴδιον πρόσωπον ὡς τὸν θεόν, ἀνεξάρτητον τοῦ χοροῦ, τὸν **ὑποκριτὴν** (*ὑποκρίνεσθαι* ἀποκρίνεσθαι), ὅστις θάπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ χοροῦ (τοῦ κορυφαίου) καὶ θίρηγεῖτο τὰς περιπετείας του (τοιοῦτον ἀνάλογον διάλογον παρέχει ὁ διθυράμβος τοῦ Βακχυλίδου *Θησεύς*, ὅπου χορὸς Ἀθηναίων ὑποβάλλει ἐρωτήσεις πρὸς τὸν κορυφαῖον αὐτοῦ Αἰγέα, βασιλέα τῶν Ἀθηναίων, εἰς ὃς ἐκεῖνος ἀποκρίνεται, ἰδὲ ἡμετ. Λυρ. Ἀνθολ. 204,5). Μεθ' ὃ ὁ χορὸς ὠρχεῖτο ἐκδηλῶν ἐν ᾧσματι τὰ κατέχοντ' αὐτὸν συναισθήματα. Οὕτως ἔχομεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν **διάλογον** κορυφαίου καὶ ὑποκριτοῦ ἰστοροῦντα τὰ πάθη τοῦ θεοῦ, στοιχεῖον ἐπικόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ᾧσμα τοῦ χοροῦ, τὸ **χορικόν**, τὸ ἐκδηλοῦν τὰ συναισθήματ' αὐτοῦ, στοιχεῖον λυρικόν, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τῶν δύο τούτων στοιχείων παρήχθη ἐκ τοῦ διθυράμβου νέον εἶδος ποιήσεως, τὸ **δράμα**, κληθὲν οὕτω, διότι ἀντὶ νεκρᾶς διηγήσεως μύθων ἀπωτάτου παρελθόντος ἔχομεν ἀπτήν ζωντανὴν ἀναπαράστασιν αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι καὶ οὕτω παριστάμεθα πλέον οὐχὶ ὡς ἀπλοὶ ἀκροαταί, ἀλλ' ὡς αὐτόπται μάρτυρες αὐτῶν, *δραμένων* ἐνώπιον ἡμῶν (πρβλ. *τελετή, ὄργια* (ἐργάζομαι), *λειτουργία*: τὸ πάλαι θὰ ὠνομάζετο *τραγῳδία* ὡς τράγων ᾠδὴ ἢ ᾠδὴ πρὸς τὸν τράγον, τὸν Διόνυσον), τὸ ὁποῖον ὡς τέκνον τοῦ διθυράμβου ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς: 1) τὸν χορὸν ἐκ 50 ἀνδρῶν μετημφιεσμένων καὶ φερόντων

στέφανον κισσοῦ, 2) παρίστατο ἐν ὀρχήστρῳ περὶ βωμῶν τοῦ Διονύσου, 3) ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ θεοῦ, ἀποτελοῦν μέρος τῆς λατρείας αὐτοῦ, 4) ἐδιδάσκετο ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ κατὰ τὰ Διονύσια καὶ 5) ἀπὸ τῆς παλινορθώσεως τῆς δημοκρατίας μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν τυράννων τῶν Ἀθηνῶν ὠρίζοντο κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς πολιτείας τρεῖς πλούσιοι πολῖται, οἱ **χορηγοί**, ἀναλαμβάνοντες τὰς δαπάνας τῆς διδασκαλίας τῶν δραμάτων τριῶν ποιητῶν, ἀμιλλωμένων πρὸς ἀλλήλους ἐν ἀγῶνι περὶ τῆς νίκης ἐκάστου διὰ μιᾶς **τετραλογίας** ἤτοι τεσσάρων δραμάτων, ἵνα διὰ τούτων ψυχαγωγῆται ὁ κυρίαρχος δῆμος, ὅπως εἰς τὰς αὐλὰς ἡγεμόνων καὶ τυράννων συνέρρουσιν μεγάλοι λυρικοί, Σιμωνίδης, Πίνδαρος, Βακχυλίδης, Ἀνακρέων, τέρποντες αὐτοὺς διὰ τῶν ᾠμάτων αὐτῶν.

Διαίρεσις τοῦ δράματος, ἐξέλιξις τῆς τραγωδίας.
Οἱ μῦθοι τοῦ Διονύσου ἠδύναντο νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο θεμελιώδεις κατηγορίας, 1) εἰς τοὺς θλιβεροὺς, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὰ πάθη τοῦ θεοῦ, καὶ 2) εἰς τοὺς φαιδρούς, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τοὺς θριάμβους τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ μεγίστη φαιδρότης καὶ εὐθυμία ἐβασίλευε καὶ κατὰ τὸν **κῶμον**, ὅστις ἦτο ἡ ὄμιλος μεθυόντων μὲ τὰ πρόσωπα ἐπιχερισμένα διὰ τρυγός, περιερχόμενος θορυβωδῶς μὲ ἀχαλινώτους ἀστεῖσμούς τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, ἢ ἱερά πομπὴ προσερχομένη εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου, καθ' ἣν χορὸς μετημφισμένων πρὸ τοῦ ᾄσματος εἰς τὸν θεόν, **κῶμον** καὶ αὐτοῦ καλουμένου, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦτο, ἐν μέσῳ δαιμονίων ἀλαλαγμῶν ἐξ-απέλυε κατὰ τοῦ κοινοῦ παντοῖα σκώματα (πρβλ. καὶ τοὺς γεφυρισμούς κατὰ τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς Ἐλευσίως¹⁾). Ἐντεῦθεν καὶ τὸ δράμα διεσπάσθη εἰς τὴν **τραγωδίαν**, ἔχουσαν τὴν ὑπόθεσιν σοβαρὰν καὶ θλιβεράν, καὶ 2) εἰς τὴν **κωμωδίαν** (**ῶδὴν κῶμου**), ἔχουσαν φαιδρὰν καὶ ἱλαρὰν τὴν ὑπόθεσιν.

Χάριν ποικιλίας αἱ ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων κύκλων μύθων, ἐκ τῶν μύθων ἡρώων ἐπίσης πολυπαθῶν, ὅτε κατ' ἀνάγκην συμμετεβάλλετο καὶ ὁ χορὸς, ἀποτελούμενος ἐκ προσώπων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὸν ἥρωα, μετ' ἀναλόγου περιβολῆς, διότι ἄλλως τὰ πάθη τοῦ ἥρωος οὐδὲν διαφέρουν καὶ οὐδεμίαν συμπάθειαν θὰ προσκάλουν παρὰ τῷ χορῷ. Ἀλλ' ἐν τῷ οἱ Σάτυροι (ἢ Σιληνοὶ) ἐξετοπίζοντο βαθμηδὸν ἐκ τῆς τραγωδίας, διτηρήθη-

¹⁾ Περὶ τούτου ἰδὲ τὴν ἡμετέραν πραγματείαν **Τὰ Μυστήρια τῆς Ἐλευσίως** ἐν σ. 54-5.

σαν ὅμως ἔξ εὐλαβείας πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν εὐθύμων ἑορτῶν ἐν ἰδιαιτέρῳ εἶδει δράματος ἰλαροῦ, ἐν τῷ *σατυρικῷ δράματι*, τοῦ ὁποίου ὁ χορὸς ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς ἐκ Σατύρων, ἔχων κορυφαῖον Σιληνόν. Σατυρικὸν δράμα ἦτο ἀναγκαίως καὶ διὰ λόγους ψυχαγωγικοὺς τὸ τέταρτον δράμα πάσης τετραλογίας παντὸς τραγικοῦ ποιητοῦ, ὡς φαιδρὰ κατακλείς τῆς διδασκαλίας τῶν σοβαρῶν τραγωδιῶν.

Ἐπειδὴ ὁ εἰς ὑποκριτῆς ἦτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ ὑποδυθῇ πολλὰ πρόσωπα, ὁ τραγικὸς Αἰσχύλος προσέθηκε καὶ δεύτερον, καὶ ὁ μὲν ὑποδυόμενος τὸν ἥρωα ἐκαλεῖτο *πρωταγωνιστής*, ὁ δὲ ἀντιδρῶν *δευτεραγωνιστής*. Οὕτως ὁ *διάλογος*, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε διεξήγετο μόνον μεταξὺ τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ, ἐνισχυθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ δευτεραγωνιστοῦ καὶ ἐπεκταθεὶς κατίσχυσε τῶν *χορικῶν* (ἡσμάτων) καὶ ἀπέβη ὁ πρωτεύων, ἐν ᾧ τὰ χορικά τὸ δευτερεῖον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μῦθοι περιεῖχον καὶ γυναικεῖα πρόσωπα, προσετέθησαν καὶ τοιαῦτα, τὰ ὅποια ὅμως ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Β'. ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ θεάτρου. Οἱ διθύραμβοι καὶ τὰ δράματα ἐδιδάσκοντο ἐν Ἀθήναις παρὰ τὰς ΝΑ. κλιτύς τῆς Ἀκροπόλεως ἐντὸς τεμένους τοῦ Διονύσου ἐν κυκλικῇ ὀρχήστρᾳ, ἣτις ἐν τῷ μέσῳ εἶχε βωμὸν (*θυμέλην*;) τοῦ θεοῦ, περὶ ὃν ὠρχεῖτο ὁ χορὸς, πανταχόθεν δὲ ἐπλημμύρουσαν κύκλῳ περὶ τὴν ὀρχήστραν πλήθη θεατῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰς πρώτας θέσεις κατεῖχον οἱ ἐπίσημοι καὶ δὴ οἱ ἱερεῖς, πρῶτος δὲ πάντων ὁ ἱερεὺς τοῦ Διονύσου. Ἐπειδὴ ὅμως ὑφίστατο ἀνάγκη ἰδίου οἰκήματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ ὑποκριταὶ νὰ ἀμφιεννύωνται καὶ νὰ μεταμφιεννύωνται κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ δράματος, πρὸς τοῦτο δὲ κατεσκευάσθη πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν τῆς ὀρχήστρας ξύλινον παράπηγμα, ἢ *σκηνή* (ἦτοι καλύβη), ἔκτοτε οἱ θεαταὶ ἐθεῶντο ἀπὸ τῶν τριῶν ἄλλων πλευρῶν τῆς ὀρχήστρας.

Τὸ πρῶτον θέατρον. Ἴνα ὅμως οἱ θεαταὶ ἀπόνως θεῶνται καὶ ἀκούωσιν εὐκρινῶς τὰ διδασκόμενα ἔργα, κατεσκευάσθησαν χάριν αὐτῶν περὶ τὴν ὀρχήστραν ἴκρια, ξύλινα ἐδώλια, στηριζόμενα ὡς τὰ πολλὰ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν νοτίων κλιτύων τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς πολλὰς σειρὰς ὁμοκέντρους, ὧν ἑκάστη ἐπομένη ἦτο ὑψηλότερα τῆς προηγουμένης καὶ μὲ σταθερῶς μεγεθυνο-

μένην ἀκτίνα, ἐξ ὧν τὴν πρώτην σειρὰν περὶ τὴν ὀρχήστραν, τὸ **πρῶτον ξύλον**, κατελάμβανον οἱ ἐπίσημοι. Ἐπειδὴ ὁμως τὰ ἴκρια κατέρρευσαν περὶ τὸ 500 π. Χ., ἴσως κατὰ τὰς πτέρυγας, ὅπου δὲν ἐστηρίζοντο τὰ ἐδῶλια ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, θὰ ἔγιναν τότε προσχώσεις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπου ὑπῆρχον κοιλότητες, καὶ οἱ θεαταὶ εἴτε θὰ ἐκάθηντο ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἴτε ἐπὶ ἐδωλίων ξυλίνων ἢ κτιστῶν, καλυπτομένων διὰ λιθίνων πλακῶν (πάντως οὐδὲν ἴχνος ἐδωλίων ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν εὐρέθη ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ κατὰ τὰς διαφόρους ἀνασκαφάς), οὕτως ὥστε ὁ ὅλος οὗτος ἐπικλινῆς χώρος νὰ γίνῃ ἅμα καὶ κοῖλος, ἀμφιθεατροειδής, κληθεὶς διὰ τοῦτο καὶ **κοῖλον**. Τοιοῦτον θὰ ἦτο τὸ θέατρον ἐπὶ Περικλέους, τὸ **ἐν Διονύσου** (τεμνεία) καλούμενον, τὸ ὁποῖον ἀπετελέσθη 1) ἐκ τῆς **ὀρχήστρας** χάριν τοῦ χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν, 2) ἐκ τῆς **σκηνης** καὶ 3) ἐκ τοῦ **κοίλου** ἢ κυρίως **θεάτρου** χάριν τῶν θεατῶν.

Ἐξέλιξις τοῦ θεάτρου. Ἄλλὰ περὶ τὸ 350 π. Χ. ἤρξατο ἢ ἐκ Πειραικοῦ (πωρίνου) λίθου κατασκευὴ ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ νέου θεάτρου, ὅπερ ἐπερατώθη ἐπὶ τοῦ ῥήτορος Λυκούργου καὶ κατὰ μέγα μέρος σφίζεται καὶ σήμερον Πίν. Β'.

Α'. Τὸ κοῖλον τούτου χωρίζεται ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας, ἐχούσης διάμετρον 27 μ. περίπου, δι' εὐρέος διαδρόμου Πίν. Β' (ὅστις ἐχρησίμευε διὰ τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδον τῶν θεατῶν ἐκ τοῦ θεάτρου καὶ κατὰ μὲν τὸ κέντρον ἦτο στενωτέρος, κατὰ δὲ τὰς πτέρυγας Πίν. Β' ι-κ εὐρύτερος πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐξόδου τῶν θεατῶν), ἀπετελεῖτο δὲ ἐξ 78 ἐπαλλήλων σειρῶν καθισμάτων, δυναμένων νὰ περιλάβωσι τρισμυρίους θεατάς, ἄνευ ἐρείσματος τῶν νότων, ἡμικυκλικῶν σχεδόν, ὁμοκέντρων, ἀνερχομένων κατὰ μικρὸν κανονικῶς κατὰ τὴν ὁμαλὴν ἀνωφέρειαν τοῦ ἐδάφους, αἵτινες ἠκολούθουν τὰ τόξα τῶν κύκλων, οἵτινες ἔχοντες κέντρον τὸ τῆς ὀρχήστρας καὶ ἀκτίνα κατὰ σταθερὸν μῆκος ἐκάστοτε μηχανομένην διεγράφοντο μετὰ τὸν διάδρομον. Ἡ ἀνωτέρα ἐπιφάνεια τῶν καθισμάτων δὲν ἦτο ἐπίπεδος, ἀλλὰ τὸ μὲν πρόσθιον τμήμα αὐτῆς, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο, Πίν. Γ', εἶχεν ὕψος 0,33 μ., τὸ δὲ ὀπίσθιον Πίν. Γ' e f ἦτο χαμηλότερον κατὰ 0,04 μ., τὸ μὲν ἵνα παῖσιν ἐν αὐτῷ ἀνετώτερον οἱ πόδες τῶν καθημένων ἐπὶ τῆς ἀμέσως ἐπομένης ὑψηλοτέρας σειρᾶς, τὸ δὲ ἵνα διευκολύνῃ τὴν δι' αὐτοῦ κυκλοφορίαν. Ἐπειδὴ τῶν ἐδωλίων, ἐφ' ὧν ἐκάθηντο, τὸ ὕψος 0,33 μ. δὲν παρεῖχεν ἀνετον κάθισμα (τὰ σημερινὰ καθίσμα-

τα ἔχουσι μέσον ὕψος 0,45 μ. περίπου), ἐφρόντιζον οἱ θεαταὶ νὰ ἐπαυξάνωσιν αὐτὸ διὰ τυλῶν (προσκεφαλαίων), ὡς ἐκόμιζον μεθ' ἑαυτῶν οἴκοθεν. Δι' ἕκαστον θεατὴν διετίθετο γῶρος μήκους 0,33 μ., καθοριζόμενος δι' εὐθειῶν γραμμῶν ἐγχαράκτων ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ἐπιφανείας τοῦ καθίσματος. Πολυτελέστερα καὶ φέροντα ἐρεῖσματα τῶν νώτων ἦσαν τὰ 67 καθίσματα τῆς α' σειρᾶς τῆς κατωτάτης, πάντα ἐκ πεντελησίου μαρμάρου, ἐφ' ὧν ἐκάθητο ἱερεῖς, στρατηγοί, ἄρχοντες, πρέσβεις καὶ ὅσοι εἶχον τιμηθῆ διὰ *προεδρίας*, λαμπρότατος δὲ πάντων ἦτο ὁ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς σειρᾶς θρόνος, κεκοσμημένος καὶ δι' ἀναγλύφων παρασιτάσεων, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ ἱερεὺς τοῦ Διονύσου Ἐλευθερέως, Πίν. Δ'. Ἴδιον τμήμα τοῦ θεάτρου, τὸ *βουλευτικόν*, ἦτο προωρισμένον διὰ τοὺς 500 βουλευτάς, ὅπως ὕστερον καὶ τὸ *ἐφηβικόν* διὰ τοὺς ἐφήβους.

Τὸ κοινὸν εἰσῆρχετο εἰς τὸ θέατρον διὰ τῶν *παρόδων*, διόδων μεταξὺ τῶν πτερύγων τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς, Πίν. Ε' I, τὴν δὲ εὐκόλον κυκλοφορίαν αὐτοῦ ὑπεβοήθουν τὸ μὲν τὰ δύο *διαζώματα* Πίν. Β' I, Ε' I, εὐρεῖς διάδρομοι διασχίζοντες τὸ κοῖλον παραλλήλως πρὸς τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων καὶ διαιροῦντες αὐτὸ εἰς 3 ἀνίσους *ζώνας* (τὰ τμήματα τοῦ κοίλου τὰ μεταξὺ δύο ἐφεξῆς διαζωμάτων)· τὸ ἀνώτατον διαζῶμα Πίν. Β' I εἶχε τὸ πλάτος συνήθους ὁδοῦ, διότι ἀπετέλει συνέχειαν ὁδοῦ τῆς πόλεως φερούσης ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀκρόπολιν· τὸ δὲ αἰ *κλίμακες* Πίν. Β' I x. Ε' I, δι' ὧν ἀνήρχοντο οἱ θεαταί, ἀποτελοῦσαι προέκτασιν ἀκτίνων τοῦ κύκλου τῆς ὀρχήστρας, ἀνερχόμεναι μέχρι τῆς ἀνωτάτης σειρᾶς τῶν ἐδωλίων καὶ διαιροῦσαι τὸ κοῖλον εἰς σφηνοειδῆ τμήματα, τὰς *κερκίδας*. Τῆς κάτω ζώνης αἰ κλίμακες εἶναι 14, αἰ κερκίδες 13. Ἄλλ' αἰ κερκίδες τῆς β' καὶ γ' ζώνης ὡς πολὺ εὐρύτεραι διετέμνοντο καὶ διὰ διαμέσων κλιμάκων, ὑποδιαιρούμεναι ἐκάστη εἰς δύο μικροτέρας κερκίδας, ὡς βλέπομεν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἐπιδαύρου Πίν. Ε' I, ὅπερ εἶναι τὸ λαμπρότατον ὑπόδειγμα ἀρχαίου θεάτρου καὶ δὴ τοῦ κοίλου, σωθὲν σχεδὸν ὀλόκληρον, ἔργον τοῦ νεωτέρου Πολυκλείτου, θαυμαζόμενον διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρμονίαν· ἡ ὀρχήστρα αὐτοῦ εἶναι πλήρης κύκλος, ἐν ᾧ ἡ τοῦ Διονυσιακοῦ εἶναι πεταλοειδής.

Β' ἵνα καλυφθῆ ἡ ἀσχημία τῆς ξυλίνης σκηνῆς καὶ ἀποκρύπτονται αἱ κινήσεις τῶν ὑποκριτῶν, ἐτέθη πρὸ αὐτῆς παραλλήλως μέγα ἐκ σανίδων διάφραγμα, τὸ *προσκήνιον*, Πίν. Ε' I, ἀφήνον μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τῶν δύο πτερύγων τοῦ κοίλου τὰς δύο Παρόδους.

Τούτο ζωγραφούμενον (σημνογραφία) παρίστα ἀνάκτορον Πίν. ΣΤ' ἢ ἄλλο τι (δάσος, σπήλαιον, ναὸν κλπ.) κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ δράματος, ἔφερε θύραν (ἢ θύρας), δι' ἧς παρήχοντο ἐπὶ τὴν ὄρχηστραν ὁ ἦρωσ τῆς τραγωδίας ἢ εἰσήχοντο εἰς αὐτὸ ὡς εἰς κατοικίαν του, ἐν ᾧ ὁ χορὸς παρήχοντο ἐπὶ τὴν ὄρχηστραν ἢ ἐξήχοντο ἐκεῖθεν διὰ τῶν παρόδων. Ὁ δεῦτερος ὑποκριτής, εἰς δὲν ἦτο οἰκείος τοῦ πρωταγωνιστοῦ, παρήχοντο ἢ διὰ τῆς δεξιᾶς (ὡς πρὸς τὸν θεατὴν) παρόδου, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχοντο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἢ διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης Πίν. Ε' Ι.

Ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Λυκούργου καὶ ἡ σκηνὴ κατεσκευάσθη λιθίνῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδενὸς ἀρχαίου θεάτρου διεσώθη ἡ σκηνὴ ὡς εἶχε κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους, ἀλλὰ πᾶσαι εἶναι τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων ἢ ἔχουν μεταρρυθμισθῆ κατὰ τοὺς Ῥωμ. χρόνους, ὅτε οἱ ὑποκριταί, ἀποσπασθέντες τοῦ Χοροῦ, ὅστις διαρκῶς ἔφθινε, ἔπαιζον ἐν δαπέδῳ τῆς σκηνῆς ἐπιμήκει, ὑπὲρ τὸ 1 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὄρχηστρας, ὅπου ἐκαλεῖτο *λογεῖον*, Πίν. Ζ', καταργηθέντος τοῦ προκαλύπτοντος τὴν σκηνὴν Προσκηνίου, ὅπου μετεβλήθη εἰς ὑποσκήμιον, κοσμοῦν τὸ ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ λογείου μέτωπον αὐτῆς Πίν. Ζ'. Ὁ τοῖχος ὁ ἐν τῷ βάθει τοῦ λογείου Πίν. Ζ' ἔφερε τρεῖς πύλας, δι' ὧν παρήχοντο οἱ ὑποκριταί ἢ ἐξήχοντο. Ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ πιστεύουσιν ὅτι καὶ ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις οἱ ὑποκριταί ἔπαιζον ἐν τῷ λογεῖῳ κεχωρισμένοι τοῦ Χοροῦ, ὅστις ἴστατο καὶ ὠρχεῖτο ἐν τῇ ὄρχηστρᾳ, ὁ φιλολογικὸς καὶ ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος εἶναι διηρημένοι εἰς δύο στρατόπεδα, ὧν τὸ μὲν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Γερμανοῦ Dörpfeld, τοῦ εισηγητοῦ τῆς νέας θεωρίας, δέχεται τὴν ὄρχηστραν ὡς πεδῖον δράσεως ὑποκριτῶν καὶ Χοροῦ, τὸ δὲ τὴν ὄρχηστραν διὰ τὸν Χορὸν καὶ τὸ λογεῖον διὰ τοὺς ὑποκριτάς. Τὴν κρίσιμον λύσιν τοῦ ζητήματος θὰ δώσῃ ἡ ἐνδεχομένη εὔρεσις σκηνῆς ἀρχαίου θεάτρου, ἀπορροεύσης ἐκ τῶν κλασσικῶν χρόνων καὶ μὴ μεταρρυθμισθείσης ἐν νεωτέροις χρόνοις.

Γ. ΣΚΕΥΗ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ.

Ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν εἰς μόνον ὑποκριτής, ἵνα εἶναι περίοπτος, θάνεβαιεν ἐπὶ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ (θυμέλης) καὶ ἐκεῖθεν θὰ διελέγετο πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ· ἀλλ' ἄφ' οὔτου προσετέθη καὶ δεῦτερος ὑποκριτής, δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νάναβαίνωσιν

ἀμφότεροι ἐπὶ τὴν αὐτὴν θέσιν. Ὅθεν κατῆλθον εἰς τὸ δάπεδον τῆς ὄρχηστρας, ὅπου καὶ ὁ Χορός, ἀλλ' ἵνα ἐναργῶς διακρίνονται τῶν χορευτῶν καὶ εἶναι περίοπτοι, ἐφρόντιζον νὰ παρίστανται μεγαλοσωμότεροι, ὡς ἦσαν οἱ ἥρωες καὶ διότι τοῦτο ἀπῆται τὸ μέγεθος τοῦ θεάτρου καὶ ἡ ἀπόστασις αὐτῶν ἀπὸ τῶν θεατῶν καὶ τὸ μὲν ὕψος τοῦ σώματος ἠϋξάνον 1) διὰ τῶν *κοθόρων*, ὑποδημάτων φερόντων ὑψηλὰ καττύματα, ἐν ᾧ τὰ τοῦ χοροῦ ἔφερον λεπτότερα, 2) διὰ τοῦ *προσώπειου*, φέροντος τὸν λεγόμενον *ῶγκον*, ἔξαρμα τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω ὡς περίθετον φενάκην (τὰ προσώπεια μετεχειρίζοντο ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν παράδοσιν, ἵνα ἀποκρύπτωσι τὸ γνωστὸν τοῖς θεαταῖς πρόσωπον τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ χορευτοῦ καὶ κερδαίνωσι τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα εἶχε τὸ μυθικὸν πρόσωπον· πλὴν τούτου ὁ αὐτὸς ὑποκριτὴς ὑπεδύετο διάφορα πρόσωπα καὶ διὰ τοῦτο ὄφειλε νὰ μεταλλάσῃ προσώπειον), ἔφερον δὲ ταῦτα ἔντονα χαρακτηριστικά τοῦ φύλου, τῆς ἡλικίας, τῆς διαθέσεως κλπ., Πίν. Θ', καὶ Β) διὰ χιτῶνων ἐχόντων ἐγγρόους κατακορύφους ῥαβδώσεις (ὀπτική ἀπάτη). Τὸ δὲ πάχος ἠϋξάνον διὰ τῶν *σωματίων* (παραγεμισμάτων), *προστερνιδίων*, *προγαστριδίων*, καὶ διὰ *χειρίδων*, *ἀναξυρίδων* κλπ. Πρὸβλ. Πίν. Η'.

Ἐν τούτοις τὰ τῆς σκευῆς τῶν ὑποκριτῶν κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους εἶναι ἀβέβαια καὶ ἀσαφῆ.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ σπουδαιότερα τῆς τραγωδίας πρόσωπα εἶναι ἥρωικά, ἡγεμόνες, ἐπιφανεῖς ἄνδρες κλπ., αἱ δὲ διδασκαλίαι ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς ἱεραὶ τελεταὶ καὶ οἱ ὑποκριταὶ λειτουργοὶ τούτων, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ἦσαν συνήθως φανταστικά, πομπώδη καὶ μεγαλοπρεπῆ, ὅπως καὶ σήμερον οἱ Κληρικοὶ ἐν μεγάλας τελεταῖς φέρουσι βαρυτιμότατα ἄμφια. Ἐφόρουσαν χιτῶνας ποδήρεις, ἔχοντας ἄνθη ἐνυφασμένα, ἱμάτια δὲ ἢ χλαμύδας πορφυρᾶς καὶ χρυσοπίστους. Οἱ χορευταὶ ἔφερον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν καὶ τὴν κοινωνικὴν τάξιν περιβολήν, προσώπεια καὶ χρυσοῦς στεφάνους κισσοῦ¹.

Δ'. Αἱ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ ΤΩΝ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Ἐὰν πρὸ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ διδασκαλίας. Ἡ μεγαλοπρεπεστάτη πασῶν τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν ἐν Ἀθήναις ἦσαν τὰ

¹) Ἐκτενέστερον τὰ τῆς Εἰδαγωγῆς εἰς τὴν ἑρμηνεῖαν ἀρχαίας τραγωδίας ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἡμετέροις Διδακτικοῖς ἐν σ. 283—89.

Τοῦτο ζυγγραφούμενον (σκηνογραφία) παρίστα ἀνάκτορον Πίν. ΣΤ' ἢ ἄλλο τι (δάσος, σπήλαιον, ναὸν κλπ.) κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ δράματος, ἔφερε θύραν (ἢ θύρας), δι' ἧς παρήρχετο ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ὁ ἦρωας τῆς τραγωδίας ἢ εἰσέρχετο εἰς αὐτὸ ὡς εἰς κατοικίαν του, ἐν ᾧ ὁ χορὸς παρήρχετο ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ἢ ἐξήρχετο ἐκεῖθεν διὰ τῶν παρόδων. Ὁ δεῦτερος ὑποκριτής, ἐὰν δὲν ἦτο οἰκεῖος τοῦ πρωταγωνιστοῦ, παρήρχετο ἢ διὰ τῆς δεξιᾶς (ὡς πρὸς τὸν θεατὴν) παρόδου, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἢ διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης Πίν. Ε' Ι.

Ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Λυκούργου καὶ ἡ σκηνὴ κατεσκευάσθη λιθίνῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδενὸς ἀρχαίου θεάτρου διεσώθη ἡ σκηνὴ ὡς εἶχε κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους, ἀλλὰ πᾶσαι εἶναι τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων ἢ ἔχουν μεταρρυθμισθῆ κατὰ τοὺς Ῥωμ. χρόνους, ὅτε οἱ ὑποκριταί, ἀποσπασθέντες τοῦ Χοροῦ, ὅστις διαρκῶς ἔφθινε, ἔπαιζον ἐν δαπέδῳ τῆς σκηνῆς ἐπιμήκει, ὑπὲρ τὸ 1 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὀρχήστρας, ὅπερ ἔκαλεῖτο *λογεῖον*, Πίν. Ζ', καταργηθέντος τοῦ προκαλύπτοντος τὴν σκηνὴν Προσκηνίου, ὅπερ μετεβλήθη εἰς ὑποσκήμιον, κοσμοῦν τὸ ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ λογείου μέτωπον αὐτῆς Πίν. Ζ'. Ὁ τοίχος ὁ ἐν τῷ βάθει τοῦ λογείου Πίν. Ζ' ἔφερε τρεῖς πύλας, δι' ὧν παρήρχοντο οἱ ὑποκριταί ἢ ἐξήρχοντο. Ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ πιστεύουσι ὅτι καὶ ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις οἱ ὑποκριταί ἔπαιζον ἐν τῷ λογεῖῳ κεχωρισμένοι τοῦ Χοροῦ, ὅστις ἴστατο καὶ ὠρχεῖτο ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, ὁ φιλολογικὸς καὶ ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος εἶναι διηρημένοι εἰς δύο στρατόπεδα, ὧν τὸ μὲν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Γερμανοῦ Dörpfeld, τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς νέας θεωρίας, δέχεται τὴν ὀρχήστραν ὡς πεδῖον δράσεως ὑποκριτῶν καὶ Χοροῦ, τὸ δὲ τὴν ὀρχήστραν διὰ τὸν Χορὸν καὶ τὸ λογεῖον διὰ τοὺς ὑποκριτάς. Τὴν κρίσιμον λύσιν τοῦ ζητήματος θὰ δώσῃ ἡ ἐνδεχομένη εὔρεσις σκηνῆς ἀρχαίου θεάτρου, ἀπορροεύσης ἐκ τῶν κλασσικῶν χρόνων καὶ μὴ μεταρρυθμισθείσης ἐν νεωτέροις χρόνοις.

Γ. ΣΚΕΥΗ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ.

Ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν εἰς μόνον ὑποκριτής, ἵνα εἶναι περίοπτος, θάνεβαινον ἐπὶ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ (θυμέλης) καὶ ἐκεῖθεν θὰ διελέγετο πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ· ἀλλ' ἀφ' οὔτου προσετέθη καὶ δεῦτερος ὑποκριτής, δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νάναβαίνωσι

ἀμφότεροι ἐπὶ τὴν αὐτὴν θέσιν. Ὅθεν κατῆλθον εἰς τὸ δάπεδον τῆς δοχῆστρας, ὅπου καὶ ὁ Χορός, ἀλλ' ἵνα ἐναργῶς διακρίνωνται τῶν χορευτῶν καὶ εἶναι περίοπτοι, ἐφρόντιζον νὰ παρίστανται μεγαλοσωμότεροι, ὡς ἦσαν οἱ ἥρωες καὶ διότι τοῦτο ἀπῆτει τὸ μέγεθος τοῦ θεάτρου καὶ ἡ ἀπόστασις αὐτῶν ἀπὸ τῶν θεατῶν· καὶ τὸ μὲν ὕψος τοῦ σώματος ἠῦξανον 1) διὰ τῶν *κοθόρων*, ὑποδημάτων φερόντων ἡψηλὰ κατῦματα, ἐν ᾧ τὰ τοῦ χοροῦ ἔφερον λεπτότερα, 2) διὰ τοῦ *προσωπείου*, φέροντος τὸν λεγόμενον *ῶγκον*, ἕξαρμα τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω ὡς περίθετον φενάκην (τὰ προσωπεῖα μετεχειρίζοντο ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν παράδοσιν, ἵνα ἀποκρύπτωσι τὸ γνωστὸν τοῖς θεαταῖς πρόσωπον τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ χορευτοῦ καὶ κερδαίνωσι τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα εἶχε τὸ μυθικὸν πρόσωπον· πλὴν τούτου ὁ αὐτὸς ὑποκριτὴς ὑπεδέτετο διάφορα πρόσωπα καὶ διὰ τοῦτο ὄφειλε νὰ μεταλλάσῃ προσωπεῖον), ἔφερον δὲ ταῦτα ἔντονα χαρακτηριστικά τοῦ φύλου, τῆς ἡλικίας, τῆς διαθέσεως κλπ., Πίν. Θ', καὶ Β) διὰ χιτῶνων ἐχόντων ἐγχρόους κατακορύφους ῥαβδώσεις (ὀπτική ἀπάτη). Τὸ δὲ πάχος ἠῦξανον διὰ τῶν *σωματίων* (παραγεμισμάτων), *προστερνιδίων*, *προγαστριδίων*, καὶ διὰ *χειρίδων*, *ἀναξυρίδων* κλπ. Πρβλ. Πίν. Η'.

Ἐν τούτοις τὰ τῆς σκευῆς τῶν ὑποκριτῶν κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους εἶναι ἀβέβαια καὶ ἀσαφῆ.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ σπουδαιότερα τῆς τραγωδίας πρόσωπα εἶναι ἥρωικά, ἡγεμόνες, ἐπιφανεῖς ἄνδρες κλπ., αἱ δὲ διδασκαλίαι ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς ἱεραὶ τελεταὶ καὶ οἱ ὑποκριταὶ λειτουργοὶ τούτων, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ἦσαν συνήθως φανταστικά, πομπώδη καὶ μεγαλοπρεπῆ, ὅπως καὶ σήμερον οἱ Κληρικοὶ ἐν μεγάλας τελεταῖς φέρουσι βαρυτιμώτατα ἄμφια. Ἐφόρουσιν χιτῶνας ποδήρεις, ἔχοντας ἄνθη ἐνυφασμένα, ἱμάτια δὲ ἢ γλαμύδας πορφυρᾶς καὶ χρυσοπίστους. Οἱ χορευταὶ ἔφερον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν καὶ τὴν κοινωνικὴν τάξιν περιβολήν, προσωπεῖα καὶ χρυσοῦς στεφάνους κισσοῦ¹⁾.

Δ'. Αἱ διδασκαλίαι τῶν τραγωιδίων

Ἐὰν πρὸ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ διδασκαλίας. Ἡ μεγαλοπρεπεστάτη πασῶν τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν ἐν Ἀθήναις ἦσαν τὰ

¹⁾ Ἐκτενέστερον τὰ τῆς Εἰδαγωγῆς εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν ἀρχαίας τραγωδίας ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἡμετέροις Διδακτικοῖς ἐν σ. 283—89.

μεγάλα Διονύσια, τελούμενα κατ' ἔτος κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιώνᾳ (Μάρτ.—Ἀπρίλ.), καθ' ἃ ἐδιδάσκοντο πάντοτε νέαι τραγωδίαί, ὧν ἡ διδασκαλία (παράστασις) ἔφερε χαρακτηριστὰ ἀγῶνος καὶ ἐκαλεῖται **ἀγών**. Τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐορτῆς εἶχεν ὁ σπουδαιότατος τῶν ἐννέα ἀρχόντων, ὁ **ἀρχων**. Οἱ ποιηταί, εἴτε πολῖται εἴτε ξένοι, οἱ ἔχοντες ἐτοιμοὺς νέας τετραλογίας, δι' αἰτήσεως πρὸς αὐτὸν ἐζήτουν πολὺ πρὸ τῆς ἐορτῆς τὴν ἄδειαν νὰ μετᾶσχῃσι τοῦ ἀγῶνος, **ἦτον χορὸν**, ἐπισυνάπτοντες καὶ τὰς τετραλογίας τῶν. Ἐκ τούτων ὁ ἀρχων ἐξέλεγε τρεῖς τετραλογίας, τὰς κατὰ τὴν γνώμην του ἀρίστας, καὶ εἰς τοὺς ποιητὰς αὐτῶν παρεῖχε τὴν ἄδειαν, **ἐδίδου χορὸν**. Πρὸς τοῦτο ἐκλήρου τοὺς τρεῖς χορηγούς ἐκ τῶν πλουσιωτάτων Ἀθηναίων, τοὺς ὁποίους ἅμα ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν εἶχεν ἐκλέξει, καὶ ὁ πρῶτος λαχὼν ἐξέλεγεν ἓνα τῶν τριῶν τραγικῶν, ὧν εἶχον ἐγκριθῆ αἱ τετραλογίαι, ὁ δεύτερος τὸν ἕτερον ἐκ τῶν λοιπῶν δύο καὶ ὁ τρίτος ἐλάμβανε τὸν ἑναπομείνοντα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσελαμβάνοντο καὶ οἱ αὐληταί, εἰς δι' ἕκαστον ποιητὴν, καὶ οἱ ὑποκριταί· ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταί μετ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν ἠδύναντο νὰ προσλάβωσιν ὑποκριτὰς κατὰ τὴν ἰδίαν των ἐκλογὴν.

Ἦδη ὁ χορηγὸς συνεννοούμενος μετὰ τοῦ ποιητοῦ ἔσπευδε νὰ συγκροτήσῃ τὸν χορὸν ἐκ πολιτῶν καὶ νὰ μισθώσῃ κατάλληλον χῶρον, τὸ **χορηγεῖον**, πρὸς ἀσκήσιν τοῦ χοροῦ, δαπανῶν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν χορευτῶν κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἀσκήσεων καὶ τῆς διδασκαλίας, διὰ μισθὸν αὐτῶν καὶ τοῦ αὐλητοῦ καὶ τοῦ **χοροδιδασκάλου**, ἐὰν ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἐκώλυετο εἰς τοῦτο, καὶ διὰ τὴν σκευὴν τοῦ χοροῦ, καὶ ἴσως καὶ τῶν ὑποκριτῶν, καὶ διὰ τὰ σκηνικά. Ὁ χορὸς, ὅστις ἀρχῆθεν ἀπετελεῖτο ἐκ 50 ἀνδρῶν, κατενέμετο εἰς 4 τμήματα κατὰ τὰ 4 τῆς τετραλογίας δράματα, ἕκαστον ἐκ 12 χορευτῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὕτως ἡ δαπάνη τοῦ χορηγοῦ θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ, ὑπέθεσάν τινες ὅτι οἱ χορευταὶ περιορισθῆσαν ἐν ὄλῳ εἰς 12 μόνον καὶ διὰ τὰ 4 δράματα, ἀπὸ Σοφοκλέους γενόμενοι 15, ἢ ὅτι χορευταὶ τινες, οἱ καλλιφωνότεροι καὶ δεξιότεροι περὶ τὴν ὄρχησιν, ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ εἰς τὰ 4 δράματα. Τὸν χορὸν καὶ τοὺς ὑποκριτὰς ἐδίδασκεν ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς, καλούμενος διὰ τοῦτο **διδάσκαλος**, ὅπως καὶ ἡ πρῶξις **διδασκαλία**, καὶ **τραγωδοδιδάσκαλος** (καὶ **κωμωδοδιδάσκαλος**), κατανέμων τὰ διάφορα πρόσωπα τοῦ ἔργου εἰς τοὺς ὑποκριτὰς, καθορίζων περιβολὴν, προσωπεῖον, διακόσμησιν, μιμικὴν καὶ ἀπαγγελίαν καὶ πᾶσαν λεπτομέρειαν ἀφορῶσαν τὴν διδασκαλίαν, μελοποιῶν ἅμα τὰ χορικὰ

καὶ τὰ ἄλλα λυρικά τῆς τετραλογίας, διαγράφων τὰ σχήματα τῆς ὀρχήσεως τῶν χορευτῶν καί, ὅπως ὕστερον ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Μολιέρο, ὦν καὶ πρωταγωνιστῆς ἐν τῇ τετραλογίᾳ τοῦ μέχρι Σοφοκλέους, ὅστις δι' ἀδυναμίαν τῆς φωνῆς ἀπέσχε τούτου, προσλαμβάνων ἔξωθεν πρωταγωνιστὴν. Οὕτως ὁ ποιητὴς ἦτο ὁ régisseur, ὁ ἐπιμελούμενος τῆς σκηνοθεσίας καὶ τῆς ὅλης καλλιτεχνικῆς διεξαγωγῆς τῆς παραστάσεως.

Τέλος ἐν τῷ ᾧ δείψω (τοῦ Περικλέους) ἐγένετο τῇ 8. τοῦ Ἐλαφβολιῶνος ὁ **προάγων**, καθ' ὃν ποιηταί, χορηγοὶ καὶ ὑποκριταὶ ἐστεφανωμένοι, ἀλλ' ἄνευ προσωπείου καὶ τῆς ἄλλης σκευῆς, ἐν ἐορτασίῳ περιβολῇ, παρουσίαζον ἑαυτοὺς εἰς τὸ κοινόν, ἀνακοινοῦντες τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα· ὅθεν ὁ προάγων ἦτο προγραμματικὴ προεπίδειξις καὶ διαφήμισις (ἀντὶ τῶν σημερινῶν ἐντύπων προγραμμάτων), κεντρικοῦσα ἰσχυρῶς τὴν προσδοκίαν τοῦ φιλοθεάμονος κοινοῦ. Κατ' ἄλλους ὁ προάγων ἦτο ἡ τελευταία γενικὴ δοκιμὴ, ἀλλὰ τότε ὁ εἰς ταύτην διατιθέμενος χρόνος θὰ ἦτο ἀνεπαρκής.

Ἐπίσης ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων μετὰ τῶν χορηγῶν κατήρτιζε κατάλογον περιέχοντα τὰ ὀνόματα ἐκείνων τῶν Ἀθηναίων, ὅσοι ἐκρίνοντο κατάλληλοι διὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀγωνιζομένων ἔργων, ἕκαστον ὄνομα ἐγράφετο ἐπὶ ἰδίου πινακίου, τὰ πινάκια ἐρρίπτοντο κατὰ φυλὰς εἰς δέκα ὑδρίας, αἵτινες σφραγιζόμεναι ἀπετίθεντο ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος, ὅπου ἐφυλάσσοντο μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος.

Ὁ ἀγών. Ἀφ' οὗ ἤδη τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, προσεκομίζοντο τὴν πρωίαν τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν δραματικῶν διδασκαλιῶν εἰς τὸ θέατρον αἱ 10 ὑδρίαὶ καὶ ἐκληροῦντο δέκα κριταὶ τῶν ἀγῶνων, ἐξαγομένου ἐξ ἐκάστης ὑδρίας ἐνὸς πινακίου, οἵτινες, ἀφ' οὗ ὠρκίζοντο ἐνώπιον τοῦ ἄρχοντος ὅτι θὰ κρίνωσι κατὰ συνείδησιν, κατελάμβανον τὰς θέσεις των ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡδὴ ὁ ἀγών, διδασκομένων ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας τῶν τριῶν τετραλογιῶν ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας, τὰς τελευταίας τῶν μεγάλων Διονυσίων, μίαν δι' ἕκαστον τραγικόν, ἐν ᾗ κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ἐδιδάσκοντο τρεῖς κωμωδίαὶ τριῶν κωμικῶν ποιητῶν, μία καθ' ἐκάστην ἡμέραν, τῆς σειρᾶς τῆς προτεραιότητος τῶν ποιητῶν καθοριζομένης διὰ κλήρου. Ἡ διδασκαλία ἤρχετο ἀπὸ τοῦ ἄρθρου, ὅπως πᾶσαι αἱ ἐργασίαι ἐν Ἀθήναις, τὸ σύνθημα δὲ ἔδιδεν ὁ κήρυξ καλῶν κατ' ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος τὸν ποιητὴν τῆς ἡμέρας :

Σοφοκλείς (π. χ.), εἶσαγε τὸν χορόν· τὴν διδασκαλίαν τῶν ἔργων του παρηκολούθει ὁ ποιητὴς παραμένων ἐντὸς τῆς σκηνῆς.

Τὸ θέατρον ἐνωρίτατα ἤδη εἶχε πληρωθῆ θεατῶν, διότι κατ' ἀρχὰς ἡ εἴσοδος ἦτο ἐλευθέρα· οἱ θεαταὶ ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ καὶ ἔστεφαναμένοι, φέροντες ἕκαστος τρόφιμα καὶ προσκεφάλαιον διὰ τὸ ἀνετώτερον κάθισμα, συνέρρεον πανταχόθεν, οὐ μόνον πολῖται, ἀλλὰ καὶ μέτοικοι καὶ οἱ πολυπληθεῖς ἐν Ἀθήναις ξένοι, πιθανῶς δὲ καὶ γυναῖκες. Κατόπιν ὅμως πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ πρὸς ἀποφυγὴν διαπληκτισμῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν καλυτέρων θέσεων ὠρίσθη εἰσιτήριον, τὸ *σύμβολον*, Πίν. Ε' Π, κατ' ἄτομον 2 ὀβολῶν δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἦτοι μιᾶς δραχμῆς (160 περίπου σημερινῶν δραχμῶν) διὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας. Ἄλλ' αἱ πρῶται σειραὶ ἦσαν προωρισμένοι δι' ἄνδρας διακεκριμένους καὶ διὰ τοὺς ἐπισήμους (*προεδρία*) καὶ διὰ τοὺς κριτάς, ἴσως δὲ καὶ διὰ τοὺς ἀγοράζοντας εἰσιτήρια διακεκριμένης θέσεως. Ἡ εἴσπραξις τοῦ τιμήματος τῶν εἰσιτηρίων ἀντίθετο ὑπὸ τῆς πολιτείας εἰς ἰδίους ἐργολήπτας, τοὺς *θεατρῶνας*, οἵτινες ὑπερρεοῦντο νὰ καταβάλλωσι ποσὸν τι τῶν εἰσπραξέων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, νὰ ἐπιμελῶνται τῆς καλῆς συντηρήσεως τοῦ θεάτρου καὶ τῶν σκευῶν του (ἴσως δὲ καὶ νὰ παρασκευάζωσι τὰ σκηνικὰ καὶ τὴν σκευὴν τῶν ὑποκριτῶν, ἰδ. ἀνωτ. ἐν σ. 12), καὶ νὰ ἀμειβῶσι τοὺς ὑπηρετάς τοῦ θεάτρου πλὴν τῶν *ραβδούχων*, ὑπαλλήλων ἐπὶ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ εὐκοσμίας, διατελούντων ὑπὸ τὸν ἄρχοντα καὶ ἀμειβομένων ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν πολιτῶν διὰ πείνιαν ἠδυνάτου νὰ ἐξεύρωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν εἰσιτηρίων, ἐθεωρήθη δὲ ἀπρεπὲς ὁ κυρίαρχος δῆμος νὰ στερεῆται τῆς ὑψηλῆς ταύτης ἀπολαύσεως, ἦν παρεῖχεν αὐτῇ ἡ πολιτεία, ἐθεσπίσθη, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε, νὰ παρέχεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖου εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς πολίτας τὸ ἀντίτιμον τῶν εἰσιτηρίων καὶ τὰ χρήματα ταῦτα ὠνομάσθησαν *θεωρικά*.

Οἱ θεαταὶ μὲ τὴν λεπτὴν αἰσθητικὴν των παρηκολούθουν τὰς διδασκαλίας μετὰ μεγίστου διαφέροντος, ἔτοιμοι νὰ χειροκροτοῦν, νὰ ποδοκροτοῦν, νὰ συρίττουν, ἐπευφημοῦντες ὠραῖα διδάγματα (*αἰθῆς!*) καὶ ἀποδοκιμάζοντας ἀγρίως ἀνήθικα ἢ ἀνελεύθερα κηρύγματα, καθηλωμένοι ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας εἰς τὴν θέσιν των, καὶ μόνον διὰ τῶν ποικίλων ἐδεσμάτων, τὰ ὅποια εἶχον κομίσει οἰκοθεν, κατευνάζοντες τὴν πείνιαν των κατὰ τὰ ἐνδιάμεσα μεταξὺ τῶν τραγαδιῶν διαλείμματα, ὅτε ἴσως ἀντικαθίσταντο, ἐὰν ὑπῆρχεν

ἀνάγκη, καὶ τὰ σκηνικά κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐφεξῆς τραγωδίας· διότι ὁ τραγικός ἦτο ἐλεύθερος ἢ νὰ λάβῃ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων του ἐκ τοῦ αὐτοῦ μύθου, ὅτε ἡ τετραλογία του εἶχεν ἑσωτερικὴν συνοχὴν ὑποθέσεως (προβλ. τὴν Ὁρέστειαν τοῦ Αἰσχύλου, τὴν Τηλέφειαν τοῦ Σοφοκλέους κ.λ.π.), ἢ ἐκ διαφόρων μύθων, ὅπερ καὶ ἐπεκράτησεν ὕστερον· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἦτο δυνατὸν ἢ σκηνογραφία τῶν τριῶν τραγωδιῶν νὰ εἶναι διάφορος, ὡς ἐν τῇ Ὁρεστείᾳ τοῦ Αἰσχύλου. Ἐπίσης καταπλήσσοις ἦτο ἡ καρτερία χορευτῶν καὶ ὑποκριτῶν ὑπὸ τὸ ἄχος τῆς σκευῆς, τῆς ἀπομνημονεύσεως πολλῆς ὕλης ἄνευ ὑποβολέως, τῆς ἀπαγγελίας, τῆς ὑποκρίσεως, τῶν ῥημάτων καὶ τῆς πολυδαίδαλου ὀρχήσεως, ὅπως καταπληκτικὸς ἦτο καὶ ὁ ἄθλος τοῦ τραγικοῦ, ὅστις ἦτο ἅμα ὁ ποιητής, ὁ μουσουργός, ὁ συνθέτης τῶν ποικίλων σχημάτων τῆς ὀρχήσεως, ὁ διδάσκαλος πάντων τούτων, (ὑποκριτῆς καὶ) σκηνοθέτης.

Κρίσις. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶνος ἕκαστος τῶν δέκα κριτῶν ἀνέγραφεν εὐθύς ἐν πινακίῳ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνισθέντων ποιητῶν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας των, ἥτις κατὰ τὴν προσωπικὴν του γνώμην ἦτο σύμφωνος πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν διδαχθέντων ἔργων, εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἐκληροῦντο ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος ἐκ τῶν 10 κριτῶν πέντε, οἵτινες κατὰ τὰς ἐν τῷ πινακίῳ προσωπικὰς των κρίσεις ἀπεφαίνοντο εὐθύς ὀριστικῶς περὶ τῆς σειρᾶς τῆς ἐπιτυχίας τῶν ποιητῶν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἀνεκοινοῦτο διὰ κήρυκος. Καὶ οἱ τρεῖς ἀγωνισθέντες ποιηταὶ ἐλάμβανον παρὰ τῆς πολιτείας ἀμοιβὰς ἀναλόγους πρὸς τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας των, ἀλλὰ νικητῆς ἔθεωρεῖτο ὁ τυχὼν τῶν πρωτείων. Οὗτος ἐλάμβανε παρὰ τῆς πολιτείας πανηγυρικῶς ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ στέφανον κισσοῦ καὶ χρηματικὸν ποσὸν ποικίλλον κατὰ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τῆς πολιτείας. Ἐπίσης μεγάλων ἀμοιβῶν ἐτύγχανον παρὰ τῆς πολιτείας καὶ οἱ εὐδοκμήσαντες ὑποκριταὶ καὶ μάλιστα οἱ πρωταγωνισταί. Ὁ χορηγός, ὅστις ἦτο πρόσωπον ἱερὸν, φέρων κατὰ τὰς ἐορτὰς στέφανον καὶ πορφύραν, ἐὰν ἐνίκα ὁ ποιητής του, ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς στέφανον, ἀπληθάναιζε τὴν νίκην του δι' ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἢ καὶ ἄλλων ἀναθημάτων, ἀναφερομένων εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ἐορτάζων τὰ ἐπινίκια παρέθετε δαίπνον εἰς τοὺς χορευτὰς, ὅπως ὁ ποιητής εἰς πάντας τοὺς συνεργάτας του ἢ καὶ εἰς φίλους του, ὡς τὸ συμπόσιον, εἰς δ' ἀναφέρεται ὁ ὁμώνυμος Πλατωνικὸς διάλογος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλα δῶρα παρεῖχεν εἰς πάντας τοὺς

πολίτας (οἶνον κλπ.). Αἱ δαπάναι τοῦ χορηγοῦ θὰ ἦσαν μεγάλαι, καὶ μάλιστα ἐὰν ἦτο ἐλευθέριος καὶ φιλότιμος· ἀναφέρεται χορηγὸς δαπανήσας ἡμισυ τάλαντον (480 περίπου χιλιάδας σημερινῶν δραχμῶν). Ἄλλὰ καὶ ὁ ἄρχων ἐκράτει πρωτόκολλον τῶν διδασκαλιῶν, ἐπιγραφάς, *διδασκαλίας* καὶ αὐτὰς καλουμένας, φερούσας τοὺς τίτλους τῶν δραμάτων, τὰ ὄνόματα τῶν ποιητῶν, χορηγῶν καὶ πρωταγωνιστῶν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως, ἀποκειμένας ἐν τῷ δημοσίῳ ἀρχεῖῳ.

Ἐπιπλέον οὐδὲ τότε ἔλειπον οἱ ἐγκάθετοι (claqueurs), προκαλοῦντες τεχνητὰς ἐπιδοκimasίας ἢ ἀποδοκimasίας, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἢ κρίσις προσεβάλλετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις συνήρχετο εὐθὺς μετὰ τὰς ἐρωτάς, ἵνα κρίνη περὶ τῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν, ὡς ἀποτέλεσμα τοιούτων τεχνητῶν θορυβωδῶν ἐκδηλώσεων ἢ δωροδοκίας τῶν κριτῶν.

Ε. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Γέννησις. Ὁ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν Ἀθήναις καὶ δὴ ἐν τῷ Ἰπλίῳ Κολωνῷ, ὅστις ἐθαυμάζετο διὰ τὰς φυσικὰς αὐτοῦ καλλονάς, ἐκ πατρὸς Σοφίλλου, εὐπόρου Ἀθηναίου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μαχαιροποιῶν.

Φυσικὸν καὶ κοινωνικὸν περιβάλλον, ἐν ᾧ ηὔξήθη ὁ Σ. Ὁ Σ. ὡς παῖς ἐνετῦφα ἀπὸ τῶν ἐρασιμῶν τοπειῶν τοῦ Κολωνοῦ εἰς τὴν θυμαστὴν γύρω φύσιν καὶ ηὔτύχησε νὰ ἴδῃ τὰς νικηφόρους φάλαγγας καὶ τοὺς Περσοφάγους στόλους τῶν Ἀθ. ἐπανερχομένους ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν πάτριον γῆν, εἶδε τὴν πόλιν ἐκ τῶν ἐρειπίων ἀναγεννωμένην ὡς τὸν φοίνικα καὶ διὰ τῆς φιλοπατρίας τῶν πολιτῶν λαμβάνουσαν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος· ἀνδρωθεὶς ηὔτύχησε νὰ ἴδῃ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας προαχθείσας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του εἰς τὴν ὑπάτην τελειότητα.

Παιδείσις. Ὁ φιλόστοργος πατὴρ οὐδενὸς ἐφείσθη μέσου, ἵνα δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν ἀριτὰν μόρφωσιν. Ὁ Σ. ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς γυμναστικὴν καὶ μουσικὴν καὶ διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐπίδοσιν πολλάκις ἐστεφανώθη εἰς ἀγῶνας τῶν δύο τεχνῶν. Ὄθεν ὅτε οἱ Ἀθ. μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐώρταζον τὰ ἐπινίκια, ὁ Σ. ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων παιδῶν Ἀθην. ἐχόρευσεν ὡς κορυφαῖος χοροῦ παιδῶν περὶ τὸ τρόπαιον γυμνός, φέρων λύραν. Ἐμελέτα τοὺς πρὸ αὐτοῦ ποιητὰς πάντας καὶ μάλιστα τὸν Ὅμηρον,

παρακολουθῶν δὲ μετὰ ζήλου τὴν διδασκαλίαν τῶν τραγωδιῶν ἐθαύμαζε μάλιστα τὸν Μαραθωνομάχον Αἰσχύλον καὶ ζηλώσας τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ ποιητὴς τραγωδιῶν.

Ὁ Σ. ὡς ποιητὴς. Αἴφνης τῷ 468 π. Χ. ἀντιμετρεῖται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν κρατερῷ ἄγωνι πρὸς τὸν παλαίμαχον Αἰσχύλον καὶ μετὰ σφοδρὰν πάλην, καθ' ἣν τὸ θέατρον εἶχε διχασθῆ, ὁ Κίμων μετὰ τῶν συστρατῆγων ὡς κριτὴς ἔδωκε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸ νέον ἐπιτέλλον ἄστρον τῆς σκηνῆς. Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην διδασκαλίαν οἱ Ἀθ. ἠγάπησαν τὸν ποιητὴν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀνταποκρινόμενος εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς πόλεως ἀφωσιώθη ὀλοψύχως εἰς τὸ ἔργον, ἐν διαστήματι δὲ 60 περίπου ἔτων ἐποίησεν 123 δράματα ποικιλωτάτων ὑποθέσεων, δι' ὧν ἔτερπε τοὺς πολίτας καὶ ἐμεγάλυνε τὴν πόλιν πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν πολυαριθμῶν ξένων, οἵτινες πανταχόθεν τῆς γῆς συνέρθεον εἰς τὸ θέατρον. Ἐν ᾧ δὲ πολλάκις ἔλαβε προσκλήσεις παρὰ τυράννων καὶ ἡγεμόνων νὰ παραστήσῃ τὰ ἔργα του καὶ παρ' αὐτοῖς, οὐδέποτε ἀπεδήμησε πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν, λέγων μάλιστα ὅτι ὁ πορευόμενος πρὸς τύραννον γίνεται δοῦλος αὐτοῦ. Ὄθεν ἡ πόλις τιμῶσα τὰ αἰσθήματα τοῦ Σ. ἐπεδαψίλευεν εἰς αὐτὸν τιμὰς καὶ ἀξιώματα καὶ δὴ εὐδοκίμησαντα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἀντιγόνης τῷ 441 (ἢ 442) ἐξέλεξε τῷ 410 στρατηγόν.

Ὁ Σ. ὡς ἄνθρωπος. Ὁ ποιητὴς ἠϋξήθη ἐν μέσῳ τῶν Περσικῶν πολέμων, ὅτε οἱ Ἀθ. σωθέντες ἐκ μεγίστων κινδύνων ἦσαν εὐσεβέστατοι περὶ τοὺς θεοὺς. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῦ Κολωνοῦ ὑπῆρχεν ἱερὸν τῶν φρικτῶν Εὐμενίδων, ὧν τοὺς μύθους θὰ διηγούντο εἰς αὐτὸν παῖδα ὁ πατὴρ καὶ οἱ δημόται, ἐνωρὶς ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπληρώθη θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν συναισθημάτων. Ὄθεν ἀνθρωθεὶς ἐγένετο ἱερεὺς τοῦ Ἀμύνου (ἢ Ἀλκωνος), θεραπευτικοῦ θεοῦ, ἐπειδὴ δ' ἐποίησεν ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐπλάσθη ἡ παράδοσις ὅτι ἐξένισε κατ' οἶκον τὸν θεόν. Διηγούντο ἔτι ὅτι κλαπέντος ποτὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως χρυσοῦ στεφάνου οἱ Ἀθ. ὤρισαν τάλαντον ἀμοιβὴν διὰ τὸν μνηύσοντα ποῦ ἦτο ὁ στέφανος. Ὁ Ἡρακλῆς ἐπιφανεὶς καθ' ὕπνον εἰς τὸν Σ. ἔδειξε τὸν τόπον, ὅπου ἐκρύπτετο ὁ στέφανος, καὶ ὁ Σ. λαβὼν τὸ τάλαντον ἴδρυσεν διὰ τούτου ἱερὸν Μηνυτοῦ Ἡρακλέους.

Πρὸς τούτοις ὁ Σ. εἶχεν ἀντιπάλους ἐν τῇ σκηνῇ πρὸ πάντων τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην. Ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸν Αἰσχύλον συνεδέετο διὰ φιλίας, μαθὼν δὲ τὸν θάνατον τοῦ Εὐριπίδου αὐτὸς μὲν προσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον κατὰ τὸν προάγωνα περιβεβλημένος πέν-

θιμον ἰμάτιον, τοὺς δὲ χορευτὰς εἰσήγαγεν ἀστεφανώτους. Συνεδέετο διὰ φιλίας θερμῆς πρὸς τὸν Ἡρόδοτον, ἦτο τῶν οἰκειοτάτων τοῦ Περικλέους καὶ ἀνεστρέφετο μετ' ἐπιφανῶν καὶ σπουδαίων ἀνδρῶν, ἔχων συνήθως παιδρὰν καὶ ἰλαρὰν τὴν ψυχὴν. Κατὰ δὲ τὸ 440 π.Χ. ὁ Περικλῆς συστρατηγῶν μετὰ τοῦ Σ. δὲν μετεχειρίσθη αὐτὸν εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἀλλ' ἀπέστειλε πρεσβευτὴν εἰς Χίον καὶ Λέσβον, διότι πρὸς τοῦτο μᾶλλον ἐνόμιζεν αὐτὸν καταλληλότερον.

Θάνατος τοῦ Σ. Τοιοῦτος τὴν ψυχὴν περὶ τε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διήλθε βίον σχεδὸν ἀνέφελον. Ἡ τραγικὴ καταστροφή τῆς Σικελίας ἐνεπότισε μὲν πικρίαις τὴν παιδρὰν καὶ ἰλαρὰν αὐτοῦ ψυχὴν, ἀλλ' ἡ Μοῦσα αὐτοῦ καὶ αἱ πολλαὶ νῖκαι, ὡς ἔδρασε κατὰ τοὺς τραγικοὺς ἀγῶνας, πάντοτε ἀξιούμενος πρωτείων ἢ δευτερείων, οὐδέποτε δὲ τριτείων, παρεῖχον εἰς αὐτὸν ἀνεξάντητον δρόσον ζωῆς καὶ διὰ τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ ταλάντου ἀνέψυχε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν σκληρῶς δοκιμασθεῖσαν πόλιν. Ἄπαξ ἔτι ἐνενηκοντούτης ἠτύχησε νὰ ἐπίδη τὴν ὑστάτην νίκην τῆς πατρίδος παρὰ τὰς Ἀργινοῦσας, ἀλλ' ἡ Μοῖρα ἢ πάντοτε εὐμενὴς ἔκλεισε διὰ παντὸς πλεον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν σκληρὰν τοῦ Λυσάνδρου χεῖρα κατεδαφίψουσαν τὰ τεῖχη τῆς ὑπερηφάνου πόλεως. Ἀπέθανε τῷ 406, ἄγνωστον πῶς, ποιῶν μέχρι τῶν τελευταίων στιγμῶν τραγωδίας.

Ἐπίδρασις τοῦ Σ. μέχρι σήμερον. Τοιαύτη ποιητικὴ φύσις ἦτο ἀδύνατον νὰ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ κόσμου χωρὶς νὰ καταλίπῃ βαθεὰ τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεως αὐτῆς. Εἰς τῶν υἱῶν καὶ εἰς τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ ἐγένοντο καὶ αὐτοὶ τραγικοὶ ποιηταί, αἱ τραγωδίαὶ αὐτοῦ ἀναπαρίσταντο ἐν τοῖς θεάτροις τῶν Ἑλληνίδων πόλεων καὶ πολλαχοῦ ἐστήθησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντες, εἰκόνες καὶ προτομαί, ὧν τινες ἐσώθησαν καὶ εἰς ἡμᾶς. Ἐν Ἀθήναις ὁ ῥήτωρ Λυκοῦργος ἔστησεν ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνδριάντας τῶν τριῶν τραγικῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, καὶ ἐξέδωκεν ἐπισήμως τὰς τραγωδίας αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον αἱ περισθεῖσαι ἑπτὰ μόνον τραγωδίαὶ ἐκ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀναγινώσκονται καὶ μελετῶνται ἀπλήστως ὑπὸ τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος. Ἐὰν δικαίως ἢ ἀδίκως, θὰ κρίνωμεν καὶ ἐκ μόνης τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀντιγόνης.

Χαρακτηρισμός. Εἰκὼν ἐκ τοῦ μαρμαρίνου ἀνδριάντος τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀποκειμένου, ὅστις ἐγένετο κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Λυκούργου ἰδρυθέντος, Πίν. Ι' (1).

(1) Ἐπιτενέστερον τὰ τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἐκτίθενται ἐν ἡμετέροις Διδακτικοῖς σελ. 233-89. Ὑποδείγματα χαρακτηρισμῶν τοῦ Σοφοκλέους καὶ Ἡροδοτοῦ ἰδὲ ἐν ἡμετέροις Διδακτικοῖς ἐν. σ. 179-88 κ. 272-8.

ΣΤ'. Τὰ πρὸ τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας.

Ἡ Ἀντιγόνη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Οἰδίποδος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θεβῶν Λαίου, υἱοῦ τοῦ Λαβδάκου, καὶ τῆς Ἰοκάστης. Ὁ Λαίος λαβὼν χρησμὸν παρὰ τοῦ μαντείου ὅτι τὸ γεννηθησόμενον ἐξ αὐτοῦ τέκνον θὰ ἐφόρευε τὸν πατέρα, μόλις ἀπέκτησεν υἱόν, διαπερονήσας τοὺς πόδας αὐτοῦ παρέδωκεν εἰς ἓνα τῶν ποιμένων του, ἵνα ἐκθέσῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος, Ἄλλ' οὗτος ἐλέησας τὸ βρέφος παρέδωκεν αὐτὸ εἰς ἄλλον βουκόλον Κορίνθιον, ὅστις παραλαβὼν ἐκόμισεν εἰς τοὺς κυρίους αὐτοῦ Πόλυβον καὶ Μερόπην, τοὺς βασιλεῖς τῆς Κορίνθου, οἵτινες ὄτεκνοι ὄντες ἀνέθρεψαν αὐτὸ ὡς ἴδιον υἱόν, ὀνομάσαντες Οἰδίποδα ἐκ τοῦ οἰδήματος τῶν ποδῶν. Ἄλλ' ὁ θεὸς αὐτῶν υἱὸς ὑβρισθεὶς ποιεῖ ὑπὸ τῶν ἡλικιωτῶν ὡς νόθος καὶ οὐδὲν ἱκανὸν περὶ τούτου μαθὼν παρὰ τῶν θετῶν γονέων μεταβαίνει λάθρα εἰς Δελφοὺς, ὅπου ἐρωτήσας τὸ μαντεῖον περὶ τῶν γονέων του λαμβάνει τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ ἐπανεῖθῃ οἴκαδε, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα. Νομίζων ὅμως ὡς πατρίδα τὴν Κορίνθον καὶ γονεῖς τὸν Πόλυβον καὶ τὴν Μερόπην, περιεπλανᾷτο ἀνὰ τὴν Φωκίδα, ὅτε συναντήσας τὸν βασιλέα τῶν Θεβῶν Λαίον, μεταβαίνοντα ἐφ' ἄρματος εἰς Δελφοὺς, διαπληκτίζεται πρὸς τὸν ἡνίοχον αὐτοῦ καί, ἐπειδὴ ἐμαστιγώθη ὑπὸ τοῦ Λαίου, φονεύει καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν ἡνίοχον καὶ διευθύνεται εἰς Θήβας, ὅπου μετὰ τὸν γνωσθέντα θάνατον τοῦ Λαίου ἐγένετο βασιλεὺς ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης Κρέων.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ πόλις ἐφθείρετο ὑπὸ δεινοῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις καθημένη ἐπὶ τινος πρὸ τῆς πόλεως ὄρους προέτεινεν εἰς τοὺς διαβάτας πρὸς λύσιν τὸ αἶνιγμα : Ποῖον ζῷον τὴν προΐαν εἶναι τετράπουν, τὴν μεσημβρίαν δίπουν καὶ τὴν ἑσπέραν τρίπουν ; καὶ ὅστις μὲν δὲν κατώρθωνε νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα κατεσπαράσσετο ὑπὸ τοῦ τέρατος, ἐὰν δὲ εὐρίσκετο ὁ λύτης, ἡ πόλις θάπληλλάσσετο τοῦ κακοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένετο φθορὰ πολιτῶν πολλή, ὁ βασιλεὺς Κρέων ἐκήρυξεν ὅτι ὁ λύτης τοῦ αἰνίγματος θὰ ἐλάμβανε τὴν βασιλείαν τῶν Θεβῶν καὶ σύζυγον τὴν χήραν τοῦ Λαίου βασίλισσαν Ἰοκάστην. Αἴφνης ἐλθὼν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ὁ Οἰδίπους πρὸ τῶν Θεβῶν λύει τὸ αἶνιγμα εἰπὼν ὅτι τὸ ζῷον ἐκεῖνο εἶναι ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἡ μὲν Σφιγξ κατεκρημνίσθη ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὁ δὲ Οἰδίπους γενόμενος βασιλεὺς ἐνυμφεύθη τὴν μητέρα

Ἰοκάστην καὶ ἐκ τοῦ ἀνοσίου τούτου γάμου ἐγεννητε δύο υἱούς, τὸν Ἐτεοκλέα καὶ τὸν Πολυνείκην, καὶ δύο θυγατέρας, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην.

Ἐκ τῶν ἀνοσιουργημάτων τούτων τοῦ Οἰδίποδος δεῖναι θεομηνία ἐλυμαίνοντο τὴν πόλιν, ἕως ὃ Οἰδίπους, μαθὼν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ αἴτιος αὐτῶν, αὐτὸς μὲν ἐτυφλώθη καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπέθανεν ἐν Κολωνῷ, ἡ δὲ Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, διεδέχθησαν δὲ τὸν πατέρα οἱ δύο υἱοί, συμφωνήσαντες νὰ βασιλεύῃ ἐκάτερος παρ' ἐνιαυτὸν γινομένης ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους. Ἄλλ' ἔπειδ' ὁ Ἐτεοκλῆς, παρελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἠρνεῖτο νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν, ὁ Πολυνείκης φυγὼν εἰς Ἄργος νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς πόλεως Ἀδράστου καὶ μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐπιχειρεῖ τὸν πόλεμον τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Ἀντιτεταγμένων τῶν ἀντιπάλων στρατευμάτων ἔξω τῶν Θηβῶν ἀποφασίζεται νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν· ἀλλ' ἐν τῇ γενομένῃ μονομαχίᾳ πίπτουσιν ἀμφοτέρω καὶ βασιλεύει πάλιν τῶν Θηβῶν ὁ Κρόων, ὅστις ἐπικειμένη· ἢ ἡ μεγάλης μάχης ἀποσφάττει ἀπὸ τῶν τειχῶν τὸν προσβύτατον τῶν υἱῶν τοῦ Μενοικέα κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ἵνα διὰ τῆς θυσίας ταύτης ἐξιλεωσῇ τὸν θεὸν Ἄρην, ὠργισμένον κατὰ τῶν Θηβῶν, διότι ὁ οἰκιστῆς αὐτῶν Κάδμος εἶχε φονεύσει τὸν ἱερὸν τοῦ θεοῦ δράκοντα. Ἐν τῇ γενομένῃ μετὰ τοῦτο μάχῃ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων ἐπιχειροῦσι δεινὴν ἔφοδον κατὰ τῶν πυλῶν, ἀλλ' ἡ ἔφοδος ἀπεκρούσθη, διότι ὁ πρῶτος ἀναβὰς ἐπὶ τὰ τεῖχη τρομερὸς ἦρως Κατανεὺς ἐκεραυνώθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἐτράπησαν εἰς ἐλαίσχοντον φυγὴν.

Ποία ἄρα νὰ ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν πτωμάτων τῶν πεσόντων καὶ δὴ τῶν δύο ἀδελφῶν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρᾳ, Προτάσις 1-161
 ἄρ' οἴσθ' ὃ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
 ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ;
 οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
 οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμον ἔσθ', ὁποῖον οὐ 5
 τῶν σῶν τε κἄμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν. |
 καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασὶ πανδήμω πόλει
 κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
 ἔχεις τι κεισῆκουσας; ἢ σε λανθάνει
 πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά; | 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἔμοί μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
 οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκει', ἐξ ὅτου
 δυοῖν ἀδελφοῖν ἑστερήθημεν δύο,
 μιᾷ θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χειρί.
 ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
 ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
 οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη. | ~~X~~
 ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
 τοῦδ' οὐνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.
 AN. τί δ' ἔστι; δηλοῖς γὰρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. | 20
 AN. οὐ γὰρ τάφου νῶν τὸ κασιγνήτω Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀαμάσας ἔχει;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκῃ
 χρησθεὶς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονός
 ἔκρουσε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, + 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνεῖκουσ νέκυν
 ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῶχθαι τὸ μὴ

- τάφῳ καλύψαι μηδὲ κοῦσαι τινα,
 ἔαν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἴωνοις γλυκὺν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. | 30
 τοιαυτὰ φασὶ τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι—λέγω γὰρ κάμῃ—κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῇ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δορᾶ 35
 φόνον προκῆσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. |
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενὴς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ. |
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαιφρον, εἰ τὰδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ 40
 λύουσ' ἂν ἢ φάπτουσα προσθείμην πλέον;
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
 ΙΣ. ἢ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν. οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα. |
 ΙΣ. οἴμοι, φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῦν ἀπεχθὴς δυσκλεῖς τ' ἀπώλετο, 50
 πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί.
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον.
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
 κοινὸν κατηργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χερσοῖν. |
 νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῶ λελειμμένα σκόπει
 ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 πῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. | 60

ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
ἔφρυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρείσσονων,
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κἄτι τῶνδ' ἀλγίονα. |

ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
ξυγγνοῖαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. |

AN. οὔτ' ἂν κελεύσαιμ' οὔτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρόφης μέτα.

ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ· κείνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλόν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν·
φίλῃ μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ὅσια πανουργήσας, ἐπεὶ πλείων χρόνος,
ὄν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε·

IS. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

AN. σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι, ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσους' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.

IS. οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου!

AN. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.

IS. ἀλλ' οὖν προμηνύσῃς γε τοῦτο μηδενὶ
τοῦργον, κρυφῇ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ.

AN. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε. |

IS. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.

AN. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρὴ.

IS. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς.

AN. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.

IS. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τἀμήχανα. |

AN. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῇ μὲν ἐξ ἐμοῦ,

ἐχθρὸς ἔσται

γυναικῶν

- ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἔμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ' ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στείχε. τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχη, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη. |

ΧΟΡΟΣ

- στρ. α'. ἀκτὺς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἐπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ' ποτ', ὧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον. Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἄργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον δ' ἐξυτέρω
 κινήσασα χαλινῶ. |
- σύστημα α'. ὄν ἐφ' ἡμετέρῃ γὰ Πολυνείκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
 πολλῶν μεθ' ὀπλων 115
 ξύν θ' ἵπποκόμοις κορούθεσιν. |
- ἀντιστρ. α'. στὰς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιγανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων 120
 αἱμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναι καὶ πρὶν στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' Ἡφαιστον ἐλεῖν.

τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος ἄρεος, ἀντιπάλῳ 125
 δυσχείρωμα δράκοντι. | *JK*

ἀντισύστ. α'. Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ ῥεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις, 130
 παλτῶ ῥίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρων ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι. |

στρ. β'. ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γὰρ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμῇ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥίπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.
 εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν',
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενῶμα στεφελίζων μέ-
 δεξιόσειρος. | γας ἄρης 140

σύστημα β'. ἐπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγκαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὧ πατρός ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν 145
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχειον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω. |

ἀντιστρ. β'. ἀλλὰ γὰρ ἁ μεγαλόνυμος ἦλθε Νίκα
 τῶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων 150
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν,
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντας ἐπέλθωμεν, ὃ Θήβας δ'
 Βάκχιος ἄρχοι. | [ἐλελίχθων

ἀντισύστ. β'. ἀλλ' ὄδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας,
 Κρέων ὁ Μεινοικέως, νέον εἰληγῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεοραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην,
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας; |

ΚΡΕΩΝ

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ
 πολλῷ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαίου
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἥνικ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν. |
 ὅτ' οὖν ἐκείνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
 καθ' ἡμέραν ὄλοντο παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων. |
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῇ. |
 ἔμοι γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει,
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ. |
 καὶ μείζον ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. |
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὄρων ἀεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὄρων

- στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας
οὐτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γινώσκων, δι
X ἦδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. } 190
τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν.
καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
ἀστοῖσι παιδῶν τῶν ἀπ' Οἰδίου πέρη·
Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δόρει, 195
τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς. |
τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκην λέγω,
ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω X
μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαι τινα,
ἐὰν δ' ἄθαρπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθέν τ' ἰδεῖν. |
τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦ ποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει θανῶν
καὶ ζῶν ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται. } 210
XO. σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
τὸν τῆδε δύσνον καὶ τὸν εὖμενῆ πόλει.
νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
καὶ τῶν θανόντων χόπόσοι ζῶμεν πέρη. |
KP. ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
XO. νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθετος.
KP. ἀλλ' εἴσ' ἔτοιμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
XO. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι;

- ΚΡ. τὸ μὴ 'πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 ΧΟ. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὅς θανεῖν ἐρῶ. 220
 ΚΡ. καὶ μὴν ὁ μισθός γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν. |

Φ Υ Λ Α Ξ

- ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὑπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα.
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις 225
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν.
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλαί μοι μυθουμένη·
 ,τάλας, τί χωρεῖς οἱ μολῶν δώσεις δίκην;
 ,τλήμων, μένεις αὔ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 ἄλλου παρ' ἀνδρός; πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ;
 230 τοιαῦθ' ἐλίσσων ἦνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά. |
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί, κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὄμως·
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος 235
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον. |
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὥς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν. |
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαγθεῖς ἄπει;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε κἀπὶ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύννας κάφαγιστεύσας ἅ χερί. |
 ΚΡ. τί φῆς; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν

- πληγῆμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή, στύφλος δὲ γῆ 250
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν. |
 ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο—τυμβήρης μὲν οὖ, 255
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὧς, ἐπὶ κόνις—
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνεται. |
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἂν ἐγίγνετο 260
 πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι·
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἰρεῖν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν 265
 τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μήτ' ἐργασμένῳ. |
 τέλος δ', ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃς πάντας ἐς πέδον κάρα
 νεῦσαι φόβῳ προύτρειπεν· οὐ γὰρ εἴχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχι κρυπτέον. |
 καὶ ταῦτ' ἐνίκᾳ, κἄμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν. 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἐκοῦσιν, οἶδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν. |
 ΧΟ. ἀναξ, ἐμοί τοι, μή τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τὸδ' ἢ ξύννοια βουλεύει πάλαι.
 ΚΡ. παῦσαι, πρὶν ὀργῆς καί με μεστῶσαι λέγων, 280
 μὴ φερεθῆς ἄνους τε καὶ γέρον ἅμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων

- πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι. |
 πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾷς θεοὺς;
 οὐκ ἔστιν. | ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοί, 290
 κρυφῆ κάρᾳ σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε. | X
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστὰς πρὸς αἰσχροῖα πράγμαθ' ἵστασθαι βροτῶν.
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναί. |
 ὅσοι δὲ μισθαροῦντες ἦνυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην. |
 ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὔ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσηθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάξῃτε καὶ μάθηθ', ὅτι
 οὐκ ἐξ ἄπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν. |
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχροῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἄτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωμένους. |
 εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω; 315

- ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ 'πὶ τῇ ψυχῇ δάκνη;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ! 320
 ΦΥ. οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥ. φεῦ!
 ἢ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῇ δοκεῖν.
 ΚΡ. κόμπησε νῦν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἔξερεῖθ' ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται. |
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆι τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν. |

+ ΧΟΡΟΣ

- στρ. α'. πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδέν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει·
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν, ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος, 340
 ἱππεῖα γένει πολεῦων. |+
- ἀντιστρ. α'. κουφονόων τε φῦλον ὄρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγροῖων ἔθνη 345
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν

- σπείραισι δικτυοκλώστοις,
 περιφραδῆς ἀνήρ !
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὄρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ' 350
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφίλοπον ζυγὸν
 οὔρειόν τ' ἀκμῆτα ταῦρον. |
- Στρ. β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν 355
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
 ὀργὰς ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
 πάγων ὑπαίθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 παντοπόρος !
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται 360
 τὸ μέλλον. Ἄϊδα μόνον
 φεύξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ζυμπέφρασαι. |
- ἀντ. β' σοφόν τι τὸ μηχανόεν 365
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν 370
 ὑψίπολις·
 ἄπολις ὅτω τὸ μὴ καλὸν
 ξύνεστι τόλμας χάριν·
 μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν 375
 ὅς τάδ' ἔρδει. |
- ἐς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόῳ
 τόδε· πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 ὦ δύστηνος

καὶ δυστήνου πατρὸς Οἰδιπόδα, 380
 τί ποτ' ; οὐ δὴ που σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες ;

ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ἕξειργασμένη.
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν. ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385

ΧΟ. ὄδ' ἐκ δόμων ἄφορρος εἰς δέον περᾶ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποῖα ξύμμετρος προῦβην τύχη ; | +

ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἐστ' ἀλώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ ἴνιοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῇ ποθ' ἦξιεν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390

ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε. |

ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἠδονῇ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν ἀλώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395

κοσμοῦσα· κληρὸς ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,

ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου ; τόδε. |

καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτός, ὡς θέλεις, λαβὼν
 καὶ κρῖνε ἀξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. | 400

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;

ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

ΚΡ. ἦ καὶ ξυνιεῖς καὶ λέγεις ὀρθῶς ἅ φῆς ;

ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὄν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπείπας· ἄρ' ἐνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; | 405

ΚΡ. καὶ πῶς ὀρθᾶται κἀπίληπτος ἠρέθη ;

ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἦκομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δεῖν· ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἢ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ, 410

καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὁσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,

- ἐγερετὶ κινῶν ἄνδρ' ἄνηρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου. ~~XXXX~~
 χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πύμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἔμεσιώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον. |
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἢ παῖς ὄρᾶται κάνακωκῦει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψη λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρᾳ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακὰς
 ἠρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξεργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθύς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει. |
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,
 καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξιεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἅμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
 ἦδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἦσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. | ~~XXXX~~ 440
KP. ~~+~~ σὲ δῆ, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κάρα,
AN. φῆς ἢ καταρῆνῃ μὴ δεδρακέναί τάδε;
KP. καὶ φημί δραῖσαι κοῦκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
 σὺ μὲν κομίζεις ἄν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον. | 445

- σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἦδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
 ἦδη τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἔμφανῆ γὰρ ἦν. |
 AN. καὶ δῆτε' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
 KP. οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἦ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη,
 οἱ τούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισαν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόβην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
 οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτά, κοῦδεῖς οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη. | +
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δεῖσασ' ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξῆδη—τί δ' οὐ;— 460
 κεῖ μὴ σὺ προυκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει; *
 οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδὲν ἄλγος. ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἑμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχόμην νέκυν,
 κείνοις ἦν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι. |
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρωσα τυγχάνειν,
 σχεδὸν τι μῶρω μωρίαν ὀφλισκάνω. | 470
 X
 # δηλοῖ τὸ γέννημ' ὤμῶν ἐξ ὤμου πατρὸς
 τῆς παιδός, εἵκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς. |
 KP. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστά, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἄν εισίδοις·
 μικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει

- φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας. |
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο, 48
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους,
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 001 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνῆρ, αὕτη δ' ἀνῆρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. | 48
 ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου κυρεῖ,
 001 αὐτὴ τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. | 49
 καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 001 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρησθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσι τις 49
 ἀλοὺς ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη. |
 AN. θέλεις τι μείζον ἢ κατακτεῖναί μ' ἐλών;
 KP. ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστὸν οὐδὲν μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὐτῶ δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ. |
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 001 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήοι φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται. |
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄρας.
 AN. ὄρῳσι χούτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς; | 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγγχονους σέβειν.

- ΚΡ. οὔκουν ὄμαιμος χά καταντίον θανών ;
- ΑΝ. ὄμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
- ΚΡ. πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
- ΑΝ. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανών νέκυς.
- ΚΡ. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
- ΑΝ. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.
- ΚΡ. πορθῶν δὲ τήνδε γῆν ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
- ΑΝ. ὅμως ὃ γ' Ἄιδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
- ΚΡ. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος.
- ΑΝ. τίς οἶδεν εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
- ΚΡ. οὔτοι ποθ' οὐχθρὸς, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
- ΑΝ. οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφην.
- ΚΡ. κάτω νυν ἔλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.
- ΧΟ. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,
- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη·
- νεφέλη δ' ὀφρῶν ὑπερ αἱματόεν
- ῥέθρος αἰσχύνει,
- τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν.
- ΚΡ. σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
- λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
- τρέφων δύ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
- φέρ' εἰπὲ δὴ μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
- φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῆ τὸ μὴ εἰδέναι ;
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἶπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
- καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- ΑΝ. ἀλλ' οὐκ εἶσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
- οὔτ' ἠθέλῃσας οὔτ' ἐγὼ κοινώσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
- ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- ΑΝ. ὦν τοῦργον Ἄιδης χοῖ κάτω ξυνίστορες
- λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ

- θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσει. 545
- AN. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ἄ μη' ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- IS. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψιμμένη φίλος;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών. 546
- IS. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; X V 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- IS. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ;
- AN. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- IS. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- IS. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ ἴδοκουν φρονεῖν
- IS. καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.
- AN. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. | 560
- KP. τῶ παιδε φημί τῶδε τὴν μὲν ἀρτίως
ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω.
- IS. οὐ γὰρ ποτ', ὄναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάβστη μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
- KP. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
- IS. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερο βιώσιμον; |
- KP. ἀλλ' ἤθε' μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
- IS. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου;
- KP. ἀρώσιμοι γὰρ χιτῆρων εἰσὶν γῦαι.
- IS. οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδέ τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
- KP. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
- IS. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ!
- KP. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸν σὸν λέχος. |
- XO. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον;
- KP. Ἄιδης ὁ πάσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφω. 575
- XO. δεδογμέν', ὡς εἶπε, τῆνδε κατθανεῖν.
- KP. καὶ σοὶ γε κάμοί. μὴ τριβὰς ἔτ', ἀλλὰ νιν

κομίζετ' εἴσω, δμῶες· ἐκ δὲ τοῦδε χορῆ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδ' ἀνεμένας·
 φεύγουσι γάρ τοι χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἤδη τὸν Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου. |

ΧΟΡΟΣ

στρ. α'. + εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἔλλειπει γενεᾶς ἐπὶ πλήθος ἔρπον. 585
 δμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόοις ὅταν *μικροῖς πανωδῶν ἀγῶν*
 Θρηῆσαισιν ἔρεβος ὑφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς,
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,

στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί. |

ἀντ. α'. + ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδῶν οἴκων ὀρώμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἔρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν· *διεξάσσει*
 νῦν γὰρ ἐσχάτως ὑπὲρ
 ῥίξας ἐτέτατό φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινῖα θεῶν τῶν
 νεότερων ἀμᾶ κοπίς *διαστροφῶν ἡν ἔργων*
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς. |

στρ. β'. τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβάτεια κατάσχοι; 605
 τάν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὐτ'
 ἀκάματοι θέοντες
 μῆνες; ἀγήρωσ δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τό τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρχέσει *διαστροφῶν*

νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
θνατῶν βίωτος πάμπολος ἐκτὸς ἄτας. |

ἀντ. β'.

ἅ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἔλ- 615
πις πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων·
εἰδοῖτι δ' οὐδὲν ἔρπει,
πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσάσῃ.
σοφία γὰρ ἐκ τοῦ κλεινὸν ἐπὸς πέφανται, 620
τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
τῷδ' ἔμμεν, ὅτω φρένας
θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν.
πράσσει δ' ὀλίγιστον χρόνον ἐκτὸς ἄτας. | 625

ὅδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
μόρον Ἀντιγόνης,
ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν; | 630

ΚΡ.

τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
ὦ παῖ, τέλειαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
τῆς μελλοιύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει;
ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρωῶντες φίλοι;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σὸς εἰμι, καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέφομαι·
ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου. |

ΚΡ.

οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρων ἔχειν, 640
γνώμας πατρῶας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. |
τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
ὥς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται κακοῖς

καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιλύει τέκνα,
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων·
 μὴ νῦν ποτ' ὦ παῖ, τάσδ' ὑπ' ἡδονῆς φρένας
 γυναικὸς οὔνεκ' ἐκβάλλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται,
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γένοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός·
 ἀλλὰ πύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθης
 τὴν παιδ' ἐν Ἄιδου τήνδε νυμφεύειν τινί·
 ἔπει γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόγην,
 ψευδῆ γ' ἑμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ· | πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ διή τά γ' ἐγγενῆ φύσει
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἕξω γένους,
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνήρ
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν·
 ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ' ἔστ' ἐλαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν·
 ἀλλ' ὄν πόλις στήσεις, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία,
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοῖην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον
 μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην,
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλις ὄλλυσιν, ἢδ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἦδε συμμάχου δορός
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθοῦμένων
 σφίξει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία·

645

650

655

660

665

670

675

- οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἠσσητέα·
 κρείσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,
 κοῦκ ἂν γυναικῶν ἠσσονες καλοίμεθ' ἄν. | 680
- ΧΟ.** ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκαῖς πέρι. |
- ΑΙ.** πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἐστὶ χρημάτων ὑπέροτατον. |
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, | 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν γάτέρω καλῶς ἔχον. |
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ | 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψη κλύων.
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιώτατη
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει, | 695
 ἥτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθραπτον μήθ' ὑπ' ὠμησιτῶν κυνῶν
 εἷασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν;
 τοιάδ' ἐρεμνὴ σίγ' ἐπέρχεται φάτις. | 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτήμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἄγαλμα μείζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί;
 μὴ νῦν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, | 705
 ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅσις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.

- ἀλλ' ἄνδρα, καὶ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710
 πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. |
 ὄρᾳς παρὰ ρεῖθροισι χειμάρροισι ὄσα
 δένδρων ὑπέκει κλῶνας ὡς ἐκσῶξεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
 τείνας ὑπέκει μηδέν, ὑπτίους κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται. |
 ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσσεσι, φήμ' ἔγωγε πρῆσβεύειν πολὺ 720
 φῦναι τὸν ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν. |
 ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει, ~~XX~~
 μαθεῖν σέ τ' αὐ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
 οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικουδε τὴν φύσιν; |
 μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶρα σκοπεῖν.
 ἔργον γὰρ ἐστὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν; 730
 οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν εἰς τοὺς κακοὺς.
 οὐχ ἦδε γὰρ τοιᾶδ' ἐπείληπται νόσφ;
 οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὀμόπτολις λεώς.
 πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ;
 ὄρᾳς τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος; 735
 ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός;
 πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἣτις ἀνδρός ἐσθ' ἐνός.
 οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται; |
 καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος. |
 ὅδ', ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ 740
 εἴπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὔν προκίδομαι.
 ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί;

- ΑΙ. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὄρω. 745
 ΚΡ. ἁμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων;
 ΑΙ. οὐ γὰρ σέβεις τιμὰς γε τὰς θεῶν πατῶν.
 ΚΡ. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 ΑΙ. οὐ τᾶν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχρῶν ἐμέ.
 ΚΡ. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὄδε.
 ΑΙ. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νεωτέρων. | +
 ΚΡ. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς εἶτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 ΑΙ. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 ΚΡ. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέροχη θρασύς;
 ΑΙ. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν;
 ΚΡ. κλάων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 ΑΙ. εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἄν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 ΚΡ. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 ΑΙ. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν;
 ΚΡ. ἄληθες; ἀλλ' οὐ τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγεται τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 ΑΙ. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σύ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνῃ ξυνόν. | 765
 ΧΟ. ἀνῆρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὄργῆς ταχύς,
 νοῦς δ' ἐστὶ τηλικούτος ἀλγῆσας βαρύς.
 ΚΡ. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰών.
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου. |
 ΧΟ. ἄμφω γὰρ αὐτῶ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς; 770
 ΚΡ. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 ΧΟ. μόρω δὲ ποίῳ καὶ σφε βουλευῆ κτανεῖν;
 ΚΡ. ἄγων ἔρημος ἔνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυγι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθεῖς, 775

ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄϊδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἢ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηρικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τᾶν Ἄϊδου σέβειν. | 780

Χ Ο Ρ Ο Σ

στρ. Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς, 785
 καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμνηεν. | 790

ἀντ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβῃ·
 σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἵμερος εὐλέκτρου 795
 νόμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν ἄμαχος γὰρ ἐμπαίξει θεὸς Ἀφροδίτα. | 800

+ / νῦν δ' ἤδη γὼ καὐτὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τάδ' ὀρῶν, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγὰς δύναμαι δακρῶν,
 τὸν παγκοίταν ὄθ' ὀρῶ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν. | 805

AN. στρ. α'. ὄρατ' ἔμ', ὦ γᾶς πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὀδὸν
 στείχουσάν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσσοσαν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας Ἄϊδας ζῶσαν ἄγει

- τὰν Ἀχέροντος
ἀκτάν, οὔθ' ἕμεναίων
ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
πῶ μέ τις ὕμνος
ὑμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω. | 815
- ΧΟ. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
ἔς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ',
ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
θνατῶν Ἀίδαν καταβήση. | 820
- ΑΝ. ἀντ. α'. ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
τὰν Φρυγίαν ξέναν
Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ-
κρω, τὰν κισσὸς ὡς ἀτενῆς
πετραία βλάστα δάμασεν
καὶ νιν ὄμβροι τακομένην,
ὡς φάτις ἀνδρῶν,
χιῶν τ' οὐδαμὰ λείπει,
τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις
δειράδας ἄ με
δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει. † 825
- ΧΟ. ἀλλὰ θεὸς τοι καὶ θεογεννῆς,
ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς.
καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
<σὲ δὲ καὶ τλῆναι πρέπον ὡς κείνην >
ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν. | 835
- ΑΝ. στρ. β' οἴμοι, γελῶμαι! τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων,
οὐκ οἰχομένην ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον; 840
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτῆμονες ἄνδρες
ἰὼ Διοκαῖαι κρῆναι

- Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
 συμμάρτυρας ὑμῖ' ἐπικτῶμαι,
 οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου
 ἰὼ δύστιανος, [ποταίνου·
 οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
 μέτοικος, οὐ ζῶσιν οὐ θαγοῦσιν. | †
- ΧΘ. †προβᾶς' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
 προσέπεσες, ὦ τέκνον· πολὺν 855
 πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον. |
- ΑΝ. ἀντ. β'. ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
 πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος 860
 ἀμετέρου πότμου
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
 ἰὼ μητρῶναι λέκτρων
 ἅται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
 ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
 οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφην!
 πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοι-
 ἰὼ δυσπότμων, [κος ἔρχομαι.
 κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
 θανὼν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με. |
- ΧΘ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
 κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,
 παραβατὸν οὐδαμῶ πέλει.
 σὲ δ' αὐτόγνωτος ὄλεσ' ὀργά. | 875
- ΑΝ. ἐπφδ. ἄκλαυτος, ἄφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων ἄγομαι
 τάνδ' ἐτοίμαν ὀδόν.
 οὐκέτι μοι τότε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα
 θέμις ὄραν ταλαίνα, 880
 τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φί-
 [λων στενάζει. | †

- KP.** * ἄρ' ἴστ' αἰοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
 ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη λέγειν;
 οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα; καὶ κατηρεφεῖ 885
 τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγώ,
 ἄφετε μόνην ἔρημον, εἴτε χρῆ θανεῖν,
 εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
 ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρη·
 μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. | 890
- AN.** ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
 οἴκησις ἀείφρουρος, οἷ πορεύομαι
 πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὧν ἀριθμὸν ἐν νεκροῖς
 πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων.
 ὧν λαισθία ἴγῳ καὶ κάκιστα δὴ μακροῦ 895
 κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου. |
 ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἦξιεν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα κάκόςμησα κάπιτυμβίους
 χοὰς ἔδωκα. | νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι [σ' ἐγὼ ἴμισησα τοῖς φρονουῖσιν εὔ. †
 οὐ γὰρ ποτ' οὐτ' ἂν, εἰ τέκν', ὧν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὐτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἂν ἠρόμην πόνον. |
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
 πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐν Ἄιδου καὶ πατρὸς κεκευθότοι
 οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ. |
 τοῖψδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ] Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὦ κασίγνητον κάρα. | † 915

- καὶ νῦν ἄγει με διὰ χειρῶν οὕτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἔρημος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' εἰς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς, 920
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην;
 τί χρὴ με τὴν δύστηνον εἰς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν; τίς' αὐδᾶν ξυμμάχων; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦς ἔκτησάμην. |
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλά, 925
 παθόντες ἂν ξυγγοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οἷδ' ἄμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ
 πάθοιεν ἢ καὶ δρωσιν ἐκδίκως ἐμέ. |
- ΧΟ. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥίπαί τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- ΚΡ. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὕπερ.
- ΑΝ. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίκται.
- ΧΟ. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι 935
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. |
- ΑΝ. ὦ γῆς Θήβης ἄστρῳ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κούκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπὴν,
 οἷα πρὸς οἶων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα. |

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στρ. α'. ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξει δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.

- καίτοι καὶ γενεᾷ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
καὶ Ζηνὸς ταμειεύσκε γονὰς χρυσορῦτους. 950
ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύναισι δεινά·
οὔτ' ἄν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκυτοι
κελαινὰ νᾶες ἐκφύγοιεν. |
- ἀντ. α'. ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
Ἕδωνῶν βασιλεύς, κερτομίσις ὀργαῖς,
ἐκ Διονύσου πετρῶδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ.
οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
ἀνθηρόν τε μένος· κείνος ἐπέγνω μανίαις 960
ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίσις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐϊὸν τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθειζε Μούσας. | X 965
- στρ. β'. παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἄλδς
ἀκταὶ Βοσπόρῃαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
Σαλμυδησός, ἴν' ἀγγίπολις Ἄρης 970
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἱματηραῖς 975
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν. |
- ἀντ. β'. κατὰ δὲ τακόμενοι μέλαιοι μελέαν πάθαν 980
κλαῖον ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν·
ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντας Ἐρεχθεΐδαν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
Βορεᾶς ἄμπικος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985

θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκείνα
Μοῖραι μακροαῖνες ἔσχον, ὦ παῖ. |

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- ✧ Θήβης ἄνακτες, ἦκομεν κοινήν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντες· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραῖε Τειρεσία, νέον ;
ΤΕ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντι πιθοῦ.
- ΚΡ. οὐκ οὐν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
ΤΕ. τοιγὰρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
ΚΡ. ἔχω πεπονθὼς μαρτυρεῖν ὄνησιμα. 995
ΤΕ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης. |
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
ΤΕ. γνώσῃ τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
εἰς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
ἔζων, ἴν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν, 1000
ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων κακῶ
κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω·
καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
ἔγγων· πετρῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν. |
εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην ^{ἔδομα} 1005
βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
Ἐφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ ^{2147α}
μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρροεῖς 1010
μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς. |
τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
φθίνοντ' ἀσῆμων ὀργίων μαντεύματα·
ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ. |
καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεὶ πόλις· 1015
βωμοὶ γοῶ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς

- πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς ^{βαφραγ}
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κατ' οὐ δέχονται θυσιάδας λιτὰς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, 1020
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροῖβει βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρωῖτες αἵματος λίπος. |
 ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ
 τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦξασμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνήρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκίηται ^{βραχίονος} μηδ' ἀκίνητος πέλη.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι μηδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν; | 1030
 εὐ σοὶ φρονήσας εὐ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἥδιστον εὐ λέγοντος, εἰ κέρδος λέγοι. |
 ΚΡ. ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύειτ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαιτικῆς
 ἄπρακτος ὑμῖν εἰμι, τῶν ὑπαί γένους 1035
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
 κερδαίνειτ', ἐμπολᾶτε τὰπὸ Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἴνδικὸν
 χρυσόν· τάφω δ' ἐκείνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορᾶν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον. εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι
 θεοὺς μαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει·
 πίπτουσι δ', ὦ γεραῖε Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσι τοῦ κέρδους χάριν. ✕
 ΤΕ. ✕ φεῦ,
 ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται, —

- ΚΡ. τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;
 ΤΕ. ὄσφ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050
 ΚΡ. ὄσφπερ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
 ΤΕ. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
 ΚΡ. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντιπεῖν κακῶς.
 ΤΕ. καὶ μὴν λέγεις ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἶσθα ταγοὺς ὄντας ἂν λέγῃς λέγων ;
 ΤΕ. οἶδ'· ἐξ ἔμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σφσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕ. ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ ἔπι κέρδεσιν λέγων.
 ΤΕ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.
 ΚΡ. ὥς μὴ ἔμπολήσω ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 ΤΕ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι 1065
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν,
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγγων ἕνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔση,
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατόκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὐθιῶν 1070
 ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε. |
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν Ἄιδου καὶ θεῶν Ἐρινύες 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς. |
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα. |
 ἔχθραι δὲ πᾶσαι σὺν τ' ἀράσσονται πόλεις, 1080
 ὄσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγγισαν

- ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρον
 ἀνόσιον ὀσμὴν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν. |
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης
 ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ. |
 ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὔτις ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γυνῶ τρέφειν τῆν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. | 1090
- ΧΟ.
 ἀνὴρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας.
 ἐπιστάμεσθα δ' ἐξ ὄτου λευκὴν ἐγῶ
 τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακείν. |
- ΚΡ.
 ἔγνωκα καὐτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
 ἄτη πατάξει θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- ΧΟ.
 εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, λαβεῖν.
- ΚΡ.
 τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε, πείσομαι δ' ἐγώ. †
- ΧΟ.
 ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατῶρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κίσσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- ΚΡ.
 καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖ παρεικαθεῖν;
- ΧΟ.
 ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- ΚΡ.
 οἴμοι μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- ΧΟ.
 δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε. |
- ΚΡ.
 ὦδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ', ὀπάσονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμᾶσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1110
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτός τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι.
 δέδοικα γὰρ μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σφῆζοντα τὸν βίον τελεῖν. |

ΧΟΡΟΣ

- στρ. α'. * Πολυώνυμε, Καδμείας νύμφας ἄγαλμα 1115
καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
κλυτὰν ὅς ἀμφέπεις
Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
Δηοῦς ἐν κόλποις,
ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
ναιετῶν παρ' ὑγρῶν
Ἴσμηνοῦ ῥεΐθρων ἀγρίου τ'
ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος· | 1125
- ἀντ. α'. σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὄπωπε
λιγνύς, ἔνθα Κωρύκται νύμφαι
στείχουσι Βακχίδες,
Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
κισσήρεις ὄχθαι
χλωρά τ' ἄκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
ἀμβρότων ἐπέων
εὐαζόντων, Θηβαίτας 1135
ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς· |
- στρ. β'. τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
καὶ νῦν, ὡς βιαίᾳς ἔχεται 1140
πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασίαν
ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. | 1145
- ἀντ. β'. ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίων
φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ',

ὄναξ, σαῖς ἄμα περιπόλοις 1150
 Θυίαισιν, αἷ' σε μαινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσι τὸν ταμίαν Ἴακχον. |

ΑΓΓΕΛΟΣ

- + Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί,
 καὶ μάντις οὐδεις τῶν καθεστώτων βροτοῖς. | 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σφάσας μὲν ἐχθρῶν τῆ' δε Καδμείαν χθόνα,
 λαβὼν τε χώρας παντιελῆ μοναρχίαν
 ἠϋθυνη, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ. |
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἠγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαιρεῖν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἄν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν. |
 ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἤκεις φέρων;
 ΑΓ. τεθναῖσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 ΧΟ. καὶ τίς φονεύει; τίς δ' ὁ κείμενος; λέγε.
 ΑΓ. Αἵμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
 ΧΟ. πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερὸς;
 ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ΧΟ. ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἠγυσας!
 ΑΓ. ὡς ὃδ' ἐχόντων τῶνδε βουλευεῖν πάρα. |
 ΧΟ. καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

4 ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐλησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγχάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὧτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι.
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὐθις εἶπατε 1190
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὐσ' ἀκούσομαι. |
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρὼν ἐρῶ
 κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσοιμ' ἂν ὧν ἐς ὕστερον
 ψεῦσται φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' αἶε. | 1195
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθ' ἔκειτο νηλεῆς
 κυνοσπάρρακτον σῶμα Πολυνείκουσ ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνὸν λουιτρὸν ἐν νεοσπᾶσιν
 θαλλοῖς ὃ δὴ ἔλελειπτο συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χῶσαντες αὐθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. † 1205
 Η φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν. |
 τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,
 ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδὸς με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,

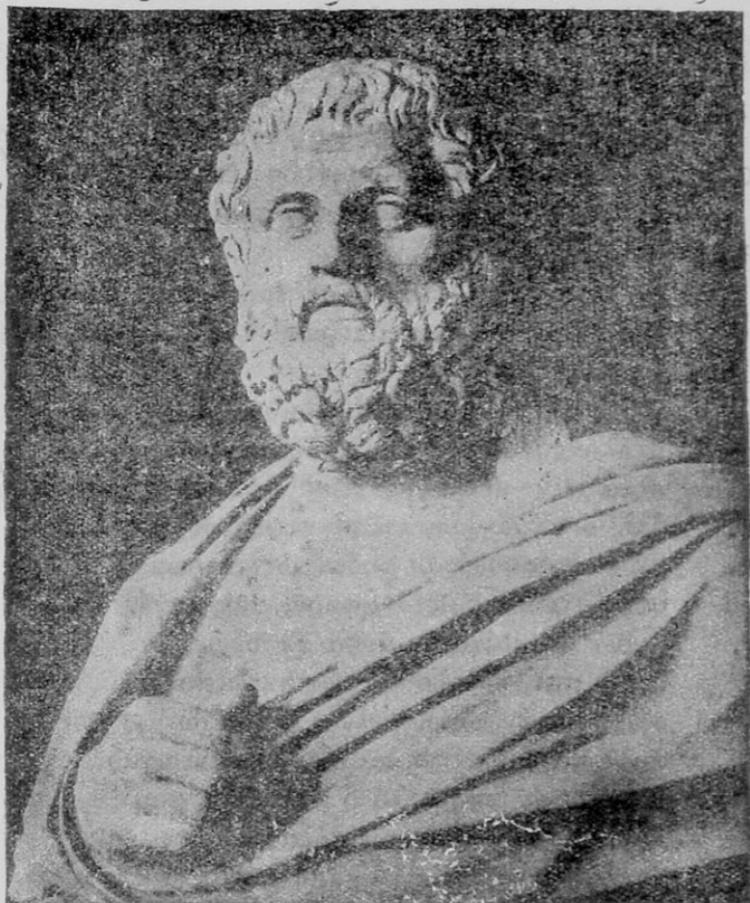
- ἴτ' ἄσπον ὠκείς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215
 ἀθρήσασθ', ἀρμόν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ σιόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνήμ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι. |
 τάδ' ἔξ ἀθύμου δεσπότητος κελευμάτων
 ἠθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνης καθημημένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. | 1225
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλήμον, οἷον ἔργον εἴργασαι! τίνα
 νοῦν ἔσχες; ἐν τῷ ξυμφορᾶς διεφθάρης;
 ἔξελθε, τέκνον, ἐκέσίός σε λίσσομαι. | 1230
 τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπὼν, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'. εἶθ' ὁ δύσμορος
 αὐτῷ χολωθείς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεις 1235
 ἤρρισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὕγρον
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπύσσειται,
 καὶ φυσιῶν ὄξειαν ἐκβάλλει ῥοὴν
 λευκῇ παρειᾷ φοινίῳ σταλάγματος. |
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δειλαιοῦ ἐν γ' Αἴδου δόμοις,
 δεῖξας ἐν ἀνθρώποισι τὴν ἀβουλίαν
 ὄσφ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν. |
- 4H
 * +
- ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας; ἢ γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
 ΑΓ. καὐτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχῃ τέκνου κλύουσας ἐς πόλιν γόους

- οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἄμαρτάνειν. | 1250
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἦ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάρτην πολλὴ βοή.
- ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεσθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρους. |
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτριᾶς
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἄμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στερ. α'. ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἄμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέω ξὺν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίας!
- ΧΟ. οἴμ', ὡς ἔοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δειλαίος· ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα τότε μέγα βάρους μ' ἔχων
 ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγοῖαις ὁδοῖς,
 οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν! 1275
 φεῦ φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι! |

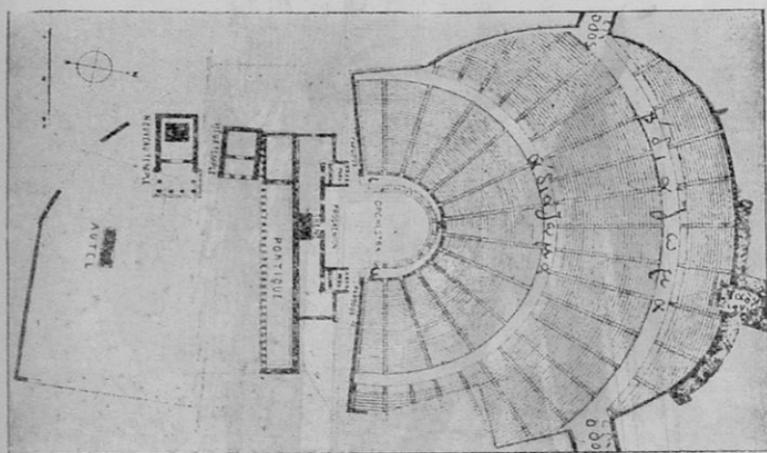
✱ ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ', ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
 τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
 ἔοικας ἤκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά.

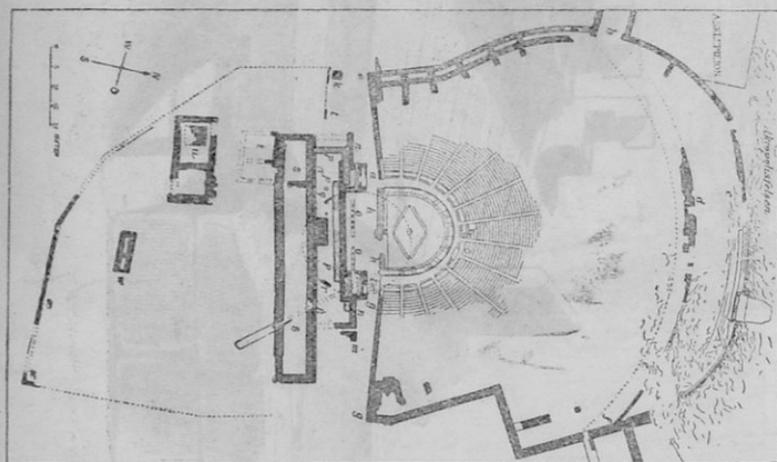
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν αὖ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι; 1280
- ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
 0821 δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν. |
- ΚΡ. ἀντ. α'. ἰὼ ἰὼ δυσκάθαρος Ἄιδου λιμὴν,
 τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις; 1285
 ὦ κακάγγελτά μοι
 προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον;
 0821 αἰαῖ ὀλωλότ' ἄνδρ' ἐπεξηργάσω.
 τί φῆς, παῖ, τίν' αὖ λέγεις μοι νέον,
 αἰαῖ αἰαῖ, 1290
 σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
 γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον; | #
- ΧΘ. ὄραν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
- ΚΡ. οἴμοι,
 κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
 τίς ἄρα, τίς με πότμος περιμένει;
 ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρίως τέκνον,
 0821 τάλας, τὸν δ' ἐναντα προσβλέπω νεκρόν.
 φεῦ φεῦ μᾶτερ ἀθλία, φεῦ τέκνον! 1300
- ΕΞ. ἦδ' ὄξυθήκτω βωμία περὶ ξίφει
 λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
 τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,
 0121 αὐθις δὲ τοῦδε, λοῖσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. | # 1305
- ΚΡ. στο. β'. αἰαῖ αἰαῖ,
 ἀνέπτιαν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτω ξίφει;
 0121 δειλαῖος ἐγώ, φεῦ φεῦ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- ΕΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- ΚΡ. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ; |
- ΕΞ. πάισασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

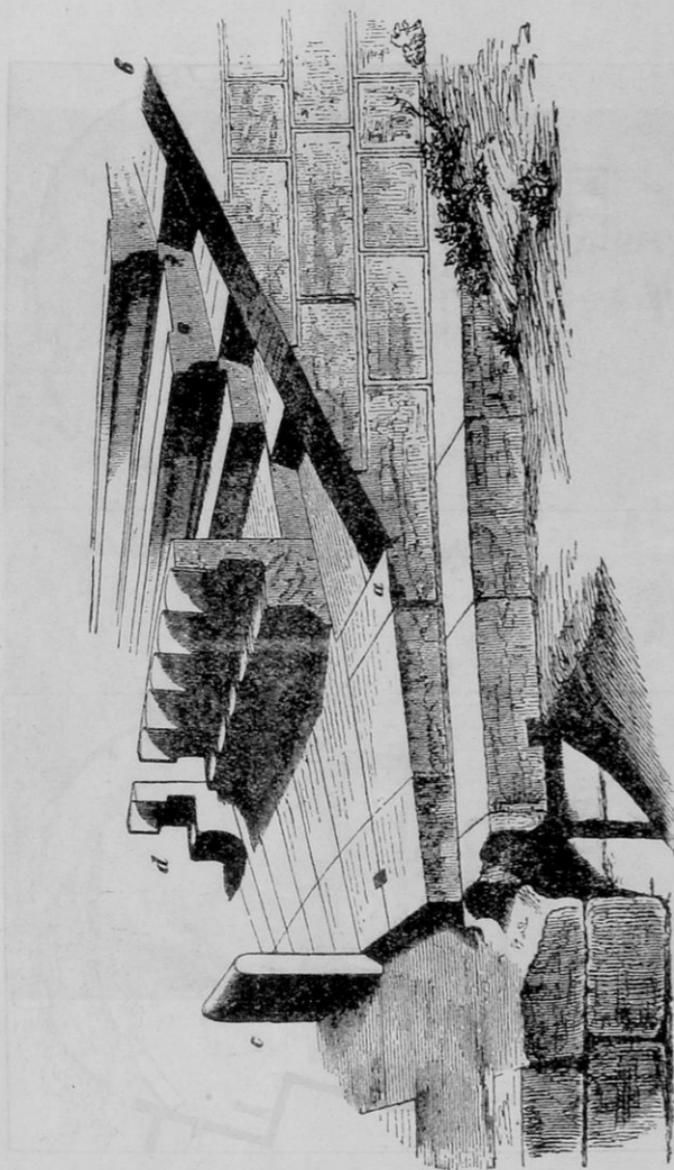

Ι. Ὡς εἶχε τὸ πάλαι.

ΙΙ. Ὡς ἔχει σήμερον.

ΤΟ ΛΥΚΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

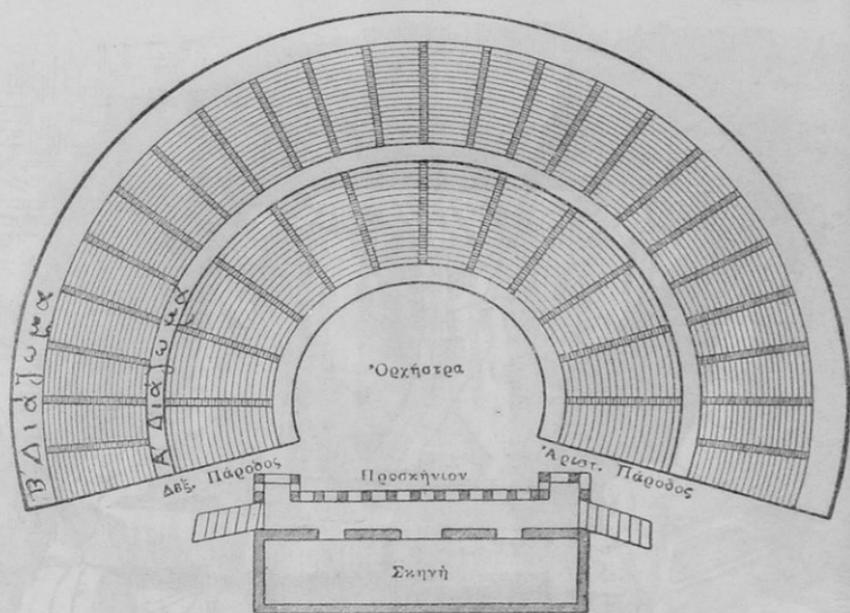

ΕΔΩΛΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

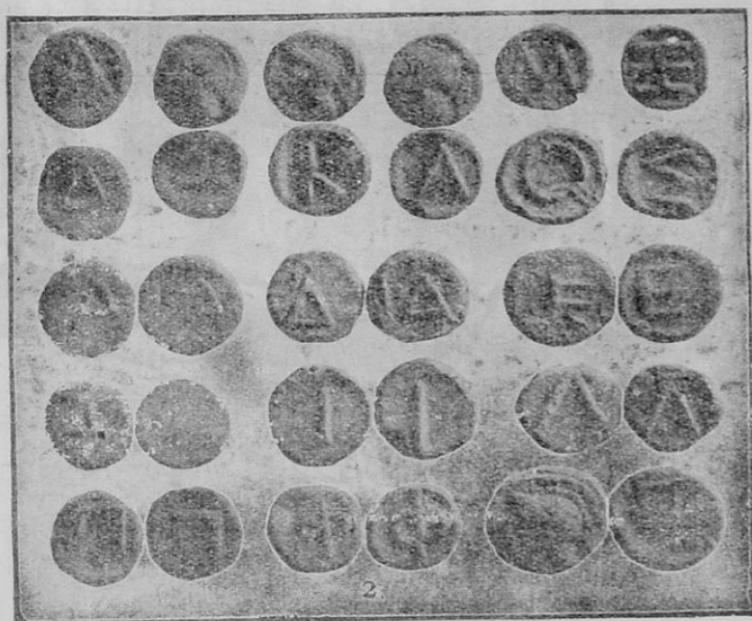

ΘΡΟΝΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΕΩΣ

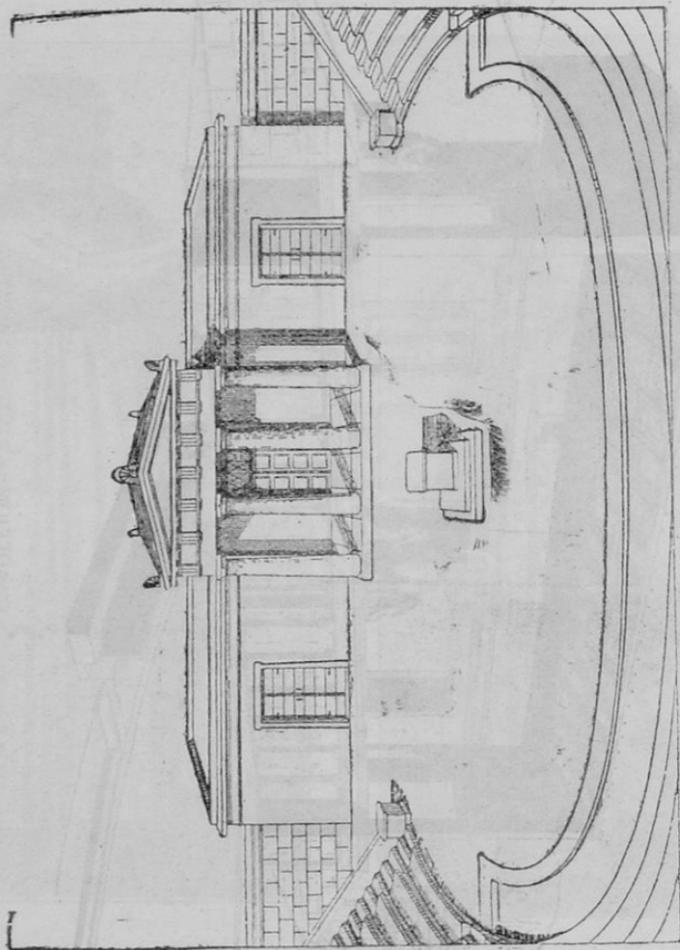
Α. Ν. Γουδί.—Σοφοκλέους 'Αντιγόνη *Εκδοσις. ΣΤ'

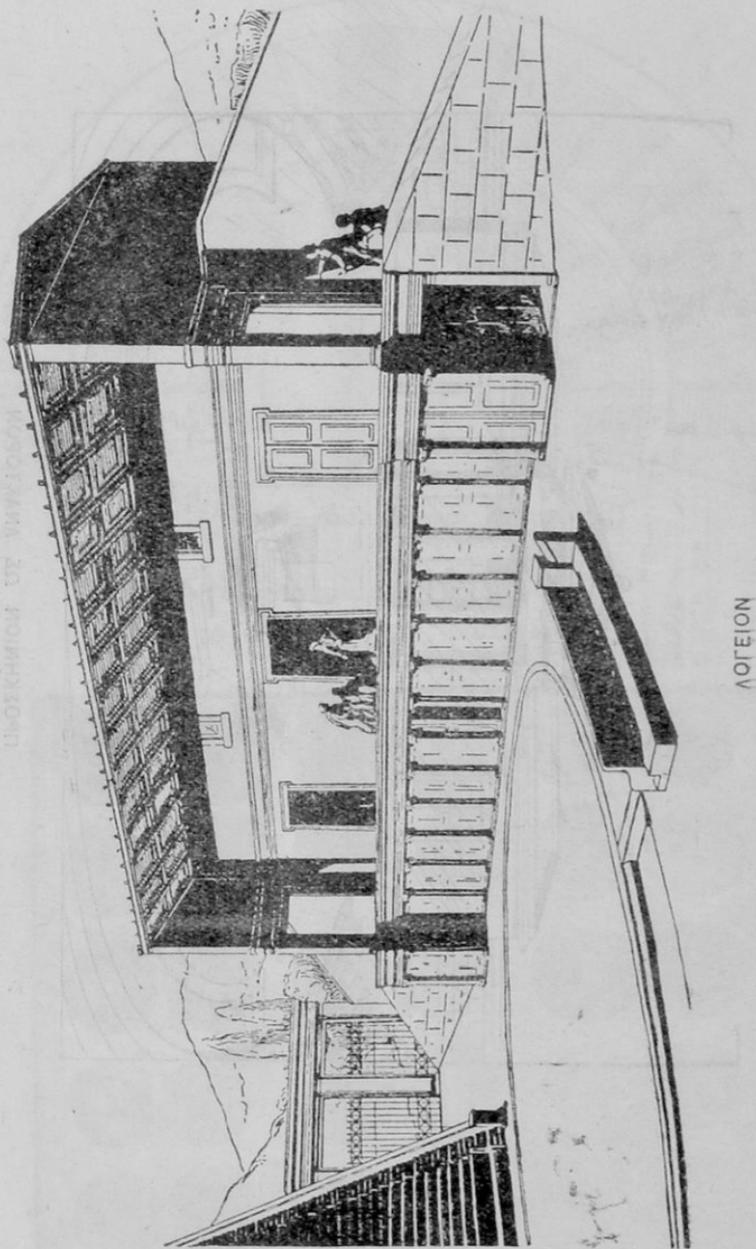
Ι. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΙΙ. ΣΥΜΒΟΛΑ

ΠΡΟΣΚΗΝΙΟΝ ΣΤ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ

ΣΚΕΥΗ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ

ΑΙΣΤΗΡΙΑ

Κατάκωμος ώσφά.

Ψανθός άνήρ.

Λευτός άνήρ.

Θύλος ρεαγίαςος.

Έκσκενον π ρόσωπον.

Έκσκενον πρόσωπον.

ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΟΥ

Ἄγαπητοὶ μαθηταί,

Ἀποφεύγετε τὰ φαῦλα καὶ ἄσεμνα βιβλία, τὰ ὅποια μαραινὸν τὴν ἐξάνθησιν τοῦ σώματός σας καὶ τοῦ πνεύματός σας. Μελετᾶτε τὰ ὠραῖα βιβλία τῶν Ἐκθέσεων, τὰ ὅποια καὶ πλοῦτον μέγαν γνώσεων σᾶς παρέχουν καὶ ἀρίστους μαθητὰς θὰ σᾶς ἀναδείξουν καὶ ἰσχυρότατα ὄπλα σᾶς διαθέτουν, διὰ νὰ ἐπιπλεύσετε εἰς τὴν σκληρὰν βιοπάλην. Ζητεῖτε παρὰ τῶν φιλοστόργων γονέων σας, καὶ μάλιστα μετὰ τὰς χειμερινὰς ἢ θερινὰς ἐξετάσεις σας, ὡς ἔπαθλον τῆς χρηστότητός σας καὶ τῆς ἐπιμελείας σας μίαν πλήρη σειράν Ἐκθέσεων. Εἶναι τὸ εὐθηνότερον, ἀλλὰ καὶ πολυτιμότερον δῶρον, τὸ ὅποῖον ἔχουν νὰ σᾶς δώσουν.

Δ. Ν. ΓΟΥΔΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

VIII.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

«Δεῖ πειθαρχεῖν θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»
Ἄποδ. Πέτρος.

ΣΧΟΛΙΑ

Τριῶνται ὄρχ. 12.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΘΑΟΣ ΤΑΧΗ 13

III.

ΓΛΩΣΣΙΚΑ, ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ, ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

1-20. 1-6 Ἰσμήνης κάρα περίφρ. ἀντί Ἰσμήνη (ἡ κεφαλὴ ὡς τὸ σπουδαιότατον τοῦ ἀτόμου χαρακτηριστικόν, τὸ καθιστῶν αὐτὸ εὐδιάκριτον ἀπὸ τῶν ἄλλων) οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν : 100 κεφάλια γιδωπρόβατα, *κοινὸς* (κυρίως ἐπὶ τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα, ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν τέκνων) ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κερμοῦ, ὄμαιμος, πιστὰ συνδεδεμένος, προσφιλής, 2-3 ἡ σειρά : *ἄρ' οἶσθα ὅ,τι* (ἴσθι) *τῶν ἀπ' Οἰδ. κακῶν, ὁποῖον* (ἀντί : ὅ,τι διὰ τὸ προσηγηθῆν ὅ,τι) *οὐχί τελεῖ νῦν* (δοτ. ἀντιχ ἢ ἡθ.) *ἔτι ζῶσαι* ; ἄρα γε γνωρίζεις ποία συμφορὰ ὑπάρχει (συμφορὰν τινα) ἐξ ἐκείνων, αἵτινες φυσικὸν ἦτο νὰ ἐνσκήψωσιν ἐκ τῶν ἀνοσιουργημάτων τοῦ Οἰδ. (φόνου τοῦ πατρὸς καὶ κατασχύνης τῆς μητρός), τὴν ὁποίαν δὲν ἐκτελεῖ ὁ Ζεὺς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ; *ἄτη* ἢ ἐκ θεῶν σύγχυσις τῶν φρονῶν, τὸ ἐκ ταύτης ἀμάρτημα, ἢ συμφορὰ, *ἄτερ* + γεν. = ἄνευ, *ἄτης ἄτερ* ἀπληλλαγμένον συμφορᾶς, ἀγαθόν· καὶ ὅμως ἡ ἀναλογία πρὸς τὰ ἄλλα ἐπιθ. ἀλήθει λογικῶς τὴν ἀντίθετον ταύτης ἔννοιαν (*ἄτης μέτα*)· ἀλλ' ὁ ποιητὴς ἠπατήθη, φαίνεται, ἐκ τῶν πολλῶν ἀρνήσεων, ὡς ἔπαθον καὶ ἄλλοι ποιηταί· μεταφράζομεν : βλαβερόν, ὀλέθριον· τὰ οὐδ. ἐπιθ. μεταφραστέα ὡς οὐσ. : πάσας τὰς πικρίας, τὰς συμφορὰς, τὰ αἴσχη, τὰς ἀσχημίας..., 5 *ὁποῖον οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ οὐκ* (ἐπανάληψις τῆς ἀρνήσεως.) (ὄν) *τῶν... κακῶν* (γεν. κτηρ. διαιο.) : δὲν ἔχω ἰδεῖ μεταξὺ τῶν... συμφορῶν.—7-10 *καὶ νῦν* προβάλλει συγκεκριμένην περίπτωσιν τοῦ γενικοῦ, *τί* (κτηρ.) *τοῦτο* (τόδε) *τί ἐστι τοῦτο* τὸ κήρυγμα, ὃ φασί..., *πανδήμω πόλει* παντὶ τῷ δήμῳ τῆς πόλεως, ὅθεν *πάνδημος* πᾶς, *κήρυγμα θεῖναι* κατὰ τὸ νόμον *τιθέναι*· τὸ δὲ πρόσταγμα *κήρυγμα* ὡς διὰ κηρύκων ἐν τῷ ἡρωικῷ αἰῶνι ἐξαγγελλούμενον· *σιραιηγὸν* τὸν Κρέοντα, *ἔχεις* γνωρίζεις, *ἔχεις τι κεισῆκουσας* τίς ἔννοια ἐπρεπε νὰ προσηγηθῇ ; *στεῖχω* βαδίζω, *φίλους* Πολυνεϊκὴν, *ἐχθρῶν* Κρέοντος, *ἐ. κακὰ* τὰ ἐκ τῶν ἐχθρῶν προερχόμενα, κακουργήματα τῶν ἐχθρῶν [ἢ : κακὰ ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐχθρούς, αἵτινα ἐχθροὶ ὄφειλον νὰ ὑποστῶσι], *πρὸς τοὺς* ἐπὶ τοὺς.—11 17 *μὲν* (ἄνευ δὲ) τοῦλάχιστον, *μῦθος* εἰδησις, ἐκ τούτου *φίλων* ἀντικμ. περὶ προσφιλῶν προσώπων, *διπλῆ χειρὶ* δι' ἀμοιβαίου φόνου (διότι ἐκάτερος ἐφρονεύθη διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἐτέ-

ρου), ὑπ' ἀλλήλων, ἀδελφοῖν θαγόντων, 15 ἐπει ἄφ' ὅτου, φροῦδος (πρὸ ὁδοῦ, ὁ πόρρω τῆς ὁδοῦ γενόμενος) ἀφαντος, οὐδὲν ὑπέρτερον οὐδὲν ἐπὶ πλεόν (πέραν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Ἄρ.), ἀτῶμαι (ἄτη) δυστυχῶ, αἱ μυχ. διασαφουῖσι τὸ οὐδὲν ὑπέρτερον: οὔτε ἐὰν ἡ τύχη μου ἔχει μεταστραφῆ ἐπὶ τὸ βέλτιον οὔτε ἂν ἐπὶ τὸ χεῖρον, οὔτε ἂν εἶμαι ἔκτοτε εὐτυχεστέρα οὔτε ἂν δυστυχεστέρα.— 18 20 ἦδη καλῶς (οὐδὲν σ' ὑπέρτερον εἰδυῖαν), ἐκπέμπω προσκαλῶ ἔξω, πρβλ. μεταπέμπομαι, αὔλειαι (-οι) π. ἡ αὐλοθύρα, ἡ ἐκ τῆς ἀδλῆς ἄγουσα εἰς τὴν ὁδόν, ἡ κυρία εἴσοδος τῆς οἰκίας, τοῦδ' οὔνεκ' διασαφούμενον ἐκ τοῦ: ὡς μόνη..., καλχαίνω (κάλχη πορφύρα, Κάλχας) ἔχω τὸ σκοτεινὸν χρῶμα τῆς πορφύρας, α') ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἥτις μαυρίζει ταρασσομένη ἐκ θυέλλης, β') ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἥτις εἶναι τεταραγμένη, ἀγωνιᾷ (πρβλ. τὸ ὄμηρ. πολλά δέ οἱ κραδίη πόρρωρε κίοντι), ἔπος σύστ. ἀντικμ.: φαίνεσθαι προφανῶς ὅτι ἐν ἀγωνίᾳ ἀνακυκλεῖς τι, τὸ ὁποῖον σκέπτεσαι νὰ εἴπης, γὰρ αἰτιολ. τὸ νοούμενον; ἔστι τι δεινόν' δηλοῖς γάρ.

2 τὰ ἀπ' Οἰδ. κατὰ ὃ τραγικὸς θάνατος τῆς μητρὸς, ἡ τύφλωσις καὶ ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς, ἡ φυγὴ τοῦ Πολυνείκου, ὁ πόλεμος κατὰ τῆς ἰδίας πατρίδος, ὁ πρόσφατος ἀμοιβαῖος θάνατος τῶν δύο ἀδελφῶν...— 16 ἐν νυκτὶ τῇ νῦν εἶναι ὀρθρος βαθύς, ἡ νῦς ἡ ἐπακολουθήσασα τὴν ἡμέραν τοῦ φόνου τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ τῆς μάχης: οὔτω μανθάνομεν τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐκτυλίσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγωδίας, ἐκ δὲ τοῦ 18 καὶ τὸν τόπον.— Σκηνογραφία: ἦθος τῶν δύο ἀδελφῶν.

21-38. 21-30 γὰρ αἰτιολ.: ναί, εἶμαι τεταραγμένη, διότι διὰ τὴν παράλειψιν ταύτην τὸ γὰρ λοιπόν' προτίω προτιμῶ, κατὰ προτίμησιν ἄξιῶ, ἀτιμάζω τινὸς στερεῶ, ἀτιμάσας ἔχει περιφρ. τοῦ πρkm. συνήθης τοῖς Ἀττικοῖς (Ἄττ. σχῆμα) καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἀντιγόνη, δηλοῦσα διάφοριαν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως, ὡς ἐνταῦθα, πρβλ. τὸ lat. cognitum, dictum, persuasum habeo, τάφος ταφή, ἡ γεν. εἰς τὸ ἀτιμάσας, διότι τὸ προτίσας κεῖται διὰ μέσου, τὸ κασιγνήτω τὸν μὲν· τὸν δὲ ἀντί; νῶν ἦθ., [χρησθεῖς ἀντιχρησάμενος (αὐτῷ, τῷ Ἐτ.), σὺν δίκῃ... τροπ., νόμος θρησκευτικοὶ θεσμοί,] ὡς λέγουσιν ἀναφέρεται εἰς τὸ σὺν δίκῃ... μὲ κρίσιν δικαίαν, ὡς λέγουσιν, ὅπερ ὅμως ἐγὼ δὲν παραδέχομαι, χαρακτηρίζουσα τὴν κρίσιν ὡς ἀδικον; (ἐ)νερθε(ν) (κάτωθεν) κάτω (νέστεροι χθόνιοι), ἐντιμον κτηρ. προληπτ. ὥστε νὰ εἶναι ἐντίμως δεκτὸς μεταξὺ τῶν νεκρῶν τοῦ κάτω κόσμου, ἀτιμος νεκρὸς, εἰς ὃν οἱ οἰκεῖοι δὲν προσήνεγκαν

τὰ νενομισμένα, ἐκκηρύττω κηρύττω δημοσίᾳ, ἀνακοινῶ (διατάσσω) διὰ δημοσίας (ἐκ) προκηρύξεως (πρβλ. παρ' ἡμῖν τὸ ἐκδίδειν διαταγήν), τὸ μὴ... ὑποκ. τοῦ ἐκκεκηρῦχθαι, κωκύω θρηνῶ, θανόντια Π. νέκυν ἀντὶ νέκυν θανόντιος Π., ἀθλίως οἰκτρῶς, κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον, θησαυρὸς ἔρμαιον, εὖρημα (πλούσιον), γλυκὺν οἶνονοῖς εἰσορῶσι μτχ. ἀναφ.: τῶν ὁποίων τὸ βλέμμα εἰσοδεῖ πανταχοῦ, πρὸς χάριν χάριν.— 31-6 κἀμὲ ἠδύνατο νὰ εἴλη καὶ κἀμοὶ καὶ δι' ἐμέ, ἐπαναλαμβάνω, νέομαι ἔρχομαι, θὰ ἔλθω, προκηρύττω ἢ προ· τὴν δημοσιότητα (πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτ. προκήρυξις), τὸ πρᾶγμα ἄγω ὡς παρ' οὐδὲν νομίζω τὸ πρᾶγμα ὡς μηδαμινόν, τὸ πρᾶγμα τὸ τάφω καλύψαι..., φόνος δημόλευστος (ὁ λᾶας λίθος, λεύω λιθοβολῶ) θάνατος διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ, ἐν πόλει δημοσίᾳ, ἐνώπιον ὅλης τῆς πόλεως, προκείμεθαι ὅτι ἐπικρέμαται, ἐπαπειλεῖται, (τούτω, παντί,) ὅς ἀν., τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ φασίν.— 37-8 τάχα ταχέως, εὐθύς, εὐγενῆς ἐξ εὐγενῶν εὐγενῆς, εὐγενῆς καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως (δηλ. καὶ γενναῖα τὸ ἦθος, ἀνάλογον πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν: ἀληθῆς ἀριστοκρατίας), ἐσθλῶν κακῆ ἐξ εὐγενῶν γονέων ἀγεννῆς (ἔκφυλος).

36 φόνος δημόλευστος ὁ διὰ λιθοβολήσεως θάνατος (λευσμός, καταλεύειν) ἦτο συνθήκης δημοσίου ποινῆ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· οὕτως ἐθανατώθη ὁ Παλαμήδης ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐν Τροίᾳ· οὕτω καὶ ὁ βουλευτὴς Λυκίδης ὑπὸ τῶν Ἀθ. ἐν Σαλαμῖνι ὡς προτείνας νὰ δεχθῶσι τὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου. Τὸ κήρυγμα τοῦ Κρ. θὰ ἐδημοσιεύθη πρὶν ἐξημερώσῃ.

39-68. 39-48 ταλαίφρων (τάλα (ἔτιν) φρῆν) τολμηρός, τάδε ὅσα εἶπες, εἰ τὰδ' ἐν τούτοις τούτων οὕτως ἐλόντων, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, λύουσα ἢ φάπτουσα παροῖμ. λύουσα ἢ δένουσα, διευκολύνουσα ἢ περιπλέκουσα, ἐπεμβαίνουσα, τί ἂν προσθεῖμην πλέον τί ἐπὶ πλέον ἤθελον προσθέσει, κατὰ τί δύναμαι νὰ σὲ ὠρέλῃσω; (ἢ Ἰσμ. ἐννοεῖ: οὐδὲν ἀπολύτως παρὰ ταῦτα δύναμαι νὰ πρᾶξω), ξυμπονήσεις (ἐμοί), κινδύνεμα ἐπικίνδυνος πῆξις, ἐπικίνδ. τόλμημα, ποῦ ποτε γνώμης εἰ (ἰέναι) εἰς ποῖαν τέλος πάντων ἀπόφασιν θὰ θιφθῆς; ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου; κουφίζω σηκώνω νεκρόν, ὅπως θάψω αὐτὸν (ἀττ. ἀναιρεῖσθαι νεκρόν, παρ' ἡμῖν σηκῶναι ἐπὶ τῆς ἐκφραῆς), θάπτω, (σκόπει) εἰ κουφίεις, τῆδε τῆ ἐμῆ, ξὺν ἐν συνεργασίᾳ, μετὰ, ἢ γὰρ ἀλήθεια λοιπόν, νοεῖς ἔχεις κατὰ νοῦν, σφὲ κ. νιν αἰτ. γ' προσ. προσωπ. ἄντων. γένους καὶ ἀριθ. κοινού, ἀπόρητον παρὰθ. εἰς τὸ θάπτειν: τὸ ὁποῖον εἶναι ἀιηγορευμένον

ὑπὸ τοῦ Κ εἰς τὴν πόλιν, **γοῦν** γέ: ναί, διανοοῦμαι νὰ θάψω αὐτὸν πληροῦσα καὶ τὸ ἰδικόν μου ἀδελφικὸν καθήκον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδικόν σου, ἐὰν σὺ δὲν θέλῃς νὰ ἐπιτελέσῃς αὐτό· διότι δὲν θὰ εὐρεθῶ, ἐνοχοποιηθῶ ὡς προδότις τοῦ ἀδελφοῦ μου· αὐτὸ δὰ ἔλειπε! **σχειλία** σκληρό, παράτολμη, (*ροεὶς θάπτειν σφε*) **ἀντειρηκότος** ἐνδ.: ἐν ᾧ ἔχει διατάξει τὸ ἀντίθετον, **μέτα** μέτεστι, **τῶν ἐμῶν** οὐδ.: οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα ἔχει νὰ μὲ ἐμποδίξῃ ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἰδικῶν μου δικαιωμάτων.—**49-57 φρόνησον** ἀναλογίσθητι, ὡς πόσον, **ἀπεχθῆς** (πᾶσι) διὰ τὰς ἐκ τῶν ἀνοσιουργημάτων αὐτοῦ ἐνοσηφάσας θεομηνίας, **δυσκλεῆς** ἐπονείδιστος διὰ τὴν πατροκτονίαν καὶ αἱμομειξίαν, **ἀπόλετο** ἀπέθανεν ἢ ἔγινε πτώμα, συνετριβή, ἠθικῶς, διεγράφη ἐκ τῶν ἀνθρώπων, **ἀράσσω** (κρούω μετὰ πατάγου, λ. π.) κτυπῶ δυνατὰ, **ὄψεις** ὀφθαλμοί, **αὐτουργῶ** χειρὶ ἰδία **λ.**, **ἀμπλάκημα** (ἀμπλακίωκα ἁμαρτάνω) ἁμάρτημα, **αὐτόφωρον** (φῶρ ἄ. κλέπτῃς, fug, φωράω ἀναζητῶ τὸν κλέπτην) ἁμάρτημα ἐν τῷ ὁποίῳ αὐτὸς ὁ ἁμαρτὸν ἀποκαλύπτει ἐμυτόν, ἢ: ἁμάρτημα ἔλεγχθὲν ἐν αὐτῇ τῇ φωρᾷ (κλοπῇ), τῇ πράξει· ἰδὲ Πραγματικά ἐν ς. 51, **πρὸς αὐτ...** συνεπεῖς τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων ἁμαρτημάτων του, εἰς τὸ ἀράσας, **ἔπειτα** ἐπὶ ἀριθμησεως, οὐχὶ χρον., **διπλοῦν ἔπος** δύο ἄλλως διάφορα, ἄσχετα ὀνόματα, **λωβᾶται βίον** καταστρέφει ἐπονείδιστως τὸν βίον, θέτει τέραμα ἐπονείδιστον, **ἀργάνη** (ἀργάω) σχοινίον, βρόχος, ἀγχόνη, **αὐτοκτονῶ** τινὰ ἰδίᾳ χειρὶ φονεύω (ἐπίσης *λιμοκτονῶ* τινά...), **κοινὸς μόρος** ἀμοιβαῖος θάνατος, **ἐπάλληλοι χεῖρες** αἱ ὑψωθείσαι ἐναντίον ἀλλήλων.—**58-60 μόνα δὴ λελειμμένα** αἱ ὁποῖα μόνα, ὡς βλέπεις, ἔχομεν ὑπολειφθῆ, **νόμου βία** παραβιάζουσαι τὸν νόμον, παρὰ τὸν νόμον, εἰς τὸ πείσμα τοῦ νόμου, **εἰ παρεξίμεν** ἐὰν παραβῶμεν τὸ πρόσταγμα τῶν κυριαρχῶν (εἰδικῶς) ἢ περιφρονησώμεν τὴν βασιλικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν (γενικῶς).—**61-4 ἐγνοῶ** ἔχω κατὰ νοῦν, **τοῦτο μὲν ἔπειτα δὲ** (63), **γυναῖχ'** γυναῖκα, ὡς οὐ μαχομένα ἀνίκανοι νὰ πολεμήσωμεν, **οὐνεκα** ὅτι (ἐκ τοῦ ἐγνοεῖν), **ἐκ κρεισσόνων** ποιητ. αἰτ. τοῦ ἀρχόμεθα, **ἀκούειν** (ἐκ τοῦ ἀρχόμεθα) ὥστε καὶ εἰς ταῦτα νὰ δεικνύωμεν ὑπακοὴν καὶ εἰς ἐπιπικρότερα τούτων.—**65-8 αἰτοῦσα** ἱκετεύουσα, **τοὺς ὑπὸ χθονός** τοὺς χθονίους θεοὺς καὶ τοὺς νεκροὺς τῶν συγγενῶν, **ξύγγνωια** συγγνώμη, ὡς **βιάζομαι τάδε** ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἄκουσα πρῶτῳ αὐτὰ ἐδῶ, διότι..., **οἱ ἐν τέλει** (τῇ τελευταίᾳ, ὑπάτῃ βαθμίδι τῶν ἀξιομάτων) **βεβῶτες** (βεβηκότες, ὄντες) οἱ ἀρχοντες (πρὸβλ. οἱ ἐκ

τέλει, τὰ τέλη ἐν Σπάρτῃ); *περισσά* ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις, παράτολμα, *οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα* εἶναι ὅλως ἀνόητον.

60 ἀπώλετο ἀπέθανεν, ἐὰν ὁ θάνατος συνέπεσε πρὸς τὴν γύφλωσιν· ἐὰν ὅμως ἐπέζησε, ὡς παριστᾶ ὁ ποιητὴς ἐν τῇ τραγωδίᾳ *Οιδίποδι ἐπὶ Κολωνῶ*, τότε *ἀπώλετο* συνετριβή ἠθικῶς.—**51 αὐτοφώρων** ἐὰν δεχθῶμεν τὴν ἀ' μετάφρασιν, ὄντως ὁ Οἰδ. ἐν τῇ τραγωδίᾳ *Οιδίποδι τυράνῳ* αὐτὸς ἀπεκάλυπεν ὅτι εἶχε φονεύσει τὸν πατέρα καὶ νυμφευθῆ τὴν μητέρα· ἐὰν δεχθῶμεν τὴν β', ὁ Οἰδ. ἀπεκάλυψε μὲν τὸ μισρὸν τοῦ γάμου συζῶν ἔτι μετὰ τῆς Ἰοκάστης, ἀλλὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς ἀπεκάλυψε πολὺ ὕστερον, οὐχὶ κατ' αὐτὴν τὴν πρᾶξιν.—**66 ξύγγοιαν ἴσχειν** διότι ὁ Ἄιδης εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ πληρῶνται αὐστηρῶς τὰ πρὸς τοὺς νεκροὺς νόμιμα.

69-99. 69-77 κεύσασαι ἀν (*πράσσειν, συμπράσσειν*), ἔτι καὶ τώρα μετὰ τοὺς λόγους σου, *ἐμοῦ μέτα δρώης ἀν* συμπράτοις ἀν, *ἠδέως* (ἐμοὶ) κατὰ τρόπον εὐχάριστον δι' ἐμέ, ἢ μετ' ἐμοῦ συνδρομῆ σου ἠθέλεν εἶναι εὐχάριστος, *ἴσθι* (εἰδέναι) φρόνει ὅ,τι σοὶ ἀρέσκει, ὅ,τι θέλεις, *καλὸν* (ἀσύνδ. ὡς καὶ 73) ὄραϊον, ἐντιμον, *ὄσια πανουργήσασα* ἐπιτελέσασα ἔργον εὐσεβές, ὅπερ παραδόξως χαρακτηρίζεται ὡς ἀσέβεια (ἐγκλημα) πρὸς τοὺς κρατοῦντας, *ἐπει* αἰτιολ. τὸ νοούμενον ὅ *περὶ πλείστον ποιοῦμαι, χρόνος ὑποκ., πλείων* κτγρ., *τῶν ἐνθάδε* ἢ τοῖς ἐνθάδε: *ἐπει πλείων ὁ χρόνος, ὅν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω, ἐκείνου, ὅν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς ἐνθάδε, τὰ τῶν θεῶν ἐνίμα* τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς τίμια, τιμώμενα, τὸ θεῖον δίκαιον.—**78-81 ἄτιμα ποιοῦμαι** θεωρῶ ἄτιμα, περιφρονῶ, *ἔφυν ἀμήχανος* ἐκ φύσεως εἶμαι ἀνίκανος, *βία πολιτῶν* (βία νόμον 59) ἀκόντων τῶν πολιτῶν, ἐκβιάζουσα τὴν πολιτείαν, *προύχομαι* (*προύχω τι ἐμμαντῆ*) προφασίζομαι (πρόσχημα), *τάδε* (φῶνοι *ἀμήχανος δρᾶν*) ἢ εὐκτ. + ἀν μετριωτ. ἔκφρασις ἀντιπρστικ.—**82-7 οἶμοι ταλαίνης** (σοῦ)· ἐὰν ἀνεφέρετο εἰς ἑαυτήν, θὰ ἔλεγεν *οἶμοι τάλαινα* ἢ *οἶμοι ταλαίγη*, σοῦ διὰ τὴν ὑπερ· τοῦ *ὑπερδέδοικα*: πόσον πολὺ φοβοῦμαι διὰ σέ, *προταρβῶ* φοβοῦμαι ὑπὲρ τινος, *ἐξόρθου* φρόντιζε νὰ (διορθώσης) βελτιώσης τὴν ἰδικὴν σου μοῖραν, νὰ ἐξασφαλίσῃς τὴν ἰδικὴν σου θέσιν, *ἀλλ' οὐν γε* ἀλλὰ τοῦλάχιστον, *κρυφῆ δὲ κεῖθε* ἀλλὰ κράτει αὐτὸ μυστικόν, *σὺν* ἐπιρ. συγχρόνως (*κεῖσσω*), *αὐτως* (ὁ αὐτὸς αὐτὸς) ὡσαύτως, *καταυδῶ* μαρτυρῶ, καταμηνύω.—**88-92 88** ἔχεις πολὺν θεομὴν καρδίαν (πολὺ θάρρος) διὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα συνήθως παγώνουν τὸ αἷμα ἄλλων (πρὸ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἀποδειλιῶσι), μέλλουσα νὰ ἐπιτελέσῃς πρᾶξιν, καθ' ἧς ἐπικροέ-

μαται θάνατος, *ἀνδάνω*, *ἔαδον*, ἀρέσκω, *οἷς* τοῖς χθονίοις καὶ τῷ Πολυνείκει, γὰρ ναί, θὰ ἀρέσῃς, *εἴν*, τὸ καὶ πρὸς τὸ *δυνήσῃ ἀδεῖν*, οὐχὶ πρὸς τὸ *εἶ*, : ἀρκεῖ μόνον νὰ δυνήθῃς νὰ γίνῃς εὐάρεστος θάπτουσα, *ἀμήχανος* ἀδύνατος, *πεπαύσμαι* θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς, θὰ σταυρώσω τὰς χεῖράς μου, *ὁ* τετ. μέλλ. ἀντὶ ἀπλοῦ, *ἀρχὴν* ἐν ἀποφ. προτ. οὐδαμῶς.—**93 9** *ἐχθαίρομαι* μισοῦμαι, *προσκελοῦμαι* (θὰ κεῖσαι πλησίον) θὰ συντροφεύσῃς (76) (ὅταν ἀποθάνῃς), θὰ εἶσαι, *δίκη* δικαίως, *δυσβουλλία* ἀφροσύνη, *τὴν ἐξ ἐμοῦ* τὴν ἰδικήν μου, ἐμὲ μὲ τὰς ἀνοησίας μου, *τὸ δεινὸν τοῦτο* τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἰς σὲ φαίνεται τόσον φοβερὸν (ἐν ᾧ δὲν εἶναι διότι...), *τοσοῦτον* τηλικούτον, *δοκεῖ* (οὕτως ὡς εἶπες), *ἔρχη* ἀπέρχεσαι, *φίλη* πλήρης ἀγάπης, *τοῖς φίλοις* Πολυνείκει, *ἀρθῶς* εἰλικρινῶς, ἀληθῶς.

79 βία πολιτῶν φράσις δημοκρατικὴ ἐκ τοῦ συγχρόνου πολιτικοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ, ἐν ᾧ ἐν τῷ ἡρωικῷ αἰῶνι κρατεῖ ἡ βασιλεία.—*Πῶς ἠθρογαφοῦνται περαιτέρω αἱ δύο ἀδελφαί ; τίνα τὰ ἐλατήρια τὰ προκαλοῦντα τὴν συνάντησιν αὐτῶν ; πόσα διαφέροντα πράγματα μαρθάνομεν ἐκ τοῦ τμ. 1-99 ; τίνα τὰ κατέχοντα ἡμᾶς ἐν τέλει συναισθήματα ; εἶναι ἐπικόν ἢ λυρικόν στοιχεῖον ; πῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὡς τὸ προῖτον μέρος τῆς τραγωδίας ; πρὸς τί μέρος σημερ. τραγωδίας ἀπιαστοχεῖ ; τίς ἢ γλῶσσα αὐτοῦ ;*

100-61. 100 9 Ἡ σειρὰ: ἀκτὺς ἀελίου, φάος φανὲν ἐπαπύλω, Θήβα τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων (ἐκ συμπτύξεως δύο φράσεων: τὸ κάλλιστον πάντων + κάλλιον τῶν προτέρων), ποτὲ τέλος πάντων, μετὰ μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν, *βλέφαρον* ὀφθαλμὸς, *μολοῦσα*, ἀόρ. τοῦ *βλώσκειν* ἔρχεσθαι (μολῶν λαβέ, αὐτόμολος), διασκελίσασα, πτερυγίσασα, *Διοκαίων* ἢ ἡ Δίωκη πηγὴ καὶ ποτάμιον, *κινήσασα* χρόν. εἰς τὸ μολοῦσα: ἀπελίσασα, τρέψασα εἰς φυγὴν, *δξυτέρῳ* χ. διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς τὸ κινήσασα: διὰ χαλινῶν, οὐς ἐκίνεις ταχύτερον (ἢ ὅσον ἐκινούντο κατὰ τὴν νύκτα, ἣτις ἐκάλυπτε, προήσπιζε τὴν ὀλοχώρησιν τῶν Ἀργείων), *φῶς* (ἀνὴρ) στρατὸς, *πανσαγία* (σάγη θ. ὀπλισμὸς) πανοπλία, εἰς τὸ βάντα ἐλθόντα πάνοπλον, *φυγάδα* *πρόδρομον* κτηρ. προληπτ. ὥστε νὰ φεύγῃσι προτροπάδην (ἄλλοι εἰς τοῦτο ἀναφέρουσι τὸ *δξυτέρῳ χαλινῶ* μὲ χαλινούς, οὓς ἐκίνουν ταχύτερον ἢ ὅτε ἤρχοντο, ἢ: ἢ κατὰ τὴν νύκτα).—**110 6** *ἀρθεῖς* πετάξας, μετρωρισθείς, ἔξαφθείς, *νεῖκος* ἔρις, *ἀμφίλογος* 2 προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, ἀδιάλλακτος, *ἐκ ν. ἀ.* συνεπεία... *κεῖνος* τὸ αὐτὸ πρόσωπον πρὸς τὸ δν 110 (φῶς), *δξέα* κλάζων ἐκβάλλον ὀξείς κρωγμούς, διατόρους κρωγγίας, *αιετὸς* ὡς ἀναστρ., *ὑπερέπια* ἀόρ.

τοῦ ὑπερπέτεσθαι: ἐπέταξεν ὑπεράνω, στεγανὸς κεκαλυμμένος, χιόνος γεν. ὕλ. μὲ πτέρυγας χιονολεύκους, Ἰππόκομος κ. Ἰππορις, Ἰπποδάσια.—117-26 *στάς* ἐπικρομασθεῖς, ζυγίας (λαβὼν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν, ἀμφιχάσκω ἀνοίγω τὸ στόμα μου ὀλόγυρα, περιτριγυρίζω μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα, *στόμα* (ἀντκμ.) εἴσοδος, πύλη τῆς πόλεως, *ἐπτάπυλον στ.* τὸν ἐπτάπυλον περιβόλον, *λόγχαις* δοτ. συνοδ. εἰς τὸ ἀμφιχανῶν, *φονάω* ἔφετ. δηψῶ φόνου, αἵματος, *φονῶσαι* αἰμοδιφεῖς, *ἔβα* ὄχετο ἀπελθῶν, ἔκαμε μεταβολήν, ἀπῆλθε ταχύς, *πίμπλαμαι* χορτάινω, *γένυς-υος* θ. σιαγῶν, *γένυες* τὸ στόμα (ὄργ.): ποῖν τὸ στόμα του χορτάση, *Ἡφαιστος* πῦρ, *πενκάεις* Ἡ. πένκινοι δαλοί, *ποῖν εἰεῖν* ποῖν περιορπάσσει, *στεφάνωμα π.* τὸν πυργωτὸν περιβόλον, *τοῖος* (παρὰ Σοφ. ἐνέχει πάντοτε τὴν ἔνοιαν τῆς αἰτίας τῶν ἠγουμένων, ἐνταῦθα τῆς φυγῆς, *ἔβα*) διότι τοιοῦτος, *πάταγος* Ἄ. παταγώδης μάχη, *ἐτάθη* ἀνεροπίσθη, *δυσχεῖρωμα* παρὰ θ. εἰς τὸ πάταγος Ἄ.: δυσκόλως κερδισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου δράκοντος (ὑπὸ τῶν Θηβαίων ὡς καταγομένων ἐκ τῶν ὀδόντων τοῦ δράκοντος τοῦ Ἄρεως, ἰδ. Πραγμ.) [βαρὺ ἔργον διὰ τὸν... ἀκατανίκητος, ἀκατάσχετος ἔφοδος τοῦ..].—127-33 *μεγάλης γλ.* κόμποι μεγάλη, μεγαλήγορος κομπορημοσύνη, *προσνίσσομαι* προσέροχομαι, *χύνομαι* πρὸς τὴν χώραν, κατακλύζω τὴν χ., *πολλῶ δεύματι* μὲ ἀκατάσχετον ὀρμήν, ἢ: ὡς μεγάλα ἀτελεύτητα κύματα, ὡς ὀρμητικὸν χεῖμαρρον, *ὑπεροπλία* ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ ὄπλα, ἔπαρσις, ἀλαζονεία, ἢ δοτ. τροπ. εἰς τὸ *προσνισσομένους* ὡς καὶ τὸ *πολλῶ δεύματι*, *καναχή* λ. π. κλαγγή. ἢ γεν. αἴτ. εἰς τὸ *ὑπεροπλίας*, *χουσοῦ* γεν. ὑποκ. εἰς τὸ *καναχῆς* ἐληφένους διὰ τὴν κλαγγὴν τῶν χουσῶν ὄπλων, *ρίπτει* (ρίπτει) κατακορμηνίζει, *παλιῶ πυρὶ* στροβιλίσας, ἐκσφενδονίσας κευραγόν, *βαλβίς-ἰδος* θ. ἢ ἀφρητοῖα καὶ τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου, *ἄκραι β.* (τείχους) τὰ χεῖλη τῶν ἐπάλξεων (ὡς τὸ τέρμα νικηφόρου ἐφόδου), *ὀρμῶνια* τὸν Καπανέα, παραλειπόμενον ὡς πασίγνωστον εἰς τοὺς γέροντας, *νίκην* νικητήριον κρουγῆν.—134-40 *τανταλόω* (τάλαντα ζυγός, *ταλαντεύομαι*) διασεῖω, δονῶ (τραντάζω), *ἀντιτυπος* ὁ ἀντικτυπῶν, ὁ ἀνταποδίδων τὸ κύπημα, ἀντιθῶν, ἀναπαλλόμενος, ἀντιτινάσσων, *πυρφόρος* κρατῶν ἔτι εἰς τὰς χεῖρας τὸν δαλὸν (ἐκείνος, ὁ Κ.) ὅς, *ἐπέπνει* (τῇ πόλει) ἐφύσα (ἐρρουθούνιζε) πρὸς τὴν πόλιν, ἐφρουάτετο, *ῥιπῆ* ὀρμή, φορά, δοτ. τροπ., *βανχεύων* μαινόμενος, λυσῶν (ὡς μεθύων), *εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν* (μένεν) ἄλλ' ὅσα ἀνέμενεν, ἄλλ' αἱ μὲν προσδοκίαι του, οἱ πόθοι, τὰ ὄνειρά του εἶχον ἀποβῆ ἄλ-

λως (ἢ ὅπως ἐκεῖνος ἐφαντάζετο), εἶχον διαψευσθῆ οἰκτρῶς, *ἐπι-
νωμάω* διασκορπίζω, ἐπιωρεύω, *ἀλλὰ* (κακὰ) *ἐπ' ἄλλοις* (ἠρω-
σιν), *στυφελίζων* ἀποθῶν τοὺς πολεμίους, *δεξιόσειρος'* ἐκ τῶν
τεσσάρων ἵππων τοῦ τεθρίππου δύο μὲν ἦσαν ἐξευγμένοι ὑπὸ τῶν
ζυγόν, οἱ ζύγιοι, ἐκατέρωθεν τοῦ ὄμοῦ, δύο δὲ ἐκατέρωθεν τῶν
ζυγίων, διὰ σχοινίων (*σειρῶν*) μόνον προσδεδεμένοι, οἱ *σειραῖοι*,
σειραφόροι (πρβλ. καὶ τὸ ὄμηρ. *παρήγορος*, παρ' ἡμῖν γεντέκι τουρκ.),
ὁ δεξιόσειρος καὶ ἀριστερόσειρος' ἐκ τούτων ὁ δεξιόσειρος ὡς δια-
γράφων ἐν πάσῃ στροφῇ τοῦ ἵπποδρόμου τὸ μείζον τόξον, διότι ὁ
ἀριστερόσειρος ἐκαμπτεν ἐγγύτερον τῆς νύσσης, ἔπρεπε νὰ εἶναι
ταχύτατος καὶ ἰσχυρότατος· ἐν τῷ α'. συνθ. ἴσως ἐνυπάρχει καὶ ἡ
ἐννοια τοῦ αἰσίου (ὡς παρ' ἡμῖν: τὰ πράγματα ἤλθον δεξιά), ὅθεν
δεξιόσειρος (κτιρ.) ὡς μεγαλοδύναμος παραστάτης ἢ βοηθός.—
141-7 *λοχαγὸς* ἡγεμών, *τροπαῖος* ὁ δοτὴρ τῆς τροπῆς, τῆς νί-
κης, *τέλη* φόροι, *ἔλιπον π. τ.* ἐπλήρωσαν εἰς τὸν Δία τὸν φόρον
τῆς πράξεώς των μὲ τὰ δόλοχαλα ὄπλα των, τὰ ὁποῖα τραπέντες εἰς
φυγὴν κατέλιπον ὡς σκῦλα καὶ τροπαια εἰς τοὺς ἀντιπάλους· ὁ ποιη-
τῆς θέλει νὰ εἴπῃ: οἱ νικηταὶ σκυλεύσαντες τὰς χαλκὰς πανσαγίας
τῶν πεσόντων Ἀργείων ἡγεμόνων ἀνεκρέμασαν αὐτὰς ὡς τροπαιον
εἰς τὸν Δία ὡς ἔνδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν νί-
κην, ὡς φόρον, ὡς ὀφειλὴν διὰ τὴν νίκην· τοῦτο παριστᾷ ὡς γενό-
μενον ὑπ' αὐτῶν τῶν πεσόντων· *στυγεροὶ* ἄθλιοι, κρευεροὶ (διὰ τὴν
ἀφύσικον γέννησιν καὶ τὸ οἰκτρὸν τέλος), *φύντε* ἐνδ. *μτχ.*, *σῆσαν-
τε* ὑπώσαντες, *καθ' αὐτοῖν* κατ' ἀλλήλων, *δικρατεῖς λόγχας* λ.,
αἱ ὁποῖαι ἐνίκησαν καὶ αἱ δύο, *ἔχετον κ. θ. μ.* μετέχουσι τοῦ κοι-
νοῦ θανάτου, ὁμοῦ ἀποθνήσκουσιν.—**148-54** *ἀλλὰ θέσθε...*, *ἦλθε*
γὰρ ἡ.., διὰ τὴν θέσιν τὸ *γὰρ* ἐπειδὴ, *μεγαλῶνυμος* ἡ ἔχουσα μέγα
ὄνομα (πολυύμνητος) καὶ τοῦτο περιποιῶσα εἰς τὸν νικητὴν, *ἀντι-
χαρῆσα* ἀντικρύσασα (δεξιουμένη) τὰς Θήβας μὲ συγχαρητήριον
μειδίωμα, *ἐκ πολέμων τῶν νῦν* μετὰ τοὺς προσφάτους πολεμι-
κοὺς θριάμβους, *θέσθε λησμοσύναν* λησμονήσατε τὰς συμφορὰς
καὶ τοὺς κινδύνους, καλύψατε διὰ τοῦ πέπλου τῆς λήθης τὰς πι-
κρίας τοῦ παρελθόντος, *ἐπέρχομαι* ἐπισκέπτομαι, *ἄρχοι* (τοῦ χο-
ροῦ) εἶθε νὰ ἡγήται ὡς κορυφαῖος, εἶθε νὰ σύρῃ τοὺς χοροὺς,
Βάκχιος Βάκχος, ὁ *Θήβας* (γεν. ἀντικμ.) *ἐλελίχθων* (ἐλελίξω
σείω) ὁ τραντάζων τὸ ἔδαφος τῶν Θ. διὰ τῶν χοροπηδημάτων.—
155 61 *ἀλλὰ... γὰρ δὴ* (κυρίως: ἀλλ' ἄ; διακόψωμεν, διότι' ἐν-
τεῦθεν) ἀλλὰ πράγματι, *ὄδε* κτιρ. τοῦ *χωρεῖ* ἰδοῦ, *λαγχάνα* ἄ. λαμ-

βάνω α., **νεόν** νεωστί, **νεοχμός** νέος, πρόσφατος, ἀριγένητος, **νεα-
ραῖσι θεῶν ἐπὶ συντυχίαις** μετὰ τὰ νεωστί συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν,
μετὰ τὰς τελευταίας περιπετείας, **εἰρέσω** ἀνακυκλῶ, **δὴ τάχα**, ἄρα,
οἱ διότι, **προίθεμαι** (ἀναγράφω ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει) ὀρίζω,
συγκαλῶ συνεδρίασιν (ἢ προ- δημοσίᾳ, τὸ μέσον πρὸς τὸ συμφέρον
του), **λέσχη** (λέγω) τόπος ἢ στοὰ δημοσία διὰ τὰς συναντήσεις καὶ
συνομιλίας τῶν πολιτῶν, αὐτὴ ἢ συνάντησις, συζήτησις, **σύγκλη-
τος** λ. ἔκτακτος συνέλευσις, συνεδρία, **κοινὸν κήρυγμα** δημοσία
γνωστοποιήσις, κοινὴ πρόσκλησις.

Ὁ χορὸς τῆς τραγωδίας μέχρι Σοφοκλέους ἀπετελεῖτο ἐκ 12
ἀνδρῶν, κατανεμομένου τοῦ ὅλου ἐκ 50 ἀνδρῶν χοροῦ εἰς 4
τμήματα, ἕκαστον ἐκ 12, χάριν τῶν 4 δραμάτων τῆς τετραλογίας.
Ἄλλ' ὁ Σοφοκλῆς ἠῤῥησεν αὐτὸν εἰς 15, καταστήσας οὕτως εὐκο-
λωτέραν τὴν διάταξιν αὐτοῦ εἰς δύο ἡμιχόρια καὶ τὸν κορυφαῖον,
7+1+7. Εἰς τούτους πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν ἀδελτὴν,
ῥυθμίζοντα τὸ βῆμα τοῦ χοροῦ παρεχομένου καὶ ἐξερχομένου,
καὶ τὴν μουσικὴν καὶ ὀρχηστικὴν ἐκτέλεσιν καθ' ὅλου τῶν χορι-
κῶν. Ἐκ τίνων εἶναι συγκεκριοτημένος ἐνταῦθα ὁ χορὸς καὶ πῶς
θα εἶχεν ἀμφισβητῆ; — 101 Αἱ Βοιωταὶ Θῆβαι ἐπτάπυλοι, αἱ Αἴ-
γύπτιοι ἑκατόπυλοι. — 104 **Διρκαίων** ἡ Δίρκη (νῦν Πλακωτίσι-
σα) πηγὴ καὶ ῥυαξ, ἀλλὰ πρὸς Δ τῆς Καδμείας, ἐν ᾧ πρὸς Α αὐτῆς
ῥέει ὁ Ἴσμηνὸς ποταμὸς· ἀλλὰ ὁ ποιητὴς ἀντὶ νὰ μνημονεύσῃ τού-
του ἀκριβολογῶν, προσείμησε τὴν Δίρκην ὡς μᾶλλον γνωστὴν ἐκ
τῶν μύθων, ἴσως δὲ καὶ ἐκ γεωγραφικῆς ἀγνοίας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ
ἀχροατήριόν του, ἄμοιρον γεωγραφικῶν γνώσεων, δὲν θὰ ἠδύνα-
το νὰ ἐλέγξῃ αὐτόν. — 106 **λεύκασπιν** οἱ Ἄργεῖοι ἔφερον λευκὰς
στρογγύλας ἀσπίδας. — 111 Τίνα ἦσαν τὰ **νείκεα**; — 114 **λευκῆς**
διότι καὶ ὁ Πολ εἶφερε λευκὴν ἀσπίδα. — 126 ὁ **δράκων** εἶναι φύ-
σει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ (οὗ χρησιμεύει καὶ ὡς τροφή), ἀποκαλεῖ δὲ
οὕτω τοὺς Θηβαίους ὁ ποιητὴς καὶ διὰ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἀε-
τὸν καὶ διότι οἱ Θ. ἐπιστεῦετο ὅτι εἶχον γεννηθῆ ἐκ τῶν ὀδόντων
δράκοντος, εὖς εἶχε σπεῖρει ὁ οἰκιστὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, ἀφ' οὗ
ἐφόνησε τὸ θηρίον, καλούμενοι διὰ τοῦτο **δρακοντογενεῖς**, **Σπαρ-
τοί**, **δράκοντος σπορά**. — 133 Νοεῖται ὁ γίγας **Καπανεύς**, εἰς τῶν
Ἑπτὰ, πατὴρ τοῦ ὄμηρ. Σθενέλου, θεράποντος τοῦ Διομή-
δους, ὁ ὑπεροπτικώτατος πάντων τῶν ἡγεμόνων, ὅστις εἶχεν ἀνα-
γράψει ἐπὶ τῆς ἀσπίδος χρυσοῖς γράμμασι **πρήσω πόλιν** καὶ ἐβε-
βαίου ὅτι θὰ κατασκάψῃ αὐτὴν εἴτε θέλει εἴτε δὲν θέλει ὁ Ζεὺς.

— 143-Ζηνὶ τροπαίῳ ὁ Ζεὺς ὡς ἐπόπτης τῆς τάξεως τοῦ συμπαντος εἶναι καὶ ταμίης πολέμοιο, ἐπιμελητῆς τοῦ πολέμου καὶ χορηγὸς τῆς νίκης· εἰς αὐτὸν καθιεροῦνται τὰ σκῦλα τῶν πεσόντων πολεμίων, ἐξαερόμενα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ἀπὸ δένδρου ἢ ἀπὸ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ ὡς τροπαίον ἅμα καὶ ἀποτρόπαιον (φυλακτόν), διότι οἱ νικηταὶ φοβοῦνται τὴν μυστηριώδη ἐπενέργειαν τῶν φονευθέντων πολεμίων, ὧν τὰ ὄπλα καθιστῶσιν ἀκίνδυνα, Ὀμ. Ζ 418 ἐν τέλει.— 148 Νίκα κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (Ἀθηνᾶ Νίκη), πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐκτίσθη καὶ ὁ ναὸς ἐν δεξιᾷ τῶν Προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ὕστερον ἀποσπασθεῖσα ἐγένετο ἴδια θεᾷ (θυγατῆρ τοῦ Πάλλαντος καὶ τῆς Στυγός), πτερωτῆ, φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης, αερομένη πολλάκις ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Διὸς ἢ τῆς Ἀθηνᾶς, πρὸβλ. τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου καὶ τὰς ὠραίας ἀναγλύφους Νίκας τὰς ἀποτελούσας τὸ θωράκιον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνῆς Νίκης ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν, τὰς ἀποκειμένας ἤδη ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ὧν καλλίστη ἢ Ὑπολυομένη.— 149 Αἱ Θῆβαι πολυάρματοι διὰ τὰ πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα τὰ κατασκευαζόμενα ἐκεῖ· καὶ ὁ Πίνδαρος καλεῖ φιλόρματον, πλάξιππον, εἰδόρματον, χρυσαρμάτους καὶ διότι τὸ πρῶτον ἄρμα κατασκευάσθη ἐκεῖ.— 154 Βάκχιος υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρός τοῦ Κάδμου· ὅθεν αἱ Θῆβαι ἦσαν ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεὸς πολιτοῦχος.— 159 σύγκλητος λέσχη ἀναχρονισμὸς κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις σύγκλητον ἢ κατάκλητον ἐκκλησίαν, συγκαλουμένην ἐκτάκτως χρεῖας ἐπιλαβοῦσης.— Διὰ τίνος παρόδου παρῆλθεν ὁ Χ. καὶ τίνα ὥραν; Τί ψάλλει καὶ διὰ τί; τίνα τὰ συναισθήματα τοῦ Χ. καὶ ποῖον τὸ κρατοῦν; θὰ ὑφίσταται τοῦτο καὶ ἐφεξῆς; τὸ χορικὸν εἶναι φυσικῶς ἠγκιστρομένον πρὸς τὴν πρᾶξιν; τίνες αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ; γλῶσσα. Ὡς ἀδόμενον κατὰ τὴν πάροδον τοῦ Χ, ἐπὶ τὴν ὀρχήστρον πῶς καλεῖται;

162-210. 162-9 ὀρθῶ πάλιν ἀνορθῶ, ἀποκαθιστῶ εἰς τὴν θέσιν, δὴ προφανῶς, ὡς βλέπετε, ἀσφαλῶς ἀκλονήτως, τὰ πόλεως τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, σείω συγκλονίζω, σάλος τρικυμία, θαλασσοταραχὴ, ἔστειλα ἐκέσθαι μετεπεμψάμην, ὑμᾶς δίχα ἐκ πάντων ὑμᾶς χωριστὰ κατ' ἐκλογὴν ἐξ ὅλων, ὑμᾶς μόνον ἀριστίνδην, πομποὶ κλητῆρες, κράτη θρόνων Δ. τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν τοῦ Λαΐου, ὄρθου προσεπάθει νὰ προάγῃ τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως, διώλετο ἐχάθη, συντροῖβη, κείνων Λαΐου καὶ Οἰδίποδος, ἔμπεδος

ἀναλλοίωτος, πιστός. Ἡ σειρὰ 166 9 εὖ εἰδὼς ἡμᾶς τοῦτο μὲν ἀεὶ σέβοντας τὰ κράτη θρόνων Λαίου, τοῦτ' αὖθις, ἤνικ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν (σέβοντας τὰ κείνου), κἀπεὶ διώλετο, μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἢ πρότ. κἀπεὶ διώλετο προσετέθη ἀμέσως εἰς τὴν ὄρθου πόλιν, χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ τὸ σέβοντας τὰ κείνου, ἀκολουθεῖ μία ἀπόδοσις τῶν δύο προτ. : ἤνικ' ὄρθου, ἐπεὶ διώλετο, ἐν ἧ Οἰδίπους καὶ παῖδες αὐτοῦ σινεδέθησαν ἐν τῇ φράσει τοὺς κείνου παῖδας.—170 4 ὅτε ἐπειδὴ, ἢ : ἀφ' οἴου, πρὸς διπλῆς μοίρας συνετεία διπλῆς, κοινῆς μοίρας, αὐτόχειρι σὺν μιάσματι δι' ἰδιοχείρου μισοῦ; πράξεως, ὥστε νὰ μινθῶσιν ἐκ τῆς ἀλληλοκτονίας, ἐγὼ δὴ ὡς γνωστόν, ἀγχιστεῖα οὐ. ἀγχιστεία, πλησιεστάτη συγγένεια, δικαιοῦματα συγγενείας, κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων κατὰ τὸ δίκαιον (ἐκ δικαιοῦματος) τῆς πλησιεστάτης συγγενείας πρὸς τοὺς φονευθέντας (ὡς ἀγχιστος, ἀγχιστεύς).—175-77 ἐκμαθεῖν νὰ μάθῃ κατὰ βάθος, ψυχὴν (τὸ ὄλον), φρόνημα τὰ αἰσθήματα, γνώμην τὰς σκέψεις (τὰ μέρη (ἔργα) τῆς ψυχῆς)· ἐντεῦθεν ὀλόκληρος ἢ φράσις : χαρακτήρ, φύσις, ἐντριβὴς φανῆ δοκιμασθῆ (ὡς ἀρχω), ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν καὶ ἐκ τῆς διοικητικῆς καὶ ἐκ τῆς νομοθετικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος.—178-83 γὰρ ἀναφέρεται εἰς παραλειφθεῖσαν ἔννοιαν : ἀλλὰ τοῦτο περὶ ἐμοῦ εἶναι ἀδύνατον, διότι μόλις ἤδη ἀναλαμβάνω τὴν ἀρχήν· δύνασθε ὅμως τὰ μάθετε τὰς περὶ τούτων ἀρχάς μου (τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ προγράμματός μου)· ἐγὼ δηλ..., εὐθύνω κυβερνῶ, πᾶσαν π. μίαν ὀλόκληρον π., ἄπτομαι τῶν ἀ. β. σκέπτομαι τὰ ἄριστα, ἐγκλήω γλῶσσαν μαζεύω τὴν γλῶσσαν, δὲν παρορηιάζομαι, οὐδαμοῦ λέγω δὲν ἐκτιμῶ ποσῶς, μείζον ἀντὶ τῆς πάτρας μείζον (πολυτιμότερον ἀγαθόν) τῆς π.—184-90 ἐγὼ γὰρ... καὶ ἐνταῦθα χάσμα : τὰς γενικὰς δὲ ταύτας ἀρχάς μου θὰ κυρώσω καὶ ἐμπράκτω· ἐγὼ δηλ..., ἴστω (οἶδα) ἔστω μάστις, ἀστοῖς ἀντιχ., ἀντὶ τῆς σωτηρίας ἀντίθεσις εἰς τὸ ἄτην, τίθεμαι θεωρῶ ἢ σειρὰ : οὐτ' ἂν θείμην ἄνδρα δυσμενῆ (ὡς οὐσ. ἐχθρόν) πόλεως φίλον (κτερω.) ἐμαυτῶ, ἥδε ἢ πόλις, πλέοντες ὑποθ., ὀρθῆ σῶα, ἀκεραία, τοὺς φίλους π. ἀποκτῶμεν τοὺς φίλους, ὅσους ἔχομεν, τοὺς ἡμετέρους φίλους : ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, ἐφ' οὗ σταδιοδρομοῦμεν, εἶναι σῶον, ἀποκτῶμεν τοὺς φίλους, ἀλλ' ὅταν τὸ σκάφος ἀνατραπῆ, παύουν πλέον καὶ αἱ φίλαι, δὲν δύναται πλέον νὰ γίνῃ λόγος περὶ αὐτῶν.—191-7 αὖξω ὁ ἔνεστ. διότι ἔχει ἤδη θέσει εἰς

ἐνέργειαν τὸ πρόγραμμά του: ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων ἀρχῶν ἔχω ἦδη θέσει εἰς ἐνέργειαν τὰς ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς πόλεως προσπαθείας μου, *ἀδελφᾶ τῶνδε* διάταγμα σύμφωνον πρὸς τὰς ἐκτεθείσας ἦδη ἀρχάς μου, *δόρρι* κ. *δορὶ* δόρατι, *εφαρνίζω* τελῶ τὰ νενομισμένα πρὸς τοὺς νεκροὺς ἐναγίσματα (σπονδὰς) (ἢ *ἐπι*- ἐπὶ τοῦ τάφου ἢ: πρὸς τῇ ταφῇ), προσφέρω τὰς κεκανονισμένας τιμὰς· τὰ ἀπρμ. ἐκ τοῦ *κηρύξας* ἔχω, *ἐρχεται κάτω*... προσφέρονται συνήθως εἰς τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν νεκρῶν καὶ διεισδύουσι μέχρι αὐτῶν (Πραγμ.)—*198-206* *ξύναιμος* ἀδελφός, *ὄς* αἷτ..., *θεοὶ ἐγγενεῖς* ἐγγώριοι, πολιοῦχοι, *κατ' ἀκρας* ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελιῶν, καθ' ὀλοκληρίαν, *πατέομαι* γείομαι, *κοινὸν* αἷμα ἀδελφικόν, ἢ σύνταξις ἔδει νὰ ἔχη: *ἠθέλησε δὲ κοινῷ μὲν αἵματος πάσασθαι, τοὺς δὲ* (πολίτας)..., *ἐκκηρύττω* δημοσίᾳ κηρύττω, *ἐκκεκηρῦχθαι* λέγω ἦτο περιττὸν μετὰ τὰ *κηρύξας* ἔχω *192*, *κτερίζω* προσφέρω τῷ νεκρῷ κτερίσματα (κτέρεα), ἀντικείμενα προσφιλῇ αὐτῷ, ἐμπυχα ἢ ἄπυχα, θάπτω (μετὰ τιμῶν), *κωκύω* *28*, *δέμας* οὐ. σῶμα, *ἐδεστὸς* (ἐσθίειν) ἐσπαραγμένος, *αἰκίζω-ομαι* (αἰκῆς) κακοποιῶ, κακομεταχειρίζομαι· ἢ σύνταξις: *εἶν... καὶ ἰδεῖν δέμας* (Πολυνείκους) *ἐδεστὸν* (κτγρ.) *καὶ αἰκισθὲν καὶ πρὸς οἰωνῶν*... (ποιητ. αἷτ.).—*207-10* *ἐκ γ' ἐμοῦ* ὅσον τοῦλάχιστον ἐξαρτᾶται ἐξ ἐμοῦ, *προέχω τιμῆν* (ἀναφ). τιμῶμαι μᾶλλον, τυγχάνω μεγαλυτέρων τιμῶν, *ἐνδικοὶ* δίκαιοι, ἀγαθοί, *τιμῆσεται* τιμηθήσεται, *ἐξ ἐμοῦ* π. αἷτ.

174 κατ' ἀγγιστεῖα γένους πῶς.—*184 ὁ πάνθ' ὄρω* ὁ Ζεὺς ὡς προσωποποιία τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ ἐνομιζέτο πολυόφθαλμος καὶ πανόπτης.—*196 εφαρνίσοι· ἀρνίζω* καθιστῶ τινα ἀγνόν, καθαρὸν· ὁ νεκρὸς *ἀρνίζεται* διὰ τῆς καύσεως ἢ κατορύξεως· ἐνταῦθα *εφαρνίζω* προσφέρω πλὴν τῆς ταφῆς καὶ τὰς ἄλλας ἐπικηδεῖους τιμὰς (χοάς), δι' ὧν γίνομαι ἀγνός καὶ καθαρός, καὶ αἵτινες ἐπιστεύετο ὅτι ἐφθάνον ὑπὸ τὴν γῆν μέχρι τῆς ψυχῆς τοῦ νεκροῦ.—*205* Πρὸς ἀκριβῆ ἠθικὴν ἐκτίμησιν τῆς πράξεως ταύτης τοῦ Κρ. ἀνάγκη νὰ ἐπισκοπήσωμεν τὰς κρατούσας ἐν Ἑλλάδι καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις δοξασίας περὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν. εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ ἄγρια ἦθη παλαιωτάτων χρόνων ἐπέτρεπον ἐν Ἑλλάδι τὸ πτώμα τοῦ πολεμίου νὰ ῥίπτεται βορὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὄρνέων, ἀλλ' ἦδη ἐν αὐτῇ τῇ Ἰλιάδι γίνεται ἀνοκωχῆ Τρ. καὶ Ἀχ. πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν Η 408-11, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀποθανόντος, εἶν τὸ πτώμα ἔμενεν ἀταφον, δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἄζην, ἀλλὰ περιεπλανᾶτο βασανιζομένη, ὁ Ὅμ. ἀποδοκιμάζει τὴν ὕβριν

εἰς τὸ πτώμα τοῦ Ἐκτ., οὐ τὴν τύχην λεπτομερῶς θὰ γνωρίσωμεν ἐν τῇ Ἰλιάδι, ἐν Ἀττικῇ δέ, ὅπου διδάσκεται ἡ τραγωδία, ἤδη ἀπὸ Κέκροπος ἔχει θεσπισθῆ ἡ ταφή τῶν νεκρῶν ὡς ἱερὸν καθήκον, ἀπόγονος δὲ τοῦ ἥρωος Βουζύγου ἀροτριῶν τὸν ἱερὸν ἀγρὸν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις τῆς ἀκροπόλεως κατηρᾶτο κατὰ τὰ πάτρια καὶ τὸν μὴ θάπτοντα νεκρὸν, ὁ Σόλων ἀπήλλαττε τὰ τέκνα τῆς πληρώσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα, ὅστις εἶχε καπλευθῆ τὴν τιμὴν αὐτῶν, πλὴν τοῦ τῆς ταφῆς, νόμος δὲ τοῦ Κλεισθένους ἐπέβαλλε βαρεῖαν ποινὴν κατὰ τοῦ δημάρχου, ὅστις ἐν τῷ δήμῳ ἄφηνε πτώμα ἄταφον. Διότι νεκρὸς ἄταφος μολύνει περιοχὴν ὅλην ἔχουσαν ἀνάγκην καθάρσεως, τὸ ἄταφον ἀποτελεῖ ἀσέβειαν πρὸς τοὺς οὐρανόους, οὔτινες μαιίνονται βλέποντες πτώμα (καὶ διὰ τοῦτο ἡ ταφή πρέπει νὰ γίνεται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου), καὶ πρὸς τοὺς χθονίους, διότι δὲν ἀποδίδεται ὁ ἀνήκων εἰς αὐτοὺς νεκρὸς, εἴτε θαπτόμενος εἴτε τρῖς διὰ χώματος ἐπιπασσόμενος. Ὅθεν καὶ εἰς τοὺς πεσόντας πολεμίους ἀπονέμεται ἡ ὑστάτη τιμὴ οἱ Ἀθ. θάπτουσιν ἐν Μαραθῶνι τοὺς πεσόντας Πέρσας (ὁ Ξέρξης τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιάτας), οἱ νικηταὶ ἀποδίδουσι τοὺς νεκροὺς πολεμίους ὑποσπόνδους, ἔξ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθ. πίνουσι τὸ κώνειον μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις νίκην ὡς μὴ πληρώσαντες τὸ ὑστατον πρὸς τοὺς νεκροὺς καθήκον. Ἡ ταφή τῶν νεκρῶν καλεῖται ὁ **Πανελλήμιος** ἢ ὁ **Ἑλληνικὸς νόμος**, ὁ Ἡρακλῆς δὲ λέγεται καθιερώσας τὸ ἔθος τοῦ ἀποδίδειν τοὺς νεκροὺς εἰς τοὺς πολεμίους. Μόνοι οἱ Σπαρτιάται φαίνεται ὅτι δὲν ἦσαν ὅλως ἀπηλλαγμένοι τῆς τραχύτητος τῶν παλαιῶν χρόνων, ῥίπτοντες τὰ πτώματα τῶν προδοτῶν εἰς τὸν Καϊάδαν, μεγάλως δ' ἐδυσφημήθησαν ἐπὶ μακρὸν, διότι ὁ Λύσανδρος τοὺς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αἰχμαλώτους τῶν Ἀθ. καὶ ἀπέσφαξε καὶ ἀτάφους ἀφήκεν. Ἐν Ἀθήναις ἐρρίπτοντο μὲν τὰ πτώματα τῶν εἰς θάνατον καταδικασθέντων εἰς τὸ βάραθρον, ἀλλ' ἐκεῖ ἐπροφυλάσσοντο ἀπὸ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὀρνέων· μόνον τὰ πτώματα τῶν ἱεροσύλων καὶ τῶν προδοτῶν δὲν ἐπετρέπετο νὰ θάπτονται ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἐρρίπτοντο ἔξω τῶν ὄριων τῆς χώρας, ἀλλ' οἱ συγγενεῖς ἠδύνατο νὰ θάψωσιν αὐτὰ ἐν τῇ ξένη, καὶ τοῦτο συνήθως ἐγίνετο. Μεγάλως δὲ ἐσεμνύνοντο οἱ Ἀθ., διότι ὁ Θησεὺς καὶ πόλεμον διεξήγαγε πρὸς τοὺς Θηβ. ἀρνούμενος νὰ ποδώσῃ πρὸς ταφήν τὰ πτώματα τῶν ἐκεῖ πεσόντων Ἀργείων. Γοιαύτη ἦτο ἡ ἱερότης τοῦ θεσμοῦ τῆς ταφῆς. — *Πῶς φαίνεται τὸ διάταγμα τοῦ Κρ. περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Π.; πῶς δύναται νὰ δικαιολογηθῆ; τί εἶναι διὰ τοῦτο ὁ Κρ.; μετρή-*

σατε ποσάκις ἐν τῷ λόγῳ μετεχειρίσθη τὴν λ. ἐγώ· τί εἶναι διὰ τοῦτο; τί ἄλλο εἶναι οἱ τοιοῦτοι καὶ τί κάμνουν χάριν ἑαυτῶν; πόσαι λοιπὸν αἱ κύριαι γραμμαὶ τοῦ ἥθους αὐτοῦ; τίς ἡ ἐπικρατεστέρα;

211-22. 211-4. 211 σοὶ ἀρέσκει ταῦτα τὸν δύνανον (ἀναφ.) καὶ τὸν εὐμενῆ τῆδε πόλει, ἔνεοσί σοι εἶναι δικαίωμα σου, ποῦ ὡς νομίζω, καὶ τῶν θανόντων πέρι καὶ (πάντων ἡμῶν), ὁπόσοι ζῶμεν. — 215-22 νῦν λοιπόν, ὡς συνέπεια τῆς δηλώσεως τοῦ χοροῦ ὅτι ὁ Κρέων τὰ πάντα δικαιοῦται, σκοποὶ ἐπόλται, ἄγρουνοι φρουροί, ὡς ἂν ἦτε ὅπως ἔσεσθε, πλ. ἐρ. κατὰ παράλειψιν τοῦ ὁρᾶτε, σκοπεῖτε, = ἔστε δὴ [κατ' ἄλλους τελ. πρ. παραλειφθείσης; τῆς κυρ. προτ. ἐπεντέλλω τὸ μὴ... ἥτις μόλις ἐν 219 λέγεται ὡς διακοπέντος τοῦ Κρ. ὑπὸ τοῦ χοροῦ], προτιθῆμι ἀναθεῶ, 216 τοῦτο ὁ χορὸς ἐκ προθέσεως νοεῖ: τὸ φυλάττειν τὸ πτώμα τοῦ Πολ., ἐπίσκοποι σκοποί. τοῦ νεκροῦ γ' διὰ τὸν νεκρὸν τοῦλάχιστον μὴ ἀνησυχεῖτε προσέξαιτε μόνον τοὺς ζῶντας, 218 τί δῆτε' ἂν εἴη τοῦτο ὃ ἄλλο ἐπεντέλλεις ἔτι; εἰάν λοιπὸν ἡ φύλαξις ἔχει ἀνατεθῆ εἰς ἄλλους, τί ἐκτὸς τούτων ἀκόμη ἐννοεῖς μὲ ταύτην (τοῦτο) τὴν ἐντολήν, ἐπιχωρῶ συγχωρῶ, ἐπιτρέπω, ἀπιστῶ ἀπειθῶ, τάδε σύστ. ἀντικμ.: εἰς τὸ προκείμενον πρόσταγμά μου, 220 ὅς ὥστε νά, καὶ μὴν καὶ ὄντως, μισθὸς ἀμοιβῆ, οὗτος (ὁ θάνατος), διώλεσε γνομ., ὑπ' ἐλπίδων ἀναγκ. αἴτ.

217 ἐπίσκοποι ὁ Κρ. εἶχε τάξει ἤδη φρουρὰν τοῦ νεκροῦ τοῦ Πολ. — Διὰ τίνας διαλέγεται ὁ Χ. πρὸς τὸν Κρ.; ἐπιδοκιμάζει ἢ οὐκ ἐπὶ τὸ κήρυγμα; ποῦ θὰ στηριχθῶμεν ἐν τῇ κρίσει; 222 τί φοβεῖται ὁ Κρ. καὶ τί γινώσκομεν ἡμεῖς; πῶς λέγεται τοῦτο;

223-77. 223-32 ὅπως ὅτι (εἰδ.) ὡς παρ' ἡμῖν: δὲν λέγω πῶς εἶσαι ἀμελής, δύσπνους πνευστιῶν, ἀσθμαίνων, τάχους ὑπο ἀναγκ. αἴτ.: δὲν τολμῶ μὲν νά εἶπω ὅτι ἀπὸ πολλὴν ταχύτητα ἔχω ἔλθει ἀσθμαίνων, ἐξάρας αἴτ., κοῦφον κτηρ. προληπτ.: διότι οἱ πόδες μου ἔκαμον περὰ, χωρὶς οἱ πόδες μου νά πατῶσι τὴν γῆν, πολλὰς γὰρ... αἰτιολ. τὸ νοοῦμενον ἀλλὰ δύσπνους ἰκάνω, πολλὰς γὰρ..., ἐπιστάσεις σταματήματα, σταθμοί, φροντίδες βασιανιστικαὶ (ἐκνευριστικαὶ) σκέψεις, ἢ γεν. ὑποκ.: αἱ φροντίδες πολλάκις με ἐρίστασαν, κυκλῶν ἑμαυτὸν διαγράφων κύκλους, κάμνων στροφάς. στρεφογυρίζων, ὁδοῖς εἰς διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ, εἰς ἀναστροφὴν μὲ τὴν πρόθεσιν νά ἐπιστρέψω, οἱ ἔκεισε, ὅποι, μολῶν ὑποθ., τλήμων δυστυχημένη, ἄθλις, εἴσεται οἶδα, τάδε ὅσα ὀφείλεις νά ἀναγγεῖλης, ἀλγυνῆ β'. ἐν μέλλ. τοῦ ἀλγύνεσθαι, πῶς θὰ κατορθώσης νά μὴ χύσης μῦθρα δάκρυα, πῶς θὰ ἀποφύγῃς τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν; ἐλίσεων ἀνακυ-

κλῶν εἰς τὸν νοῦν μου, δέρονων μὲ τὸν νοῦν μου, ἦνυτον διέτρεχον τὸν δρόμον, *σχολῆ βραδύς* ἀργά μόλις καὶ μετὰ βίας.—233·6 *ἐνίκησεν* ὑποκ. μολεῖν δεῦρο, *σοὶ χαρ.*, *ἐξαγορεύω* ἀναγγέλλω, *καὶ τὸ μῆδὲν ἔ.* καὶ μ' ὅλον ὅτι ἔχω νὰ ἀναγγείλω ἔν τέλειον, καθαρὸν μηδενικόν, *δεδραγμένος* (*δράττεσθαι*) κρατούμενος σφιγκτὰ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, κολλημένος εἰς τὴν ἐλπίδα, *τὸ μὴ π.* ἂν ὅτι οὐδὲν ἂν ἄλλο πάθοιμι, *μόρσιμον* (μόρος) πεπρωμένος.—237·43 *τί δ' ἔστιν...* ἀλλὰ τί συμταίνει, ἔξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἔχεις αὐτὴν τὴν κακὴν προαίσθησιν, *τάμανιου* ὅ,τι ἀφορᾷ ἐμέ, τὴν θέσιν μου ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα, τὸ μέρος μου εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτὴν, *στοχάζομαι* σκοπεύω: ἀλήθεια, ὡραία σκοπεύεις τὸν στόχον σου, θαυμάσια σημαδεύεις τὸν στόχον σου, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου σου, *φάργνυμι* φράγγνυμι, φράσσω, *κάποφάργνυσαι* καὶ περιχαρακώνεσαι ὀλόγυρα (περιμανδρώνεσαι) ἐναντίον τῆς βρωμῶουλειᾶς (διὰ νὰ πείσης ἡμᾶς ὅτι εἶσαι ἀθῆος, λαμβάνων πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα), *δηλοῖς* φαίνεσαι, ὡς *σημανῶν* ὡς νὰ θέλῃς νὰ ἀναγγείλῃς, *νέον τι* σοβαρὸν τι, γὰρ αἰτιολ. τὴν ἔννοιαν: ναί, ζητῶ νὰ ἀσφαλισθῶ, διότι..., *τὰ δεινὰ* τὰ δυσάρεστα, *προστίθῃμι* ἐμπνέω, δημιουργῶ, *ἄκνος* δισταγμός, δειλία: μὲ κάμνουν πολὺ νὰ δισταῖζω, νὰ δειλιῶ, *τοὶ* ὅπως γνωρίζεις πολὺ καλὰ, ὡς εἶναι πασίγνωστον.—244·7 *οὐκουν ἐρεῖς* ἀντὶ ἐντόνου προσκτ., *ποτέ* τέλος πάντων (διὰ τὴν ἀδημονίαν νὰ ἀκούσῃ), *ἀπαλλάττομαι* φεύγω, κρημνίζομαι, *καὶ δὴ* καὶ λοιπὸν ἀμέσως, *παλύνω* ἐπιπάσσω, *χρῶς-ωτός* ἄ. τὸ σῶμα, *δίριος* ὁ ξηρός, *ἐφαγιστεύω* ἐφαγνίζω, *ἂ* χρῆ τὰ νενομισμένα: αἱ δύο τελευταῖαι μιχ. ἔπεξ. τοῦ *θάνας*.—248·52 *γενῆς* -(ῆς) ἦδος θ. ἀξίνη, *δικελλα* θ. σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας, *δ.* *ἐκβολή* χῶμα ἐκβληθὲν διὰ δικέλλης, *στύφλος* 2 σκληρός, *ἀρρώξ-ῶγος* 1 ἄσκαπτος, ἄσχιστος, ἄκοπος, τὰ ἐπίθ. κτηρ., *ἐπημαξευμένη* κεχαραγμένη διὰ τροχῶν ἀμάξης, *ἄσημος* ἄγνωστος, τὸ *τις* πρὸς τὸ ἄσημος ἐπιτεῖνον τὴν ἀορισίαν, τελείως ἄγνωστος.—253·8 *ὄπως* μόλις, χρόν., *θαῦμα δυσχερὲς* θαῦμα δυσεξήγητον, ὀδυνηρὰ κατάπληξις κατεῖχε πάντας, *παρῆν* παρουσιάζετο, προέβαλλε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, *δ μὲν* (νέκυσ) τὸ πτώμα, *τυμβήρης* 2 τυμβόχωστος, *φεύγοντος* ὡς ἀναστρ. γεν. ἀπολ. ὡς ἔαν ἤθελεν (ὁ δράστης) νὰποφύγῃ τὸ ἄγος, τὸ μῖασμα [ἢ πρὸς τὸ *κόνις*: ὡς ἀπὸ τινος οἰονεὶ θέλοντος νὰ...], ὡς ἔαν ἐφοβεῖτο μήπως μιανθῇ, *σημεῖα* ἴχνη, *σπῶ* σπαράττω: οὔτε ἴχνη βημάτων... οὔτε ἴχνη σπαράγμοῦ δι' ὀνύχων καὶ ὀδόντων.—259·67 *ῥοθῆώ* (*ῥόθος*) θορυβῶ, *λόγοι* ἐρροθῶν *φύλαξ* ἐλέγ-

χων... ἀνακόλ. ἀντί : ἐρροθοῦμεν φύλαξ... : λόγοι θοροβώδεις ἀπειλητικοὶ διημείβοντο, διότι... **κἂν ἐγίγνετο π. τ.** καὶ ἐπὶ τέλους θὰ κατέληγε τὸ πρᾶγμα εἰς ἀμοιβαῖον ξυλοκόπημα, ἢ ἀλόδ. *εἰ μὴ ἡμεν ἔτοιμοι...* 264, ὅπου ἡ σύντ. μετεβλήθη διὰ τὰς παρεμπεσούσας προτ., **εἰς γὰρ τις** διότι εἰς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἦτο κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ὁ δράστης, **κοῦδεις ἐναργῆς** καὶ οὐδεις ἀλεκαλύπτετο ὡς προφανῶς ἔνοχος, **ἔφρευγε τὸ μὴ εἰδέναί** ἰσχυρίζετο ὅτι οὐδὲν ἐγίνωσκε περὶ τοῦ πράγματος, **μύδρος ἄ.** πεπυρακτωμένος σίδηρος, **διέρπω πῦρ** βαδίζω διὰ μέσου τοῦ πυρός, **σύννοιδά τι** γνωρίζω ἀσφαλῶς περὶ τίνος, **βουλευῶ** διανοοῦμαι, προμελετῶ· πλήρως ὁ φύλαξ ὤφειλε νὰ εἴπῃ : **μήτε δράσαι μήτε βουλευσαι μηδὲ συνειδέναί τω μήτε δράσαντι μήτε βουλευσαντι.**—268-73 **οὐδὲν ἦν πλέον** ἐκ τῶν ἐρευνῶν ἡμῶν οὐδὲ ἐπὶ πλέον προέκυπτε, παρ' ὅλας τὰς ἐρεύνας ἡμῶν οὐδὲ βῆμα εἴχομεν προχωρήσει, **εἰς τις** εἰς, δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῖος, τὸ ἀντικ. τοῦ λέγει ἐν 272 ὡς ἀνοιστέον, ὅπου ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἀπομακρυνθὲν ὁ. διὰ τοῦ ἦν δ' ὁ μῦθος, **προτρέπω** ἀναγκάζω, **πέδον** ἔδαφος, **ἀντιφωνῶ** ἀντιλέγω, **καλῶς πράττω** σφίζομαι, σφίζω τὴν κεφαλὴν μου· ἐκ τοῦ εἴχομεν (ὅπερ ἐν τῇ μεταφράσει ἀνάγκη νὰ μείνῃ ὡς ἔχει, διότι πρὸς μὲν τὸ ἀντιφωνεῖν=ἠδυνάμεθα, πρὸς δὲ τὸ ὕπως...=ἐγνωρίζομεν) τὸ ἀπαρμφ. ἀντιφωνεῖν καὶ ἡ πλ. ἐρ. ὅπως δρῶντες... τί ἐὰν ἐπράττομεν, διὰ τίνος ἐνεργείας ἡμῶν, ἢ εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου πράτταμεν ἀντὶ τῆς ὑποτ. ὡς ἐξαρτωμένη ἐξ ἱστορ. χρ., **μῦθος** πρότασις, **ἀνοιστέον εἴη** δεοὶ ἀναφέρειν, **τοῦργον** τὸ γεγονός.—274-7 **ταῦτ'** ἢ πρότασις αὐτῆ, ὁ **πάλος** ὁ κλῆρος, **καθαιρεῖ** καταδικάζει, **τοῦτο τάγαθόν** (τὸ ἀγγελίαι) αὐτὴν τὴν καλὴν τύχην, τὸ λαχθῖον, **οὐχ ἐκοῦσιν** (ὑμῖν) δυσάρεστος : τὴν ἀκουσίαν παρουσίαν μου βλέπετε δυσάρεστος, εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου, **κατὰ ἔπη** δυσάρεστοι εἰδήσεις.

234 **μηδέν**, διότι ἐγίνωσκε μὲν τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν δράστην.—247 **παλύνας** ἐάν τις δὲν ἠδύνατο νὰ θάψῃ νεκρόν, ἠδύνατο νὰ ῥίψῃ τρεῖς χοῦν ἐπ' αὐτοῦ.—**ἐφαριστεύειν** ἐφαγνίζειν, προσφέρειν νεκρικός σπονδὰς (χοάς), ἴσως ἐνταῦθα νοητέα καὶ ἡ ἐπίδεσις τῶν τραυμάτων.—251 **ἀρρώξ...** πιθανῶς ἢ Ἄντ. θὰ εἶχε κομίσει μεθ' ἑαυτῆς τὴν κόνιν χάριν σπουδῆς.—253 ὁ **πρῶτος ἡμεροσκόπος** ἢ φύλαξις εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τῆς νυκτός· ἀλλ' οἱ φύλακες, ἵνα μὴ καταπονῶνται φυλάττοντες πάντες ὁμοῦ, διήρεσαν καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν εἰς φυλακὰς (χρονικὰ διαστήματα), καθ' ὧς εἰς μόνος ὤρσει νὰ φυλάττῃ κατὰ διαδοχὴν· ἐπειδὴ

ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος τοῦ α' τμήματος τῆς ἡμέρας εὔρε τὴν ταφὴν τετελεσμένην, ἢ πρᾶξις θὰ ἐξετελέσθη κατὰ τὴν τελευταίαν νυκτοφυλακίην, ὄρθρου βαθέος, ὅτε ὁ τελευταῖος νυκτοφύλαξ θὰ ἐκοιμάτο, καὶ οὐχὶ πρὶν ἀναλάβωσιν οἱ φύλακες τὴν ὑπηρεσίαν, πρβλ. 259 67. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ Ἄντ. ἀπεχωρίσθη τῆς Ἰσμήνης περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου 100, πάντως δὲ θὰ ἐχρηιάσθη χρόνον τινά, ἕως φθάσῃ εἰς τὸν τόπον, ὅπου τὸ πτόμα· ἀλλ' εἰς τοιαύτας μικρολογίας δὲν προσέχει ὁ θεατῆς, ἀπεροφημένος ἐκ τῆς πράξεως.

—264 *θεοδικαίαι ἢ θεοκριαίαι* (judicium dei), εἶδος τις δεισιδαιμονίας, ἣσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ἀνθρώπων, καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς καὶ τοῖς Ἰνδοῖς, ἐν γενικῇ χρήσει κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους ἐν Εὐρώπῃ, διατηροῦνται δὲ καὶ μέχρι σήμερον παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς· ἐν ταύταις οἱ ἐρίζοντες περὶ τινος ἐξέθετον ἑαυτοὺς εἰς προφανῆ κίνδυνον (πῦρ διέρπειν, αἶρειν μύδρους χερσίν, κατὰ κρημνῶν βάλλειν ἑαυτούς, πίπειν αἶμα ταύρειον, εἰς ὃ ἀπεδίδεδτο δηλητηριώδης δύναμις), ἐξ οὗ ὁ ἀθῶος ἐπιστεύστο ὅτι ὄρειλε νὰ ἐξέλθῃ ἀβλαβῆς (παρ' ἡμῖν : βάλλω τὸ χέρι μου εἰς τὴν φωτιάν)· τοιαύτης φύσεως εἶναι καὶ ἡ μεσαιωνικὴ μονομαχία. Διὰ τοὺς Ἀθηναίους τοῦ Σοφοκλέους τοιοῦται θεοκριαίαι ὑφίσταντο μόνον ἐν τῇ ἀναμνήσει ἐκ παλαιοτέρων χρόνων, χωρὶς νὰ εἶναι ἐν πραγματικῇ χρήσει, εἶναι ἐπομένως στερεότυποι ἐκφράσεις ἰσχυρᾶς βεβαιώσεως.

—275 *πάλος* διότι οὐδεὶς τῶν φυλάκων ἀνελάμβανεν οἰκιοθελῶς νὰ κομίσῃ τοιαύτην εἶδησιν εἰς τὸν βασιλέα. — *Πόθεν παρέρχεται ὁ Φ. καὶ πῶς; διὰ τί δὲν ἀναγγέλλει εὐθὺς τὴν εἶδησιν; τί κερδαίνει ἐντεῦθεν ὁ Σοφ.; πότε τὸ πρῶτον ἀνακοινοῖ τὴν εἶδησιν καὶ πῶς; ἐκ τῶν λόγων καὶ τρόπων του πῶς ἠθογραφεῖται; τίνος κοινῶν. τάξεως εἶναι;*

278-314. 278-83 *ἐύννοια* (βαθεῖα) σκέψις, *θεήλατος* θεόπεμπτος, ὑπὸ τοῦ θεοῦ προκληθεῖς: ἀλήθεια ἀπὸ πολλῆν ὥραν (ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ ἤκουσα) δέρνει ὁ λογισμὸς μου μήπως τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν προεκλήθη, *παῦσαι* σκασμός! καὶ (εἰς ὅλην τὴν πρότ.)... *δργῆς μεστῶσαι* καὶ παροργίσει, πρὶν μοῦ ἀνάμνησ ἀκόμη περισσότερον (καὶ) τοὺς καπνοὺς, *μὴ γέρων(ῶν) ἐφευρεθῆς καὶ ἄνους* μήπως παρὰ τὸ γῆρας σου, με ὄλας σου τὰς λευκάς τρίχας, εὐρεθῆς καὶ μωρός. — 284-9 *ὑπερτιμῶντες* παρέχοντες ἐξαιρετικὸν δεῖγμα τιμῆς ὡς θάψαντες νεκρόν, ὅπερ εἶναι καθῆκον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, *ἀμφικίων* ὁ ἔχων κίονα περὶ τὰς τέσσαρας πλευράς, περιστυλος, περίπτερος, *διασκεδῶν* μέλλ. τοῦ διασκεδανῆναι καταπατεῖν· ἐπὶ τῆς

κυρ. σημ. ἀνήκει εἰς αὐτὸ ὡς ἀντικ. τὸ νόμος, τὸ δὲ γῆν κατὰ ζεῦ-
γμα, ἢ εἰσοργᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακοὺς; ἢ ἔννοια τῆς διπλῆς
ταύτης ἐρωτήσεως : μήπως οἱ θεοὶ εἶναι μωροὶ ὥστε νὰ ἐκλαμβά-
νωσι τοιοῦτον ὑποκείμενον ὡς εὐεργέτην ; οὐχί, ὁ Π. ὁ τοιαῦτα
ἀπειλήσας δὲν ἦτο ἀγαθός, ἦτο κακός, ἀλλὰ τοὺς κακοὺς οὐδέποτε
τιμῶσιν οἱ θεοί, οὐκ ἔστιν ἀδύνατον.—289 94 ταῦτα τὰ γενό-
μενα, πόλεως ἄνδρες τινὲς τῶν πολιτῶν, ἐργόθουν ἐμοὶ ἐμουρ-
μούριζον ἐναντίον ἐμοῦ, μόλις φέροντες (χαλεπῶς φ.) ἀπὸ στενο-
χωρίαν των (διὰ τὴν ἀνοδὸν μου εἰς τὸν θρόνον), δυσηρεσημένοι,
καὶ πάλαι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς βασιλείας μου, εἰς τὸ μό-
λις φέροντες, λόφος αὐχὴν, τράχηλος, δικαίως ὅπως ἦτο δίκαιον, ὡς
στέργειν ἐμέ ὥστε νὰ σέβωνται, νὰ δεικνύωσιν ἀφοσίωσιν, νὰ ὑπο-
κύπτωσιν εἰς ἐμέ, ἐξεπίσταμαι καλῶς (πλεον.) εἶμαι ἀκραδάντως
πεπεισμένος, τοῦτους τοὺς φύλακας, παράγομαι παρασύρομαι, πα-
ραπλανῶμαι, ἐκ τῶνδε τῶν δυσηρεσημένων, ποιητ. αἰτ., μισθοῖσι
διὰ δωροδοκίας, ἐργάσθαι ἐκ τοῦ παρηγμένους : ὥστε νὰ ἔχωσι προβῆ
εἰς τὴν περᾶν αὐτὴν ἐδῶ [ἄλλοι ἐκ τοῦ ἐξεπίσταμαι ὡς εἶδ. ἀπομφ.,
ὅτε τὸ παρηγμένους αἰ.].—295 301 νόμισμα θεομός, διάταξις,
κατασκευασμα, ἐβλαστέν ἐξεφύτρωσεν ἢ σειρά : οὐδὲν γὰρ νόμισμα
ἐβλαστέν (οὔτω) κακὸν οἷον ἄργυρος, τοῦτο πρὸς τὸ νόμισμα, ἀντὶ οὗ-
τος πρὸς τὸ ἄργυρος, πόλεις (ὄλας), ἄνδρας (καθ' ἕκαστον), ἐξα-
νιστημι ἐκδιώκω, ἐκδιδάσκει διδάσκει, κατηγεῖ, παραλλάσσει δια-
στρέφει, πρκτι. ἀντὶ παραλλάσσον, φρένας βροτῶν; ἴστασθαι με-
θίστασθαι, νὰ στρέφωνται πρὸς, νὰ ῥέπωσι, λαμβάνωσι κατεῦθυν-
σιν, τὸ ἀπμφ. ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ῥ., ἔχειν πανουργίας νὰ μετέρ-
χωνται πανηρίας, νὰ καταγίνωνται μὲ π., ἔργον δυσσέβεια δυσσε-
βῆ ἔργα, εἰδέναί δ. ἔργων νὰ ἔχωσιν ἀσεβῆ αἰσθήματα, φρονήμα-
τα.—302-3 μισθαργῶ (μισθαργος ὁ μισθὸν ἀρνύμενος) λαμβάνω
μισθόν, ἀγοράζομαι, ἀνύτω ἐπιτελῶ, τάδε τὴν περὶ ἧς πρόκειται
περᾶν (ταφήν), ἀλλὰ μᾶλλον γενικώτερον : τοιαῦτα πράγματα (οἷον
καὶ τὸ προκείμενον), ἐκπράττω κατορθῶ, χρόνῳ ποτὲ μετὰ πάρο-
δον χρόνου τέλος πάντων, ὡς ὥστε, οἱ ἀόρ. εἶδειξε... γνωμ.—304-
12 ἴσχει σέβας τυγχάνει σεβασμοῦ, ὄρκιος μεθ' ὄρκου, ἐκφαίνω
παρουσιάζω, αὐτόχειρ αὐτουργός, τάφος ταφή, οὐχ ὑμῖν... δὲν θὰ
εἶναι ἀρκετὸς δι' ὑμᾶς ἀπλοῦς θάνατος, δὲν θὰ ἀποθάνετε μόνον,
πρὶν ἄν... ἔχομεν σύμπτυξιν δύο ἐκφράσεων : 1) οὐχ ὑμῖν ἀρκέσει,
ἀλλὰ ζῶντες κρεμαστοὶ δηλώσετε, 2) οὐ πρότερον ἀποθανεῖσθε πρὶν
ἄν... = ἀλλὰ καὶ θὰ κρεμασθῆτε ζωντανοὶ (θὰ ὑποστῆτε μαρτύρια),
ἕως ὅτου. ἰγ' ἔνδε ὕβριν τὸν δρᾶστην τῆς προκειμένης ἀθεμιτουρ-

γίας, ἀσεβείας, ἔνθεν οἰστέον τὸ κ. πλ. ἐρ. πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος, ὅτι οὐ δεῖ φιλεῖν (ἐπιδιώκειν) τὸ κερδαίνειν ἐξ ἄπαντος (ἐκ πάσης πηγῆς).—313 4 λῆμμα (λαμβάνω) κέρδος, ἢ ἐκ αἰτ., ἀτιῶμαι δυστυχῶ.

278 θεήλαιον πῶς καταλήγει εἰς τὴν σκέψιν ταύτην ὁ χορός; —281 ἄνους καὶ γέρον συνήθως πιστεύεται ὅτι τὸ γῆρας παρέχει νοῦν καὶ φρόνησιν.—287 γῆν ἐκείνων ἢ χώρα ἀνήκει εἰς τοὺς ἐγχωρίους θεούς, οἵτινες ἔχουσι αὐτὴν (πρὸβλ. πολιούχος).—290 πόλεως ἄνδρες ἀντιπολιτευόμενοι, ἀντιδυναστικοί.—297 πόλεις πορθεῖ δι' ἀργυρωνήτου προδοσίας, ἐξανίστησι δόμων ἐν στάσεσιν ἢ ἀδίκους δίκαις διὰ δημεύσεως τῆς περιουσίας, ἣτις ὑπῆρξεν ὁ στόχος ἀρπακτικῶν φιλοχρημάτων διαθέσεων.—309 Τοῦ ἀττικῶν δίκαιον ἐπέτρεπε τὴν χρῆσιν βασιάνων κατὰ δούλων, οἳ οἱ ἦσαν (Σκύθαι) καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ φύλακες καὶ κλητῆρες.—71 φρονεῖ ὁ Χ. περὶ τοῦ κηρύγματος καλῶν τὸ ἔργον θεήλαιον; πῶς διατίθεται ὁ Κρ.; πῶς ἐμφανίζεται ἐκ 289-94; τί ἀποτελαῦσιν οἱ λόγοι οὗτοι διὰ τοὺς θεατὰς;

313-31 δώσεις θά μοι ἐπιτρέψης νὰ εἶπω..., οὕτως χωρὶς νὰ λάβω τὸ δικαίωμα νὰ ὀμλήσω, ὡς καὶ νῦν ἀν. λέγεις ὅτι ἀκόμη καὶ τώρα ὁ λόγος σου μὲ δυσσαστεῖ (ὅπως καὶ πρότερον ἢ ἀπεραντολογία σου), δάκνομαι κεντοῦμαι, πειράζομαι, δαί ἐν ἔρωτ. δηλοῖ θαυμασμόν καὶ ἀγανάκτησιν: καὶ πῶς, καὶ τί εἶσαι σύ, ὅστις, θυμίζεις ἰχνηλατεῖς, ἀνατέμνεις, τὴν λύπην ὅπου πρόληψις: ποῦ ἔχει τὴν ἕδραν αὐτῆς ἡ λύπη μου, οὐ τὰς φρένας, οἴμ' οἴμοι, λάλημα λαλῶν, φλύαρος, ὡς εἰ δῆλον (καθ' ἕξιν πρὸς τὸ λάλημα ἀντι δῆλος) ἐκπεφυκός (ὡς) λάλημα πῶς φαίνεσαι ὅτι εἶσαι γεννημένος φλύαρος! ποιήσας (εἶμι) ὥτως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἀσφαλῶς αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν πρᾶξιν οὐδέποτε ἔχω διαπραΐξει, καὶ ταῦτα καὶ μάλιστα, καὶ δὴ, προδοὺς εἰ ἔχεις πωλήσει, διακυβεύσει, ψυχὴ ζωή. δοκῆ (ἄ.) τὸ δοκεῖν λαμβάνεται ἐνταῦθα ἐν διπλῇ σημ. α') δοκεῖν τινι ἀποφασίζειν τινὰ ὡς κυρίαρχον κατὰ τὸ ἔδοξε τῷ δήμῳ, β') τοῦτό μοι δοκεῖ νομίζω τούτο, ἔχω ταύτην τὴν γνώμην: ἢ δεινὸν (ἔστι) καὶ ψευδῆ (ὑποκ. τοῦ δοκεῖν) δοκεῖν (ὑποκ. τοῦ δεινὸν ἐστι) (τούτῳ) ᾧ (ἄν) δοκῆ ἀλήθεια εἶναι φοβερὸν πρᾶγμα βασιλεὺς δίδων διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ τὴν κρίσιν (κρίσιμον λύσιν) εἰς οἰονδήποτε φλέγον ζήτημα, νὰ ἔχη τὴν ἡμωρημένην κρίσιν, νὰ πλανᾶται ἐν τῇ κρίσει του (βασιλεὺς δυνάμενος νὰ λέγη περὶ ἑαυτοῦ: δοκεῖ μοι λ. γ. ἀποθανεῖν τὸν δεῖνα νὰ μὴ εἶναι ἀπῆλ-

λαγμένος ψευδοῦς δόξης, ἐσφαλμένης γνώμης), *κόμπευε τὴν δόξαν* λογοπαίχτει, εὐφυολόγει μὲ τὴν λ. κρίσιν, *εἰ δὲ μὴ φ. τοὺς δρωῶντας ταῦτα, ἐξερεῖτε* (ἐξαγορεύω) θὰ διακηρύξετε, *κέροθι δειλά* κ. ἀνάνδρα, ποριζόμενα διὰ σκοτίων καὶ ἀνάνδρων μέσων, δόλου, ἀπάτης...; *πημοναί* (πῆμα) συμφοραί, *ἀλλ' εὐρεθείη*... ἀλλ' ἢ πρωτίστη μου εὐχὴ εἶναι νὰ εὐρεθῇ ὁ δράστης, *εἰάν δέ τε...* εἰάν τε δὲ... εἰάν τε, *κρινεῖ* θὰ λύσῃ, *ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς* παρὰ τὰς προσδοκίας μου καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ μου.— Πῶς ὁ Φ. ἀπετόλμησε νὰ εἶπῃ τὰ 327-33; τίνα διάθεσιν θὰ διέχουσεν ἡ σκηνὴ τοῦ Φ. ἐπὶ τὸ θέατρον; τί ἐπεδίωκε διὰ τοῦτου ὁ Σοφ.; τὸ διαλογικὸν τμήμα 162 331 ὡς διαδραματιζόμενον μετὰ τὴν πάροδον (εἴσοδον) τοῦ Χ. πῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ; πῶς θὰ ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν σειρὰν του ἐν σημερινῇ τραγωδίᾳ; ἐκ πόσων καὶ τίνων σκηνῶν ἀποτελεῖται; τί πάσχει ἢ πράξις ἐν αὐτῷ; τίς ἡ κρατοῦσα διάθεσις ἡμῶν;

332-73. 332-41 δεινὸν ὑπερφύες, ἐκκληκτικόν, προκαλοῦν κατάπληξιν, καὶ καὶ ὅμως, *τοῦτο* (τὸ δεινὸν) ὁ ἄνθρωπος, *χωρεῖ πέραν πόντου* διαπεραιοῦται εἰς τὰ βάθη τοῦ πόντου, *νότῳ* συνοδ., *χειμέριος* θυελλώδης, τρικυμιώδης, *περῶν* ἄρσ. ὡς καὶ τὸ *πολεύων* κατὰ σύνεσιν πρὸς τὸ *τοῦτο*, *οἶδμα* (οἰδάνω) κύμα, *περιβρύχιος* (βρύχιος βαθύς) περικλύζων, περιλούων, : περῶν ὑπεβρύχιος ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα πυργοῦνται γύρω του, *ἀποιρῶμαι* καταπονῶ διὰ τὴν εὐμάρειάν μου, *ὑπερτάτα* μεγαλειοτάτη, *ἄρθιτος* αἰώνιος, *ἀκάματος* ἀκαταπόνητος, ἀνεξάντηλτος (ἐν τῇ παροχῇ δώρων), *ἴλλομαι* περιστρέφομαι (βουστροφηδόν), *πολεύω* ἀναστρέφω, γυρίζω, ἀροτριῶ, *ἵππειον γένος* ἵπποι.— 342-52 ἀμφιβάλλω περιβάλλω, συλλαμβάνω (ἀμφίβληστον), *σπεῖραι δικτυόκλωστοι* δίκτυα νηματο(κλωστό-)πλεκτα, ἢ δοτ. εἰς τὸ *ἀμφιβαλῶν*, *φῦλον* σμήνος, ἢ : πᾶν εἶδος, *ὄρνιθες* πτηνά, *κουφόνους* ἐλαφρόμυταλος (ὅπως ἔχουσι καὶ τὸ σῶμα ἐλαφρὸν τὰ πτηνά) (ὁ ἔχων λεπτὴν ἔσφρησιν καὶ εὐκόλως ὑπεκφεύγων τὰ ἐνέδρας), *ἔθνη* πλήθη, σμήνη, *ἐ(ι)νάλιος* ὁ ἐν τῇ θαλάσῃ, *εἰναλίαν φύσιν* τὰ θαλασσινά, *ἀγει* ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας του), *περιφραδῆς* περίνοος, πολυμήχανος, ἐπιφ., *μηχαναί* ἔντεχνα μηχανήματα, *ἄγραυλος* ἀγροδίαιτος, ἄγριος, *ὄρεσιβάτης* κ. οὔρειος ὄρεσιβίος, *ὄχμαζω* (ἐκ τῆς ὄ. τοῦ *ἔχειν*) κρατῶ στερεῶς, δαμάζω διὰ (τοῦ χαλινοῦ καὶ) τοῦ περὶ τὸν λαιμὸν ζυγοῦ, τὸ μέσον : πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ διὰ τὴν αἰτ. κατὰ τὸ ἀμφιεννῆναι, *ἀκμῆς* ἀκούρατος, ἀκαταπόνητος.— 353-64 *φθέγμα* γλῶσσα, *φρόνημα* ἰδέαι, κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἀνε-

μοίσις ὅμοιος πρὸς ἀέρα, ταχὺς ὡς ὁ ἄνεμος, διότι αἱ σκέψεις ὡς μὴ ἔχουσαι (ὄλικόν) σῶμα πετῶσι ταχέως, **δρηγή** ὄρητή, ὄρημέφυτον, **ἀστυνόμοι** δ. ὄρηαί, ἐπιθυμίας τοῦ κατ' ἄστη νέμεσθαι, τάσεις πρὸς ἴδρυσιν κοινωνιῶν καὶ ῥυθμισιν πολιτειῶν, **ἐδιδάξατο** ἐδίδαξεν αὐτὸς ἑαυτὸν (ὁ ἐπινοῶν-τοὺς ἄλλους), ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἢ μία γενεὰ τὴν ἄλλην' ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὄρητή δὲν διδάσκεται, ἀλλ' ἐγείρεται, ῥυθμίζεται, ἀνάγκη κατὰ ζεῦγμα νὰ μεταφράσωμεν: καὶ γλώσσαν καὶ κόσμον ἰδεῶν ἐδίδαξεν ὁ εἰς ἄνθρωπος τὸν ἄλλον καὶ ἀνέφλεξε τὴν ὄρητὴν πρὸς ἴδρυσιν κοινωνίας, **βέλη** προσβολαί, **δύσαυλος πάγος** παγετὸς καθιστῶν δύσκολον (ἀφόρητον) τὴν ἐν ὑπαίθερῳ (ὑπ' αἴθριον οὐρανὸν) διανυκτέρευσιν, **β.** **δύσομβρα** προσβολαί τῶν ῥαγδαίων βροχῶν' ἢ σειρά: **φεύγειν** (τὸ τελευταῖον ἀντκ. τοῦ ἐδιδάξατο) **ὑπαίθερα βέλη** **δυσάυλων πάγων** (γεν. ὑποκ.) καὶ **δύσομβρα βέλη** = νὰ ἀποφεύγη τὰς προσβολὰς τῶν παγετῶν τῶν καθιστῶντων ἀφόρητον τὴν ὑπὸ αἴθριον οὐρανὸν διανυκτέρευσιν καὶ τὰς τῶν ῥαγδαίων βροχῶν, **παντοπόρος** παμμήχανος, ἐπιφ., **ἄπορος** ἀοπλος, **ἐπ' οὐδὲν τὸ μέλλον** εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν μελλόντων νὰ συμβῶσι, **οὐκ ἐπάξεται** περιποιητ.: τὸν θάνατον μόνον οὐδέποτε θὰ εὖρη τρόπον νὰ ἀποφύγη, ὁ μέλλ. ἰσχυρὰν βεβαίωσιν' **ξυμπέφρασαι** **φυγὰς** ἔχει ἐφεύρει τελείας (ξυν-) θεραπείας, νόσος **ἀμήχανος** ἀθεράπευτος. — **365-75 τὸ μηχανόεν τέχνας** (γεν. ἀντικμ.) τὸ τάλαντον τῆς ἐφευρετικότητος μηχανημάτων, ἀντικμ. τοῦ ἔχων (ὁ ἄνθρωπος), **σοφόν** τι κτρω. ἐξόχως ἀνεπτυγμένον, **ὑπὲρ ἐλπίδα** παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, **ἔρπει** βαδίζει, (ἐπὶ) **κακὸν κ. ἐσθλὸν** εὐδ., **γεραίρων** τιμῶν, ὑποθ., **νόμους χυθονός** τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους, τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον, **θεῶν ἐνορμον δίκαιον** τὸ δίκαιον τὸ κεκυρωμένον δι' ὄρκων πρὸς τοὺς θεοὺς (συνθήκας, ὄρκους πολιτῶν, ἀρχόντων), τὸ θεῖον δίκαιον, **ὑψίπολις** (ἔστι) ἵσταται ὑψηλὰ ἐν τῇ πόλει, κατέχει ὑψηλὴν θέσιν, εἶναι περίβλεπτος πολίτης, **ἄπολις** (ἔστι) εἶναι ἀπόκληρος τῆς πολιτείας, ἀπατρις (ἐκεῖνος), **ὅτιω τὸ...** ὅστις ἔχει σύντροφον, ἔχει περιπτυχθῆ τὴν ἀνηθικότητα, ὄντινα μυχίως διαβιβρώσκει ὁ σάραξ τῆς ἀνηθικότητος, **τόλμας χάριν** πρὸς τὸ ἄπολις αἷτ.: ἔνεκα τῆς ἀτασθαλίας του, πρὸς τὸ **ξύνεσι** τελ. αἷτ.: ἵνα ἱκανοποιητὴ τὴν αὐθάδειάν του, **ὅς τὰδ' ἔρδει** ὅτιω τὸ μὴ καλὸν ξύνεσι, **παρέστις** σύνοικος (ἐν τῷ ἰδιωτ. βίῳ), **ἕσον φρονῶν** πολιτικῶς ὁμόφρων, τοῦ αὐτοῦ πολιτικοῦ κόμματος (ἐν τῷ δημοσ. βίῳ): εὐχομαι μὴδὲν κοινὸν (σχέσιν) νὰ ἔχω μετὰ τοῦ τοιούτου οὔτε ἐν τῷ ἰδιωτικῷ οὔτε ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ.

336 *χωρεῖ* ἡ ναυσιπλοῖα ἤρχισεν ἀπὸ τῶν *μονοξύλων* (κοριμῶν δένδρων κοιλανθέντων) καὶ τῶν *σχεδιῶν* προχείρων πλοίων ἐκ ξύλων συνδεομένων διὰ δερματίνων ἱμάντων, σχοινίων ἢ ἄλλως, καὶ ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἔλαβε τερασίαν ἐλίδοσιν (πρὸς τοὺς Φοίνικας, τὴν ναυτικὴν δύναμιν τοῦ Μίνω, τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν κλπ.)· εἰς τὴν τερασίαν αὐτῆς κατὰ μικρὸν ἀνάπτυξιν συνετέλεσε τὸ πηδάλιον, τὰ ἱστία, αἱ κῶπαι, ἡ ναυτικὴ πυξίς, ὁ ἄμιός, ὁ ἠλεκτρισμός.—338 *Γᾶν* ἡ γῆ κατέπληττε τὸν κατὰ φύσιν ἄνθρωπον διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς, μὴ καταμετρούμενον οὔτε διὰ τῶν βημάτων οὔτε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν (*εἰδύσιεργος*, *πελώρη*), καὶ διὰ τὴν μεγάλην γονιμότητα, διότι ἀπαύστως φύει ὕδατα, φυτὰ καὶ ζῶα, τὰ ὅποια τρέφει ἢ αὐτὴ καὶ γαλουχεῖ (*παμμήτωρ*, *κουροτρόφος*), ἀλλὰ τέκνα φθαρτὰ καὶ ἐφήμερα, μέλλοντα θᾶπτον ἢ βράδιον νὰ ταφῶσιν ἐντὸς τῶν μητρικῶν κόλπων, ἔξ ὧν τὸ πρῶτον εἶδον τὸ φῶς· ἡ γῆ ἦτο ὁ μητρικὸς κόλπος τῶν ὄντων καὶ ἅμα ὁ αἰωνίως ἀνοιχτὸς τάφος αὐτῶν. Διὰ τὴν μυστηριώδη αὐτῆς ταύτην ἐνέργειαν ἐθεοποιήθη (παρητηρήθη ὅτι ἡ πρώτη θεότης τῆς ἀνθρωπότητος ὑπῆρξε θήλεια, διότι τὸν κατὰ φύσιν ἄνθρωπον κατέπληττεν ἡ γονιμότης) καὶ ἔλαβε ποικίλα ὀνόματα, Γαῖα, Ἑρά, Κυβέλη, Μήτηρ, Δημήτηρ κλπ., ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Χάους καὶ ἐγέννησε τὸν Οὐρανόν, τὰ Ὅρη καὶ τὸν Πόντον· νυμφευθεῖσα τὸν γονιμοποιούντα αὐτὴν διὰ τῆς βροχῆς οὐρανὸν γεννᾷ διαρκῶς τὴν ἀπειρίαν τῶν ὄντων καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται *ὑπερίατη* καὶ *μεγίστη μήτηρ τῶν θεῶν*. Περὶ τούτων πάντων ἰδ. τὰ ἡμέτ. *Μυστήρια τῆς Ἐλευσίνας* σελ. 9 κέ.—351 *ἵππον-ταῦρον* ἀμφοτέρων τῶν ζῴων ἡ τιθάσσεισι ἀπεδίδοτο εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸν μὲν ἵππον ἔξευξε πρῶτος ὁ Ἐριχθόνιος, ὁ δὲ Ἐπιμενίδης ἔξευξε πρῶτος τὸν ταῦρον εἰς τὸ ἄροτρον, ἐπικληθεὶς *βουζύργης*, ἔξ οὗ τὸ ἐν Ἀθῆναις ἱερατικὸν γένος τῶν Βουζυγῶν.—354 *φθέγμα* καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐπίστανεν ὅτι ἡ γλῶσσα δὲν ἦτο θείας ἀρχῆς, ἀλλὰ ἀνθρώπινον δημιουργήμα πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκαιοτάτων πνευματικῶν ἀναγκῶν, πρὸς ἔκφρασιν τῶν διανοημάτων ἡμῶν· διὰ τῆς γλώσσης προήχθη τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ ἐμεγαλούργησεν, ἄλλως ὁ ἄνθρωπος θὰ παρέμενεν ἐν τῇ πνευματικῇ βαθμίδι τῶν κωφαλάων.—355 *φρόνημα*... ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ὁρμῆς τοῦ εἰδέναι τραπεῖς ἐπὶ τὴν ζήτησιν καὶ εὑρεσιν τῆς ἀληθείας, ἐδημιούργησε τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὸν κόσμον καὶ τὸ θεῖον. Περὶ τῆς ὁρέξεως ταύτης τοῦ εἰδέναι, τῆς

φιλοσοφίας, ὁ Κικέρων λέγει: ὦ φιλοσοφία, τοῦ βίου ἡγεμών! ὦ ἀνιγενέτρια τῆς ἀρετῆς καὶ διωκτὴς τῶν κακῶν! Τί θὰ ἤμεθα ἡμεῖς καὶ ἅπας ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων ἄνευ σου; Σὺ τοὺς ἀνθρώπους διεσκαδασμένους συνέλεξας εἰς κοινωνίαν, σὺ ἤνωσας διὰ κατοικιῶν, διὰ γάμων, διὰ γραμμάτων καὶ γλώσσης· σὺ ἐφεῦρες τοὺς νόμους, σὺ ἐγένεσο ὁ διδάσκαλος τῶν ἠθῶν καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως· σὺ παρέχεις τὴν γαλήνην τοῦ βίου, σὺ ἀφαιρεῖς τὸν φόβον τοῦ θανάτου.— ἄστυνόμους ὁρᾷς ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσει ζῶον κοινωνικόν (ἄλλως τίνα προορισμὸν θὰ εἶχεν ἡ γλῶσσα; πρβλ. καὶ τὴν κοινωνικὴν ὁρμὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνίαν τῆς μοναξίας). Ἡ πρώτη κοινωνία ἦτο ἡ ἔνωσις τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναικὸς εἰς οἰκογένειαν, καὶ ἡ τοῦ δούλου πρὸς τὸν δεσπότην εἰς ἀμοιβαίαν βοήθειαν· ἐκ τῆς ἐνώσεως πολλῶν οἰκογενειῶν (τοῦ γένους) προῆλθεν ἡ κώμη καὶ ἐκ ταύτης ἡ πόλις. Κοινωνία ἔννομος, διαγράφουσα κατὰ τακτοὺς ὅρους τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας ἐκάστου, καλεῖται πολιτεία. Τὸ πρῶτον πολίτευμα ὑπῆρξεν ἡ μοναρχία, διότι καὶ ἡ οἰκογένεια ἐμοναρχεῖτο. Τί ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμὸς εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν αὐτονόητον· κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἄνθρωπος ζῶν ἐκτὸς κοινωνίας θὰ εἶναι ἢ θηρίον ἢ θεὸς (κατ' ἄλλην θεωρίαν ἡ κοινωνία ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα ἀνάγκης διὰ τὴν φθορὰν τῶν ἀνθρώπων ὑπ' ἀλλήλων καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων).— 359 φεύγειν... ὁ ποιητὴς ἔννοεῖ τὰ ἐνδύματα, τὰς κατοικίας καὶ τὰ ἄλλα ἀμυντικὰ μέτρα κατὰ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν καὶ ἐπιδράσεων· ἀπὸ τῶν κοιλοτήτων τῶν δένδρων, τῶν ὀπῶν τῆς γῆς, τῶν σπηλαίων καὶ λιμναίων οἰκήσεων ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αἱ οἰκίαι τῶν ἀνθρώπων, ἐξελιχθεῖσαι εἰς τὸ μυριόσχημον ψηφιδωτὸν τὸ κοσμοῦν τὰς πόλεις αὐτῶν· ἐτίσης ἀπὸ τῶν δερμάτων τῶν ζῴων ὁ ἄνθρωπος ἐπενόησε καὶ κατεσκεύασε τὰ ποικίλα ἐνδύματα, τὴν ὑπόδεσιν, τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὴν στρωμνὴν κ.α., δι' ὧν ἠμύνετο κατὰ τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς φύσεως.— 363 νόσων... ἡ ἰατρικὴ ἔσχεν τὴν ἀρχὴν ἐκ τυχαίων παρατηρήσεων καὶ δι' ἡ νοσοῦντων ζῴων, αἵνα ἐξ ἐνστίκτου ἐξευρίσκουσιν ἰαματικὰς βοτάνας πρὸς ἴασιν τῆς νόσου, ὑπ' ἧς πάσχουσιν· οἱ αἰγαγοὶ τῆς Κρήτης ἐδίδαξαν τὴν χοῆν τοῦ δικτάμου καὶ τῶν ἄλλων τραυματικῶν βοτάνων, οἱ νοσοῦντες κύνες ἔδειξαν τὴν ἄρωστικὴν καὶ τὰ καθαρτικὰ, ὁ ἱπποπόταμος τὴν φλεβοτομίαν. αἱ αἶγες εἰς τὸν Μελάμποδα τὴν καθαρτικὴν ἰδιότητα τοῦ ἔλλεβόρου, ἡ ἐπουλωτικὴ ἰδιότης τοῦ Περουβιανοῦ βαλσάμου ἐγνώσθη ἀπὸ πιηνοῦ, ὅπερ, τραυματιζόμενον,

ἐλάμβανε βάλσαμον διὰ τοῦ ῥάμφους καὶ ἐπέβαλλεν ἐπὶ τοῦ τραύματος· ἀπὸ τῶν στοιχειωδεστάτων ἐκείνων φαρμάκων καὶ τῶν συνήθων ἐπωδῶν ἡ ἱατρικὴ προαγομένη παλαίει μέχρι σήμερον ἀκαταπόνητος πρὸς τὸν θάνατον, οὗ τὸ κράτος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σμικρύνεται.— *Τί ψάλλει ὁ Χ. καὶ διὰ τί ; τίνα τὰ συναισθήματα αὐτοῦ ; εἶναι φυσικῶς τὸ χορικὸν ἠγκιστρωμένον εἰς τὴν πρᾶξιν ; τίνας αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ ; τίνα ἄλλον σκοπὸν πληροῦσι τὰ χορικά διὰ τῆς μουσικῆς καὶ ὁρχήσεως των ; ὁ Σοφ. ποιῶν τὸ χορικὸν πόθεν θὰ ἐνεπνεύσθη; ἐὰν ἔζη σήμερον, τί θὰ ἔψαλλε; πῶς καλεῖται τὸ α' μετὰ τὴν Πάροδον χορικόν, ὅπερ ὁ Χ. ψάλλει ἔχων καταλάβει θέσιν (στάσιν) ἐν τῇ ὁρχήστρᾳ ;*

376-440. 376-83 ἀμφινοῶ ἀμφιταλαντεύομαι ἐν τῇ σκέψει, εἶμαι ἐν ἀμφιβολίᾳ, ἀπορῶ, τέρας θαῦμα, θαυμαστόν, παραδοξόν, *δαιμόνιον* θεοπέμπτον, ἀκατανόητον, *δαιμόνιον τέρας* κτηρῆς εἰς τὸ τόδε : *δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς ὃ ἀμφινοῶ* αὐτὸ ἐδῶ εἶναι θαῦμα ἀπίστευτον, πρὸ τοῦ ὁποίου δυσκολεύομαι νὰ πιστεύω τοὺς ὀφθαλμούς μου, μόλις δύναμαι νὰ πιστεύω ὅτι εἶναι πραγματικότης, *εἰδῶς ἐνδ. (τῆνδ' οὔσαν παῖδ' Ἀντιγόνην), ἀντιλογήσω* (ὑπκτ. ἀπορ.) *οὐκ εἶναι ; ὦ δύστηνος* ἐπιφών, οὐχὶ προσφών., *Οἰδιπόδα* (-ης) δωρ. τύπ. ἀντὶ Οἰδίποδος, ἀπανιᾶ κ. *Οἰδίπου, τί ποτ' τί τέλος* πάντων νὰ συμβαίῃ, *ποῦ ἂν δὲν ἀπατῶμαι*, εἰς τὰς μτχ. *ἀπιστοῦσαν καὶ καθελόντες ἐν ἀφροσύνῃ* ἐπειδὴ παρέβαινες τοὺς νόμους τοῦ βασιλέως καὶ συνελήφθης ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττουσα ἔργον ἄσυνετον (ὡς ῥιποκίνδυνον).—384-7 384 *ἐκείνη* ἡ ἔξευρασμένη *τοῦργόν ἐσιν* ἢδε ἰδοὺ ἐκείνη, ἡ ὁποία, *ὄδε ἰδοῦ, ἀφορρὸς* (ἂν ῥέω) πάλιν, ὀπίσω, *εἰς δέον* εἰς κατάλληλον, στιγμὴν, ἐπικαίρω, *ξύμμετρος* ἰσόχρονος, *τύχη* (τυχαῖον) περιστατικόν, : τὸ *προβῆναι* (ἐμφάνισις τοῦ Κ.) καὶ *ἡ τύχη* συνέπεσεν ἐν τῇ αὐτῇ στιγμῇ τοῦ χρόνου : με ποῖον περιστατικὸν συνέπεσεν ἡ ἐνταῦθα παρουσία μου ;—388-91 *οὐδὲν βρ. ἀπώμοιον* οὐδὲν οἱ θνητοὶ δι' ὄρκου δύνανται νάρνηθῶσιν ὅτι δὲν θὰ γίνῃ, *ἐπίνοια* ἡ δευτέρα, νεωτέρα σκέψις, *ψεύδει τὴν γνώμην* διαψεύδει τὴν πρώτην, *ἐπεὶ π. χ., ἐξανχῶ* δημοσίᾳ λέγω, διακηρύττω, διαλαλῶ, *σχολῆ*· δυσκόλως (καταντῶν ἀρνητικὸν μόριον), μετὰ τοῦ *ποτέ* (τέλος πάντων) εἰς τὸ ἦξειν ἂν, ὅπως καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὁ μέλλων μετὰ τοῦ δυν. ἂν (*κέν*), *ἀπειλαῖς* κ. *αἰς* αἰτ., *ἐχειμάσθην* ὑπέστην ἀνεμοζάλην, ἔπαθον τῶν παθῶν μου τὸν τάραχον.—392-7 *ἀλλ' ἤκω.., ἡ γὰρ* ..(ὁ γὰρ αἰτιολογῶν ἐπόμενα=ἐπειδὴ), *ἡ ἐκτὸς* (ἐλπιδῶν) *καὶ παρ' ἐλ. χαρὰ* ἢ *χαρὰ* ἢ ὑπερβαίνουσα τὴν προσδοκίαν καὶ

παρὰ τὴν προσδοκίαν, **μῆκος** κατὰ τὸ μέγεθος, **οὐδὲν ἔοικεν ἄλλη ἡδονῇ μῆκος** εἶναι μεγαλύτερα, ὑπερβάλλει πᾶσαν ἄλλην ἡδονήν, **εἰμὶ ἀπώμοτος** (ἐνεργ., ἐν 388 παθ.) ἔχω δι' ὄρκων ἀρνηθῆ, **καθαίρω** καταλαμβάνω, συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφόρῳ, **τάφρον κοσμοῦσα** ἐπιτελοῦσα ἐν τάξει (κανονικῶς) τὴν ταφήν, πρβλ. τὸ ὄμηρ. **δόρπον κοσμεῖν, ἐνθάδε** ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, **ἐρμαιον** πᾶν τὸ ὀφειλόμενον εἰς εὖνοιαν τοῦ Ἑρμοῦ (θεοῦ τοῦ κέρδους), εὔρημα (ἀνέλπιστον κέρδος).—**398-400 ὡς θέλεις** (λαβεῖν κατ' ὀφθαλμοὺς 307), **κρίνω** ἀνακρίνω, **δικαίος εἰμι** (ἀντὶ ἀπροσ.) ἀπηλλάχθαι ἐλευθερὸς τῶνδε κακῶν (τῶν ποινῶν, τῶν συναφῶν πρὸς τὴν προκειμένην πρᾶξιν, ἢ τῶν ποινῶν, αἱ ὁποῖαι ἀκόμη εἶναι ἔναυλοι εἰς τὰς ἀκοάς μου).—**401-5 τῷ** τίνι, **ξυνιεῖς** (·ίημι) ἐννοεῖς τὴν σοβαρότητα τῆς μαρτυρίας σου, τῶν λεγομένων σου, καὶ εἶναι ταῦτα ἀκριβῆ; (καὶ **ξυνίημι καὶ λέγω ὀρθῶς**) **ιδῶν** (αἴτ.) **ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπειπας** (ἀπαγορεύειν) (**μὴ θάπτειν**), **τὸν νεκρὸν** κυρίως ἔλεξ. εἰς τὸ ὄν, **ἐνδηλα καὶ σαφῆ** καθαρὰ καὶ ξάστερα.—**406-14 ἐπίληπτος ἠρέθη** ἐλήφθη ἐπὶ τῇ πράξει, συνελήφθη ἐπ' αὐτοφόρῳ, **ὅπως** χρόν. μόλις, **ἦκομεν** ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι φύλακες, οὔτινες ἐναγώνιοι εἶχον σπεύσει πρὸς συνάντησίν μου ἐπανερχομένου, καὶ ὁμοῦ ἐπανήλθομεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου τὸ πτώμα (ἢ: διότι ὁ φύλαξ ὀμιλεῖ ὡς ἀντιπρόσωπος πάντων τῶν ἄλλων φυλάκων), **σαίρω** σαρώνω, **κατεῖχε** ἐκάλυπτε, **μυδάω** ἀποστάζω ἐκ σήψεως, σήπομαι, **πάγος** βράχος, **ἄκρων ἐκ πάγων** ἀντὶ ἐν ἄκροις πάγοις (κατὰ τὸ **κρεμάνυσθαι ἐκ τινος**) ἐν ταῖς κορυφαῖς βράχων (ἢ μᾶλλον: εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν), **ὑπήνεμοι** ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἄνεμον τὸν πνέοντα ὄλισθεν, ἔχοντες τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαγμένοι ἀπ' αὐτοῦ, τὸ ἀντίθ. **προσήνεμος**, τὸ δὲ πρόσωπον πρὸς τὸν νεκρὸν, κείμενον ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐν πεδινῷ τόπῳ ἐκ τινος ἀποστάσεως, **πεφευγότες** μὴ βάλῃ ἢ ἀπ' αὐτοῦ δυσωδία, **εγερτὶ** ἀγρύπνως, **κακὰ ὕβρεις, κακολογίαι, ἀπειλαί, ἐπίροσθος** ὕβριστικός, **ἀκηδῶ** ἀμελῶ, πλ. ἔρ. μήπως τις.—**415-21 ἔστε** ἕως ὅτου, **αἰθήρ** οὐρανός, **καῦμα** καύσων, **θάλπω** καίω, **τυφῶς-ῶ** ἄ. μανιώδης καταιγίς, **ἀείρας** (ἐκ) χθονός, **σηπτὸς** ἀνεμοστρόβιλος, **οὐράνιον ἄχος** θεϊκὴ πληγὴ, θεομηνία, **αἰκίζω** (αἰκίης, αἰκία) κακοποιοῦ, κατακομματιάζω, καταμαδῶ, **φόβη** θ. (κόμη) φύλλωμα, **μύω** καμμύω, κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐνεκα τοῦ κونيορτοῦ), πρβλ. **μύωψ, εἴχομεν** ὑπεμένομεν, ἐκάμνομεν ὑπομονήν, ἀνεμένομεν ἕως ὅτου περᾶση, **θείαν νόσον** οὐράνιον ἄχος.—

422-31 τοῦδε (τοῦ κακοῦ) : ἀφ' οὗ παρήλθεν ἡ κοσμοταραχή, ἀνακωκύνει δὲ ξὺν φθ. ἐκβάλλει δὲ ξείαν θρηνώδη φωνήν, πικρὰ πικραμμένη, ὡς (ἀνακωκύνει αὐτή), ὅταν βλέψη λέχος ἐνῆς (τὴν κοίτην, τὸ κύτος τῆς φωλεᾶς) κενῆς ὄρφανόν νεοσσῶν, ψιλὸν γυμνὸν (τοῦ χόματος), γόοισιν ἐξώμωξε γοερῶς ἐστέναξε, ἐκ δ' ἄρα γὰρ ἤρατο ἐξηρεύετο δὲ κατάρας, στέφει περιρραίνει κύκλω, χοαὶ σπονδαί, τρισπονδοὶ ἐκ μέλιτος, γάλακτος, οἴνου (ἢ ἐλαίου ἢ αἵματος), τρισυπόστατοι, τρίκρατοι, πρόχους θ. ὡς τὸ ἡμέτερον καννάτι, εὐκρότητος καλῶς ἐσφυρηλατημένος, κομψός, ἄρδην σηκώνουσα αὐτήν (τὴν πρόχουν ἐκ τοῦ ἐδάφους).—432-40 ἴεμαι φέρομαι, χύνομαι, συνθηρῶμαι συγχρόνως ἀρπάζω: συλλαμβάνομεν ὅλοι μαζί, νιν μίν, ἐλέγχω ἀνακρίνω, ἅμ' ἠδέως. τοῦθ' ὅπερ δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον ἦτο εὐχάριστον ἅμα καὶ λυπηρόν, τοὺς φίλους φιλικὰ πρόσωπα, τὴν Ἀντιγόνην ὡς κόρην τοῦ πρόφην βασιλείως κυρίου του, συγγενῆ τοῦ βασιλείως (καὶ ὡς μνηστῆν τοῦ βασιλόπαιδος Αἴμονος), ἀλλὰ πέφυκεν ἐμοὶ λαβεῖν πάντα ταῦτα (ἀντικμ.) ἦσσω (κτιγο.) τῆς ἐμῆς σωτηρίας (β' ὅρος συγκρ.): ἀλλὰ φυσικὰ θεωρῶ ὅλα αὐτὰ κατώτερα, δευτερεύοντα ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς μου σωτηρίας.

391 θρμαιον ὅταν πολλοὶ ὁμοῦ εὕρισκον τυχηρόν τι, ἐφώναζον πάντες: κοινὸς Ἐρμῆς! θέλοντες ἕκαστος νᾶσφαλίσωσι δι' ἑαυτὸν μέρος τοῦ εὐρήματος.—411 καθήμεθα... οἱ φύλακες κἀθιναται ἐν γραμμῇ ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ οὐχὶ ἐν κύκλω περὶ τὸν νεκρόν, ἵνα μὴ μολυνθῶσιν ἐκ τῆς δυσσομίας αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα οὕτω θὰ ἐκάθητο καὶ διὰ τοῦτο ἠδυνήθη ἡ Ἄ. νᾶ ἐπιτέλεση ἀπαρτήρητος τὴν ταφήν.—413 Οἱ φύλακες οὐδέποτε βεβαίως ἐφαντάζοντο ὅτι ὁ δράστης θὰ ἐπανήρχετο, ἀφ' οὗ ἡ ταφή συμβολικῶς ἐτελέσθη, ὧφειλον ὅμως νᾶ ἀγρυπνῶσι καὶ νᾶ μεριμνῶσιν ὥστε τὸ πτώμα νᾶ ὑποστῇ τὴν τύχην τὴν καταγνωσθεῖσαν εἰς αὐτὸ ὑπὸ τοῦ Κρ. 205 β.—421 μύσανιές διὰ τούτου δικαιολογεῖ διὰ τί δὲν ἠδυνήθησαν εὐθὺς νᾶντιληφθῶσι τὴν Ἄντ. προσερχομένην.—427 ἐξώμωξεν μετὰ τὴν συμβολικὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ταφῆς ἡ ψυχὴ τοῦ Π. εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν ἄδην· ἀλλ' ἡ σπονδὴ δὲν ἠδύνατο νᾶ διεισδύσει ἐκεῖ, ἐὰν ἐχύνετο ἐπ' αὐτὸ τὸ πτώμα, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς γῆς, καλυπτύσης αὐτό, ἢ τοῦλάχιστον διὰ στρώματος κόνεως, ἐπιχυνομένης ἐπ' αὐτό.—429 χερσιν διότι οὐδὲν πτύον ἢ ἄλλο ὄργανον ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς πλὴν τῆς πρόχου πρὸς σπονδῆν.—431 Τὰ ὑγρὰ προσέφερον βλέποντες πρὸς Δ, πρὸς τὸν ἄδην, ἢ κεκραμένα ἢ χωριστὰ ἕκαστον, ἐνταῦθα κεκραμένα, διότι ἡ Ἄντ. μίαν

πρόχουν εἶχε.— Τί σκοποῦσιν οἱ ἀνάπαιστοι τοῦ Σ. 376 83; ποῖον ἤδη τὸ ἦθος τοῦ Φ.; πῶς θὰ προσῆγε τὴν Ἄν.; διὰ τί ἡ Ἄν. θάπτει τὸ δεύτερον τὸν νεκρόν; διὰ τί δὲν ἔκαμε τὰς χοᾶς τὴν ἀφορᾶν; διὰ τί ὁ Σοφ. ἐνέβαλε τὴν θύελλαν;

441-525. 441-5 σὲ (λέγω, καλῶ), τὸ μὴ (δοῦσαι), κομίζεις ἂν σεαυτὸν δύνασαι νὰ ἀπομακρυνθῆς, αἰτία κατηγορία, ἔξω κ. ἐλεύθερος πλεον.: ἐντελῶς ἀτηλλαγμένος.— 446 8 μὴ μῆκος οὐχὶ πολλά, ἐν πολυλογία, κηρύχθεντα ὅτι ἐκηρύχθη (τὸ μὴ πράσσειν τάδε), τι δ' οὐκ ἔμελλον (εἰδέναί) καὶ διὰ τί ὄλι; ἦν (τὰ κηρύγματα), ἐμφανῆ γενικῶς γνωστά.— 449-57 καὶ δῆτα καὶ λοιπόν, ὑπερβαίνω παραβαίνω, (καὶ ἐτόλμων) οὐ γάρ, τοῦσδε τοὺς ἰδικούς σου καὶ γενικῶς τοὺς ἀνθρωπίνους, τοὺς ἐδῶ κάτω μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, σθένω ἔλω δύναμιν, ὑπερτρέχω (-θέω) (ὑπερβάλλω ἐν τῷ δρόμῳ) παραβαίνω, ἀσφαλῆ ἀπαρασάλευτα: ὑπερδραμεῖν (σε, τινα) θνητὸν ὄντα (ἐνδ.) τὰ... (ἀντικ.), νῦν σήμερον, ζῆ ἰσχύουσιν, ἐξ ὅτου ἀπὸ πότε.— 458-68 ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, δείσασα τὸ φρόνημα ἀνδρὸς οὐδενός (τινος), δώσειν ἐν θεοῖς τὴν δίκην τούτων (τῶν νομίμων, ἀντί: τῆς παραβάσεως τούτων) ἐγὼ δὲν ἤμην διατεθειμένη, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἐκ φόβου τὴν θέλησιν (ἰδιότροπον διάθεσιν) ἐνὸς ἀνδρός, νὰ τιμωρηθῶ δικαίως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν θεῶν διὰ τὴν παράβασιν τῶν ἀγράφων τούτων νόμων' (καὶ θὰ ἔβιδον μετὰ θάνατον λόγον τῆς πράξεώς μου εἰς τοὺς θεούς,) διότι ἐγνώριζον (ὡς θνητῆ) πολὺ καλὰ ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἀποθάνω (φυσικὸν θάνατον)—καὶ διὰ τί ὄλι, παρακαλῶ;—καὶ ἔὰν σὺ δὲν ἠπέλεις διὰ τοῦ κηρύγματος τὸν θάνατον ὡς ποινὴν τῆς παραβάσεως αὐτοῦ (καὶ ἔὰν δὲν ὑφιστάμην τὸν βίαιον, τὸν πρόωρον θάνατον τὸν ἀπειλούμενον ὑπὸ σοῦ) ἔὰν δὲ ἀποθάνω πρὸ τοῦ (εἰμαρμένου) χρόνου, ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους (αὐτε) τοῦναντίον κέρδος, οὐχὶ ζημίαν θεωρῶ τοῦτο (διότι ἀποφεύγω τὴν δεῖαν δίκην..), κατθανῶν ὑποθ., φέρει φέρεται, λαμβάνει, οὕτως κατὰ ταῦτα, ὅθεν, τὸ τυχεῖν ἐμὲ τοῦδε τοῦ μόρου ἐστὶν ἔμοιγε παρ' οὐδὲν ἄλλος τὸ νὰ ὑποστῶ τὸν ἐπικροεῖσθαι θάνατον ἐμὲ τοῦλάχιστον παντελῶς δὲν λυπεῖ, τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς (γεγῶτα) τὸν υἱὸν τῆς μητρὸς μου, κείνοις τῷ ἀτάφῳ (οὐδ.), τῷ ἀνασχέσθαι ἄταφον, τοῖσδε τῇ ταφῇ καὶ τῷ τυχεῖν τοῦδε τοῦ μόρου: ἀλλ' εἰ ἠνασχόμεν τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς (ἀντικμ.) θανόντα (μετὰ τὸν θάνατόν του) ἄθαπτον νέκυν (κτγο. ὥστε νὰ παραμένῃ πτώμα ἄταφον), ἤλγουν ἂν (δὲς) κείνοις.— 469-470 εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρωῖσα μῶρα, σχεδόν τι ἴσως θὰ εἶχέ τις

τὸ δικαίωμα, θὰ ἡδύνατό τις τότε νὰ εἴλῃ, λιτότης, ἀντί: ἐξ ἅπαντος, **ὀφλισκάνω μωρίαν** ἀντί **ὀφλισκάνω δίκην μωρίας**, χαρακτηρίζομαι ὡς μωρός: ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ὑπὸ μωροῦ.— 471-2 **γέννημα** φύσις, κληρονομικὸς χαρακτήρ, ὠμὸς τραχὺς, πικρὸς, ἀτεγκτός: τὸ **τῆς παιδὸς γέννημα** δηλοῖ (φαίνεται) (ὄν) ὠμὸν (ὡς κληροδοτηθέν προερχόμενον) ἐξ ὄμου πατρὸς, τοῖς κακοῖς οὐδ.— 473-9 **σκληρὸς** ἀτεγκτός, σκληροτράχηλος, σ. **φρονήματα** τὸ πείσμα, ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη, **ἴσθι πίπτειν** ἀντί **πίπτοντα** ταπεινούμενα, **ἐγκρατῆς** στερεός, σκληρός, **ὀπτός ἐκ πυρός** πεπυρακτωμένος, **περισκελῆς** πολὺ σκληρός, **εἰσίδοις ἂν τὸν ἐγκρατέσιον σίδηρον**, (ὄντα ὑποθ. μ.) **περισκελῆ ὀπτόν ἐκ πυρός** (ὡς πεπυρακτωμένον, ἐκ πυρακτώσεως), **θραυσθέντα...** (κτγρ.) **πλείστα** (εἰς πλείστα τεμάχια), **θυμούμενοι** θυμοειδεῖς, **καταρτύομαι** σωφρονίζομαι, **ἐκπέλει** ἔξεσι (τοῦτο θὰ συμβῆ καὶ μὲ αὐτήν, καὶ δικαίως: οὐ γὰρ ἐκπέλει), **οἱ πέλας** οἱ ἄλλοι.— 480-5 **ὕβριζω** αὐθαδιαζῶ, ὀργιάζω, παρεκτρέπομαι, **τότε** διασαφεῖται διὰ τοῦ **ὕεραβρίουσα** ὅτε παρεβρίαινε, **ὑβρις** δὲ **δευτέρα**, **ἐπεὶ δέδρακε** (μετὰ τὴν πρᾶξίν της) **ἔστιν ἦδε** (τόδε), **ἐπαυχεῖν** (καυχᾶσθαι) **τούτοις** τοῖς πεπραγμένοις, **γελᾶν** ὡς παρ' ἡμῖν: νὰ ἐμπαίξῃ, νὰ ὀμιλῇ σκωπτικῶς καὶ χλευαστικῶς, **δεδρακυῖαν** ἐπὶ τῇ πρᾶξει, **ταῦτα κράτη** τὸ βασιλικόν μου τοῦτο σκῆπτρον [ἡ αὐθαίρετος αὕτη πρᾶξις της—ἡ νίκη αὐτῆ διὰ τῆς καταπατήσεως τοῦ διατάγματός μου], **ἀνατι** (ἀνατος (ἀ(στ.)-άάω) ἀβλαβῆς) ἀτιμωρητὶ: ἐὰν θὰ ἀνεχθῶ νὰ ἐξακολουθῇ ποδοπατούμενον ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ ἀτιμωρητὶ τὸ βασιλικόν μου σκῆπτρον [ἐὰν τὸ πραξικόπημα αὐτῆς ἐδῶ ἢ ἡ νίκη παραμείνῃ ἀτιμώρητον].— 486-90 **κυρέω** τυγχάνω, **δμαίμων** συγγενῆς, **δμαιμονέστερος** πλησιέστερος συγγενῆς, **ἀδελφῆς** θυγάτηρ, **Ζεὺς ἐρκεῖος** (ἔρκος μάνδρα τῆς αὐλῆς, ὁ οἶκος) ὁ προστάτης τοῦ οἴκου, συνεκδ. ὁ οἶκος, **τοῦ π. Ζ. ε.** διαιο.: ἐκ τοῦ συνόλου τῶν συγγενῶν, ἢ **ξύναιμος** ἢ ἀδελφή, **ἀλύσκω** ἐκφεύγω, **καί...** κείνην, **ἴσον** (ἐξ ἴσου) **αἰτώμαι** καὶ **κείνην** τοῦδε τοῦ **τάφου** (ταφῆς, αἵτ.), **βουλευσάσαι** (ἐπεξ.) ὅτι δηλ. διενεώθη καὶ ἐσχεδίασεν αὐτήν, ἐπρομελέτησεν.— 491-6 **λυσῶσαν** (μαιομένην) ἐν μεγίστη ταραχῇ διατελοῦσαν, **ἐπήβολος** κύριος, **κλοπεὺς** λαθραῖος (μυστικὸς) δράστης, **φιλεῖ**+ἀπρφ. συνηθίζει: ὁ δὲ **θυμὸς** τῶν **μηδὲν ὀρθὸν τεχνωμένων** ἐν σκότει φιλεῖ **πρόσθεν** ἠρῆσθαι **κλοπεὺς** ἢ **ψυχῆ** δὲ **ἐκείνων**, οἱ ὅποιοι ἄθεσμα μηχανορραφοῦσιν ἐν κρυπῶ καὶ παραβύστω, συνηθῶς προδίδεται ὡς μυστηριώδης ἔνοχος πρὶν γίνῃ ἔρευνα πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κακοποιῶν (διότι ἡ συνείδησις προδίδει τὸν ἔνο-

χον), ἐν κακοῖσιν ἀλοῦς συλληφθεὶς ἐπ' αὐτοφώρῳ καθ' ὃν χρόνον διαπράττει κακὴν πράξιν, **καλλύνω** παριστῶ ὡς καλόν, δικαιολογῶ. — **497-501** **μεῖζον** (κακὸν ποιῆσαι με), ἐγὼ μὲν (ἄνευ δὲ) τοῦλάχιστον, οὐδὲν (ἐθέλω ποιῆσαι σε), **τοῦτο** τὸ ἐλεῖν, τὴν σύλληψίν σου, **μέλλεις** βραδύνεις, ἀναβάλλεις, **ἀρέσκομαι** ἀρέσκω, τυγχάνω ἐπιδοκίμασίας, **ἀφανδάνω** ἀπαρέσκω, **τάμα** ἡ ἰδική μου διαγωγή, στάσις, φυσικὴ κατασκευή. — **502-7** **πόθεν** ἐκ (διὰ) τίνος ἄλλης πράξεως, **τούτοις** καὶ εἰς τὸ **λέγοιτ'** ἂν ποιητ. αἴτ. καὶ εἰς τὸ **ἀνδάνειν** ἀντικμ.: πάντες οὗτοι δύνανται νὰ βεβαιώσωσιν ὅτι ἡ πράξις μου (593-4) τυγχάνει τῆς ἐπιδοκίμασίας των, **εγκλήφω** **γλώσσαν** κλείω τὸ στόμα, δένω τὴν γλῶσσαν, **ἀλλὰ** (σιωπῶσι, διότι) ὁ τύραννος..., **εὐδαιμονεῦ**... καὶ ἄλλα πολλὰ πλεονεκτήματα ἔχει. — **508-10** **τοῦτο** ὅτι ἡ ταφή τοῦ Π. περιποιεῖ τιμὴν 502, **ὕπλληλω** (ἐπὶ τῶν κυνῶν: συμμαζεύω τὴν οὐρὰν ὑπὸ τὰ σκέλη) συμμαζεύω τὸν γλῶσσαν δουλοφρόνως (ὑπο.): συμμαζεύοντες τὴν οὐρὰν των δὲν τολμῶσιν οὐδὲ γρῦ νὰ εἴπωσι, **σοι** χαρ. διότι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ σὲ κολακεύωσι, **φρονεῖς χωρὶς τῶνδε** διαφωνεῖς πρὸς τούτους ἐδῶ (ἐπισήμους ἀντιπροσώπους τῆς ὅλης πόλεως, λησμονοῦσα τόσον πολὺ τὴν θέσιν σου ὡς γυναικός). — **511-22** **οὐδὲν αἰσχρὸν** οὐδεμία αἰσχρὴ (οὐκ ἐπαιδοῦμαι· οὐδὲν γὰρ..), **χῶ**... καὶ ὁ ἀπέναντι ὡς ἀντίπαλος αὐτοῦ φονευθεὶς, **χάριν** σύσι. ἀντικμ., **δυσσεβῆ**: πῶς λοιπὸν τιμᾶ; τὸν Π. μὲ τιμὴν μαρτυροῦσαν ἔλλειψιν σεβασμοῦ (ἀσεβῆ ἀστοργίαν) πρὸς ἐκεῖνον (Ἔτ.), **ταῦτα** ὅτι ἡ χάρις εἶναι δυσσεβῆς, **σφὲ** μίν, ἔ, **516** (τιμᾶς δ. χάριν) **εἰ**, **517** (ἐὰν τιμῶ τὸν Π. ὡς τὸν Ἔ., δὲν θὰ παραπονεθῆ ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἔ.), διότι ὁ Π. ὑπῆρξεν ὁμότιμος ἀδελφός, οὐχὶ δούλος αὐτοῦ, **πορθῶν δὲ**... ὤλετο, (γῆς τῆσδε) **ὑπερ**, **519** ὅμως ὁ Ἄιδης ποθεῖ οἱ περὶ τῶν νεκρῶν καθιερωμένοι νόμοι ἐξ ἴσου (ἀδιακρίτως) νὰ τηρῶνται ἐπὶ πάντας (δικαίους καὶ ἀδίκους) μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, **ἴσος**: ἀλλ' ὁ χρηστὸς δὲν διατελεῖ ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ πρὸς τὸν κακόν, ὥστε νὰ τύχη τῶν αὐτῶν τιμῶν, **τάδε** ἡ διάκρισις αὐτῆ τῶν ἀγαθῶν ἀπὸ τῶν κακῶν, **εὐαγῆς** (ἀγνός) εὐσεβῆς, **κάτωθεν** κάτω: τίς δύναται νὰ μᾶς διαβεβαιώσῃ ὅτι ἡ διάκρισις αὐτῆ ἐδῶ θεωρεῖται εὐσεβῆς ἐκεῖ κάτω; (τοῦτο θὰ ἀντέφασκε πρὸς τοὺς ἴσους νόμους 519 τοῦ Ἄιδου), **ἔφυν**.. φυσικὴ μου ἰδιότης εἶναι νὰ συμμερίζωμαι οὐχὶ τὸ μῖσος (λ. γ. σοῦ κατὰ τοῦ Π.), ἀλλὰ τὴν ἀγάπην, **κείνους** τοὺς κάτω, μάλιστα τὸν Π.

526-81. 526-30 καὶ μὴν ἦδε ἀλλ' ἰδοῦ, ἦδ' (ἔρχεται.

ἢ εἶσιν), εἶβω λείβω, χύνω, *νεφέλη* μαύρη θλίψις (ὡς πηγὴ στυγνότητος καὶ δακρύων), *ὄφρυών ὕπερ* ὑπεράνω τῶν ὄφρυων, ἐπὶ τοῦ συνωφρυωμένου μετώπου, *αἰσχύνω* ἀσχημίζω, *ρέθος* (μέλος τοῦ σώματος) τὸ πρόσωπον, *αἵματόεν* τὸ κατέρυθρον, καταπόρφυρον, *τέγγω* βρέχω, *εὐὼψ* 1 ὠραῖος—531-7 *σὺ δὲ* ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀναφανδὸν δρῶσαν Ἀντιγόνην· ὁ λόγος συνάπτεται ἀμέσως πρὸς τὸν ζ. 525, *ὑφίημι* ἀπολύω τὸ νεογνὸν νὰ θηλάσῃ τὸ γάλα τῆς μητρὸς Ὁμ. ι 309, 342, *ὑφίεμαι* εισδύομαι, ὑφέρπω, ἢ συστέλλομαι, συσπειρῶμαι, *ὑφειμένη* ἐλλοχῶσα (ἐν Ἀρκαδίᾳ λέγομεν : λουμώνω, λουμωχτός), *καὶ ὀϊκοὺς* ἐν τῷ οἴκῳ μου, *λήθουσά μ' ἐξέπινες* μου ἔπινες τὸ αἷμά μου χωρὶς νὰ σὲ ἀντιληφθῶ, *οὐδ' ἐμάνθανον* καὶ δὲν εἶχον ἀντιληφθῆ, ἀντὶ μτχ., *ἄτα* (διτκ.) δύο δαιμόνια, ἐρινῦς, χολέρας, πανούκλας, *ἐπανασιάσεις* ἀντάρτιδας, ἐπαναστάτιδας, *καὶ σὺ ὡς* ἢ Ἀντ., ἔξομῃ β'. προσμ. μέλλ. τοῦ *ἐξομνύμαι* ἐνόρκως ἀρνεῖσθαι, *ὄμορροθῶ* (κωπηλατῶ συγχρόνως παραγομέιου ἐντεῦθεν ἑνὸς κρότου) συμφωνῶ, *ξυμμετίσχω καὶ φέρω* ἢ ξυν- καὶ εἰς τὸ φέρειν, τὸ *αἰτίας* εἰς τὸ πρῶτον, ἐν φ τὸ *φέρω* διὰ μέσου ἀντὶ μτχ. : ἀναλαμβάνουσα ἀπὸ κοινοῦ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως.—538 60 *κοινοῦμαι* προσλαμβάνω συνεργόν· (ναί, πρότερον δὲν ἠθέλησα), ἀλλὰ τώρα ἐν τῇ συμφορᾷ σου, *ξύμπλους* σύντροφος, συμμετοχος, *ὧν* τίνων, *ξυνίστωρ* (σύν-οἶδα) μάρτυς, *λόγοις* (ἀλλὰ μὴ ἔργοις) φιλοῦσαν, *ἀτιμάζω* σιερῶ τινα τὴν τιμὴν, μετὰ διπλ. αἰτ. : διὰ τί τὸ *μὴ οὐ* ; *ἀγνίζω* ἐξίλειώνω (ὁ Π. θὰ ἦτο ὠργισμένος διὰ τὴν προτέραν στάσιν τῆς Ἰ., ἀλλ' ἤδη θὰ ἐξίλειοῦτο βλέπων τὴν αὐτοθυσίαν αὐτῆς), *θάνης κοινά* συναλωθάνης, *ἔθιγες*, *θιγγάνω* + γεν., ἐνταῦθα αἰτ. οὐδ. ἀντων. : μὴδὲ νὰ οἰκαιοποιῆσαι ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἔβαλες χεῖρα· *ἀρκέσω* προσωπ. ἀντὶ *ἀρκέσει* ὅτι ἐγὼ..., *καὶ τίς βλος φίλος μοι* καὶ ποῖον θέλητρον ἔχει δι' ἐμὲ ἡ ζωὴ ; *λελειμμένη* ἐστερημένη, ὑποθ., *κηδεμῶν* (εἶ) ἐνδιαφέρεσαι, μεριμνᾷς, *ἀλοῦσα μὲν δῆτα* (πράττω τοῦτο) σὲ θλίβω, ἀλλὰ μὲ ἰδικόν μου μάλιστα βαθύ ἄλγος, *γέλωτα γελῶ* ἐν τινι ἐγγελῶ τινι, περιγελῶ, χλευάζω, ἢ πρότ. αἰτ. τοῦ *ἀλοῦσα* : διότι σὲ μυκτηρίζω (διότι μὲ πικραίνει ὅτι ἦσο ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Κρ.), *τί δῆτ' ἂν ὠφελοῖμι*, εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησα, ἀλλὰ νῦν γέ· ἐντεῦθεν *ἀλλὰ νῦν* τοῦλάχιστον τώρα, *οὐ φθονῶ* δὲν σοὶ ἀρνοῦμαι τὴν χάριν, *ἀμπλακίσκω*, *ἤμπλακον*, (ἀποτυγχάνω) στεροῦμαι : καὶ νὰ μὴ συμμερισθῶ τὸν..., ἀλλ' (ἔπραξα τοῦτο) διὰ λόγους θεοῦς, ἀλλ' ὄχι χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους τούτου· ὅτε ἐβάδιζες πρὸς τὴν πράξιν, σοὶ εἶπον δητῶς ὅτι δὲν συμπράττω οὐχὶ ἐξ ἀστοργίας πρὸς

τὸν Π., ἀλλὰ ἐκ γυναικείας δειλίας, *σὺ μὲν ἐδόκεις φρονεῖν καλῶς τοῖς, ἐγὼ δ' ἐδόκουν φρονεῖν καλῶς τοῖς* (δοτ. κρίσεως) σὺ μὲν ἐνόμιζες ὅτι σκέπτεσαι λογικὰ ἀλέναντι τοῦ Κρέοντος (ὅτι αἱ σκέψεις σου ἐτύγχανον τῆς ἐπιδοκιμασίας ἐκ μέρους τοῦ Κ.), ἐγὼ δ' ἐνόμιζον ὅτι σκέπτομαι λογικὰ ἀλέναντι τοῦ Π. καὶ τῶν χθονίων, σὺ μὲν ἐξήτεις νὰ ἀρέρης εἰς τὸν Κ..., *καὶ μὴν ἡ ἔξαμαρτία ἐστὶν ἴση γῶν* καὶ ὁμῶς καὶ αἱ δύο ἐξ ἴσου μετέχομεν τοῦ ἀμνηστῆματος (διότι καὶ ἐγὼ τὰ αὐτὰ πρὸς σὲ ἐφρόνουν, 65 6, 99, ἀλλὰ μοι ἔλειπε μόνον τὸ θάρρος), *ὥστε ἐφ' ᾧ τε, ὠφελεῖν* + δοτ. βοηθεῖν : σὺ μὲν ζῆς καὶ θὰ ζῆς, ἀλλ' ἡ ἰδική μου ζωὴ ἔχει πρὸ πολλοῦ τερματισθῆ θέασα ὡς προορισμὸν τῆς τὴν πρὸς τοὺς φίλους συνδρομῆν, βοήθειαν. — 561-73 *τὼ παῖδε τὴν μὲν τὴν δέ, ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφνυ* εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς γεννήσεώς της, (*πεφάσμεθα ἄνοι'*) *οὐ γὰρ οὐδ' ὅς ἂν βλάβισῃ* ὄχι μόνον ἢ ἐκ τῆς πείρας κτηθεῖσα φρόνησις, ἀλλ' οὐδ' ὁ ἔμφυτος νοῦς παραμένει εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ φεύγει, σαλεύει, *σοὶ γοῦν* (ἐξέστη), *ἴθ' ὅτε, ἀφ' ὅτου, σὺν κακοῖς* ('Αντιγόνη), *πράσσειν κακὰ* ἢ Ἴσμ. ἐκλαμβάνει αὐτὸ ἀντὶ τοῦ κακῶς πράσσειν, *τί γὰρ* (ναί), διότι διὰ ποῖον λόγον, *βιώπιμον* βιωτόν μοι ἐστὶ, ἀλλ' ἀλλ' ὁμῶς μὴ λέγε «αὐτῇ ἐδῶ» (ὅπερ λέγομεν διὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ἴστανται ζῶντα πρὸ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἢ 'Αντ. καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον εἶναι ἤδη νεκρά, ἔχει πλέον διαγραφῆ ἐκ τῆς ζωῆς· ἐπὶ τῶν νεκρῶν τὴν *ἐκεῖνος*), *τὰ νυμφεῖα* (νυμφικὸς θάλαμος) γάμος, νύμφη, *γῆς* ἢ ἀγρός, *ἀρώσιμοι* ἀροτοί: διότι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλων ἀγροὶ (κόραι), οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ σπαρῶσι, 570 *τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται* (οὕτως ἡρμωσμένα) ὡς γ' *ἐκείνῳ τῆδέ θ' ἡρμωσμένα ἦν* ὁ νέος γάμος δὲν θὰ εἶναι τόσον εὐάρμοστος, ἐν τῷ νέῳ γάμῳ δὲν θὰ ὑφίσταται ὁ ἐσωτερικὸς ἐκεῖνος τῶν καρδιῶν σύνδεσμος, ὡς ὑφίστατα μεταξὺ ἐκείνου καὶ αὐτῆς ἐδῶ, *στιγῶ* μισῶ, *λυπῶ* ἐνοχλῶ: ἄφες με ἤσυχον, *τὸ σὺν λέχος* ὁ γάμος περὶ οὗ ὀμιλεῖς. — 574-81 *ἧ γὰρ ἀλήθεια λοιπόν, ὁ παύσαν* ὁ διαλύσων, *ὁ π. ἔφνυ* ἦτο προωρισμένος νὰ διαλύσῃ, *δεδογμέν'* (ἔστι) δέδοκται, *καὶ σοὶ κάμοι* ποιητ. αἴτ. τοῦ *δέδοκται*, πρβλ. 213, *μὴ τριβάς* ἔτι (ποιεῖσθε) μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον, *νῖν* αὐτάς, *ἀνειμέναι* ἀπολυμένα, *χειραφετημένα*, ἀδέσποτοι, *φεύγουσι* ζητοῦσι νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν, *θρασεῖς* τολμηροί, *"Αἰδην* τὸν θάνατον, *πέλας τοῦ βίου* ἐπικρεμιάμενον.

541 *Δίκη* θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, πάρεδρος τοῦ πατρός, ἐποπτεύουσα τὴν ἐν τῷ κόσμῳ δικαιοσύνην. Ἐνταῦθα καλεῖται ξύνοικος τῶν χθονίων (πίμεδρος τοῦ χθονίου Διός,

τοῦ Ἄιδου) ὡς μεριμνῶσα ὥστε καὶ οἱ νεκροὶ νὰ τυγχάνωσι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ ἐξαποστέλλουσα τὰς Ἑρινῦς κατὰ τοῦ ὑπερβαίνοντος ταῦτα.—**459** ἐν θεοῖσι τὴν δίκην... ἐν τῷ ἴδιῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πλούτωνος ὑπῆρχε τὸ δικαστήριον τῶν νεκρῶν τὸ κρίνον τὰς ψυχὰς κατὰ τὰς ἐπὶ τῆς γῆς πράξεις αὐτῶν, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ψυχῶν τοῦ βασιλέως τῆς Κνωσσοῦ Μίνω, τοῦ ἀδελφοῦ Ῥαδαμάνθυος καὶ τοῦ Αἰακοῦ, ἡρώων διακριθέντων ἐν τῷ ἄνω κόσμῳ διὰ τὴν περιφανῆ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν.—**ἐν πολλοῖσι κακοῖς** ἐννοεῖ τὰς φρικτὰς ἀποκαλύψεις τοῦ πατρὸς, τὴν τύφλωσιν, τὰς θλιβερὰς περιπλανήσεις μετὰ τῆς Ἀντ., τὴν αὐτοκτονίαν τῆς μητρὸς, τὴν ἔριν, τὸν πόλεμον καὶ τὸν ἀμοιβαῖον θάνατον τῶν δύο ἀδελφῶν, τὴν ὕβριν τοῦ πτώματος τοῦ Πολ. καὶ τὴν πρόσφατον ψυχρότητα πρὸς τὴν ἀδελφήν.—**471** Πρὸβλ. 38.—**487** Ζεὺς ἐρκεῖος τούτου βωμὸς ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἔρκει (αὐλῇ) παντὸς οἴκου (ὡς παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις αἱ εἰκόνες καὶ τὸ εἰκονοστάσιον ἐν παντὶ οἴκῳ).—**572** Αἴμων ὁ μόνος ὑπολειφθεὶς υἱὸς τοῦ Κρ., μνηστὴρ τῆς Ἀντιγόνης.—**579** γυναῖκας εἶναι κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους αἱ γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι εἶχον ἐλευθερίαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ὅμηρος, ἀλλ' αἱ ἀττίδες κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἦσαν περιορισμέναι ἐν τῇ οἰκίᾳ (τῇ γυναικωνίτιδι) καὶ εἰς ταύτας ἀποβλέπει ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφ.—**Διὰ τί κατανεύει ἡ Ἀν.;** τίς ἡ στάσις αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ Κρ. καὶ τίνας ἀρχὰς ἐκπροσωπεῖ ἐκότερος; τίς εἶναι ἐν τῷ δικαίῳ; μὴ ἀμαρτάνει ἡ Ἀν. καὶ εἰς τί; πῶς κρίνετε τὴν δῆλωσιν τοῦ Χ. 471-2; πῶς διατίθεται ὁ Κρ.; τί τῆς πράξεως κυρίως ταράσσει αὐτόν; πέργων τὸ πείσμα τῆς Ἀν. τίνα μᾶλλον ἔπρεγε; διὰ τί καταδικάζει καὶ τὴν ἀθρῶν Ἰσ.; πόθεν ἡ ταραχὴ τῆς Ἰσμ.; ἐκ τῆς σιχομυθίας τίς ὁ κάλλιστος τῶν σι. τῆς Ἀν.; τί ἀποπνέει; πῶς τερματίζει τὸν διάλογον ὁ Κρ. καὶ διὰ τί; διὰ τί οἱ ἀνάπαιστοι 526-30; πῶς ὁ Σοφ. θὰ ἐδήλωσε τὴν Ἰσ. κλαίουσιν, ἀφ' οὗ εἶχε προσωπεῖον; πῶς ἐμφανίζεται τὸ ἦθος ἡδῆ ἡ Ἰσ. καὶ διὰ τί; φαίνεται τὸ πρότερον ἦθος; πῶς φέρεται ἡ Ἀν. πρὸς τὴν ἀδελφήν καὶ διὰ τί; εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς λόγους πρὸς τὴν Ἰσ. ἢ μεταβάλλεται, ποῦ καὶ διὰ τί; πῶς ἐκλαμβάνει τὰ αἰσθήματα τῶν δύο ἀδελφῶν ὁ Κρ.; πῶς ὀμιλεῖ περὶ τοῦ γάμου; ἢ συγχῆ μνεία τοῦ Αἴ. τί προπαρασκευάζει; διὰ τί ὁ Κρ. βλέπων προφανῆ τὴν ἀθρότητα τῆς Ἰσ. δὲν ἀνακαλεῖ τὴν καταδίκην αὐτῆς; διὰ τί ἀναβάλλει τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀδελφῶν; τὸ διαλογ. μέρος 376-581 πρὸς ποῖον ἄλλο τμήμα τῆς τρα-

γῶδιας κατὰ τὴν σειράν του, τί θάπειτέλει; εἰς πόσας σιγῆς διαιρεῖται καὶ τίνας; τί πάσχει ἢ πράξις ἐν αὐτῷ; τίς ἢ διάθεσις ἡμῶν;

582-625. 582-92 αἰῶν βίος: εὐδαίμονες (εἶσιν ἐκείνοι,)

οἷς (δοτ. ἡθ.) ὁ αἰὼν (ἐστίν) ἄγευστος κακῶν, οὔτινες δὲν ἐδοκίμισαν ἐν τῷ βίῳ τὴν πικρίαν τῶν συμφορῶν, **ἄϊας** (γεν.) οὐδὲν οὐδεμία συμφορὰ, **ἔρω** ἐφαπλοῦμαι, ὑπεισδύω, **ἐλλείπει ἔρωπον** (κτγρ. μτχ.) παύει ἀπὸ τοῦ νά, **ἐπὶ πλήθος γενεᾶς** ἐπὶ πολλὰς γενεάς, ἐπὶ πᾶσαν γενεάν, **ὅμοιον** (ἐστὶ τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὡς, ὅπως, **οἶδμα**; **κυλίνδει** ἀναταράσσει, ἀνασκάπτει, **θλις-νός** (θ., ὄμηρ. ὁ) ἀμώδης (ἀκτῆ) πυθμῆν, **δυσάνεμος** ὁ ταρασσόμενος ὑπὸ ὀρητικῶν ἀνέμων, ἀνεμόδατος, **ἀντιπλήξ** ὁ κατὰ μέτωπον πληττόμενος, **βρέμω** βροντῶ, **στόνος** καναχή, μυκηθμός, **ἐπιδράμη** ἐφαπλωθῆ, κυλισθῆ ἐπάνω, **ἔρεβος ὕφαλον** τὰ ζοφερὰ ὕφαλα στρώματα, **πνοαὶ πόνται** ἄνεμοι διὰ τοῦ πόντου πνέοντες, **δύσπνοοι** ὀρητικῶς πνέοντες, **μανιώδεις** τὸ ὄλον χωρίον: (τὸ πρᾶγμα ἐστίν) ὅμοιον ὥστε οἶδμα κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν θίνα καὶ δυσάνεμον, **ὅταν τοῦτο** (τὸ οἶδμα ὑποκ.) **ἐπιδράμη ποντίας** δυσπνόοις θρηῆσαισι πνοαῖς (αἴτ.) ὕφαλον ἔρεβος (ἀντκμ.) ἐνταῦθα συμβαίνει τὸ ἴδιον, ὅπως κύμα ἀναμοχλεύει ἀπὸ τοῦ πυθμένος τὴν μαύρην ἀνεμόδατον ἀμμουδιάν, ὅταν ἔνεκα θρακικῶν μανιωδῶν ἀνέμων ἐρχομένων ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ κυλισθῆ ἐπάνω ἀπὸ τὰ μαῦρα ὕφαλα στρώματα, βρυχῶνται δὲ στενάζουσαι αἱ ἀκταὶ κτυπούμεναι κατὰ πρόσωπον.— **593-603 Λαβδακιδᾶν** δωρ. ἀντὶ -ῶν, **φθιτός** φθίμενος, ἀποθανών, ἡ σειρά: **ὀρθμα** (τὸ μέσον καθ' Ὀμηρον) τὰ πῆματα οἴκων **Λαβδακιδᾶν πίπτοντα** (κτγρ. μτχ.) ἀρχαῖα (κτγρ. εἰς τὸ **πίπτοντα**) ἐπὶ πῆμασι φθιτῶν βλέπω ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν γενεῶν τῶν Λαβδακιδῶν ἐπιφέρονται ἀπὸ παναρχαίων χρόνων διαρκῶς κατόπιν (ἐπάνω) συμφορῶν τῶν ἀποσβεσθειῶν γενεῶν, **ἀπαλλάσσει** (τῶν πημάτων) **γενεὰν** (νεωτέραν) **γένος** (προγενέστερον), **ἐρείπει** κατακρημνίζει ὁ θεὸς (πᾶσαν νέαν γενεάν), **οὐδ' ἔχει λύσιν** οὐδὲ παρέχει μία ἐπιγιγνομένη γενεὰ ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ [**τὰ πῆματα οὐκ ἔ. λ.** αἱ συμφοραὶ εἶναι ἀτελεύτητοι], **παρατακτ.** ἀντί: χωρὶς νά., **φάος** ἀκτὶς φωτός, **ἐτέτατο** εἶχεν ἀπλωθῆ, διαχυθῆ, **ὕπερ ἐσχάτας ῥίξας** (γεν.) ὑπεράνω τῆς μόνης ὑπολειφθείσης, τῆς υστέρτης ὁ., **αὐ** αἴφνης ὅμως, ἡ σύντ. **παρατακτ.** ἀντί: **εἰ καὶ ἐτέτατο, κατ' αὐ...**, ἢ: **φάος, ὃ ἐτέτατο. κατ' αὐ, κοπίς** ἢ μάχαιρα τοῦ θύτου, **θεῶν** κτγρ. εἰς τὸ **κοπίς, νεότεροι** (νέοτε κάτω) οἱ χθόνιοι θεοί, **λόγον ἀνοια** ἀνόητοι λόγοι, **φρενῶν** Ἐρινὺς διατάραξις φρενῶν,

λ. Ν. Γουδῆ.—Σοφοκλέους Ἄντιγόνη.

3

μανία, λύσσα, πείσμα, ἀμφοτέρα ἐπεξήγησις τοῦ κοπῖς, καταμῶ
 θερίζω, ἀποκόπτω τὴν κεφαλὴν στρέφων αὐτὴν πρὸς τὰ κάτω.—
 604-14. 604 ἀσύνδ. ἐκ τῆς φυσ. ἀντιθ., ὑπερβασία ἀτασθαλία,
 κατέχω καταβάλλω, δαμάζω, κατὰσχοι (ἄν), τεός (tuus) σός, τὰν
 ἦν, πανταγευδς ὁ τὰ πάντα ἀγρεύων, πανδαμίτωρ, αἰρεῖ δαμάζει,
 μῆνες (οἱ κύκλοι τῆς μῆνης, σελήνης) χρόνος, θέοντες ἀναφ. μ.,
 ἀκάματοι κτηρ. ἀκουραστα, κατέχεις κατοικεῖς, μαρμαρόεσσαν
 αἶγλαν τὸν μαρμαίροντα αἰγλήεντα Ὀλυμπον, ἀγήρως χρόνῳ μὴ
 γηράσκων ἐκ τοῦ χρόνου, δυνάστας (δωρ.) κυρίαρχος, ἐπαρκέσει
 θὰ ἰσχύσῃ τοῦτο (ἢ θεία σου ὑπεροχὴ) ὡς νόμος φυσικός, τό τ'
 ἔπειτα ἢ αἰτ. τὸ ποσὸν τοῦ χρόνου: καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον,
 τὸ ἀπὸ τοῦ νῦν, κατὰ τὸ παρὸν, καὶ τὸ μέλλον καὶ κατὰ τὸ (ἀπώ-
 τερον) μέλλον ἢ λογ. σειρά: τὸ πρὶν—τὸ ἔπειτα (τὸ μετὰ τὸ πα-
 ρελθόν, τὸ παρὸν)—τὸ μέλλον· ὁ μέλλ. ἐπαρκέσει κατὰ τὸ μέλλον,
 ὅθεν καὶ τὸ πρὶν ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, πάμπολος ὁ παν-
 ταχοῦ πελόμενος καὶ ὑφιστάμενος: ὁ δὲ πάμπολος βίотος θνατῶν
 οὐδὲν ἔρπει ἐκτός ἄτας τοῦναντίον οἱ ὀπουδήποτε τῆς γῆς θνητοὶ
 δὲν δύνανται νὰ κάμωσιν οὐδὲ ἐν βῆμα χωρὶς νὰ πέσωσιν εἰς συμ-
 φθοράν.— 615-25 πολὺπλαγκτος (πλάζω) ἢ πολλοὺς πλανῶσα
 (ἐνεργ.), ἢ: ἢ πολυπλάνητος, ἀβεβαία, παραπαίουσα (παθ.), δὴ ὡς
 γνωστόν, ὄνασις (ὀνίνημι) ὠρέλεια, ἔρωτες ἐπιθυμίαι, πόθοι, κου-
 φόνους μωρός, ἀνόητος, ἢ γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα αὐταπάτη, ἦν
 ἐμβάλλουσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι τὸ κέντρον τῆς βαρῦτητος κεῖται
 ἐν τῷ β' τῶν ἀντιτιθεμένων μελῶν καὶ εἰς τοῦτο κυρίως ἀνήκει ὁ
 γάρ, αἰτιολογῶν τὸ προηγηθὲν οὐδὲν ἔρπει ἐκτός ἄτας· ἃ γὰρ δὴ π.
 ἐλπίς, εἰ καὶ ἔστιν ὄνασις πολλοῖς ἀνδρῶν, ὅμως ἔστι πολλοῖς ἀπάτα
 κουφονῶν ἐρώτων, ἔρπει ὑφέρπει δὲ τῷ ἀνθρώπῳ (ἢ ἐλπίς ὡς
 ἀπάτη), εἰδῶσι οὐδὲν χωρὶς (ἐν ᾧ) οὐδόλως νὰ προαισθανθῇ
 τοῦτο, πρὶν ἕως ὅτου, παρὰ ἀφ' οὗ, προσάνω ζηματίζω, θερμόν
 πῦρ καυστικόν, σοφία μετὰ πολλῆς σοφίας, πέφανται ἔχει ἰδεῖ τὸ
 φῶς, ἔχει διατυπωθῆ, ἐκ του (ποιητοῦ) ποιητ. αἰτ., κλεινὸν ἔπος
 τὸ πολυθρύλητον, πολύκροτον γνωμικόν, δοκεῖν ἐπεξ. τοῦ ἔπος:
 ὅτι τὸ κακὸν φαίνεται ἐνίοτε (ποτὲ) ἀγαθὸν εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου
 (διφ. ἀντιχ.) ὁ θεός σύρει (ᾧθει) τὸν νοῦν πρὸς τύφλωσιν, πρᾶσ-
 σει ἐκτός ἄτας εὐ πράσσει, ὀλιγιστον χρόνον λιτ. οὐδαμῶς.

589 Θρηῆσαισιν ἢ Θρηάκη ἐθεωρεῖτο πατρις τῶν ἀνέμων,
 διότι ἐκεῖθεν ἔπνεον οἱ ἐπικρατοῦντες ἐν Ἑλλάδι ἀνεμοί.—598
 γενεὰν γένος οὕτω κατώρθωσεν ὁ Ὀρέστης ἐξαγνισθεὶς ἐκ τῆς

μητροκτονίας μετὰ τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάφῳ δίκην νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ ἀτελεύτητα δεινὰ τοῦ οἴκου τῶν Πελοπιδῶν, ἐξιλεώσας τοὺς παρωργισμένους θεοὺς.—600 φάος ἢ Ἄντ.—603 Ἐρινύες Εὐμενίδες, Σεμναί, Ἀραί, Μανίαι, κατὰ τὸν Εὐριπίδην τρεῖς, ἢ Τεισιφῶνη, ἢ Μέγαιρα, καὶ ἢ Ἀληκτώ, ἦσαν χθόνιαι θεότητες τιμωροῦσαι τὴν ἐπιπορκίαν, τὴν ἀσέβειαν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονεῖς, παρασταθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Αἰοχύλου ὡς γραῖαι εἰδεχθεῖς, ὀφίοκομοι, μὲ αἵματηροὺς ὀφθαλμούς, ὄξει δόνοντας καὶ προκορμαμένην γλῶσσαν, μελανείμονες μετ' ἐρυθρᾶς ζώνης, κατὰ δὲ τὸν Εὐριπίδην ὡς ταχύποδες κυνηγοί, ἔχουσαι δάδας καὶ ὄρει εἰς τὰς χεῖρας, πολλάκις ὡς ἢ Ἄτη ἐξωθοῦσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ ἀμάρτημα συγχύζουσαι τὸν νοῦν ὡς ἐνταῦθα, ἵνα κατόπιν τιμωρήσωσιν αὐτούς.—615 Ἐλπίς ὁ Ζεὺς ἐντὸς πίθου εἶχε κλείσει πάντα τὰ ἀγαθὰ (κατ' ἄλλους τὰ κακὰ). Ἄλλ' ἢ Πανδώρα, ἢ πρωτόπλαστος γυνή, περίεργος ἤνοιξε τὸν πίθον, ὁπόθεν ἀπέπησαν πάντα πλὴν τῆς ἐλπίδος, ἦν ὑπὸ τὰ χεῖλη τοῦ πίθου, μὴ προλαβοῦσαν νὰ φύγῃ, ἔκλεισε διὰ τοῦ πώματος ὅθεν καὶ ἂν πάντα ἐπιλίπωσιν ἡμᾶς, ἢ ἐλπίς οὐδέποτε καταλείπει ἐν τοῖς δεινοῖς. Αἱ ἐλπίδες ὡς κεναὶ τὰ πολλὰ ἐκλήθησαν ἐργηγορότων ἐνύπνια. Ὁ Θαλῆς ἐρωτηθεὶς *Τί κοινότατον*; Ἐλπίς, εἶπεν, ὁ δὲ Βίας *Τί γλυκὺ ἀνθρώποις*; Ἐλπίς.—Πρβλ. 100-61 κ. 322-75 ὡς περιγράφεται ὁ Ζεὺς πρὸς τίνα θεὸν ὁμοιάζει;

626-82. 626-30 ὅδε μὴν 155, 526, νεάτος ἑξατος, νεώτατος, ἀχνύμενος μόρον (σύστ.), *τάλις ἰδος* θ. (αἰολ.) ἢ μολλόνυμφος, ἢ γεν. ἐκ τοῦ μόρον, *λέχεια* (λέχω) (κλίνη)γάμος, ἀπάτη ἢ ἀπατηλὴ ἐλπίς, ἢ στέρησις: καθ' ὑπερβολὴν (βαθύτατα) πονῶν διὰ τὴν στέρησιν τοῦ γάμου.—631-8 *τάχα* ταχέως, *εἰσόμεσθα* (οἶδα), *ὑπέρτερον μάντεων* καλύτερον, ἀκριβέστερον ἢ οἱ μάντιες, ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, *ψῆφος* ἀπόφασις, *τελεία* τελεσίδικος, ἀνέκκλητος: ἄρα μὴ πάρελυσσαίων (τροπ.) *πατρὶ κλύων* (αἴτ. εἰς τὸ *λυσσαίων*) *τελείαν* ψῆφον τῆς μελλογάμου (γεν. ἀντικμ. περὶ τῆς...) ἢ ἀπόκρισις προσδοκᾶται ἀποφατ: δὲν πιστεύω, *σοὶ μὲν* κατ' ἀντίθ. πρὸς τὴν Ἄντ., *ἡμεῖς* ὁ πληθ. τῆς μεγαλειότητος, *φίλοι* (ἐσμέν), *πανταχῇ δρωῖντες* ὅπως ἂν δρωῖμεν, καθ' οἰομένηποτε τρόπον ἐνεργοῦντες, καὶ ἂν ἐνεργῶμεν, *ἀπορροῖς μοι γνώμας* ἔχων χρηστὰς γνώμας (χρηστὰ φρονῶν) μοὶ προβάλλεις αὐτὰς ὡς πρότυπον, ὡς κανόνα, σὺ καίτευθύνεις τὰς σκέψεις (ἢ μετχ. κατὰ τὸν Αἴμ. ὑποθ., κατὰ τὸν Κο. αἰτιολ., ἐπίσης καὶ τὸ ἀπορροῖς κατὰ τὸν Αἴμ. εὐκτικῆς), *οὐδεὶς*

γὰρ γάμος ἀξιώσεται (παθ. θὰ κριθῆ ἄξιος) ἔμοι (ποιητ. αἰτ.) μείζων
 (κτγο.) φέρεσθαι (ἀναφ.) σοῦ (β'. ὄρος συγκ.) ἡγουμένου καλῶς (ἡ
 μτχ. ὑποθ. Αἴμ., αἰτιολ. Κρ.) διότι οὐδεις γάμος θὰ ἐκτιμηθῆ ὑπ'
 ἐμοῦ ὡς ἀνώτερον (βαρυτιμότερον) κέρδος πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτοῦ
 ἀπὸ τὰς καλὰς ὑποδειγματικὰς ὁδηγίας σου, οὐδένα γάμον θὰ ὑπο-
 λογίσω ὡς βαρυτιμότερον κέρδος ἀπὸ...—639-40 (ὄρθως λέγεις,
 βέβαια, ὅπερ ἀναπληροῦται δι' ἐποπτικῆς κατανεύσεως τῆς κεφαλῆς)
 οὕτω γάρ, διὰ στέρνων ἔχειν (ἐν στέρνοις, ἐν νῶ ἔχειν, φρονεῖν)
 μὲ αὐτὴν τὴν ἰδέαν πρέπει νὰ εἶναι τις ἐμπεποτισμένος, πάντα
 (ὑποκ.) ἐστάναι (ἐπεξ. τοῦ οὕτω) ὀπισθεν πατροφῆς γνώμης : δηλ.
 τὸ πᾶν νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὴν...[ἐστάναι τινὰ πάντα (πάντοτε) ὀπι-
 σθεν νὰ πειθαρχῆ τις πάντοτε...]—941-7 φύω γεννῶ, γοναὶ κα-
 τήκοι εὐπειθῆ τέκνα, τούτου οὐνεκα, ὡς τελ., κακοῖς οὐδ. δοτ.
 ὄργ. ; ἵνα καὶ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀνταποδίδωσι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἐξ
 ἴσου πατρὶ ὕπως καὶ ὁ πατὴρ (ἀνταμύνεται καὶ τιμᾶ), φιλύω φύω,
 ἀνωφέλητος ἐνεργ., εἵποις ἂν μετὰ διπλ. αἰτ. : τί ἄλλο δύνασαι
 νὰ εἴπῃς περὶ αὐτοῦ παρὰ ὅτι ἐγέννησε βάσανα μὲν διὰ τὸν ἑαυτὸν
 του, ἄφθονον δὲ πηγὴν γελώτων διὰ τοὺς ἐχθροὺς ; —648-52 νῦν
 λοιπόν, μή ποτ' ἐκβάλλῃς φρένας ποτὲ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῆς ἀπὸ
 τὰς σκέψεις, τάσδε τὰς ὁποίας ἔχεις τώρα, ποτὲ νὰ μὴ παύσῃς νὰ
 σκέπτεσαι ὅπως τώρα δά, οὐνεκα γυναικὸς ἐξ αἰτίας μιᾶς γυναι-
 κός, ὑφ' ἡδονῆς ἀπὸ ἔρωτα, χάριν ἡδυπαθείας, σαρκικῆς ἡδονῆς,
 τοῦτο ὑποκ. ἐπεξ. διὰ τοῦ γυνή κακή, ξύνευνος κτγο. μία κακή
 γυνή, ὅταν εἶναι σύζυγος ἐν τῷ οἴκῳ, παραγκάλισμα κτγο. ἀντι-
 κείμενον ψυχρᾶς, παγερᾶς περιπτύξεως, ἔλκος σάραξ, πληγῆ, φίλος
 κακὸς οἰκεῖος κακός, ὅστις διὰ τὴν συγγένειαν διαρκῶς πλησιάζων
 ἡμᾶς (φίλος) εἶναι ἐπικινδυνότατος.—653-4 πύσας σιχαθεὶς αὐ-
 τήν, βδελυχθεὶς, ὡσεὶ τε (ὁμηρ.) ὡς, μέθες ἄφες, νυμφεύω τινὲ
 νυμφεύομαι.—655-8 εἶλον ἐμφανῶς συνέλαβον ἐπ' αὐτοφώρῳ,
 ἐκ πάσης πόλεως (μόνην) ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν, ψευδῆ γε... ψεύ-
 στην τοῦλάχιστον δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ παρουσιάσω τὸν ἑαυ-
 τόν μου πρὸ τῆς πόλεως.—658-62 πρὸς ταῦτα ἀπέναντι τού-
 των, κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐφρυνῶ ἐπικαλοῦμαι, Ζεὺς ξύναι-
 μος ὁ ἔφορος τῆς συγγενείας, γὰρ (ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ σῶσῃ αὐτήν)
 διότι... θρέψω παρέξω, τὰ ἐγγενῆ φύσει τὰ πεφυκότα ἐν τῷ γένει,
 τοὺς συγγενεῖς, ἀντίθ. οἱ ἔξω γένους, ἄκοσμα κτγο. ἀναθρέψω ἐν
 ἀπειθαρχίᾳ, κάρτα λίαν (ἄκοσμος θρέψω), χρηστός ἐν τοῖς οἰκειοῖς
 ἀνὴρ ὅπως πρέπει ἐν τῷ κύκλῳ τῶν οἰκείων του, δίκαιος εὐσυνεῖ-

δητος, τοῦ καθήκοντος.—663 71 *ὑπερβὰς* ἐξ ὑπερβασίας, *βιάζεται* παραβιάζει, *νοεῖ*...ἐννοεῖ νὰ διατάσῃ τοὺς κυβερνήτας, *οὐκ ἔστι οὐχ οἷόν τ' ἔστιν, ὃν στήσεις* ὃν ἂν στήσῃ, ὁποιοδήποτε καὶ ἂν ἀναδείξῃ ἄρχοντα, *κλύειν τοῦδε* ὑπακούειν τῷδε, *σμικρὰ*... αἰ αἰτ. τὴν ἀναφορὰν, *τάναντία* μεγάλα καὶ ἄδικα, *θαρσῶ* θαρρούντως, μετὰ πεποιθήσεως ἀναμένω, πρὸς εἶδ. ἀπαρ., τὸ ἂν καὶ πρὸς τὸ ἄρχειν, τὸ δεύτερον ἂν πρὸς τὸ *θέλειν, τοῦτον* (ὑποκ. τῶν ἀπρμφ.) ἓνα τοιοῦτον ἄνδρα=κλύοντα *τούτον, ὃν πόλις* στήσειε, εὖ *ἄρχεσθαι* κατὰ τρόπον ἀξιεπάρινον, τυφλῶς νὰ πειθαρχῇ, *προστεταγμένον* ἄρσ. ὑποθ. μτχ.: ἐὰν ἤθελεν ἔχει ταχθῆ, ἦ: οὐδ. αἰτιολ. μτχ. αἰτ. ἀπόλ., ἐπειδὴ ἔχει δοθῆ εἰς αὐτὸν τοιαύτη διαταγή, *μένειν ἂν* ἐκ τοῦ *θαρσοῖην ἂν*: ἤθελε παραμένει ἀκλόνητος ἐν τῇ θέσει, *παραστάτην* κτγρ., *χειμῶν* δορὸς θυελλώδους μάχῃ· ἡ σειρὰ: *ἐγὼ θαρσοῖην ἂν τὸν ἄνδρα τοῦτον... μένειν τ' ἂν ἐν χειμῶνι* δορὸς δίκαιον καὶ ἀγαθὸν *παραστάτην* *προστεταγμένον*.—672-6 *ἀνάστατον τίθῃμι* καταστρέφω, *σύμμαχον* δόρου συμμαχικός στρατός, αἱ τάξεις τῶν συμμαχητῶν, *τροπὰς καταρρήγνυσι* διαρρηγνύουσα τὰς τάξεις προκαλεῖ τροπὴν, φυγὴν, *οἱ ὀρθοῦμενοι* οἱ παραμένοντες ἀκλόνητοι ἐν τῇ θέσει διὰ τὴν πειθαρχίαν, οἱ πειθαρχοῦντες, ἡ γυνικὴ ἐκ τοῦ *τὰ πολλὰ σώματα* τοὺς πολλοὺς.—677-80 *οὕτω* κατὰ ταῦτα, ὅθεν, *ἀμυντέα ἐστὶ* δεῖ ἀμύνειν, πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃ τις, *τὰ κοσμούμενα* τὰ (βασιλικὰ) προστάγματα, τὰ διατάγματα (κοσμῶ παρατάσσω, δίδω διαταγὰς, προβλ. τοὺς *κοσμητὰς* καὶ τοὺς *κόσμους* ἐν Κρήτῃ, σήμερον τοὺς κοσμητῶρας), *ἡσσητέα* *γυναικὸς* δεῖ ἡττώσθαι (ἡττώ εἶναι) γ., νὰ ὑποκλύπτομεν εἰς μίαν γυναῖκα, *ἐκπίπτω* (ἐκ τοῦ θρόνου) ἐκθρονίζομαι, καθαιροῦμαι, *εἴπερ δεῖ* (ἐκπεσεῖν).—681-2 *κλέπτομαι* (τὰς φρένας) στεροῦμαι τὸν νοῦν, ἀπατῶμαι, *χρόνω* συνεπιεία τοῦ (μακροῦ χρόνου τῆς ζωῆς ἡμῶν) γήρατος, ποιητ. αἰτ., *δοκεῖς* λέγειν φρονούντως (φρονίμως) (περὶ τούτων), ὧν λέγεις.

627 *νέατον γέννημα*, διότι ὁ Αἴμων ἔσχε καὶ πρεσβύτερον ἀδελφόν, τὸν Μεγαρέα ἢ Μενοικέα, ὃν ὁ πατὴρ ἔθυσεν εἰς τὸν Ἄσθην ὑπὲρ τῆς πόλεως κατὰ τὴν στρατείαν τῶν Ἑπτὰ.—631 *μάντεων ὑπέρτερον* παροιμ. φράσις, ὅταν δὲν κάμνωμεν χρῆσιν στοχασμῶν, εἰκασιῶν, ἀλλὰ παριστάμεθα αὐτόπται μάρτυρες τῶν πραγμάτων.—659 Ὁ Ζεὺς *ξύναιμος, ὁμόγγιος, ἐρχεῖος*.—666 *ὃν πόλις στήσεις* ὁ Κρ. ἀνάσσει αὐτοδικαίως ἐκ δικαιώματος κληρονομικοῦ· ὅθεν ἡ φράσις κατ' ἀναχρονισμόν ἐκ τοῦ δημοκρατικοῦ πο-

λιτεύματος τῶν χρόνων τοῦ ποιητοῦ, ὅτε ἡ πόλις διώριζε τοὺς ἀρχοντας.—676 πρβλ. Ξενοφ. Κ. Π. ΙΙΙ 3,45 *μαρὸς δὲ καὶ εἴ τις ζῆν βουλόμενος φεύγειν ἐπιχειροίη, εἰδὼς διὲ οἱ μὲν νικῶντες σφάζονται, οἱ δὲ φεύγοντες ἀποθνήσκουσι μᾶλλον τῶν μενόντων*, Όρμ. Ε 531 *αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σοοὶ ἦε πέφανται*.

683-723. 683 4 *φύουσι φρένας προικίζουσι με φρόνησιν, σύνεσιν, ὑπέριστατον παράθ. τὸ πολυτιμότατον*.—685-7 *μήτε ἐπισταίμην εὐχὴν, ὅθεν τὸ μήτε: μήτε νὰ με ἀξιόσω ὁ θεὸς νὰ μάθω, λέγειν πρὸς ἀμφοῦτ. τὰ ῥήματα, ὅπως μὴ λ. ὅτι (εἰδ.), ἐκ τοῦ λέγειν, μεντᾶν μέντοι ἄν, καλῶς ἔχον (τι) ὡς οὐσ.: ὀρθή τις, συνειτή τις σκέψις, γνώμη, ὑποκ. τοῦ γένοιτ' ἄν: θὰ ἦτο ὅμως δυνατὸν καὶ ἄλλος τις νὰ ἔχη νὰ εἴπῃ ὀρθὴν γνώμην, νὰ εὐρεθῇ ἐν τῇ αὐτῇ εὐχαρίστῳ θέσει νά.—688-700 δ' οὖν ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, πάντως ὅμως φύσει εὐρίσκομαι εἰς θέσιν, ἔχω τὸ φυσικὸν πλεονέκτημα, προσκοπεῖν σοῦ (ἢ προ-ἐνταῦθα σημ. καὶ πρότερον καὶ ὑπὲρ) νὰ προβλέπω ὑπὲρ σοῦ ὅλα, νὰ μανθάνω ὅλα πρὸ σοῦ καὶ ἐν τῷ συμφέροντί σου, τὸ σὸν ὄμμα τὸ βλέμμα σου, ἢ παρουσία σου, δεινὸν (ἔστι) ἀνδρῶν... ἐκφοβίζει (τρομάζει) οἰονδήποτε ἀστὸν (κοινὸν πολίτην) διὰ τοιούτους λόγους (λέγοντι τοιούτους λόγους: ἐὰν θέλει νὰ εἴπῃ τοιούτους λόγους), οἷς ἀναφ. συμπερ., ἐμοὶ δὲ... ἐγὼ δὲ ἔνεκα τοῦ σκότους τῆς ἀφανείας μου (ἐν τῇ ἀσημότητί μου) εἶναι δυνατὸν νὰ ἀκούω ταῦτα, οἷα πόσον πολὺ, οἷ' ὀδύρεται ἐπεξ- τοῦ τάδε, ὡς ὅτι, διότι, ἀναξιώτατη (τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου) ἀθροτάτη, κάκιστα φθίνει ἀποθνήσκει, ἀπ' ἔργων αἰτ., ἥτις αἰτ. διότι αὕτη, πεπτῶτα πεπτωκότα, φοναὶ ὁ αἵματηρὸς φόνος, ἀθαρπτον κτηρ. εἰς τὸ ὀλέσθαι, ὠμηστῆς (ὠμά εἶδων) ὠμοφάγος· κανονικῶς ἔδει νὰ ἔχωμεν: οὐκ εἶασεν ὀλέσθαι ἀθαρπτον μήτε-μήτε, χρευσῆς ἔξαισίας, ὑψίστης· ὁ λόγος ἐκφέρεται εὐθύς, ἔρεμνός 3 (ἔρεβος) σκοτεινός, φάτις θ. φήμη, ἐπέρχεται (δήμον, πόλιν): τοιαύτη δὲ φήμη κυκλοφορεῖ σιγὰ σιγὰ (ἔρπει) ἀνά τὴν πόλιν διὰ μυστικῶν ψιθύρων (ἔρεμνῆ κτηρ.).—701-4 εὐτυχῶς πράσσω εὐ πράττω, σοῦ πράσσοντος (ὑποθ.) β'. ὄρος συγκ.: τῆς εὐτυχίας σου, ἀγαλμα ἀγαλίσμα, ἐγκαλλώπισμα, χάσμα, κόσμημα, θάλλων εὐδαίμων, μακάριος: τί γὰρ ἐστὶ τέκνοις μεῖζον ἀγαλμα εὐκλείας (β'. ὄρ. συγκ.) πατρός (γεν. ὑποκ.) θάλλοντος ποίαν χαρὰν αἰσθάνονται μεγαλυτέραν τὰ τέκνα ἀπὸ τὴν μεγάλην ὑπόληψιν ἐνός εὐτυχοῦς πατρός; ἢ τί πρὸς παίδων πατρὶ ἢ ποίαν χαρὰν αἰσθάνεται ἐκ μέρους τῶν... ἀπὸ τὰ τέκνα του πατῆρ (παρὰ τὸ καλὸν ὄνομα εὐτυχισμένων τέ-*

κων);—705-11 ἐν ἡθος ἓνα μόνον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, νομοθερίαν σκέψεως, ἔχε ἐν τῇ ψυχῇ σου· ἐπειδὴ ἡ φράσις ἐνέχει τὴν ἔννοιαν τοῦ νομίζειν, ἔξαρτᾶται τὸ εἶδ. ἀπ. τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν ὅτι τοῦτο μόνον εἶναι ὀρθὸν ὅπως (ὁ) σὺ λέγεις, καὶ οὐδὲν ἄλλο, φρονεῖν ὅτι εἶναι συνετός, λογικός, μόνος εἰς τὸ φρονεῖν, γλῶσσα εὐφράδεια, ψυχὴ φρονήματα, αἰσθήματα· ἡ σειρά: ὅστις γὰρ δοκεῖ ἢ αὐτὸς μόνος φρονεῖν ἢ ἔχειν γλῶσσαν ἢ ψυχὴν, οὗτοι διὰ τὸ περιληπτ. ἀναφ. ὅστις 707, διαπτύσσω διανοίγω, διερευνῶ τὰ ἐνδότερα, κατὰ βάθος· οἱ ἄορ. διαπτυχθέντες κ. ὤφθησαν γνωμ., καὶ ἡ ὁμηρ. ἀντὶ κἄν ἢ: οὐδὲν (οὐδόλως) αἰσχρὸν τὸ ἄνδρα, καὶ σοφὸς ἢ, μαρνάειν πολλά, μὴ τείνειν ἄγαν (τὸ τόξον) (νὰ μὴ τεντώνῃ τὸ σχοινὶ πάρα πολὺ) νὰ μὴ ἐξωθῇ τὰ πράγματα εἰς τὰ ἄκρα, νὰ μὴ εἶναι ἰσχυρογνώμων καθ' ὑπερβολήν.—712-7 χειμάρρους ἐπίθ. (χεῖμα χειμῶν-ῥέω) ὁ ῥέων τὸν χειμῶνα, ῥεῖθρα χειμάρροα χεῖμαρροι, ὅσα δένδρων, ὡς ἐκσφίζεται πῶς διασφίζουσι, αὐτόπρεμνος (πρέμνον τὸ κάτω μέρος τοῦ κορμοῦ, τὸ κούτσουρον) αὐτοῖς πρέμνοις (πρβλ. αὐτανδρος), αὐτόρριζος, πρόρριζος, σύρριζα, αὐτως ὡσαύτως, πόδες τὰ σχοινία τὰ προσδεδεμένα εἰς τὰ δύο ἐλεύθερα κάτω ἄκρα τοῦ ἱστίου, δι' ὧν κανονίζομεν τὴν θέσιν τοῦ ἱστίου κατὰ τὸν ἄνεμον καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου, μηδὲν ὑπείκει (τῷ ἀνέμῳ) οὐδόλως χαλαρώνει, κάτω στρέψας (τὴν ναῦν) ἀνατρέψας, τὸ λοιπὸν τοῦ λοιποῦ, σέλματα (σανιδώματα τοῦ πλοίου) τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν, ὑπίοις σ. με ἀνεστραμμένα τὰ καθίσματα τῶν κ.—718-23 εἶπε κάμνε τόπον τῆς ὀργῆς, θυμῷ καὶ ἀντι: καὶ θυμῷ... καὶ μετάβαλε γνώμην, γνώμη γὰρ... διότι ἐὰν ἐπιτρέπεται νὰ προστεθῇ καὶ ἀπὸ ἐμέ, ὁ ὁποῖος εἶμαι νεώτερος, σοφόν τι γνωμικόν, πρεσβεύω ὑπερέχω: φημὶ ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν (εἶδ. ἀπαρ.) τὸν ἄνδρα φῦνα (ὑποκ. τοῦ πρεσβεύειν) πάντα οὐδ. (ἀπὸ πάσης ἀπόψεως) πλέον (κτγρ.) ἐπιστήμης (πανεπιστήμονα), εἰ δ' οὖν (ἄνθρωπος μὴ ἔφω ἐπιστήμης πάντα πλέως) εἰ δὲ μή, ῥέπειν ταύτη ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ: διότι τὸ πρᾶγμα συνήθως δὲν συμβαίνει οὕτω, ἐπειδὴ ἀπεριοριστος πανεπιστημοσύνη δὲν εἶναι σύνηθες φαινόμενον, καλὸν καὶ τὸ μαρνάειν (παρὰ) τῶν εὔ (φρόνιμα) λεγόντων.

699 χρυσῆς δὲν πρόκειται περὶ χρυσοῦ στεφάνου, ὅστις κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σοφ. δὲν εἶχεν ἀκόμη εἰσαχθῆ ὡς δεῖγμα τιμῆς ἔξαιρέτων πολιτῶν.

724-80. 724-7 μαθεῖν ἀκοῦσαι, καιρίον εὖστοχον, ὀρθόν, σέ τ' αὐτὸ (ὁ Αἴμων), διπλῆ ἀμφοτέρωθεν, καὶ ὑπὸ τῶν δύο, οἱ τηλι-

κοίθε οἱ ἔχοντες αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἡλικίαν, αὐτὰς ἐδῶ τὰς πολιὰς, καὶ δὴ.. εἰς τὸ τέλος καὶ μαθήματα φρονήσεως θὰ λάβωμεν, *τηλικούδε τὴν φύσιν* τόσον νεαροῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν.—728-39 *μηδὲν...* (μηδὲν διδάσκου) δὲν εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ διδαχθῆς μηδὲν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δίκαιον, *τὸν χρόνον* τὴν ἡλικίαν, *τὰρα* τὰ ἔργα, αὐτὰ τὰ πράγματα, τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, ὅσα λέγει τις (λ. γ. ὁ νέος), καὶ ἂν εἶναι ὀρθά, σκόπιμα, νὰ ἀποδέξῃσαι αὐτά, *ἔργον γὰρ...* λοιπὸν (ὀρθὸν) ἔργον (ἢ τοῦναντίον αἰσχροῦργημα), εἶναι λοιπὸν τοιοῦτον ἔργον τὸ νὰ τιμᾷ τις τοὺς ἀναρχικούς, στασιαστάς; *οὐδ' ἂν* ἐπιδοτ. οὐ μόνον ἐγὼ οὐκ εὐσεβῶ εἰς τοὺς κακοὺς, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἄλλους κελεύσαιμ... οὐδὲ ἄλλον θὰ ἐνεθάρρουν εἰς τοιαύτην πράξιν, πολὺ δὲ ὀλιγότερον ἐγὼ αὐτὸς θὰ ἐξετέλουν αὐτὴν, *ἐπιέληπται* ἔχει προσβληθῆ ἀπὸ τὸ νόσημα, τὸ νὰ τιμᾷ τοὺς κακοὺς [ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπάνω εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦτο 406], ὁ γὰρ αἰτιολ. τὴν νοσημένην πρότ.: καὶ ὁμως ἐνδιαφέρεσαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων· διότι..., ἐνεῦθεν: λοιπὸν, *ὀμόπολις* λεῶς (πάνδημος πόλις) ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς κοινότητος, *ἡμῖν* ἐμοί, *γὰρ* λοιπὸν: ἢ πόλις λοιπὸν θὰ μοι ὑπαγορεύσῃ τίνας διαταγὰς νὰ ἐκδίδω; *ὡς εἴρηκας* εἰδ. πρ., *τόδε* εἰς τὸ *εἴρηκας*, *ὡς ἄγαν νέος* ὡς καθ' ὑπερβολὴν νέος, ὡς μωρὸν παιδίον, 727 *ἄλλῳ* χαρ. διὰ λογαριασμὸν ἄλλου ἢ διὰ λογαριασμὸν ἰδικόν μου πρόπει νὰ ἄρχω, ὡς ὑφιστάμενος ἄλλου ἢ ὡς αὐτοτελῆς ἀρχὴ μὴ ἔχουσα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμβουλευέται ἄλλους περὶ τοῦ πρακτέου (δὲν ἄρχεις μόνον διὰ λογαριασμὸν σου, ἀλλὰ διατελεῖς καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ λαοῦ καὶ ὀφείλεις νὰ λαμβάνῃς καὶ αὐτὸν ὑπ' ὄψιν σου· ἡγεμὸν καὶ λαὸς εἶναι ὀμότιμα) *πόλις οὐ νομίζεται...* δὲν εἶναι κατὰ τὴν γενικῶς κρατοῦσαν γνώμην ἰδιοκτησία τοῦ κυριάρχου; *καλῶς* εἴρων. (οἱ πολῖται δὲν εἶναι ἰδιοκτησία του) διότι μὴ ἀνεχόμενοι νὰ εἶναι δοῦλοι θὰ κατέλειπον τὴν πόλιν καὶ τότε σὺ θὰ ἤρχες μόνον οἰκοδομημάτων.—740-9 *γὰρ οὖν* διότι ὄντως, *προκῆδομαι* προνοῶ, ἐνδιαφέρομαι, 742 (προκῆδη ἐμοῦ,) ἐν ᾧ λαμβάνεις τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ δικαστήριον ἐναντίον τοῦ πατρός σου, ἐν ᾧ διαπληκτίζῃσαι πρὸς τὸν πατέρα; 733, 741· *οὐ γὰρ* διότι βλέπω ὅτι τὰ ἁμαρτήματά σου προσκρούουσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην, *τὰς ἐμὰς ἀρχὰς...* τὰ βασιλικά μου δικαιώματα τιμῶν (ὡς σεμνά καὶ ἅγια), τιμῶν τὴν ἱερότητα τῶν..., *οὐ γὰρ σέβεις* δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ σεβασμοῦ καὶ εὐσεβείας ἐκεῖ, ὅπου ὑφίσταται καταφρόνησις πρὸς τὸ θεῖον, *πατῶν* χρόν. καθ' ὃν χρόνον λακτίζεις, *ὑστερον* ἡσσαν, ἀσθενέστερον:

ἄργανον, δοῦλε, ἀλχμάλωτε (συρόμενε ἀπὸ τῆς θίνος ὄπισθεν μιᾶς γυναικός), τὰν τοι ἄν, γέ πρὸς τὸ *αἰσχροῶν*: ἴσως εἶμαι γυναικὸς δοῦλος, ἀλλ' εἰς αἰσχροῶν τοῦλάχιστον προᾶξιν οὐδέποτε πράγματι θέλω φωραθῆ παρασυρόμενος, *γοῦν* τολάχιστον, ὁ *λόγος σοι ὄδε* πᾶν ὅ,τι λέγεις τώρα, ὑπὲρ *κείνης*, ἣτις ὅμως ἔπραττεν αἰσχιστα, γέ μάλιστα, ναί, *καί* (ὑπὲρ) σοῦ, δὲν μεροληπτῶ ὑπὲρ αὐτῆς, προνοῶ περὶ πάντων.—750-8 *οὐκ ἔσθ'* ὡς οὐκ ἔσθ' ὅπως, οὐδαμῶς, *γαμεῖς* (μέλλ.) ποτε, *ὄλει τινα* θὰ παρασύρη καὶ ἄλλον τινὰ εἰς τὴν καταστροφὴν (ἔμέ, ὁ Κρέων νοεῖ ἑαυτόν), *κάπαπειλῶν* καὶ μὲ ἀπειλὰς ἀπόμῃ, *ὦ δ' ἔ. θ.* προβαίνεις τόσον θρασύς κατ' ἐμοῦ; *τίς δ'...* ἀλλὰ πῶς δύνασαι νὰ ὀμιλῆς περὶ ἀπειλῆς ἐκεῖ, ὅπου μόνον συστάσεις κάμνω ἐναντίον μωρῶν ἀποφάσεων; ζητῶ μόνον τὴν μωρὰν ἀπόφασίν σου νὰ διορθώσω, ἀλλὰ δὲν σὲ ἀπειλῶ, *κλαίων* τιμωρούμενος, *φρενώσεις* (με) νουθετήσεις, *δούλευμα* δοῦλος, *κατίλλω* κολακεύω (φλυαροῶ),: μὴ με ἀποκάλει πλέον πατέρα, διότι ἐκ τῶν ἔργων σου δεικνύεις ὅτι δὲν εἶσαι υἱός μου, εἶσαι ἀπλυστάτα ἀλχμάλωτος μιᾶς γυναικός, *βούλει* (μόνον) λέγειν...; περιττὴ λοιπὸν πᾶσα συζήτησις.—758-65 *ἄληθες* εἰρων. ἀλήθεια; *οὐ (μὰ)τόνδ'*, *δεννάζω* ὑβρίζω, *οὐ χαίρων* οὐχὶ ἀτιμωρητί, *ἐπὶ πόγοισι* εἰς τὸ *χαίρων* (αἰτ.) ἢ εἰς τὸ *δεννάσεις*: μετὰ τοὺς ψόγους σου, ἀφ' οὗ πρῶτον μὲ ἔψεξας, *ἄγαγε* πρὸς ἓνα τῶν δορυφόρων, *τὸ μῖσος* τὴν μισητήν, *κατ' ὄμματα* πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, *παρόντι* ἐπὶ παρουσίᾳ, *οὐ δῆτ'*... ὄλειται, *ἔμοιγε* πλησία, *μὴ δόξης* μὴ φαντασθῆς, τὸ *κράτα* ἀντὶ *κάρη* (-α), *οὐδαμὰ* οὐδαμῶς, *ὡς μάλινη*...διὰ νὰ ἐπιδεικνύης τὴν μανίαν σου ἐνώπιον ἐκείνων ἐκ τῶν φίλων, ὅσοι ἔχουσι τὴν ὄρεξιν νὰ βλέπωσι τοιοῦτον θέαμα.—766-9 *νοῦς τηλικούτος* ψυχὴ τόσον νέου ὡς ὁ Αἴμων, *ἐστὶ βαρὺς* εἶναι ἐπίφοβος, δίδει ἀφορμὴν εἰς σοβαροὺς φόβους, εἶναι προάγγελος σοβαροῦ δυστυχήματος, *ἀλγήσας* ὑποθ. ἐὰν περιπέσῃ εἰς θλίψιν, ἐν τῇ θλίψει, *δράτω* (ὅ,τι θέλει), *φρονεῖτω*...ἄς ὑψηλοφρονῇ περισσότερο ἢ ὅσον ἀρμόζει εἰς ἄνθρωπον.—770-80 *καὶ κατακτεῖναι* (ὁ καὶ ἐπιδ.: οὐ μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ διανοεῖσαι καὶ..., ὅθεν) ὄντως διανοεῖσαι νὰ, *τὴν γε* τοῦλάχιστον τὴν...δὲν θὰ θανατώσω, *εὗ γὰρ σὺν λέγεις* διότι ἀλήθεια καλὰ ἔκαμες καὶ μοι τὸ εἶπες, *καί* (σφε) ὄντως, *στίβος* ἄ. ὀδός, *ἐνθ' ἄν ἤ...* ἀπάγων αὐτὴν ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὗρω ὀδὸν ἔρημον ἀνθρώπων, *κρύψω* θάψω, *κατῶρυξ-ρυχος* θ. κοίλωμα (ὑπόγειος θολωτὸς τάφος), *πετρῶδης* (πέτρα) βραχώδης, *προθεῖς* παραθέσας, *φορβή* τροφή, *ἄγος* οὐ. μίασμα, καὶ

ἢ κάθαρσις τοῦ μιάσματος: τοσοῦτον φορβῆς ὡς (ὕσον) ἄγος (ἔστιν ἢ εἶναι): ὥστε νὰ ἀποτροπῆ τὸ μίασμα, πᾶσα παντελῶς, αἰτουμένη τὸν Ἄδην, τεύξεταί που (ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἐξ ἅπαντος) τὸ (τοῦ), γοῦν τοῦλάχιστον, τηνικαῦτα τότε (ἀλλὰ δυστυχῶς ἀργά), πόνος περισσὸς μάταιος κόπος.

737 Ὁ Αἷμων ὁμιλεῖ ὡς πολίτης Ἀθηναῖος σύγχρονος τοῦ ποιητοῦ, δημοκρατικῶν ἀρχῶν.—774 πετρῶδει κατώρουχι ὁ Κρ. δὲν ἔχει ὑπ' ὄψει ὠρισμένον κοίλωμα πρὸς ἐγκαθεῖρξιν τῆς Ἀντιγόνης (προβλ. ἐνθ' ἂν ἢ 773), ἀλλ' ὑπόγειόν τινα θολωτὸν τάφον Z 518 ἐκ τῶν τότε ὑπαρχόντων ἔξω τῶν Θηβῶν.—775 ὡς ἄγος οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι οὐ μόνον αἱματηρὰ θανατικὴ ποινὴ, ἀλλὰ καὶ ἀναίμακτος μολύνει τὴν πόλιν· διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Δηλίων αἱ θανατικαὶ ποιναὶ (διὰ κωνείου) ἀνεβάλλοντο ἐν Ἀθήναις μέχρι τῆς ἐπανόδου τῆς Ἱερᾶς νεώς, ὡς ἢ τοῦ Σωκράτους. Ἐπίσης καὶ ἂν τινα ἐγκαθεῖργουσαν ἐν εἰρκτῇ πρὸς θάνατον, παρέθετον καὶ ὀλίγην τροφὴν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἄγους, ἵνα μὴ φαίνωνται ὅτι ἐφόνευσαν διὰ τῆς πείνης· ἐν Ῥώμῃ ἐὰν Ἐστιάς τις κατεδικάζετο εἰς θάνατον, θαπτομένη ζῶσα, παρετίθετο ἐν τῷ τάφῳ ἄρτος καὶ ὕδρια περιέχουσα ὕδωρ, γάλα καὶ ἔλαιον. Πρόκειται λοιπὸν περὶ παλαιότητου ἐθίμου, οὗ ἢ ἀνάμνησις ὑφίστατο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφ.—Πῶς ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ὁ Αἷ. πρὸ τοῦ πατρὸς καὶ ποῦ καταλήγει; πόθεν ἢ μεταβολὴ τοῦ ἥθους; ποῖον ἐκ τῶν δύο νὰ εἶναι τὸ φυσικὸν ἥθος αὐτοῦ; διὰ τί ἢ μακρὰ περὶ πειθαρχίας διδασκαλίᾳ τοῦ Κρ.; ἐν τοῖς τελευταίοις λόγοις ταύτης τί ταράσσει αὐτόν; διὰ τί ὁ Αἷ. δὲν λαμβάνει αὐτὸς τὸ μέρος τῆς Ἀν., ἀλλὰ τὴν πόλιν εἰσάγει συνηγοροῦσαν ὑπὲρ αὐτῆς; πῶς θάπῃγγελλε τὰς κρίσεις τῆς πόλεως; τὰ γνωμικὰ τοῦ λόγου τίνα ὑπενηυκίζουσι ἡμᾶς; τίνα ἀρετὴν θαυμάζετε ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Αἷ.; ὁ Χ. τίνα στάσιμ τῆρεῖ πρὸς ἀμφοτέροισ; ἐν τῷ τελευταίῳ διαλόγῳ τίνας πολιτ. ἀρχὰς προσβέβει ὁ Κρ.; τί θηρεῖται διὰ τούτου ὁ Σοφ.; πῶς ἐξελίσσειται ὁ διάλογος καὶ ποῦ καταλήγει; τίς ἢ τελικὴ ἀπόφασις τοῦ Κρ.; τί προδίδει ἢ ἀνθρώποις τῆς Ἰσμ.; πῶς ἐμφανίζεται ὁ Κρ. ἐκ τῶν τελευταίων λόγων του; τίνα θέσιν ἐπέχει ἢ ἁμαρτία του αὐτῆ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἁμαρτιῶν του; τί περίεργον παρατηροῦμεν ἐν τῷ ὄψει ὠρίμου ἀνδρὸς καὶ θερμοαῖμου νέου (πλὴν τῶν τελευταίων λόγων τοῦ Αἷ.); ἄλλα ζητήματα ὡς ἐν τέλει 223-331, 371-581.

781-800. 781-90 ὅς ἐν κητήμασι (προληπτ.) πίπτεις ὅς κέκτησαι (ἐκείνους) ἐν οἷς ἂν ἐμπέσης, καθιστᾶς κτήματά σου

(ιδιοκτησίαν σου) πάντας, εἰς οἰονδήποτε καὶ ἂν ἐμπέσης, ὅστις καθιστῆς θύματά σου πάντας, εἰς ὅσους ἀπλώσης τὰ δίκτυά σου, ἐννυχεύω διανυκτερεύω, μαλακὸς τρυφερός, φοιτῆς περιφέρεσαι, ὑπερπόντιος κτηρ. ὑπὲρ τὸν πόντον, ἂνὰ τὸν πόντον, αὐλὴ κατοικία, ἀγρόνομοι αὐλαὶ σὺλαι ἀγρῶν νεμομένων (οἰκουμένων), ἀγροτικά καλύβαι. ἔξοχικαὶ ἐπαύσεις, φύξιμος ἱκανὸς νὰ διαφύγη, πρὸς αἰτ. (σὲ) κατὰ τὸ φεύγειν τινά, ἀμέριος ἐφήμερος, ὁ ἔχων (σὲ) ὁ αἰχμάλωτός σου, ὁ ἐρωτόπληκτος, μέμνηνε μαίνεσθαι.—791-800 παρασπῶ παρασύρω, ἀδίκους κτηρ. προληπτ. ὥστε γίνεσθαι ἀδίκους, ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν ἀδικίαν, ἐπὶ λῶβᾶ διὰ τὰ ἐμπαίξις αὐτούς, νεῖκος ξύναιμον ἀνδρῶν ὑπαλλαγή ἀντι: νεῖκος ἀνδρῶν ξυναιμων (συγγενῶν) τὴν συγγενικὴν φιλονικίαν, ἔχεις ταράξας ἔχεις προκαλέσει τὴν ταραχώδη (ζωηρὰν) φιλονικίαν, ἕμερος ἄ. (ἔρως) θέλητρον, εὐλεκτρος ἢ παρέχουσα καλὸν λέχος, ὠραία, ἔρασμα: ἕμερος βλεφάρων (γεν. ὑποκ.) εὐλέκτρον νύμφας (κτητ.) νικᾷ ἐναργῆς κτηρ. τὸ ἐράσιμον θέλητρον τὸ ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ὠραίας νύμφης (τὸ πολυθέλητρον βλέμμα...) νικᾷ (παρὰ τῷ Αἴμ. τὴν στοργὴν πρὸς τὸν πατέρα) ἐναργῶς, προφανῶς, πάρεδρος (παράθ. εἰς τὸ ἔρως, ἕμερος) συμπάρεδρος, ὁμότιμος τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων ἐν τῇ κυβερνήσει τοῦ κόσμου [ἐν τῷ ἡγεμονικῷ αὐτῶν συμβουλίῳ], ἀμαχος κτηρ. ἀκαταμάχητος, ἐμπαίξει παίξει ἐνταῦθα: διότι εἶναι ἀκαταμάχητος εἰς τὰ παιγνιδία τῆς.

781 Ἔρως ἐλέγετο υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως ἢ Διὸς ἢ Ἐρμοῦ· κατ' ἀρχὰς παρίσταντο ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, εἶτα ὡς ὠραῖον πονηρὸν καὶ ὑπόπιτρον παιδίον, φέρον τόξα καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ καὶ δᾶδα. Ἡ ψυχὴ, ἧς κρατεῖ ὁ Ἔρως, παρίσταται ὡς ψυχὴ πτερυγίζουσα ὑπὲρ τὴν δᾶδα αὐτοῦ, ἄλλοτε δὲ ὡς νέα κόρη ἔχουσα ψυχῆς πτερά.—799 θεσμῶν εἶναι οἱ μεγάλοι νόμοι οἱ διέποντες τὸν ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν κόσμον· ἢ φιλία καὶ τὸ νεῖκος (ἔλξις ἄπωσης), ἢ τάσις τῶν ἀνθρώπων πρὸς κοινωνίαν, ὁ ἔρως, εἶναι ὁ αὐτὸς νόμος ὑπὸ διαφόρους ὄψεις ἐμφανιζόμενος· ἰδίᾳ ὁ Ἔρως ἀσκεῖ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς γεννήσεως τῶν ἀνθρώπων· ἐν Θεσπιαῖς ἐλατρεύετο αὐτοτελῶς, εὐχὶ ὡς ἀκόλουθος τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλ' ὡς πολιοῦχος τῆς πόλεως, δωρησῆς εἰς αὐτὴν κορήνην, προάγουσαν τὴν εὐτοκίαν τῶν γυναικῶν· πρβλ. τὸ τοῦ Ἄχ. Παράσχου: Μ' ἐν φίλημα γεννώμεθα, Μ' ἐν φίλημα γεννώμεν.

—Πρβλ. 100 61 κ. 327-75. [διὰ τί τὸ χορικὸν νὰ εἶναι τόσον μικρόν;]

801-943. 801-5 καὐτὸς ὡς ὁ Αἴμων, θεσμοὶ ἢ κεκα-

νομισμένη τάξις, καθιερωμένη ἔθιμοτυπία, *ἔξω θ. φέρομαι* παρεκ-
 τρέπομαι, παρασύρομαι ἔξω τῆς κοσμιότητος καὶ εὐπρεπείας, ἐκτρο-
 χιάζομαι ἐκ. ἡ φράσις ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ *οὐκέτι δύναμαι ἴσχειν*
παγὰς δακρύων, ἀντὶ οὗ *δυνάμενος ἴσχειν...*, *ὄρων αἴτ.*, τὰδε ἐπεξη-
 γούμενον ἐκ τοῦ *ἀνύτουσαν* Ἄ. *θάλαμον*, ἔνθα ἐπανελήφθη τὸ *ὄθ'*
 (ὄτε) *ὄρω* (ὄρων) διὰ τὴν παρεμβληθεῖσαν πρότασιν ἴσχειν δ'., *θά-*
λαμος νυμφικὸς (νυμφών, παστάς), *παγκόλτας* (-ης) (ἡ κοίτη πάν-
 των) ὁ ἀποκοιμίζων τοὺς πάντας, κοινός, *ἀνύτουσαν* (τὴν ὁδὸν εἰς
 τὸν) *θάλαμον*: μεταβαίνουσαν εἰς. — 805-16 *νέατος* (*νέος*) ἔσχατος
 (πρβλ. τὸ λατ. novissimum agmen), *λεύσσω* βλέπω, *νέαιον* ἐπιρ-
 δι' ὑστάτην φορὰν, *ἄγει τὰν ἄγει* εἰς τὴν, *ἀκτὰ ὄχθη*, *ἔγκληρος*
 (*κλήρος* τὸ λαχὸν εἰς τινα τμήμα γῆς) ὁ κάτοχος κλήρου, μέτοχος,
ὑμέναιος γαμήλιον ἄσμα ἠδόμενον κατὰ τὴν γαμήλιον πομπήν, *ἐπι-*
νυμφίδιος ὕμνος γαμήλιον ἄσμα ἠδόμενον ἐπὶ νυμφεῖοις (νυμφῶνι),
 τὸ ἐπιθαλάμιον, ἠδόμενον ὑπὸ χοροῦ παρθένων μετὰ τὸ γαμήλιον συμ-
 πόσιον πρὸ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, *οὐθ' ὕ. ἔγκληρον οὔτε ὕμνη-*
σεν ἀντὶ: *οὐθ' ὕμνον ἐπινυμφιδίῳ ὕμνητήν* (ὕμνηθεῖσαν) χωρὶς ἀκόμη
 οὔτε ὑμέναιον νὰ μοὶ τραγουδήσωσιν οὔτε ἐπιθαλάμιον ἄσμα. —
 817-22 *κλεινὴ* μετὰ δόξαν καὶ τιμὴν, *ἐπαινον ἔχουσα* πολυὺμνητος,
 ἀμφοτέρω κτγρ., *κεῦθος* τὸ (*κεύθω*) ὁ κευθμῶν (τῶν νεκρῶν), κρύ-
 πτη, τὰ ἄδυστα, *φθινάδες νόσοι* φθίσις, *λαχοῦσα* ὑποστᾶσα, *ἐπί-*
χειρα ἡ ἀμοιβή (ἦν ἐγγχειρίζομεν εἰς τὴν χεῖρα) *ξίφεων* γεν. ὑποκ.:
 ἀμοιβή, ἦν δίδει τὸ ξίφος, ὁ διὰ τοῦ ξίφους θάνατος (ἐν πολέμῳ),
 ξ. ε. λ. σκοτωτή, *αὐτόνομος* κατὰ τοὺς νόμους σοῦ τῆς ἰδίας, ἐξ ἰδίας
 βουλήσεως, *μόνη δὴ μόνη* ἕως σήμερον, *θνατῶν* εἰς τὸ *μόνη*. —
 823-33 *δὴ ἤδη, τὰν ξέναν* (Νιόβην), διότι ἐκ Φρυγίας οὖσα καὶ
 νυμφευθεῖσα ἐν Θήβαις τὸν Ἀμφίονα ἦτο ἐνταῦθα ξένη, (τὰν) *Ταν-*
τάλου (θυγατέρα), *ὀλέσθαι* ἐκ τοῦ *ἤκουσα*, *λυγροτάταν* κτγρ. ὅτι
 ἀπέθανε κατὰ τρόπον θλιβερώτατον, οἰκτροτάτον, *πρὸς ἄκρω Σ.*
πλησίον τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Σιπύλου, *τὰν ἦν, δάμασεν* ἀπελίθωσε,
πειραία βλάστα βλάστησις τοῦ βράχου, βράχος ἀναδοθεὶς ἐκ τοῦ
 ὄρους, *κισσὸς ὡς ἀτενῆς* σφιγκτὰ περιπλεκόμενος, κολλημένος, καρ-
 φωμένος, *ὡς φάτις ἀνδρῶν* ὡς λέγουσι, κατὰ τὰς παραδόσεις: *ἄμ-*
βροι καὶ χῶν οὐδαμὰ λείπει νιν (Νιόβην), *τακομένην* (ἐκ τοῦ πέν-
 θους), *τέγγει* (Νιόβα) βρέχει, *δειράς-άδος* θ. ῥάχισ τοῦ ὄρους, λαϊμὸς
 (τοῦ σώματος), *ὄφρῦες* ὄφθαλμοί, *πάγκλαυτοι* αἰωνίως κλαίοντες,
ὑπ' ὄφρῦσι κάτωθεν τῶν ὀφθαλμῶν, *ᾗ ἢ*, ταύτη ὁμοιοτάτην, *κα-*
τευνάζει κοιμίζει, θανατώνει. — 834. 8 *ἀλλὰ* (Νιόβη ἦν), *ἔγκληρος*

ὁ ἔν τινι κλήρω (τῷ αὐτῷ μετὰ τινος ἄλλου), ἰσοτίμος, ὅμοιος, ἐκ τοῦ-
του τὸ *ἰσοθέοις*: *καίτοι τὰ κοῦσαι* (σὲ) *λαχεῖν ἔγκληρα τοῖς ἰσοθέοις*
(ἔστι) *μέγα φθιμένα* (σοὶ) καὶ ὅμως τὸ νὰ λέγωσι περὶ σοῦ ὅτι ἔτυ-
χες τῆς αὐτῆς τιμῆς (μοίρας) μὲ τοὺς ἰσοθέους εἶναι σπουδαῖον διὰ
σὲ ἀποθανοῦσαν· *πρέπον* (ἔστι), *καὶ σὲ τλῆναι* καὶ σὺ νὰ ἐγκαρ-
τερήσης ὅπως ἐκείνη καὶ ἔν τῇ ζωῇ καὶ μετὰ θάνατον (ἢ Ἄντ. ἐκλαμ-
βάνει τὸ *τλῆναι* παθεῖν).—*839-52 γελῶμαι* ἐμπαίζομαι (διὰ τὴν
παρεξήγησιν τοῦ *τλῆναι*, ἢ: διότι ἡ ὁμοσιότης τοῦ θανάτου πρὸς τὸν
τῆς Νιόβης τί ὠφελεῖ αὐτήν;), *οἰχομένην* ἀποθανοῦσαν, μετὰ τὸν
θάνατόν μου, *ἐπίφαντον* (οὔσαν) εὐρισκομένην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν
σου, ζῶσαν, *ἄλλος* περιφέρειαι, χώρα, *ἔμπας* παρὰ πάντα ταῦτα, οὐχ
ἦττον, ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι μοὶ ἀρνοῦνται τὴν μαρτυρίαν, ἀφ' οὗ οἱ
πάντες μὲ ἐγκατέλιπον, τοῦλάχιστον, *ἐπικτωμαι* (λαμβάνω) ἐπικαλοῦ-
μαι μάρτυρας, *ὑμμε* αἰολ. ὑμᾶς, *οἶα* ἐπιφ. (δηλ. λυγροτάτα) πῶς, ἐπεξ-
ηγούμενον διὰ τοῦ *ἄκλαντος φίλων*, ἢ γεν. διὰ τὸ στ. ἄ: μὴ θρηνου-
μένη ὑπὸ τῶν φίλων, ἀνευ φιλικῶν δακρύων, *οἷοις νόμοις* κατὰ τίνα
τρόπον, *ἔργμα* (εἰργνυμι) εἰρκτή, *ποταίνιος* νέος, ἀνήκουστος: πρὸς
τὴν εἰρκτὴν τοῦ ἀνηκούστου τάφου, τὴν ἐπιχωματωμένην διὰ τύμ-
βου (σωροῦ χώματος), *μέτοικος* κατοικοῦσα ἐν μέσῳ. — *853-6*
προβᾶσα... προχωρήσασα εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν (τὸν κολοφῶνα)
τῆς θρασύτητος προσέκρουσας εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς Δίκης βάθρον· Δίκη
εἶναι ἡ θεὰ τῆς δικαιοσύνης, ἣν ὁ ποιητὴς φαντάζεται ὡς ἀγάλμα
ἰστάμενον ἐπὶ βάθρου ἢ καθήμενον ἐπὶ θρόνου, *ἄθλος* ἀγών, *πολὺς*
δεινός, σφοδρός, βαρὺς: ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶναι καὶ μοιραία ἀνάγκη
νὰ ὑποστῆς πικρὸν ἀγῶνα (μαρτύριον), κληροδοτηθέντα παρὰ τοῦ
πατρός, τοῦ ὁποίου πληρῶνεις τὰ ἁμαρτήματα.— *857-71 ἔψαυ-
σας* ἀνέξεσας (παρ' ἡμῖν ἀγγιάζω τὸ τραῦμα) (μετ' αὐτ.), *μέρι-
μνα* θλίψις, πικρία, βάσανον, πικρὰ ἀνάμνησις, *οἶτος* ἄ. μοῖρα,
παράθ. τοῦ *μερίμνας*, *τριπόλιςτος* (πολέω, πολίζω) γυριζώ, ἀροτριῶ:
(τρεις φορὰς γυρισμένος ἀγρός) αἰωνίως ἀνακυκλούμενος, διαβόητος,
πολυθρήνητος, *πατρός* τοῦ τε πρόπαντος..., *λαβδακιδαισιν* ἢ
δοτ. ἐπεξ. εἰς τὸ *ἀμέτερον*, ὅπερ ἀντὶ δοτ.: *τοῦ τε πότμου τοῦ ἐπι-
πεσόντος πᾶσιν ἡμῖν τοῖς κλεινοῖς Λ.*: τὴν μοῖραν τοῦ πατρός καὶ
τῶν συμφορῶν, ὅσαι ἐνέσκηψαν εἰς ἀπαξάπαντα τὸν οἶκον ἡμῶν τῶν
τρισηνδόξων Λ., τὴν μοῖραν τοῦ πατρός καὶ ὄλων τῶν μελῶν τοῦ δυσ-
τυχησμένου οἴκου τῶν Λ., *ματρῶναι λέκτρων ἄται* ὡς ἁμαρτωλὲ γάμε
τῆς μητρός, *κοιμήματα* περιπτύξεις, πλαγιάσματα, εἰς τοῦτο τὸ *ἐμῶ-
πατρὶ* μὲ τὸν ἰδικόν μου πατέρα, *αὐτογέννηται* πρὸς τὸ *κοιμήματα*

ἀντὶ αὐτογεννήτω ὄν αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐγέννησε, μετὸν ἴδιον αὐτῆς υἱόν, ματρὸς γεν. ὑποκ. εἰς τὸ κοιμήματα, οἶων ἐκ ποίων γονέων, ποθ' ἀγωνίαν: ἄχ!, ταλαίφρων ἢ ταλαίπωρος, ἀρατὸς θηλ. ἐπικατάρατος, ὑπὸ τὸ βάρος κατάρας, ἀδ' ἦγε, ἰδοῦ, μέτοικος ἵνα μετοικήσω μεταξὺ αὐτῶν, κυρέω τυγχάνω, δύσποτος; θανῶν διὰ τοῦ θανάτου σου, κατεναίρω φονεύω, ἐτ' οὔσαν ζῶσαν ἔτι. — 872-5 σέβειν τὸ ἐνεργεῖν μετ' εὐσεβείας, ὡς τὸ τιμᾶν νεκρόν, (ἔστιν) εὐσεβεία τις δεῖγμά τι εὐσεβείας, εὐσεβῶν φρονημάτων, κράτος δὲ (τούτου) δῖω μέλει κράτος (συντ. προσ.), (ὅς ἐπιμελεῖται αὐτοῦ, τοῦ κρατοῦντος) : ἀλλ' ἡ ἰσχὺς τοῦ κρατοῦντος, τοῦ κυριάρχου, ἀλλὰ τὰ βασιλικὰ διατάγματα, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει οὐδαμῶς ἔστι παραβῆναι, οὐδεις οὐδαμῶς δικαιοῦται νὰ παραβῆ, δογὰ (ἡ) σπουδὴ, ζῆλος, αὐτόγνωτος αὐτόβουλος, αὐτογνώμων, αὐθαίρετος. — 876-82 ἀφιλος ἔρημος φίλων, ἀνυμέναιος ἄγαμος, τάνδ'... δι' αὐτῆς ἐδῶ τῆς ὁδοῦ, ἣτις εἶναι παρεσκευασμένη, κατὰ πάντα ἔτοιμος, θέμις ἔξεστι, λαμπὰς ἥλιος, ἀδάκρυτον κτηρ. προληπτ. ὥστε τελεῖται χωρὶς οὐδεις νὰ κλαίῃ, ἄκλυτος. — 883-90 αἰοδαὶ μοιρολόγια, πρὸ τοῦ θανεῖν χρον. πρὸ τοῦ θανάτου, τοπ. ἐνώπιον τοῦ θανάτου, χρεῖη ἔξειη, χρήσιμον εἶη: ἄρ' ἴστε, ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν αἰοδάς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν, οὐδ' ἂν εἰς πάσαιτ' ἂν λέγων; οὐκ ἄξετε; ἀπαγάγετε καὶ... ἄρετε, κατηρεφῆς τύμβος θολωτὸς τάφος, περιπτύξαντες περιφράξαντες, περικλείσαντες, χρεῖη, χρεῖα (ἐξ οὗ χρήζω) ἐπιθυμῶ, τυμβεύω διάγω ἐν τύμβῳ, τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρην ὅσον ἀφορᾷ τὰ συμβαίνοντα (τὴν τύχην) εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην, δ' οὖν ἀλλ' ὅπωςδὴποτε καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ὠρισμένως θὰ στερηθῆ, τῆς ἄνω μετοικίας τοῦ νὰ κατοικῆ μεταξὺ ἡμῶν τῶν ζώντων ἐν τῷ ἄνω κόσμῳ. — 891-6 ὦ κατασκαφῆς οἴκησις ὦ κοῖλε τάφε, οἷ εἰς ποῖον τόπον, πρὸς τοὺς ἔμμαντις ἔπεξε. τοῦ οἷ, Φερσέφασσα Περσεφόνη, 895 ὦν διατρ., λοίσθιος ὁ ὕστατος (πνέω τὰ λοίσθια), μακρῶ δὴ κάκιστα καθ' ὑπερβολὴν πικρότατα, ἀπαισιώτατα, λοίσθια καὶ κάκιστα, κάτειμι ἔνεστ., πρὶν ἐξήκειν... πρὶν παρέλθῃ, συμπληρωθῆ ὁ εἰμαρμένος, φυσικὸς χρόνος τοῦ βίου. — 897 902 ἐλθοῦσα (εἰς Ἄιδου), κάρτα λίαν: πολὺ ἐλπίζω, κασίγνητον κάρτα ὦ Ἐτεόκλεις, αὐτόχειρ ἰδίᾳ χειρί. — 903-7 δέμας περιστέλλω (περικοσμῶ) θάπτω, ἀργνυμαι λαμβάνω: ἰδοῦ τίνα ἀμοιβὴν δρέπω, εὖ ὀρθῶς ὡς ἔπρεπε, πρὸς τὸ ἐτίμησα: εὖ ἐποίησα τιμήσασά σε, καλὰ ἔκαμα καὶ σὲ ἐτίμησα, τοῖς φρονοῦσι κατὰ τὴν γνώμην τῶν συνετῶν, τῶν ὑγιῶν τὰς φρένας, οὐ γάρ ποτ' ἂν ἠρόμην...

διότι οὐδέποτε θὰ ἀνελάμβανον τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ ἐδῶ ἔργον, οὐτ' εἰ τέκνα κατθανόντ' ἐτήκετο (ἐσήποντο) οὐτ' εἰ πόσις... ὧν ἔφυν τῶν ὁποίων νὰ ἤμην, βία πολιτῶν.—908 12 πρὸς χάριν τίνος νόμου κατὰ ποίαν λογικὴν ἀρχὴν, κατθανόντιος (τοῦ πρώτου συζύγου) γεν. ἀπόλ. (ὑποθ. ἢ ἐκ τοῦ ἄλλος διάφορος), τούτῳ τοῦ πρώτου συζύγου (ἢ τοῦ πρώτου τέκνου), ἀμπλακίσκω στεροῦμαι, χάνω, κεκευθόσοιν γεν. ἀπόλ. αἰτιολ. (ἢ ὑποθ. ἐὰν ὁ λόγος γενικῶς), τὸ κεύθειν ἀτμιβ., οὐκ ἔστιν ὄστις;—913 5 ἐκπροτιμήσασα τέκνου καὶ συζύγου, τοιῶδε νόμῳ κατὰ τοιοῦτον συλλογισμόν, ἀμαρτάνειν ταῦτα ὅτι διὰ τῆς πράξεώς μου ταύτης ἤμαρτανον, καὶ δεινὰ τολμῶν καὶ ὅτι διέπραττον τρομερὸν πραξικόπημα.—916-24 ἄγει ἀπάγει, διὰ χειρῶν διὰ τῆς βίας, παιδεῖος τροφή ἀνατροφή παιδῶν: χωρὶς οὔτε νὰ νυμφευθῶ οὔτε νὰ ἀναθρέψω τέκνα, ὧδε ὡς με βλέπεis, ἔρημος πρὸς φ. ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ τῶν φίλων, κατασκαφαὶ θανόντων κοίλος τάφος, παρεξέρχομαι παραβαίνω, μτχ. αἰτιολ., δαιμόνων δίκη τὸ θεῖον δίκαιον, βλέπειν ἀναβλέπειν, τί χρῆ τί ὠφελεῖ, αὐδᾶν ἐπικαλεῖσθαι, (καὶ ἀποτείνω τὴν ἐρώτησιν ταύτην), ἐπεὶ γε δὴ, δυσσέβεια τὸ ὄνειδος τῆς ἀσεβείας, ὅπως καὶ εὐσέβεια ἢ ἀμοιβὴ τῆς εὐσεβείας: διὰ τῆς εὐσεβοῦς παύσεώς μου ἐπέσυρα, ἐκέρδισα τὸ παράσημον τῆς ἀσεβείας.—925 3 οὖν ὄντως, τάδε ἢ ἀμοιβὴ τῆς πράξεώς μου διὰ τοῦ θανάτου, ἐν θεοῖς κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν, παθόντες πληθ. ἀρσ. περὶ ἑαυτῆς, ξυγγινώσκω, ξύνοιδα: ἐκ τοῦ παθήματος θέλομεν λάβει συνειδησιν (διδασχθῆ ἔκει ἐν τῷ Ἄιδῃ), τὰ παθήματα ἡμῶν θέλουν χρησιμεύσει ὡς μαθήματα ὅτι ἔχομεν διαπράξει ἀμαρτήματα, οἶδε ὁ Κρέων, μὴ πλεῖω ἢ παρόμοια, καὶ ἀντὶ ὡς μετὰ τὰς ὁμοιωματικὰς λέξεις, ἐκδίκως ἀδίκως.—929 36 ῥίπαι ἀνέμων ὁρμητικοὶ ἄνεμοι, σφοδραὶ ταραχαί, ἐμπαθεῖς ἐξάψεις (τῆς ψυχῆς): τὸ αὐτὸ θυελλῶδες πάθος, ἀνεμοζάλη, μετὴν αὐτὴν ἔντασιν κυριαρχεῖ ἀκόμη ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς, τοιγὰρ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, τούτων οὐδ. αἰτ. εἰς τὸ κλαύματα: οἱ ἀπάγοντες θὰ χύσουν μαῦρα δάκρυα διὰ ταῦτα (διότι ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὴν νὰ κάθηται νὰ λέγη ταῦτα) ἔνεκα τῆς βραδύτητος, τοῦτο τοῦπος... αὕτη ἢ φράσις εἶναι ὁμοιοτάτη πρὸς τὸν θάνατον, ἢ: ὁ λόγος οὗτος δεικνύει ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἐγγύτατα, ὠθεῖ με ἀμέσως εἰς τὸν θάνατον, παραμυθοῦμαι (παραινῶ) συμβουλεύω, θαρσεῖν ἐλπίζειν: διόλου δὲν συμβουλεύω νὰ ἐλαττίσης ὅτι αὐτὰ ἐδῶ (ὁ θάνατος) δὲν θὰ πραγματοποιηθῶσιν ὅπως ἀκριβῶς σὺ λέγεις.—937 43 θεοὶ προγενεῖς θεοὶ πανάρχαιοι τοῦ

γένους, θεοὶ τῶν προγόνων, *κοῦκέτι μέλλω (ἀχθῆσεται)*: ἄνευ ἀλλης πλέον ἀναβολῆς, *κοιρανίδαί (κοίρανοι)* ἀνακτες, βουλευφόροι (κατὰ τὰ Ὀμηρικά), εὐγενεῖς, πρόκριτοι, *ὁ βασιλειίδης* βασιλόπαις, μέλος τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, *οἶων* ἀδίκων καὶ ἀνοικτιρμόνων, *σεβίσασα* αἰτιολ.

812 Ἄχερων ποτ. τῆς Ἡπείρου διαρρέων τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθιζόμενος εἰς τὴν γῆν καὶ πάλιν ἀναφαινόμενος, ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Τὸ ὕδωρ αὐτοῦ θολὸν καὶ πικρὸν (ἐκ κατάρας τοῦ Διός, διότι ἐκεῖθεν ἔπιον οἱ Τιτᾶνες). Διὰ τὸ μυστηριῶδες καὶ διὰ τὸ ἄγριον τῶν θέσεων. δι' ὧν διέρχεται, ἐθεωρήθη ποταμὸς τοῦ Ἄιδου μετὰ τοῦ Κωκυτοῦ, τοῦ Πυριφλεγέθοντος καὶ τῆς Στυγός.—**813** Ἡ Ἀντιγόνη θρηνεῖ τὸ ἄγαμον, διότι κατὰ τὰς θεωρίας τῶν ἀρχαίων προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἦτο ὁ γάμος καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου ἡ ἀπόκτησις γνησίων τέκνων.—**824** Ἡ Νιόβη φίλη τῆς Λητοῦς ἔσκαπτεν ὕστερον αὐτὴν ἐπὶ τῇ εὐτεκνία ὡς ἔχουσα ἕξ υἱοὺς καὶ ἵσας θυγατέρας, ἐν ᾗ ἡ Λητὴ ἔλαβε μόνον δύο τέκνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Οὗτοι θυμωθέντες κατετόξευσαν ὁ μὲν Ἀπόλλων τοὺς ἕξ υἱοὺς, ἡ δὲ Ἄρτεμις τὰς ἕξ θυγατέρας, τὴν δὲ μητέρα οἰκτίρας ἐπανέφερον ὁ Ζεὺς οἴκαδε καὶ ἀπελίθωσεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σιπύλου (-ος, -ον) τῆς Λυδίας (ἀλλ' ἡ περὶ Σίπυλον χώρα ὑπὸ τῶν παλαιῶν κατελογίζετο εἰς τὴν Φρυγίαν, πατριδα τῆς Νιόβης). Ἐν βορείῳ ἀποφυάδι τοῦ ὄρους εἰς ἀπόστασιν 1)2)—2 ὠρῶν ἀπὸ τῆς Μαγνησίας βλέπει τις καὶ σήμερον μεγάλην ἀνάγλυφον ὑπὸ τῆς φύσεως μὲν δημιουργηθεῖσαν, δι' ἀνθρωπίνης δὲ χειρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασθεῖσαν ἀνθρωπίνην μορφὴν, ὁμοιάζουσαν πρὸς γυναῖκα, καθήμενην καὶ πενθοῦσαν, ἔχουσαν μέλαν μὲν τὸ πρόσωπον, μέλας δ' ἐπὶ τοῦ στήθους τοὺς βραχίονας καὶ ὑπόλευκον ἱμάτιον, ὑπερθεὶν δὲ καταστάζον ὕδωρ. Τὸ ἀνάγλυφον, ἀνέκαθεν καθιερωμένον εἰς τὴν Μεγάλην Μητέρα, τὴν Κυβέλην, θεὰν Ἀσιανὴν, ἀπεδόθη εἴτα εἰς τὴν Νιόβην καὶ ἐδημιούργησε τὸν μῦθον αὐτῆς, ὃν ἐπραγματεύθησαν τὸ ἔπος, ἡ λυρική ποίησις, ἡ τραγωδία, αἱ εἰκαστικά τέχνη καὶ δι' ὁ Σκόπας ἐποίησε τὸ σύμπλεγμα τῆς κατατοξεύσεως, οὗ τὰ λείψανα σώζονται ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Φλωρεντίας, ἰδ. ἡμετέρων Διδακτικῶν σ. 382-4, Ὅμ. Ω 615 τῆς ἡμετέρας ἐκδόσεως, Πίν. II. 4.—**834** Θεογεννῆς ὡς ἔγγονος τοῦ Διός, διότι ὁ πατὴρ Τάνταλος, ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, ἦτο υἱὸς τοῦ Διός.—**843** πολυκτῆμονες διότι ὁ χορὸς ἀνήκει εἰς τὰς ἐπιφανεστάτας οἰκογενείας τῆς πόλεως.—**844** Διρκαῖαι 104.—**845** εὐαρμάτου

149. *Θήβης ἄλσος* ἢ *Θήβη* δύναται ἐνταῦθα νὰ εἶναι ἡ θεά, εἰς ἣν ἡ χώρα ἃ ἦκει ὡς ἄλσος.—867 *ἀραῖος* ὁ Λάιος δι' ἀμάρτημα, ἄγνωστον ποῖον, ὑπέπεσεν εἰς τῶν θεῶν τὴν κατάραν, ἥτις ἐβάρυνε καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀρᾶς διατελεῖ καὶ ἡ Ἄν.—869 *δυσπότιμων γάμων* ὁ γάμος τοῦ Πολυνείκουσ μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄδραστου κατέστησε δυνατὸν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Θεζῶν καὶ ἐπήνεγκε τὸν θάνατον αὐτοῦ τε καὶ τῆς Ἄντιγόνης.—899 *κασίγνητον κἄρα* νοεῖ τὸν Ἐτεοκλέα, ὡς μαρτυρεῖ τὸ πλῆρες τῶν ἀπονεμηθειῶν τιμῶν.—938 *θεοὶ προγενεῖς* οἱ ἐγγχώριοι θεοί, ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἄφροδίτη. ὣν ἡ θυγάτηρ Ἄρμονία ἐγένετο σύζυγος τοῦ Κἄδμου.—940 *κοιρανίδαί* κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους οἱ εὐγενεῖς τῆς χώρας ἦσαν βασιλεῖς μικροτέρων τμημάτων, ὑποκείμενοι εἰς τὸν κεντρικὸν βασιλεῖ, ὡς ὁ Φυῖλιξ τῶν Δολιόπων ὑπὸ τὸν Πηλέα Ὀμ. I 396.—*Διὰ τί ἡ τόσον καταφρονοῦσα τοῦ θανάτου θρηγῆ τόσον περιπαθῶς τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ζωῆς; τίς ἥρωσ τῆς ἐπαναστάσεως ἔκλαισεν ἐν τῇ καταφρονήσει τοῦ θανάτου τὴν στέρησιν τοῦ φωτός; εἶναι ἰσχυραὶ αἱ παρηγορίαι τοῦ X.; ἐν 853 5 ἔχει δίκαιον ὁ X.; διὰ τί ἡ Ἄν. δὲν ὀνομάζει τὸν Αἴ.; διὰ τί δὲν ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν του; τί ἀνακουφίζει τὴν Ἄν. ἐν τῇ πενθίμῳ ὀδῶ; διὰ τί οἱ στ. 905-13 πρόπει νὰ εἶναι νόθοι; διὰ τί 922 ὀμιλεῖ οὕτω περὶ θεῶν; ἐνθυμῆσθε ἄλλο ἀνάλογον χωρίον ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου; διὰ τί ἀποκρίνεται πρὸς τὴν ἄψυχον φύσιν; τί λανθάνει ἐν τοῖς λόγοις 889 90 τοῦ Κρ.; διὰ τίος πορῶδου ἀπάγεται ἡ Ἄν.; διὰ τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ συναισθήματος πῶς θὰ ἐξετελέσθη τὸ τμήμα τοῦτο ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ; πῶς θὰ ἀνομασθῇ διὰ τοῦτο τὸ ὄλον Ἐπεισῶδιον; διὰ τί οἱ ποιηταὶ ἐπετήθεον τοιαύτας ἐκτελέσεις; τίς εἶναι ἡ ψυχικὴ ἡμῶν διάθεσις κατὰ τὸν θρηγῶν; τίς φαίνεται ὁ νικητῆς; ἡ πλοκὴ τῆς πράξεως εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκειται;*

944-87. 944 54 *Δανάας δέμας* ἢ *Δανάη*, (τέτλαθ' οὕτως) ἔτλα ὑπέκρυψεν εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην, ἐνεκαρτέρησε καὶ ἡ Δ. ἀναγκασθεῖσα, *ἀλλάξαι* νὰ καταλίπη (νὰ στερηθῆ) τὸ οὐράνιον φῶς (ἀνταλλάσσουσα αὐτὸ πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρηκτῆς), *αὐλαὶ θάλαμος*, *χαλκὸδεδοι* *αὐλαὶ* θάλαμος ἐπενδεδιμένος ἔσωθεν διὰ χαλκῶν πλακῶν (ὡς ὁ ναὸς τῆς Χαλκιοῖκου Ἀθηνᾶς), *τυμβήρης* τυμβοειδής, *κατεξέυχθη* ὑπέκρυψεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς εἰμαρμένης, *τίμιος γενεᾶ* (ἀναφ.) εὐγενής, *ταμειεύσκεν* ὡς οἰκονόμος διεφύλαττεν ἐν τῇ κοιλίᾳ, εἶχεν ἐναποταμειύσει ἐν τῇ κοιλίᾳ, *χρυσορῦτους γονάς* τὸν ἐκ τῆς χρυσῆς βροχῆς διαμορφωθέντα ἐκεῖ γόνον τοῦ Διὸς [τὰ σπέρματα τοῦ

Διὸς τὰ χυθέντα εἰς αὐτὴν ὑπὸ τὴν μορφὴν χρυσῆς βροχῆς], ἀλλ' ἂ μοιριδία δύνασις (ἔστι) δεινά τις ἀλλ' ἢ δύναμις τῆς μοίρας εἶναι ὑπερφυῆς, *νῖν* τὴν δύναμιν τῆς μοίρας, *ὄλβος* πλοῦτος, εὐπορία, *Ἄρης* πολεμικαὶ δυνάμεις, *ἀλίκυπτοι* θαλασσοπληκτοὶ (διὰ τῆς μεγάλης αὐτῶν ταχύτητος).—955-65 *ζεύχθη* ἐδαμάσθη, περιωρίσθη, ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Μοίρας, *ὄξύχολος* εὐερέθιστος, *κατάφαρκτος* κατάφρακτος, ἐγκάθειρκτος, *ἐκ Διονύσου* ποιητ. αἴτ. εἰς τὸ *ζεύχθη κατάφαρκτος*, *ἐν δεσμῶ* πετρῶδει ἐν βραχῶδει δεσμοτηρίῳ, *κέρτομ(ι)ος* δηκτικός, *κερτομίσις* ὄργαις ἕνεκα τῶν ὑβριστικῶν ἐκρήξεων τῆς ὄργῆς του (λύσσης, μανίας), *οὕτω* διὰ τοιαύτης ἐγκαρθεύξεως, διὰ τοιούτων διδακτικῶν μαθημάτων, *ἀποστάζει* μαραίνεται βαθμιαίως, κατευνάζεται, ἐξατμίζεται, *μένος μανίας* ἢ ἔξαψις τῆς μανίας, ὁ παροξυσμὸς τῆς μανίας, *ἀνθηρόν* ὁ φλογερός, ὁ ἀχαλίνωτος, *ἐπέγνω*... ἐνόησεν ἀργά (ἐπι) ὅτι ἠρέθιζεν (ἐκέντα) τὸν θεόν, *μανίαις* (εἰς τὸ *ψαύειν*) ἐν μανίᾳ διατελῶν, ὅτι ἦτο παραφροσύνη νὰ ἐρεθίζη τὸν θεόν, *γλῶσσαι* λόγοι, ἢ δοτ. ὄργ., *γὰρ* αἰτιολ. τὸ *μανίαις*, *ἐνθεοὶ γυναῖκες* θεολήπτοι, ἐνθουσιῶσαι, μαινάδες, *εὖιον πῦρ* βακχικὸν πῦρ, τὰς καιομένας δᾶδας, αἴτινες ἔσειοντο ἐν μέσῳ κραυγῶν εὐοῖ, εὐοῖ: διότι ἠνάγκαζε τὰς ἀλαζούσας μαινάδας νὰ διακόπτωσι τὴν ἐορτὴν των καὶ ἔσβηνε τὰς δᾶδάς των, *φίλανλοι* αἱ ἀγαπῶσαι τὸν αὐλόν.—966-76 *κυάνεα πελάγεια* (σκοτεινὸν πέλαγος) εἶναι ἡ θάλασσα (τὸ τμήμα τοῦ Εὐξείνου Πόντου) ἢ βρέχουσα τὰς Κυανέας ἢ Συμπληγάδας πέτρας κατὰ τὸ βόρειον στόμιον τοῦ Βοσπόρου, ὅπου ἐνοῦται ὁ Εὐξείνος μετὰ τοῦ Βοσπόρου (διδύμα ἄλις), *πελάγεια ἄλις* τὸ (θαλάσιον) πέλαγος, *παρὰ κ. π.* παρὰ τὸ βόρειον στόμιον τοῦ Βοσπόρου, ὅπου διασταυροῦνται πρὸς αὐτὸν παρὰ τὰς Συμπληγάδας πέτρας τὰ σκοτεινὰ κύματα τοῦ Εὐξείνου, εἶναι αἱ ἄκται [τὸ χωρίον ἐφθαρμένον καὶ ἀθεράπευτον· ἐντεῦθεν καὶ τὸ δύσκολον τῆς μεταφράσεως], *ὁ Θρηκῶν* ἢ Θρηκική, *ἄξενος* ἀφιλόξενος πόλις Σ., *ἵνα* ὅπου, *ἀγχίπολις* ὁ πλησίον τῆς πόλεως (Σλαμυδησοῦ), ὁ γείτων, *ἔλκος* κτύπημα, τραῦμα (προκαλοῦν ἐξέλκωσιν), *ἀραιὸν* ἐπικατάρaton, κατηραμένον, *τυφλωθὲν* τὸ ὁποῖον κατηνέχθη πρὸς τύφλωσιν, τὸ ὁποῖον προεκάλεσε τύφλωσιν, *δάμαρ*-ριτος θ. σύζυγος, *ἐξ ἀργίας* δ. ποιητ. αἴτ., *ἀλαδὸν* κτηρ. προληπτ. εἰς τὸ *ἔλκος* ἀντὶ εἰς τὸ *κύκλοις*: ὥστε νὰ εἶναι τυφλοί, *κύκλοι* *ὀμμάτων* αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ δοτ. τοπ. πρὸς τὸ *κύκλοις* ἔδει νὰ συμφωνήσῃ καὶ ἡ μετ. *τυφλωθὲν* (τυφλωθεῖσι): κτυπήματα κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν τυφλω-

θέντων, ὥστε νὰ ἐξελεκθῶσι, **ἀλάστορ** (-ρος) ὁ δαίμων τῆς ἐκδικήσεως, **ἀλάστοροι κύκλοι** ὀφθαλμοὶ βοῶντες ἐκδίκησιν, **δισσοῖσι Φινεΐδαις** ἐπιμερὸν παράθ. ἀντι γεν. εἰς τὸ κύκλοις, **ἀράσσω** κυτῶ μετὰ πατάγον, ἀγρίως, **αἱμαιοραὶ** προληπτ. καθημαγμένοι, **ἀκμααὶ** (ὄξειαι) γωνίαι, ἢ **ὑπὸ + δοτ.** ὄγγ. (κυρίως : ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν.): εἶδε τὰ κατηραμένα τραύματα τὰ ἀγρίως κατενεχθέντα διὰ καθημαγμένων χειρῶν καὶ τῶν γωνιῶν τῶν κερκίδων ὑπὸ θηριώδους συζύγου ἐπὶ τῶν ἐκδίκησιν βοῶντων τῶν δύο υἱῶν τοῦ Φινεῶς ὀφθαλμῶν, οἵτινες τυφλωθέντες ἐξηλωκώθησαν.—977-87 **κατάτακόμενοι, μέλεος** δυστυχῆς, **μελέα πάθα** (-η θ.) ἡ ἀξιοθρήνητος, οἰκτρὰ συμφορὰ, **ἀνύμφευτος** (α=δυσ) γυμφευθεῖσα ἐπὶ κακῶ, **ἔχοντες ἄ. γονὰν** γεγονότες ἐκ μητρὸς ἀνυμφεύτου, γεννηθέντες ἐκ τοῦ δυστυχῆς γάμου τῆς μητρὸς, **ἄ δὲ** ἐκείνη δὲ (ἡ Κλεοπάτρα), **ἀντάω** (συναντῶ, ἔρχομαι εἰς ἐπαφήν) μετέχω, κρατοῦμαι ἀπὸ (τὸ γένος), **ἀρχαιογόνοι** παλαιγενεῖς (ὡς αὐτόχθονες), **πανάρχοιοι, σπέρμα** ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν, **τηλέπορα** τὰ μεμακρυσμένα (ἐν Θράκι), **ἐν θυέλλαισι π.** ἐν μέσῳ τῶν θυελλῶν τοῦ πατρὸς, ἡ **Βορέας** ἡ κόρη τοῦ Βορέου Κλεοπάτρα, ἡ **ἄμιππος** ἡ τρέχουσα ὡς ἵππος (συγχρόνως μὲ ἵππους), **πάγος** βράχος, ὄρος, **ὄρθόπους πάγος** ὄρος ὑψηλὸν ἀπόκρημον, **ὑπὲρ π.** ἐπὶ ὄρους, **κάπ' ἐκείνα ἔσχον** καὶ κατ' ἐκείνης διηύθυναν τὸν δρόμον των, ἐστράφησαν, **μακραιῶνες** αἰωνόβιοι.

944 **Δανάας** Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Ἀκρίσιος στερούμενος ἀρρένων τέκνων ἠρώτησε περὶ τούτου τὸ μανιεῖον τῶν Δελφῶν, τὸ ὁποῖον ἀπεκρίθη ὅτι ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς Δανάης υἱὸς θὰ ἐφύγει τὸν πάππον. Τὴν πλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ φοβούμενος κατεσκεύασεν ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ ἀνακτόρου ὑπόγειον χαλκοῦν θάλαμον, ἐν ᾧ ἐνέκλεισε τὴν κόρην, ἵνα ματαιώσῃ τὸν γάμον αὐτῆς. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς μεταμορφωθείς εἰς χρυσοῦν βροχίην διεισδύει διὰ τῆς ὀροφῆς τῆς φυλακῆς καὶ εἰσρέει εἰς τοὺς κόλπους τῆς παρθένου· ἐντεῦθεν ἡ Δαγῆ ἐγέννησε τὸν Περσεά, ἀλλ' ὁ Ἀκρίσιος ἐμβαλὼν τὸν ἔγγονον καὶ τὴν θυγατέρα εἰς λάρνακα ἔσφιψεν εἰς τὴν θάλασσαν.—952 Ὅσονδήποτε πλούσιος καὶ ἂν εἶναι τις, ὅσασδήποτε πολεμικὰς δυνάμεις καὶ ἂν ἔχῃ, καὶ ἂν ἐγκλεισθῇ ἐντὸς ὀχυρωτάτων τειχῶν, καὶ ἂν ἐπιβῇ ταχυτάτων πλοίων, δὲν δύναται νὰ ἐκφυγῇ τὴν δύναμιν τῆς Μοίρας.—955 **Λυκοῦργος** ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, βασιλεὺς τῶν Θρακῶν Ἠδωνῶν (οἵτινες τὸ πρῶτον ὄκουν μεταξὺ Στρομόνος καὶ Ἄξιου), κατεδίωκε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ Μαι-

νάδων (Θυιάδων, Βακχῶν) καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν· διὰ τοῦτο ἐγκαθειρήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐν βραχῶδει σπηλαίῳ· τὸς δ' ἄλλας ἀνήπτεν αἱ Μαινάδες κατὰ τὰς νυκτερινὰς πορείας καὶ τελετάς. — 965 Ἡ λατρεία τῶν *Μουσῶν* ἐπεχωρίαζε κατ' ἀρχὰς ἐν Θράκῃ (Μακεδονία περὶ τὸ ὄρος Πίερον, ἐξ οὗ καὶ *Πιερίδες*), εἶτα προέβη εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶχον συνδεθῆ πρὸς τὸν *Μουσαγέτην* Ἀπόλλωνα, καθαροφδοῦσαι, εἶτα δὲ εὐθρῶς διαδοθείσης τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, ἐξ ἧς ἀπέρρευσε καὶ τὸ δρᾶμα, συνεδέθησαν πρὸς τὸν Μελοπόμενον Διόνυσον παίζουσαι αὐλόν. — 970 Ὁ πτερωτὸς ἄνεμος Βορέας ἀπήγαγεν ἀπὸ τῆς Καλλιρρόης τὴν Ὠρείθυιαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Ἀττικῆς Ἐρεχθέως, εἰς Θράκην εἰς τὴν κατὰ τὸν Αἴμον, τὸ ὄρος, Σαρπηδόνα πέτραν καὶ ἐκ τῆς συζύγου γεννᾷ δύο πτερωτοὺς υἱούς, τὴν Ζήτην καὶ Κάλειν, καὶ τὴν κόρην Κλεοπάτραν, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη ὁ Φινεὺς βασιλεὺς, τῆς Θρακικῆς πόλεως Σαλμυδησοῦ, κειμένης ΒΔ τοῦ βορείου στομίου τοῦ Βιοπόρου, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποίου εὐρίσκοντο αἱ δύο νησίδες, αἱ *Κυάνεαι*, κληθεῖται οὕτως ἐκ τοῦ χρώματος τῶν βράχων, αἱ πολυθρόλῃτοι ἀπὸ τοῦ Ἀργοναυτικοῦ πλοῦ Συμπληγάδες ἢ Πλαγκταὶ πέτραι, μία πλησίον τῆς Εὐρωπ. ἀκτῆς τοῦ Βιοπόρου, ἡ ἑτέρα πλησίον τῆς Ἀσιατικῆς, ἐξ ὧν μόνον ἡ πρώτη σφραγίζεται σήμερον· οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἔζων ληστεύοντες τοὺς ἐκπίπτοντας εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ναυαγίους ἐκ τῶν συχνότατα ἐκεῖ συμβαινόντων ναυαγίων (*ἄξενος*). Ἀλλ' ὁ Φινεὺς ἀποβαλὼν τὴν Κλεοπάτραν καὶ ἐγκαθειρξας αὐτὴν ἐνυμφεύθη τὴν Εἰδοθέαν, θυγατέρα τοῦ Κάδμου, ἧτις τυφλώσασα τοὺς δύο ἐκ τῆς πρώτης συζύγου υἱοὺς τοῦ Φινέως ἐνέκλεισεν αὐτοὺς ἐν κοίλῳ τάφῳ. Ἄτυχῶς ὁ Σοφ. ἐπραγματεύθη διὰ βραχυτάτων τὸν ἐπιχώριον μῦθον ὡς γνωστὸν εἰς τοὺς θεατάς, ὥστε μόλις ὑποδηλοῦται ἡ ἐγκαθειρήεις τῆς μητρὸς καὶ τῶν υἱῶν. — Ἄρης ὁ θεὸς εἶναι ἑλληνικώτατος, ἀλλ' ἐδόθη εἰς αὐτὸν ὡς πατρίς ἢ Θράκη, τὸ μὲν διότι οἱ Θυᾶκες ἦσαν πολεμοχαρεῖς, τὸ δὲ διότι οἱ ἀρχαῖοι πᾶν βίαιον καὶ ἄγριον παρήγον ἐκ τῶν τραχειῶν βορείων χωρῶν, ὅπως ἔπραξαν καὶ διὰ τὸν μαινόμενον βορρᾶν ὡς ἐν Θράκῃ κατοικῶν εἶναι γείτων τοῦ Σαλμυδησοῦ καὶ παρίσταται ἤδη ἀπαθῆς μάρτυς τῶν ἀνοσιουργημάτων τοῦ οἴκου τοῦ Φινέως, διότι ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐνασμενίζει εἰς αἱματηρὰς πράξεις ὅπου ὁ Ἄρης, ἐκεῖ καὶ αἱματοκυλίσματα. — 982 Ὁ Ἐρεχθεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς γῆς. — 983 ἐν ἄντροις ἐπὶ τῆς Σαρπηδόνος ἀκρας (τοῦ Σαρπηδονίου ἀκρωτηρίου) ἀπέιαντι τῆς Σομοθιᾶκης. —

986 θεῶν παῖς ὁ πατήρ Βορέας ἦτο θεός, ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦτο υἱὸς θεῶν, ὁ δὲ τάφος αὐτοῦ ἐν τῷ Ἐρεχθειῷ ἐπιμᾶτο ὡς ἱερός. — Κατὰ τὴν ὁμοίωσιν ἡ Ἄν. πρὸς τὴν Δανάην, Δυκ. καὶ Κλεοπ.; ἡ στάσις τοῦ Δυκ. τίνος τὴν στάσιν ὑπαινίσσεται καὶ τί διδάσκει διὰ τούτου ὁ Χ.; διὰ τί εἰς τὴν Κλεοπ., ὁ Σοφ. ἀφιερῶ 2 στροφάς;

988-1090. 988-96 ἀνακίς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ τὸν χορόν, κοινήν ὁδὸν ὁμοῦ, ἐξ ἑνὸς ὄγγ. δύο βλέποντες διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἑνός, κέλευθος θ. ὁδός, προηγητής ὁδηγός, ἐκ π. ἐπέξ. τοῦ αἵτη: διότι οἱ τυφλοὶ ἐρχονται κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, δηλ. τῆ β.ηθεία ὁδηγοῦ, οὐκ οὖν βεβαίως δέν, ἀλλ' ὅμως δέν, ἀπεσιτάουν... ἠπείθουν, παρήκουον εἰς τὴν συμβουλήν σου, ναυκληρῶ κυβερνῶ (ὡς ναυκλήριος), δι' ὁρθῆς (ὁδοῦ) κατ' εὐθείαν, αἰσίως, ἔχω μαρτυρεῖν τοῦτο πεπονηθὼς ὀνήσιμα δύναμαι νὰ βεβαίωσω τοῦτο, ὅτι ἔχω ὠφελήθη ὑπὸ σοῦ (ἡ: ἐπειδὴ ἔχω...), φρόνει ἴσθι (οἶδα), βεβῶς βεβηκώς, αὐτὸς πάλιν, τοῦναντίον, (ἀκμή ἢ κόψις) ξυρὸν τὸ ξυράφιον ἐπὶ ξ. τύχης ἀντί: ξ. ἀκμῆς, παροιμ.: μάθε ὅτι πάλιν πατεῖς ἐλὶ, κρέμασαι ἀπὸ μίαν κλωστήν.—997-1004 φρίσσω τὸ σὸν στόμα τρέμω ἀπὸ τοῦ λόγου σου, θᾶκος κ. θᾶκος ἄ. ἔδρα, κάθισμα, θᾶκος ὀρνιθοσκοπός ἢ ἔδρα τοῦ οἰωνοσκοπείου, ἴνα ὄπου, λιμὴν καταφύγιον, καταγώγιον, τόπος συγκεντρώσεως, ὀρνιθες οἰωνοί, ἄγνῶς 1 ἄγνωστος, κλάζοντας ὡς εἰ προηγεῖτο ὀρνιθας φθεγγόμενους, οἴστρος ἄ. (μυῖα βυῶν, ἵππων...) μανία, βεβαρβαρωμένος ξενότροπος, συγκεχυμένος, ἀκατάληπτος, ἢ δοτ. τροπ.: ἐκβάλλοντας μετὰ λύσεως κρωγμούς ἀγρίους καὶ ἀκαταλήπτους, σπῶ (σπαράττω) ξεσχίζω, χηλή θ. ὄνυξ, φονός 3 φονικός, ἢ ἐν+δοτ. ὄγγ., ἐγγων καίπερ τυφλός: ἐντεῦθεν τὸ γάρ' ἔστ' ἔβδος ἄ. κρότος, πλαταγή (πετρῶν), ἄσημος ἀκατάληπτος, δυσδιάγνωστος.—1005-11 ἐγευόμην ἐδοκίμαζον, ἔκαμνον δοκιμὴν μετὰ τὰ ἔμπυρα τὴν διὰ τοῦ πυρὸς ἱεροσκοπίαν, πάμφλεκτος ὁ φλεγόμενος ὀλόγυρα, βωμοῖσι τοπ., δὲ ἰσχυρὰ ἀντίθεσις, παραδόξως ὅμως, Ἡφαιστὸς τὸ πῦρ, ἔλαμπεν ἀνεφλέγετο, σποδός θ. τέφρα, κηκίς-ἴδος θ. τὸ ἀναβλύζον (ἐκ τοῦ καιομένου θύματος) ὑγρὸν, μυδάω διαλύομαι, μηρία τὰ ὀστά τῶν μηρῶν (μετὰ μέρος τῆς σαρκὸς μείζονος ἢ ἐλάσσονος): ἐν ᾧ οἱ βωμοὶ ὀλόγυρα περιεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ πυρὸς (ἐν ᾧ τὸ πῦρ εἶχε τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἔντασιν), ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν σφαγίων δὲν ἀνεφλέγετο τὸ πῦρ (ὥστε νὰ ἀπανθρακωθῶσι), ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν μηρίων ἀναβλύζον ὑγρὸν ἔσταζεν ἐπὶ τῆς τέφρας, τύφω καινίζω, ἀναπιτύω (τρίζω καὶ) ἐξακοντίζω μόρια, χο-

λαί (τιθέμεναι ἐπὶ τῶν μηρῶν), *μετάρσιοι* ὑψηλὰ εἰς τὸν ἄερα, *ἐξέκειντο* ἔκειντο γυμνοί, *καταρροεῖς πιμελῆς* ὧν καταρροή ἢ πιμελή, *καλυπτῆ* ἢ περικαλύπτουσα : καὶ οἱ μηροί, ἀπὸ τῶν ὁποίων λυώσασα εἶχε καταρροεῖσι ἢ περιτυλιγμένη περὶ αὐτοὺς πιμελή, ἔκειντο γυμνοί.—1012-4 *μαντεύματα* αἱ μαντικαὶ παρασκευαῖαι (τῆς ἱεροσκοπίας), *ἄσχημα* (τελεταὶ θρησκευτικαὶ) θύματα, ἢ γεν. εἰς τὸ *μαντεύματα*, *ἄσχημος* ὁ μὴ δίδων σημεῖον, προληπτ., *φθίνω* χωνεύω (ἐν τῇ πυρᾷ, ὅπου ὅσον περισσότερον ψήνεται τὸ κρέας, τόσον περισσότερον ὀλιγοστεύει), *φθ. μαντεύματα* (ὕλλαγγῆ, ἀντὶ *φθινόγων ὀργίων*) ἐπεξ. τοῦ *τοιαῦτα* : ὅτι τὰ θύματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο τὰ μαντικὰ πειράματα, ἔχόνεον χωρὶς οὐδὲν νὰ δίδωσι σημεῖον, *ἠγεμῶν* ὀδηγός, *οὔτος* (ὁ παῖς).—1015-22 *ταῦτα νοσεῖ* ταῦτα πάσχει, *ἐκ σῆς φρενὸς* αἰτ. ἀπὸ τὴν ἰδικὴν σου κακοκεφαλίαν, *παντελῆς* πανάγιος, ἱερώτατος (*ἀτελῆς ἱερῶν* ἀμύητος), ἢ : πᾶσαι, *βωμοὶ ἐσχάροι τε*, (*εἰσι*) *πλήρεις* πεπλήθωνται βορᾶς (ἐσπαραγμένον τεμαχίων) τοῦ *πεπιῶτος* δυσμόρου γόνου (Πολυνεῖκος, γεν. ἀντικ.) *Οἰδίπου* (χιτητ.), *ὕπ' οἰωνῶν* ποιητ. αἰτ. εἰς τὸ *πλήρεις εἰσίν*, *κᾶτα* καὶ διὰ τοῦτο, *θυσιάδες λιταὶ* αἱ μετὰ θυσιῶν παρακλήσεις, τὰ διὰ θυμάτων δῶρα, *ἄσχημα* περιληπτ., ὅθεν *βεβρωῶτες* (βιβρώσκω. αἰτ.), *ἀπορροιβδῶ* ἐκβάλλω φωνήν, κρωγμόν, *εὐσχημος* εὐδιάκριτος, σαφής, *λίπος αἵματος* λιπαρὸν αἷμα, θρόμβους αἵματος, *αἷμα ἀνδροφθόρον* αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος (νεκροῦ).—1023-30 *φρόνησον* σκέφθητι, *ἐπεὶ δ' (ἂν) ἀμάριη*, *ἄνολβος* ἀπομωρανθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, μωρὸς (περὶ τῆς σημ. ταύτης πρβλ. 601-5), *ἀκῆται* (τὸ κακὸν) ἐπανορθώρη, *ἀκίνητος* ἀμετάτρεπτος, ἀγύριστος, *αὐθαδία* . . . ἢ ἰσχυρογνωμοσύνη θεωρεῖται σκαιά, *εἶκε τῷ θανάτῳ* σέβον τὰ δικαιώματα τοῦ ἀποθανόντος, μαλάσσου πρὸς τόν, *ἐπικτηίνω* ἐκ δευτέρου φονεύω : ποίου εἶδους ἀνδρεία εἶναι αὕτη, νά...—1031-2 *εὐ φρονήσας* μετὰ ὄριμον σκέψην, *εὐ λέγω* προτείνω φρόνιμον προᾶγμα, *ἠδιστον* δὲ τὸ *μανθάνειν* (ἀκούειν) *εὐ λέγοντος*, εἰ κέρδος ὠφέλιμα.—1033-47 *τοξεύετε* πρὸς γεν. ὡς ἀπολείρας, ἐπιτυχίας : βάλλετε, *ἀνδρὸς τοῦδε* κατ' ἐμοῦ, *ὥστε* (ὡς) τοξόται (τοξέουσαι, στοχάζονται) σκοποῦ (τοῦ στόχου), *ἀπρακτος* μαντικῆς, ἢ γεν. διὰ τὸ στ. α- *ὡς ἄκλιαντος φίλων* : ἀνεπιβούλευτος, ἀκαταχείριστος, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰ ὄπλα τῆς μαντικῆς : καὶ αὐτὴν τὴν μαντικὴν δὲν ἀφήκατε ἀρησιμοποίητον κατ' ἐμοῦ, *θμῖν* ποιητ. αἰτ., *γένος* σωματεῖον, *θπαῖ* ὑπὸ, *τῶν ὧν* (μάντεων, ὑμῶν) : ὑπὸ τῆς συνεκτικῆς τῶν ὁποίων,

ἐξεμπολάομαι (ἐμπολή ἐμπόρευμα) πωλοῦμαι, *ἐμφορτίζομαι* ὡς φορτίον, ὡς ἐμπόρευμα φορτῶνομαι εἰς τὸ πλοῖον καὶ παίρων δρόμον, *κερδαίνετε* προσκτ. ἐμπρός, ἐξακολουθεῖτε ἀνενόητοι τὸ ἀθέμιτον ἐμπόριον, δὲν θὰ διαταράξω τὸ ἔντιμον τοῦτο ἔργον σας, *ἤλεκτρον* (κ.-ος) κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, *τάφω δὲ* ἰσχυρὰ ἀντίθ., *οὐδ' ὡς* (φοβητέον) *μὴ ἐγὼ τρέσας* (τρομάξας) τὸ *μίασμα* τοῦτο *παρήσω* (θὰ ἐπιτρέψω), τὸ *οὐ μὴ μεθ'* ὄριστ. μέλλ. ἢ ὑποτ. ἄορ. ἔντονον ἄρνησιν, *πτῶμα* πτώσις: αἰσχυρῶς ναυαγοῦσι, *χολοῖ* *πολλὰ δεινοὶ βροτῶν* καὶ οἱ πολὺ ἐπιτῆδαιοι, οἱ παμπόνηροι, *λέγωσι καλῶς* διατυπώνωσι, *περιβάλλωσι* δι' ὠραίων λέξεων, *λόγους* προτάσεις.—1048-73 *ἄρ' οἶδεν* ἀνθρώπων τις, γενικῶς, ἀντί: *ἄρ' οἶσθα*, ὡς ἐὰν ὁ Κρ. εἶναι ἄπών, *φράζεται* ἀναλογίζεται, *τί χρῆμα τί* πρᾶγμα; ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ κοινὸν καὶ τετριμμένον, τὸ ὁποῖον λέγεις (ποιὸν ἐστὶ τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις); *ἴσσω πόσον*, (*τοσοῦτω κράτιστον εὐβουλίᾳ*) *ἴσσω περ* (τὸ) *μὴ φροκεῖν* (ἢ ἀφροσύνη) *ἐστὶ πλείστη βλάβη*, ἐπιβλαβέστατον, δλεθριώτατον πρᾶγμα, *τῆς νόσου τῆς ἀφροσύνης*, *ἀντιπεῖν κακῶς* νὰ ἀντικακολογήσω, νὰ κακολογήσω ἀνταποδίδων τὰ ἴσα, *καὶ μὴν* καὶ ὁμως, *λέγεις* (κακῶς) *λέγων* αὐτ., *θεσπίζω* μαντεύω, (αὐτὸ εἶναι ἀληθές) *πᾶν γὰρ τὸ μαντικὸν γένος* (ἐστὶ) *φιλάργυρον*, *τὸ ἐκ τυράννων* (γένος) οἱ τύραννοι, *αἰσχροκέρδειαν* τὴν αὐθαιρεσίαν, ἣτις ὁμως προσπορίζει αἰσχυρόν, ἐπονείδιστον κέρδος, *ταγὸς* (τάσσω) ἡγεμών: *ἄρ' οἶσθα λέγων ἂν ἀνλέγης* (ἐμμεσ. ἀντικ.) *ἡμᾶς* (ἄμμεσ. τοῦ λέγων) *ὄντας ταγούς*; ἢ σύντ. κατὰ τὸ *λέγειν τινά τι*: ἄρά γε γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ, διὰ τὸν ὁποῖον λέγεις ὅσα λέγεις, εἶμαι ἡγεμών; *οἶδα* (σὲ *ταγὸν ὄντα* οὐδεὶς γινώσκει τοῦτο κάλλιον ἐμοῦ) διότι ἄνευ ἐμοῦ δὲν θὰ ἴσο τοιοῦτος, *ἐξ ἐμοῦ* ἀπὸ ἐμέ, *σοφὸς μ.* (εἰ), *δρῶμι* ἀναγκάζω, *τάκινητα* τὰ ἄρρητα, τὰ ἀποσιωπώμενα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον τὴν διάθεσιν νὰ ἀνακινήσω, θίξω, *διὰ φρενῶν* ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐν τῇ διανοίᾳ μου, μυχίως, εἰς τὸ *ἀκίνητα*, *κίνει* λέγε, *μόνον μὴ λέγων* ἐὰν μόνον μὴ λέγης, ἀρκεῖ μόνον νὰ., *ἐπὶ κέρδεσι* πρὸς ἰδιοτελεῖς, συμφεροντολογικούς σκοπούς, *οὕτω* ἐπὶ κέρδεσι, *δοκῶ* (ἐμοὶ) νομίζω, *τὸ σὸν μέρος* ὅσον ἀφορᾷ σέ: ναί, συμμοροῦμαι πρὸς τὴν διαταγὴν σου, διότι νομίζω ὅτι πᾶν ὅ,τι θὰ εἶπω ἤδη εἶναι τοιοῦτον (οὕτως, ὠρέλιμον) ὅσον ἀφορᾷ σέ, θὰ λεχθῆ πρὸς ἰδικὴν σου ὠφέλειαν, *ὡς μὴ ἴμπολήσων* ὀτιδήποτε καὶ ἐν εἴπῃ πρὸς τὸ συμφέρον μου δὲν θὰ πωλήσης (ἐξαγοράσης) τὸν νοῦν μου (εἰς τοὺς ἐξαγοράσαντας σέ), δὲν θὰ ἀλλάξης τὰς σκέψεις μου, δὲν

θά ἔξαγοράσης τὴν ἐμπιστοσύνην μου, γὰρ τοῦτο τοῦλάχιστον μάθε καλῶς, ὅτι εἰλεις νὰ μάθης, **τελῶν** κτηρ. ἐκ τοῦ **κάτισθι**, **τροχός** ἄ. τροχιά (ἡλίου), **ἀμιλλη-ἤρης** αἱ ταχέως διαδεχόμεναι ἀλλήλας: ὅτι δὲν θὰ συμπληρώσης πλέον ἀπὸ σήμερον πολλὰς ἡμέρας, **ἐν οἷσι** ἐν- τὸς τῶν ὁποίων τροχιῶν (ἡμερῶν), **ἀντιδοὺς ἔση** **ἕνα νέκυν ἐκ τῶν σῶν σπλάγγων ἀμοιβὸν** (κτηρ.) **νεκρῶν** (ἀντικ. Ἄντ. κ. Πολ.): θὰ ἔχῃς δώσει ἐν ἐκ τῶν τέκνων σου ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τοὺς νεκροὺς, **ἀνθ' ὧν** (οὐδ.) ἀντι τούτου, ὅτι=διότι, **ἔχεις μὲν** (τινα) **τῶν ἄνω τῶν ἐπὶ γῆς** (γεν. διαιρ.) **βαλὼν κάτω** (εἰς Ἄιδου), **ἔχεις βαλὼν**; **ψυχὴν** **τε** καὶ **μίαν ὕπαρξιν** ζῶσαν, **ἀτιμῶς** αἰσχροῦς, ἀνοσίως, **ἔχεις** (κρατεῖς) **δ' αὖ** (τινα) **τῶν κάτωθεν θεῶν** (γεν. κτητ.) **ἐνθάδε** (ἐν τῇ γῇ), **ἀμοιβρον** ἄνευ τοῦ μεριδίου του, ἄνευ τῶν ἀνηκουσῶν εἰς αὐτὸν τιμῶν· τοῦτο αἰτιολογεῖται καὶ ἐπεξηγεῖται ἐκ τῶν δύο ἐπο- μένων ἐπιθ.: **ἀκτέριστον** ἄνευ κτερισμάτων (νεκρικῶν δώρων), ἄνευ ἐπικηδείων τιμῶν, **ἀνόσιον** μὴ τυχόντα τῶν ὀσίων, τῶν νενομισμέ- μένων τιμῶν [ἄμοιβρον τῶν κάτω θεῶν], **ῶν** ἀναφέρεται εἰς τὴν ἡγου- μέν. πρότ.: ἐπὶ πάντων τούτων εὖτε σὺ ἔχεις δικαίωμα τι οὔτε οἱ ἄνω θεοί, ἀλλὰ (οἱ ἄνω θεοί) βιάζονται (παθ.) ἐκ σοῦ (ποιητ. αἷτ.): ἀλλ' ἔξαναγκάζονται ὑπὸ σοῦ εἰς αὐτὰ ἐδῶ (νὰ βλέπωσιν αὐτὰ ἐδῶ, ἐν ᾧ ὁ νεκρὸς ὤφειλε νὰ εἶχε ταφῇ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἵνα μὴ μαιίνεται γῆ καὶ οὐρανός).—**1074-6** **τούτων** γεν. τιμήματος: ἀντὶ τούτων, **λοχάω** ἐνεδρεύω, **λωβητῆρες** (λωβᾶ- σθαι) βλαπτικαί, ὀλέθρια, **ὕστεροφθόροι** αἱ μετὰ τὴν πρᾶξιν ἐκδι- κούμεναι, ἐπιθ. διορ. τοῦ Ἐρινύες, (ἄνω) **θεῶν**, **ληφθῆναι** ἵνα τυ- λιχθῆς, **τοῖσδε** ἢ δοτ., ἐκ τοῦ **τοῖς αὐτοῖς**: εἰς συμφοράς ὁμοίας με- αὐτὰς ἐδῶ.—**1077-9** **ἀθρέω** παραιτηρῶ, **ταῦτα** εἰς τὸ λέγω, **κα- τηργυρωμένος** ἡγορασμένος διὰ χρημάτων, **τριβῆ** (χρονοτριβή, ἀνα- βολή) πάροδος, **φανεῖ** θὰ παρουσιάσῃ, **σοῖς δόμοις** τοπ., **ἀνδρῶν γυναικῶν** γεν. ὑποκ. τοῦ **κακύματα**.—**1080 3** **ἔχθραι** δὲ **πᾶσαι** (εἰσὶ, γίνονται) παντοῖαι δὲ ἔχθραι ἐνσκήπτουσιν ἐντεῦθεν εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς ἐρείπια αὐταὶ μεταβάλλονται, **ὄσων** γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα**: ὄσων ἐσπαραγμένα πτώματα, ἢ μᾶλλον: αἱ πόλεις ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἐσπαραγμένας σάρκας πτωμάτων πολιτῶν ἢ κύνες ἔθοψαν ἐν τῇ κοιλίᾳ των ἢ θηρία ἢ..., **ἔστιοῦχος** βωμοῦχος.—**1084-6** **τοξεύματα καρδίας** βλήματα κα- τάκαρδα, διαπερῶντα τὴν καρδίαν, **σοῦ** εἰς τὸ **ἀφήκα τοξεύματα**, **βέβαια** ἀλάνθαστα, **θυμῶ** ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰς τοῦτο τὸ: **λυπεῖς** γὰρ διότι με ἐφαρμάκωσας, **ὑπεκθέω** ὑπεκφεύγω, **θάλλπος** φλεγμονή,

—1087-90 ἀφῆ ἔκχουσι, θυμὸν ἄ. ξεθυμάνη, τρέφειν ἔχειν, ἥσυχωτέραν μαλακωτέραν, τὸν νοῦν τῶν φρενῶν τὰς σκέψεις (τῆς διανοίας του), τὰ μυαλά του, ἀμείνω κτγρ.

1091-114. 1091-107 ἐξ ὄτου... ἀφ' ὄτου αἱ λευκαὶ τρίχες ἀντὶ τῶν μαύρων περιβάλλουσι τὴν κεφαλὴν μου, ἀφ' ὄτου ἔλευκάνθησαν αἱ τρίχες μου, ἐν ᾧ ὁ χορὸς ἔδει μᾶλλον νὰ εἶπῃ: ἀνέκαθεν καθ' ὄλον μου τὸν βίον, λάσκω, ἔλακον, λέγω, εἰκαθεῖν ἄορ. τοῦ εἶκαιν, ἐν δεινῷ (ἔστι) ἀνήκει εἰς τὸν κύκλον τοῦ δεινοῦ, εἶναι δεινόν, πάρα (πάρεστι) δεινὸν ἐπίκειται ὁ κίνδυνος, ἄμεσος φόβος ὑπάρχει μήπως, ἀνιστάντα (με) ὑποθ., πατάξαι (φόβος ὑπάρχει) μήπως καταφέρω πληγὴν παραφροσύνης καὶ συμφορᾶς εἰς τὴν ψυχὴν μου, εὐβουλίας (γεν.) ἐκ τοῦ δεῖ, λαβεῖν ἀνάγκη νὰ ὀλισθῆς μὲ φρόνησιν, κατῶρυξ σιέγγη ἔστεγασμένον ὄρυγμα, ἄνες ἄφες νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν ἄνω κόσμον, προκείμενος ὁ ἐκτεθειμένος ἐκεῖ, ἐπαινεῖς ἐπιδοκιμάζεις, δοκεῖ (σοι)... φαίνεται καλὸν νὰ ὑποχωρήσω, συντέμνουσι (τὴν ὁδὸν) τοὺς... συντόμως βλάπτουσι, καταφθάνουσι διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ, βλάβαι θεῶν αἱ τιμωροῦσαι θεότητες (Ἑρινύες), ἡ θεία δίκη, ποδώκεις βλάβαι, μόλις μὲν (ἐξίσταμαι καρδίας τὸ δρᾶν), ἐξίσταμαι δέ: μετὰ δυσκολίας μὲν ἀφίσταμαι τῆς γνώμης μου, μεταπέιθωμαι νὰ πράξω τοῦτο, (βραδέως μὲν φέρω, διότι...), ἀλλὰ τὸ κάμνω, δυσμαχῶ μάχομαι μάτην καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας, ἀναλαμβάνω ἀτυχῆ ἀγῶνα ἐναντίον τινός, λακίζω πρὸς κέντρα, ἐπὶ τρέπε ἐπίτρεπε. —1108-14 στείχοιμ' ἂν θέλω νὰ πηγαίνω, δπάονες ἀκόλουθοι, οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες πάντες ἀνεξαιρέτως, ὀρμάσθε ἐκκινήσατε κατεσπευσμένως, ἐπόπιος ὑψηλός, δόξα ἐπεστράφη τῆδε ἡ γνώμη ἔκλινε πρὸς τὰ ἐδῶ, ἔλαβον τὴν ἀντίστροφον ἀπόφασιν, παρῶν αὐτοπροσώπως, οἱ καθεστῶτες νόμοι οἱ ἔκπαιλαι ὑφιστάμενοι, γενικῶς ἰσχύοντες, εἰς τὸ σφύζοντα: μὴ ἄριστον ἢ τελεῖν (τινα) τὸν βίον σφύζοντα (τροπ. τηροῦντα εὐλαβῶς) τοὺς κ. γ.

961 Τειρεσίας περιώνυμος μάντις Θηβαῖος τυφλός, λαβὼν ἀντὶ τῆς τυφλώσεως παρὰ τῶν θεῶν τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, χρυσοῦν σκῆπτρον καὶ μακροβιότητα, ζήσας 7 ἢ 9 γενεάς, γεννηθεὶς ἐκ Σπαρτοῦ γένους καὶ ἀποθανὼν μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἐπιγόνων καὶ διατηρήσας τὴν μαντικὴν δύναμιν καὶ ἐν Ἄϊδου τὸ ἐν Θήβαις οἰωνοσκοπεῖον αὐτοῦ ἐδεικνύετο καὶ κατὰ τοὺς χρόνους Πausανίου τοῦ περιηγητοῦ (β' ἐκ. μ. X.)—995 πεπονθῶς δνήσιμα ὁ Κρ. ὑπαινίττεται τὴν κατὰ συμβουλήν τοῦ Τειρεσίου γενομένην θυσίαν τοῦ υἱοῦ Μενοικέως ἢ Μεγαρέως κατὰ

τὴν ἐπέλασιν τῶν Ἀργείων πρὸς ἔξλισμον τοῦ Ἄρεως, ὄργισμένο, διότι ὁ Κάδμος εἶχε φρονεῖσαι τὸν ἱερὸν αὐτοῦ δράκοντα, τὴν ἐπακολουθήσαν νίκην τῶν Θηβαίων καὶ τὴν ἀνάληψιν τῆς βασιλείας.—**1001** Ὁ μάντις κατ' ἀρχάς ἐρηματοποίησε τὴν οἰωνοσκοπίαν, ἥτις ἐκ πάντων τῶν εἰδῶν τῆς μαντικῆς εἶχεν ἐκ παλαιστότου διαμορφωθῆ τεχνικῶς, ὡς βλέπομεν καὶ παρ' Ὀμήρω, πρβλ. Α 69· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ οἰωνοὶ ἐμάχοντο ἀγρίως διὰ τῶν ὁσμῶν καὶ τῶν ὀνύχων περὶ τῶν σαρκῶν, αἱ σπαράξαντες ἀπὸ τοῦ πτόματος τοῦ Πολ. εἶχον κομίσαι εἰς τὸ ὀρνιθοσκοπεῖον, δὲν ἠδύνατο ὁ μάντις νὰ ἐννοήσῃ τὴν γλώσσαν αὐτῶν (τοὺς κρωγμούς), ἥτις ἄλλοτε μὲν ἦτο πολὺ εὐλητος (οἰονοεῖ Ἑλληνικῆ δι' αὐτόν), ἀλλὰ σήμερον ἀκατάληπτος καὶ ξενότροπος (βάρβαρος). *Ἐνεκα τούτου ὁ μάντις ἐτροπήθη ἐπὶ τὴν **ἱεροσκοπίαν**· καὶ ἐν μὲν τῇ **πυρομαντείᾳ** παρετήρουν τὸ σχῆμα τῆς φλογός· καὶ ἂν μὲν τὸ ἄκρον αὐτῆς, εἰς ὑψος ἀρθείσης, ἦτο λαμπρὸν καὶ λευκόν, τοῦτο ἔθωροετο αἰσιον, τουναντίον, ἐὰν ἀπέληγεν εἰς καπνὸν καὶ μελανίαν· ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ πῦρ δὲν ἀνεφλέγετο, ***Ἥραϊστος οὐκ ἔλαμπεν** 1007· ἐν δὲ τῇ **σπλαγχνοσκοπίᾳ** παρετήρουν πλὴν ἄλλων καὶ τὴν χολήν, ἣν ἔτοποθέτου ἐπὶ τῶν καιομένων μηρίων, περὶ ὧν ἰδ. Ὀμ. Α 449· οὕτω πρὸ μάχης παρετήρουν ἐὰν τὰ μόρια τῆς χολῆς ἐξηκοντίζοντο πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ πρὸς ἑαυτούς· ἐνταῦθα ἐξακοντίζονται ὑψηλά· οἱ θεοὶ ἄρα ἀνοῦνται νάποκαλύψωσι τὸ μέλλον· ἐπίσης δυσοίανον ἐνταῦθα εἶναι ὅτι τὸ πῦρ περιβάλλει πανταχόθεν τὰ μέρη, τὸ λίπος τήκεται, τὰ μέρη ἀπογυμνοῦνται, ἀλλὰ τὰ θύματα δὲν καίονται, διότι οἱ θεοὶ δὲν δέχονται τὴν θυσίαν· εὐθὺς ὁ μάντις ἀποδίδει τὰ ἀνήκουστα καὶ ἀσυνήθη ταῦτα εἰς τὸ ἀσέβημα τοῦ βασιλέως.—**1016** **ἐσχαρία** ἐν τῇ τεχνικῇ γλώσσῃ εἶναι κυρίως οἱ τόποι, ὅπου ἔθουον εἰς τοὺς ἥρωας· ἀλλ' ἐνταῦθα κτεῖναι ἄντι τῶν βωμῶν.—**1017** Κατὰ τὸν μόντιν κύνες καὶ οἰωνοὶ εἶχον κομίσαι σπαραγμάτα τοῦ πτόματος εἰς τοὺς βωμούς, οἵτινες οὕτως ἐμολύθησαν.—**1029** **ὀλοάτια κένετα** πρβλ. Ὀμ. Χ 371, 375.—Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Τειρ. ἀπαντῶσι πολλοὶ ὄροι τεχνικοὶ ἐκ τῆς μαντικῆς, ἥ; ὁ ποιητὴς θὰ ἦτο γνώστης ὡς χρηματίας καὶ ἱερούς.—**1036** **πάλα** ὁ φιλοπόπιτος βασιλεὺς τώρα πιστεύει ὅτι καὶ ἡ θυσία τοῦ ἰδίου νιού ὑπεδείχθη ὑπὸ τοῦ μαντέως ἔξ ἐπιβουλῆς!—**1038** ὁ **ἤλεκτρος** (ον) ἦ λευκὸς χρυσοῦς, φυσικὸν κρῆμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου (ἐν ἀναλογίᾳ περίπου 73% χρ. καὶ 27% ἀργ.). συνελέγετο κατὰ μεγάλας ποσότητας ἐκ τοῦ Παντολοῦ ποταμοῦ (χρυσορροάς) καὶ ἐκ τῶν χρυσορυχείων ἐπὶ τῶν ὄρεων κλιτύων τοῦ Τυμόλου

καὶ Σικύλου παρὰ τὰς Σάρδεϊς.—Ἐν ταῖς Ἰνδίας ἡ ἀκτὴ τοῦ Ἀνακαλιτοῦ Χρυσῆ χώρα καὶ ἡ χρυσόνησος Μαλάκκα Χρυσῆ χρυσόνησος· ἐντεῦθεν ἦτο παρομιώδης ὁ πλοῦτος τῶν Σάρδεων καὶ τῶν Ἰνδιῶν.—**1040** **Ζηγὸς αἰετοῦ** ὁ αἰετὸς ἐγένετο ἱερός τοῦ Διός, διότι περιύπαιται συνήθως περὶ τὰς ὑψηλάς μονήρας κορυφὰς τῶν ὄρεων, ἐφ' ὧν ἐν παλαιότεροις χρόνοις ἐφαντάζοντο ἐδρευόντα τὸν Δία.—**1055** Οἱ μάντιες ἦσαν διαβόητοι ὅτι ἐκατηλεύοντο τὴν τέχνην αὐτῶν χάριν χρηματισμοῦ.—**1075** **Ἐρινύες** 603.—**1109** Αἱ **ἀδείαι** ἐχρημαίζοντο καὶ ἵνα σκάψωσι τάφον ἢ γένοιτο τύμβον διὰ τὸν Πολ. καὶ ἵνα ἀνοίξωσι τὸν δρόμον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης ἢ τὸ στόμιον αὐτοῦ.—**1110** **ἐπάφιος τόπος** εἶναι τὸ ὑψίπεδον, ὅπου ἔκειτο τὸ πτόμα καὶ τὸ ὅποιον δεικνύει διὰ χειρονομίας, ἀνευ ἄλλων διασαφῆσεων, ὡς γνωστὸν εἰς τοὺς ὑπερητάς· πρωτίστως ἐπισπένδει τὴν ταφήν τὸν νεκροῦ, ἵνα ἀπαλλάξῃ τὴν πόλιν τοῦ ἄγους· περὶ τῆς Ἀντιγόνης, πρὸς ἣν θὰ μεταβῇ αὐτός, φρονεῖ ὅτι δὲν διατρέχει ἄμεσον κίνδυνον θανάτου. Πάντως ἡ διαταγὴ τοῦ Κρ. εἶναι συγκεκριμένη καὶ ἀσαφῆς ἐν πολλοῖς.—Ἐν ποίῳ τόπῳ ὀμιλεῖ τὸ πρῶτον ὁ Τ. πρὸς τὸν Κρ.; οὕτως πῶς ἀποδίδει τὴν ἐπέμβασιν τοῦ μαντέως, πῶς φέρεται πρὸς αὐτόν καὶ τί προκαλεῖ; διὰ τί μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις τρέμει; μετὰ τὴν μετάνοιαν τοῦ Κρ. τίνα τροπὴν λαμβάνει ἡ πρῆξις; πῶς θὰ ὀνομασθῇ ἡ μνηστικὸς τῆς πλοχῆς; τίνα συναισθημάτα κρατοῦσιν ἐν ἡμῖν; διότι τὴ ἐλάτουμεν;

1115-54, **1115-25** **ἀγαλμα χάριμα, Καδμεία νύμφα** ἢ Σεμέλη, γένος τέκνον, **βαρυβρεμέτας** (ἢ; βρέσω) ὁ βαρῦρότερος, **ἀμρέπω** προστατεῖο, **μέδω** ἀνάσσω (μέδοντες), **κόλποι** κοιλιάδες, **πάγκοινοι** (ὅπου οἱ πάντες συροῦσιν) κοσμοβουίθεις, **Ἀγῶ** ἡ Δημήτηρ, ἡ γεν. ἐκ τοῦ **κόλποις**, **Βακχεὺς** Βάκχος, **Βακχῶν** Βακχῶν, Βακχη ἡ ἀκόλουθος τοῦ Διονύσου, **ραϊεῶν** Θήβαν **μαϊρόπολι** Βακχῶν, **παρὰ ρεῖθρον** ἀπὸ τοῦ μέρους, πλοσίον τῶν ὀρεμάτων, **ἐπὶ πορῶ** ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου ὁ Κάδμος ἐσπεῖρεν ὀδόντας δράκοντος.—**1126-36** **λιγνὺς-υῖος** ἢ καπνὸς (τῶν λῆδων), **στέροψ** (στεροπή, ἀστεροπή) ἀστράπτων, φεγγαβολῶν, **σέ** (ὡς ἀμρέπεις-μέδεις...) **ὄπωπε** βλέπει συχνὰ πυκνὰ, τακτικῶς, **δίλοφος πέτρα** δικόρυφος ὄρος (Παργανός), **ὑπὲρ δ. π.** ἐπὶ τοῦ..., **Κωρύκται** αἱ νύμφαι τοῦ ἐν τῷ Παργανῶ Κωρυκίῳ ἄντρον, **στείχουσι** χορεύουσι στιχηδόν, **νῆμα** (νῶν ὄρω) ὄσειθα, ἡ πηγὴ Κ., ὕποκ. τοῦ **ὄπωπε**, **ἔχθαι** ὄχθοι, ὑψώματα, **μισήρεις** κισσόφυτοι, **Νυσαῖα ὄρη** τὸ ἐν Ἐβρώτι ὄρος τῆς Νύσης, **ἀκτὰ** ἢ παραλία, **χλωρὰ** ἢ πρασίνη, **πέμπει** μετὰ ποιητῆς

σὲ σννοδεύει (πρὸς ἡμᾶς), *ἐλισκοπούνη* ὁσάκις ἐπισκέπτεται, *ἄμβροτα ἐπεια* θεόπνευστοι ἕρνοι, *εὐάξω* φωνάξω εὐοὶ εὐάν, εὐαί, ἕμνῶ, ἀντιχῶ, : ἐν ᾧ θεόπνευστοι ἕρνοι ἀντιχῶται, ἀκούονται.— **1137-45** τὰν ταύτην, τὰν Θήβαν, *ὑπερίεταν* κτηρ. τὰ μέγιστα, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην πόλιν, *κεραυνία* ἢ κεραυνόληκτος, *καὶ* (ἐπιδ.) *νῦν* ὡς πάντοτε, ὡς ἐπειδή, *πάνδαμος* ὁλόκληρος, *βυαίας* *ἔχειαι* ἐπὶ νόσου ἔχει καρφοθῆ ἐπὶ ὄξειαι νόσου, ἔχει ὁιοσιτῆ ὄξυτάτην μόλυναι, *μολεῖν* μόλε, τὸ ὄ. τῆς κυρ. προτ., *καθαροῖω* ποδὶ με ἐρχομὸν καθαρτήριον, *ὑπὲρ Π. κλιτὸν* ἀπ' ἐπᾶνω ἀπὸ τὰς χαράδας, τὰς πλυαῖας τοῦ Π., *πορθμὸς* τὸν Εὐρύππου, *στονόεις* πολύστονος, — **1146-54** *ἰὼ* ἀχ θεέ μου, *χοραγὸς* ἔξαρχος, κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, *πύρρνοια* πυρίπνοια, πύρινα, *ἐπίσκοπε* ἐπόπτα, ἰνδμιστά, ἔχων τὸ γενικὸν πρόσταγμα, δίδων τὸ σὺνθημα τὸν *νυχλιαν* *φθεγμάτων* νυκτεριῶν ἀλαλαγμῶν, *γένεθλον* βλαστέ, *προφάνηθι* ἐπιφάνηθι, *περίπολοι* ἀμφίπολοι, ἀκόλουθοι, *Θυταί* κ. Θυιάδες (*θύειν* μαινέσθαι), αἱ ἄλλως Μαινάδες, *χορεύω* *τινά* τιμῶ διὰ πανηγυρικῶν χορῶν, *ταμίας* κύριος, δεσπότης, *Ἰακχος* (υἱὸς τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς) Διόνυσος : αἱ ὅποιαι μετὰ μανιακοῦ ἔθουςιασμοῦ τιμῶσι κοῦθ' ὄλην τὴν νύκτα διὰ πανηγυρικό χορῶν ἀε... Ἡ σύνταξις τοῦ ὄλου χορικοῦ ; *Πολυώνυμε*, *δὲ* ἀμφίπει, *μέδεις* δέ, *ἔπαυε* δέ..., *μολεῖν* (προσεκτ.) *προφάνηθι*.

1115 πολυώνυμος Διόνυσος, Βάκχος, Ἰακχος, Λυαῖος, Εὐίος, Διδύραμβος καὶ ἄλλα πλείστα ἐπίθετα μαρτυροῦσι τὴν παντοδυναμίαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν εὐρείαν λατρείαν.— *Καδμεία νύμφα* ἡ θυγατὴρ τοῦ Κάδμου Σεμέλη εἶχε ἐπιβύσει μετ' ἄστραπὸν καὶ βροντῶν καὶ κεραυνῶν, ἔξ ὧν ἡ μὲν Σεμέλη κατεκίχη, ὁ δὲ Ζεὺς ἔξαγαγὼν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῆς τὸν Διόνυσον ἐνέερραφεν ἐν τῷ ἰδίῳ μηρῷ, ἕως συνεληρώθη ἂν οἱ μῆνες τῆς κησεως καὶ τότε ἐγεννήθη ὁ θεός.— **1118 Ἰταλίαν** ἐν τῇ χώρῃ καὶ διή ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι διὰ τὸ πολυάμπελον ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ θεὸς στρατεύσας ἐπὶ τοὺς Τυρρηνοὺς κατέκλιεν ἐκεῖ τοὺς γεγραγκότας τῶν Σιληνῶν μετὰ τῆς ἀρχοσύνης ἡλικίας· οὗτοι δὲ καλλιεργήσαντες τὴν ἄμπελον κατέστησαν τὴν Ἰταλίαν εὐνοῖον, κληθεῖσαν διὰ τοῦτο καὶ Οὐλωτρίαν· ταύτην ὁ ποιητὴς καλεῖ *κλυτάν*,

διότι περὶ τοὺς χρόνους τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας ἐφέρετο διὰ τοῦ στόματος πάντων, ὁ Περικλῆς εἶχεν οἰκίσει τοὺς Θεουρίους, μετασχόντος τῆς ἀποικίας καὶ τοῦ Ἡροδότου, καὶ οἱ Ἄθ. πολλὰς ἐπιπέδας εἶχον ἀνακρεμάσει ἐξ αὐτῆς.— **1121 Δῆω** οὕτως ἔκαλετο ἐν τοῖς μυστηρίοις ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς τοῖαυς ἤγοντο τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίνοιο· κατὰ τὴν ἑθνην ἡμερᾶν αὐτῶν, τὴν ἱερωτάτην πᾶσῶν, ἣ τις ἔκαλετο Ἰακχος (υἱὸς τοῦ (χρονίου) Διὸς καὶ τῆς Περσεφόνης ἢ τῆς Δήμητρος, πάμοσδος τῶν δύο θεαινῶν ἐν τοῖς μυστηρίοις, τιεντισθεῖς πρὸς τὸν Διόνυσον), τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰάχου ἐστεμμένον διὰ μυρσίνης καὶ φέρον διὰ τῆς χειρὸς ἄρα ἐξήγετο ἐκ τῆς πόλεως διὰ τῆς Ἰεμᾶς ὁδοῦ ἐν μέσῳ χαμοσσίνων φωνῶν (*Ἰαχῆ ὦ Ἰακχε*, *ἰακχίσειν*, πρβλ. τὸ ἡμέτερον *Κόριε Ἐλέησον* ἐν τῇ περιφορᾷ τῶν Ἐπιταφίον) καὶ ἕμων κοιμίζομενον εἰς Ἐλευσίνα ἢ πομπὴ ἀπετελεῖτο ἐκ μεγάλου πλήθους προσκυνητῶν καὶ μυστῶν ἀπὸ πάσης ἑλλην. γῆς καὶ περὶ τὴν ἐπιπόρον ἔρθανεν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἐλευσίνοιο, καταυγαζομένη ὑπὸ ἀπειρίας διέγων καὶ ἀνηρῶσαν ἐκ τῶν ἐορτασίμων ἰαχῶν.— **1122 Βάκχαι** καὶ Μαινάδες, Θυταί ἢ Θυιάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διόνυσου. Αἱ Θῆβαι ὡς ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ Βάχχου ἦσαν καὶ ἡ μητρόπολις τῆς λατρείας αὐτοῦ.— Ὁ Ἰσημνός ποτ. ἔρρεε πρὸς Α τῆς πόλεως.— **1125 ἐπὶ στορᾷ** *δράκοντος* ὁ δράκων ἦτο ἱερὸς τοῦ Ἄρεως, φυλάττων κρήνην τινὰ· τοῦτον φωνεύσας ὁ Κάδμος ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, ἔξ ὧν ἀνεβλάστησαν ἀνδρὸς ἐνοπλοὶ πελόριοι, φωνεύσαντες ἀλλήλους ἐν ἐμφυλίῳ ἀγῶνι ἀσθέντων μόνον πέντε, ἔξ ὧν κατῆγοντο οἱ Θηβαῖοι.— **1126 διελκόμενος πέτρας** ὁ Παρνασσὸς ἔχει δύο ὑψηλότητας κορυφάς, τὴν *Λυκόρειαν* (Λυκέμ) ὕψους 2459 μ., ἔξ ἧς τὸ ὄρος καλεῖται ἡμέρον Λυκόκουρα, καὶ τὴν *Υάμπειαν* (Γερονοβόραχον)· Ἐπὶ τῷ ὄρους κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος γυναικες ἐκ Φοκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς ἐτέλουν ἐν νυκτὶ κατὰ τὰς χειμερινὰς τοῦ ἡλίου τροπᾶς ἀργίας νυκτερινὰς ἐσοτὰς (δῶρια) πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Διόνυσου, μετὰ δῶρων ἀνημμένων (*στέρουμ λυγρῶς*). Κάτωθεν τῆς κορυφῆς ἐπὶ ὄρεινῳ κώνου εἶναι τὸ Κωρυκίον ἄντρον, 100 ποδῶν ὕψους καὶ εὐρους, διπλασίον βάρους, πλήρες σταλακτικῶν, ἐνδίακουθα τῶν Κωρυκίων νυμφῶν, αἵτινες, προστεθεῖσαι εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐορτὴν ἐπιφοιτῶντος Διόνυσου (*σὲ ὄπωπε*), ἐγένοντο Βάκχαι.— **Ἡ Κασταλία** (Ἄγ. Ἰωάννης), ἡ περιώνυμος πηγὴ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ἔκειτο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους.— **1131 Νυσαίων** Νῦσα ἦτο ἡ πόλις ἢ τὸ ὄρος, ἐφ' οὗ

ἀνετροφή ὑπὸ τῶν νυμφῶν ὁ Διώνυσος πλείους πόλεις καὶ ὄρη ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἀντιποιούμεναι τῆς τιμῆς ὅτι ἀνέθροσαν τὸν θεόν· ἐνταῦθα νοεῖται τὸ Εὐβοϊκὸν ὄρος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐμυθολογεῖτο ὅτι τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὴν μὲν πρωΐαν ἔφερε τὴν οἰνάσθη, τὴν μεσημβρίαν ὀμωκας καὶ τὴν ἑσπέραν αἱ σταφυλαὶ ὠρμάσασαι ἐτρυνάοντο. Ὁ **κισσός** ἀνεβλάστησεν ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀμπέλου ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἐν ᾧ ἀνετρέφετο ὁ θεός. — **1113'** Ὁ Σοφ. φαντάζεται ὅτι, ἀρ' οὐ ὁ θεός παρῆστι εἰς τὰς ἐν Νύσῳ ἑορτάς αὐτοῦ, ἡδὴ ἔρχεται νὰ μετὰσχι καὶ τῶν ἐν Θήβαις ἑορτῶν. — **1145** ἔλεθε ἢ ἐκ τοῦ Παρνασοῦ ἢ ἐκ τῆς Εὐβοϊκῆς Νύσῳ. — **1147** Αἱ μεθύουσαι καὶ ἐνθουσιάζουσαι ἐν τοῖς ὄργιοις (τῇ τελετῇ) γυναῖκες ἐφαντάζοντο, χορεύουσαι, καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄστρα χορεύοντα, σύροντα δὲ τὸν χορὸν τὸν Διονύσιον (κατ' ἄλλους ἄστρα εἶναι αἱ χοροπηθούσαι φλόγες τῶν δίδων τῶν γυναικῶν, ὧν ἡγεῖτο ὁ θεός). — **Διὰ τὴν τὸν Διόν. ἐπικαλεῖται ὁ X. πρὸς κάθαρσιν τῆς πόλεως ; διὰ τὸ ἄλλο ὁ τραγικός βινεῖ τὸν θεόν ; τίνα τὰ συναισθήματα τὰ κρατοῦντα διὰ τοῦ χοροῦ ; ὅθεν ἢ μουσικὴ καὶ ἢ ὄρχησις τίνος τίνου θά ἦσαν ; πῶς ἀνομιάζοντο τοιαῦτα χορικά ; τί ἄλλο ἐσκόπει ὁ Σοφ. προτάσων τῆς ἐξόδου τοῦ ἤμοια ;]**

1155-353. 1155-60 **πάροικοι** δόμων Κάδμου καὶ Ἀμφίονος; ὁ κάτοικος τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ἔκτισεν ὁ Κιδμωσ καὶ ὁ Ἀμφίων, **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπων βίον καταστάς τοιοῦτος, οἶον ἢ ἀνείσασαι ἢ ἢ μεμψαίμην** ποτὲ δὲν ὑπάχει ἀνθρώπινος βίος κατὰ τοιοῦτον τόπον διαμορφωθείς, ὥστε ἢ — ἢ, ἢ: οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος, ὁποῖον στάντα (χο. μ) ἢ (οὔτ') ἀνείσασαι ἢ ἢ (οὔτε) μεμψαίμην ποτὲ: δὲν ὑπάχει ἀνθρώπινος βίος, τὸν ὁποῖον, ἐπ' ὅσον ὑφίσταται, ἢ-ἢ, **θρ-θοῖ** τὸν δυστυχοῦντα, **καταρρέπει** κατακρημνίζει, **ἀεὶ** ἐκαστοτε, εἰς ἀμφοτέρας τῆς μετ. καὶ τὰ ὄ., **τῶν καθεστῶτων** τοῦ παρόντος πῶς θὰ ἐξεληθῆ τοῦτο εἰς τὸ μέλλον, τῆς μελλούσης τύχης, ἢ μὴ ἀναμένει τὸ παρόν, ἢ τοῦ πεπορμένου, τῆς ἐμαρμένης. — **1161-4** γὰρ πχ., **ὡς ἐμοὶ (ἰδῶμαι) δι'** ἐμὲ τοῦλάχιστον, **δοτ. κρίσ., ποτὲ** ἄλλοτε (μέχρι τῆς πρωΐας τῆς σήμερον), **σφάσας μὲν-λαβὼν τε αὐτ., ἐχθρῶν** εἰς τὸ σφάσας κατὰ τὸ ἀπαλλάξας, **πανελεῖ** ἀπεριόριστον, **εὐθύνω** κυβερνῶ, **θάλλων..** μακάριος, διότι ἐγέννησε τέκνα εὐγενῆ. — **1165-71** **ἀφείται** ἔχουσι γίνεαι ἀνεμος τοῦ καινοῦ, **προ-δῶσι** θυσίᾳσιν, διασταθῆσασιν, **τίθῃμι** θεωρῶ οὐ ζῆν τοῦτον (περιοληπτ.): δὲν θεωρῶ τοῦτους ζῶντανούς ἀνθρώπους, **πλούει** (γενι-

κῶς πᾶς τις) δύνασαι νὰ εἶσαι πλούσιος, εἰς τοῦτο τὸ **μέγα** σφόδρα, **σχῆμα** ἐξωτερικὴν παράστασιν, περιβολὴν, ἄξιωμα, **τύραννον** τυραννικόν, βασιλικόν, **τούτων** τοῦ πλουτεῖν... καὶ ζῆν...: εἶν ὅμως ἀπὸ ἄλλα αὐτὰ λείπει ἢ χαρὰ, **οἰκίαι** γεν. τιμημάτων, ἐκ τούτου τὸ **καπνοῦ**: ἀντί ἐνός μηδενικοῦ, **ἀνδρὶ** παρ' ἀνδρός, **πρὸς τὴν ἡδονὴν** ἀπέναντι τῆς χαρᾶς, ἐν συγκρίσει πρὸς... — **1172-9** **ἄχθος** λυπηρὰ εἰδήσις, **βασιλέων** τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, **αὐ** μετὰ τὴν καταδικὴν τῆς Ἀντιγόνης καὶ τὴν ἔριν πατρὸς καὶ υἱοῦ, **τὶ δ' αὐτ. τὶ δ' αὐ** εἶμι τότε τὸ **ἄχθος βασιλέων** (διὰ τοῦς), ὃ ἦκει **φθῶρον**; (τοῦ) **θανεῖν**, **φονεῖν** εἶναι φονεύς, **ὁ κείμενος** ὁ φονευθεὶς, ὁ νεκρός, **αἰμάσεται** κυλιεταί εἰς τὸ αἷμα, **αὐτόχειρ** οὐχὶ διὰ ζήτην χειρὸς, (πρὸς) **πατρός** ἀπὸ τὴν πατρικὴν χεῖρα, **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** μόνος ἐκ τῆς ἰδικῆς τῶν χειρῶν, **μηρία φόνου** (Ἀντιγόνης) αὐτ., **θρῶν** πραγματοποιηθέν: πόσον ὡς βλέπω ἐπηλήθεσας τοὺς λόγους σου, πόσον ἀληθῆ ἀπέβησαν ὅσα προείπες 1046... ὡς **αὐδ' ἐχόντων τῶνδε** ἔχον ὑπ' ὄψει σου ὅτι ταῦτα εἶναι ὅπως εἶπον, **πάρα..** εἶναι καιρὸς πλέον νὰ σκεφθῆς περὶ τῶν ἄλλων (νὰ εἰδοποιήσῃς τὴν Εὐδρυδίκη). — **1180-2** **καὶ μήν; δάμαρ; ὁμοῦ** ἔγγυς, ἦτοι ἢ, (περὶ) **παιδός.** — **1183-91** **ὁ πάντες** ἀστοὶ ὁ ἀντιπροσώπων ὅλης τῆς πόλεως, τῶν (ἡμετέρων) **λόγων** τὴν συνομιλίαν σας, **προσῆγορος** Παλλάδος (ἀντικ. ἄμει.) **εὐγμάτων** (ἀντικ. ἐμμεσ.) κατὰ τὸ: **Ἀθηναίην** ἔπειτα **περὸντα** προσηῶδα: ἵνα ἔλθω καὶ ἀπευθύνω ἐχθὰς πρὸς τὴν Παλλάδα, **καί-καὶ** καὶ μόλις-καὶ ἄμεσως, **χαλῶ** χαλαρῶ, λυῶ, ἀποούρω (τὸν μοχλόν), **κλήθρα** τὸν μοχλόν, **ἀνασπᾶν** ἀνοίγειν, **ἐπισπᾶν** κλείειν, **ἀνασπαστοῦ** (προληπτ.) **πύλης** τῆς οὔτου, συνεπέας τούτου (διὰ παραμερίσεως τοῦ μοχλοῦ) ἀνοικυμένης πύλης, **φθόγγος οἰκείου** **κακοῦ** ἀόριστος λέξεις περὶ οἰκογενειακῆς συμφορᾶς, **κλίνωμα** **πρὸς ὀμωαίσι** πείτω εἰς τοὺς βραχίονας τῶν ἀμφιπλόων, **ἀποπλήσσομαι** λιποθυμῶ (περὶ ἀπόληκτος), **ὄστις ἦν ὁ μῦθος..** οὐδὴποτε ἐλέγετε ἐπαναλάβετε, **οὐκ ὄσθ' ἄπειρος** κακῶν. — **1192-5** **παρὸν** ἐξ αὐτοψίας, **ἔπος τῆς ἀληθείας** ἀληθὲς ἔπος: ἀπὸ τὴν πραγματικότητά δὲν θὰ παραλείψω οὔτε ἐν **καί**, **καλθᾶσσω** παρηγορῶ, (τοιούτοις λόγοις ὄργ.) **ῶν** (γεν. ἀντικ) **πρῆσται** (ψευδολόγοι, ἐπινοηταί): διότι πρὸς τί νὰ σὲ παρηγορῶ διὰ λόγων, τῶν ὁποίων τὸ ψεύδος θὰ ἐξελεγχθῆ μετ' ὀλίγον; **θρῶν** εὐθύ, ἴσων (πρᾶγμα). — **1196-205** ἐγὼ δὲ ἀντι: ἐγὼ γὰρ, **ποδαγὸς** ὀδηγός, **πεδίον ἐπ' ἄκρον** (κίβρ.) ἐπάγω εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν τῆς πεδίδδος, εἰς τὸ ὑψηλοῦς, **ἔτι** εἰς τὸ **ἔκειτο**, **ἠγλεῖς** (παθ.) χωρὶς νὰ τύχῃ οἴκτου, **αἰτήσαντες** παρακαλέσαν:

τες, *ενοδία θεός* ἢ Ἐκάτη, ὅς διατρέφουσα τὴν νύκτα ἐν ταῖς ὁδοῖς (τρούδοις), *καίσαρχεῖν ὄργα* νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὀργὴν τῶν, *εὐμενεῖς* ἄρσ. κτηρ. εὐμενῶς (πρὸς τοὺς δράκοντας), *λούσαντες τὸν...* λουτροῦν, πρὸς διπλ. αἰτ., *ἀγνὸν καθαρῶς* (πρὸς ἕξαγνισμόν), *συγκατῆρομεν* ἔκασιμον ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια, *θ* (τοῦ σώματος) δὴ *λέλειπτο* ὅσα τὴν στιγμήν ἐκείνην εἶχον μείνει ἐκ τοῦ νεκροῦ, *νεοσπὰς-ἄδος* νεοστὶ κεκομμένος θαλλός, κιάδος ἑλαίας, *δεσθόκμανος* (κράντος κρῖνος, κῆρος) ὑψηλός, *οἰκίας γῆς* (ἕλης) ἀπὸ γῶμα τῆς πατρίδος του, *αὐθις* μετὰ τοῦτο ἢ πάλιν, διότι οἱ αὐτοὶ εἶχον ἀπαγάγει ἐκεῖ τὴν Ἄντ., *εἰσεβαίνουμεν* ἐνκεκτόμεθα νὰ εἰσέλθωμεν (εἰς τὸν δρόμον τοῦ τάφου), *νυμφεῖον* Ἄιδου νεκρικός θάλαμος, ἐκ τούτου ἢ γεν. κόρης. — 1206 *θ* ἄπωθεν μακρόθεν, *ὄρθιος* ὀρθύφρωνος, *κόνκυμα* θεῆνος, ἢ γεν. ὄπκ. ἐκ τοῦ *φωνῆς*, *τις* (τῶν θεοραπόντων) : ἀκούει φωνῆν (ἤχον) γοερόν θοῆων, *παστὰς θ.* ὁ γαμήλιος θάλαμος, *ἀκτέριστος* ἐστερημένος (μὴ τυχῶν) κτερισμάτων. — 1209 *18* ἄσημα ἄθλια βοή, ἄσημος ἄθλια βοή, δυσδιαγνώστος (ἀσαφής) θλιβερά βοή, *περιβαίνει τῷ* πληττεῖ τὰ δύο του ὄτα, *ξεπονι* χροον. καθ' ὃν χρόνον ἐσύετο, ἔσυρε τοὺς πόδας του (βραδέως προεχώρει) ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πλησίον, *ἴησιν ἔπος* *δυσθρήνητον* ἐκβάλλει θρηνώδη, βαρυνενθὴ φωνή, *δυστυχεσάτην* τῶν παρελθουσῶν, *σαίνει* πληττεῖ τὸ οὖς μου, *πρόσπολοι* θεοράποντες, *ὠκίεις ταχέως*, *παραστάνεις τάφω* ἀπ' οὗ πλησιάζετε εἰς τὸν τάφον, *ἀθροές*, *ἀθροές* ἀπ' οὗ δεικνύσασθε, *ἀρμὸς* ὀνή, ἄνοιγμα μεταξὺ λίθων, *ἀρμὸς λιθοσπαθῆς* ἄνοιγμα σχηματιζόμενον διὰ τῆς ἀποσιπίσεως λίθου (*ἀρμὸς λίθου ἀποσιπιόμενον*, πρβλ. *λίθος αἵματος ἀνδροφρόδου* 1022), *χῶμα* τύμβος, *στόμιον* ἢ εἰς ὁδὸς τοῦ θολωτοῦ τάφου πρβλ. Πραγματικὰ, *εἰ τὸν...* αἰ. ἔρ. ἐκ τοῦ *ἀθρήσατε*, *τὸν Αἰ. φθόγγον* ἔαν εἶναι ὁ Αἴμων αὐτός, τοῦ ὁποίου ἀκούω τὴν φωνήν, *κλέπομαι* ἀπατώμαι, *θεοῖσι* ποιητ. αἰτ. — 1219-25 *ἐκ κελευμάτων* κατὰ τὰς διαταγὰς, *ἄθνυος* τοῦ ὁποίου ἢ καρδία ἔχει κοπή, *ἐν λοιθῷ* (κτηρ.) *τυμβεύματα* : ἐν τῷ μυχῷ τοῦ τύμβου, εἰς τὸ βάθος (ἢ *λοῖσθιον τύμβευμα* ὁ ἰδιαιτερός θάλαμος τοῦ θολωτοῦ τάφου), *κρεμασμένη* ἀπηχονοσμένη, *αὐχένος* ἐκ τοῦ *κρεμαστήν* ὡς ἀρῆς, *καθήμενὴν* κρεμασμένην διὰ βρόχου ἐκ λαοῦ τοῦ ἐνδύματός της, *συνόδους*, ἧτις εἶχε στρωφθῆ ὡς σχοῖνον, *τὸν δὲ* (Αἰ.), *προσκειμενον* κτηρ. μτχ. ἐκ τοῦ *κατεῖδομεν*, *περιπετῆ* κτηρ. εἰς τὸ *προσκειμενον* : εἶδομεν νὰ ἔχη κλίειν τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ στήθους της καὶ νὰ ἔχη περιτυλιχθῆ αὐτὴν ἀπὸ τὴν μέσην της.

φθορὰν τὴν ἀπώλειαν, *εὐνῆς* τῆς νύμφης, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ *φθοράν*, *τῆς κάτω* ἦεις εὐρίσκοτο ἦδη ἐν τῷ Ἄιδῳ, *λέχος γάμος*. — 1225-30 *ὁ δὲ* (Κρ.), *σπῆ* (Αἰ.), *συγγνὸν* θλιβερά, *ἀπαισίως, τίνα νοῦν ἔσχε* πῶς ἐσκέφθη; : *ἐν τῷ* (ἔρ. ἀντων.) *συμφορᾶς* (γεν. διαμ.) *δ* ἐν ποίῳ παροξυσμῷ παραφροσύνης ἐσχάτης; — 1231-9 *παλαιῶνα* παριτηρῶ, *ὄσσοι ὄσσε*, *προσώπῳ* τοπ. εἰς τὸ *πίσος* καὶ ἄνωθεν αὐτῆς ὀδόντες, οἱ ἐμποδίζοντες τὸ ξίφος νὰ κατέχεται βαθύτερον εἰς τὸν κολεόν, *διπλοὶ κνώδοντες* κώπη, *ἀμπλακίσκω*; *ἐκ ὀρμωμένου, φυγαῖσι* πρὸς ἀποφυγὴν, *ὡς περ εἶχεν* ἄνευ ἀναβολῆς, *εὐθὺς, ἐπενταθῆεις* ἐντεινάς τὰς δυνάμεις του, *ἤρριον* ἐσθίριξεν, *ἐπίεσον, ἔγχος* τὸ ξίφος, *πλευραῖς* τοπ. ἐπὶ τῶν πλευρῶν, *μέσον* κτηρ. μέχρι τοῦ μέσου (τοῦ ξίφους), *ἐκ ἔμφρων* ἔχων ἔτι τὰς αἰσθήσεις του, *προσπύσσεται π. ἐς ὕδρον ἀγκῶνα* περιπύσσεται σφικτικὰ τὴν καρθῆνον εἰς τὸ ἄτονον (παράλιον) θραξικὸν του, *ῥυσιδῶν*... ἐκρυσῶν ἕξακοντίζει ὀρμητικὴν βρῦσιν φονικῶ αἵματος ἐπὶ τῆς λευκῆς παροιᾶς τῆς καρθῆνου — 1240 *3* *τὰ νυμφικὰ τέλη* λαγῶν τελείας τὴν γαμήλιον τελετήν, *ἐν γ'* Ἄιδου ἐν τῷ Ἄιδῳ τοῦλάχιστον (ἂν οὐ νεκρὸς γαμβρὸς ἐναγκαλιῆται νεκρὸν νύμφην), *τὴν ἀβουλίαν* (Κρ.) προληπτ.: ὅσο ἢ ἀβουλία, *πρόσκειται* ἐστὶ. — 1244-59 *τί* (κτηρ.) *τούτου* (ἀντικ.) πῶς δύνασαι νὰ ἐξηγήσῃς τούτο, *φροῦδῃ* (ἀντικ.) ἔχει ἀπέλθει, *βόσκομαι*... τρέφωμαι μὲ ἐλπίδας, *οὐκ ἀξιώσων* (στένειν) γούος ἐς πόλιν; ὅτι δὲν θὰ θεωρήσῃ εὐπρεπὲς νὰ στενάξῃ γοερῶς δημοσίᾳ, *κλύουσιν* αἰτ. εἰς τὸ στένειν, *ἄχῃ* τὴν συμφορὰν, *προθήσειν* (εἰδ. ἀπ. ἐκ τοῦ *ἐλάσαι βόσκομαι*) ἀλλὰ θὰ προκαλέσῃ, *στένειν* νὰ θρηνώσῃ, *ὀκλειον* πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω : τὴν οἰκογενειακὴν συμφορὰν κατακλιεταὶ ἐνὸς τοῦ οἴκου, *οὐκ ἀπειροῦς γνώμης* δὲν στερεῖται συνείσεως, *ὡσθ' ἀμαρτάνειν* ὡστε νὰ περιπίπτῃ εἰς ὀλιθητήματα. — 1251-6 *ἔμοι δ'* οὐν ἄλλ' εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, *ἡ μάτην* ἢ ἄσκοπος, ἢ ἀδικαιολόγητος, *προσεῖναι βαρῷ* ὅτι ἐνέχει σοβαρότητα, ὑποκρούεται σοβαρόν τι, *μὴ τι κατὰσχετον* μήπως κρυφόν τινα πόνον, *κρηψῆ* ἄφωνα, *καρδία θυμουμένη* ἐν τῇ τεταραμμένη καρδίᾳ, *παραστειχῶ* εἰσερχομαι, *οὐν ὄντως*, *ἔστι βροτος τῆς σιγῆς* (γεν. ὄπκ.) ἢ σιγῆ ὑποκρούεται σοβαρόν τι. — 1257-60 *ὁδε* ἰδοῦ, *ἐφῆκει* ἤκει, *ἔχων διὰ χειρὸς* κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα, *μνήμα* δείγμα, *ἐπίσημον* προφανές, *ἀπτόν*, *οὐκ ἄλλοτρίας ἄτης* γεν. ἀντικμ., *ἀλλ'* αὐτὸς ἀμαρτάνων (ἢ μτχ. ἐκ τοῦ *μνήμα ἔχων* ὡς δείξασθαι) ἀλλ' οἰκίας (οἰκίῳ ἀμαρτῆ- Δ. Ν. Γουδῆ. — Σοφοκλέους Ἄντιγόν. 5

ματος): ὅτι οὐκ ἄλλος ἤμαρτιν, ἀλλ' αὐτός—1266-77 φρένες
 δύσφρονες διάστροφος, διάνοια, ἄρρον, στραβόμυαλα, στερεὰ
 ἰσχυρογνώμονα, ἀγύριστα, λογικός εἰς τὸ φρεσῶν ἀντίστροφῶν ἀπο-
 τελέσματα ἰσχυρογνωμοσύνης, θανατόνενα θανατηφόρα, ὧ βλέπον-
 τες (πρὸς τὸν χορὸν τοῦτο) ὧ θιαεῖ, οἴτινες βλέ-ετε, ἐμφυλίου
 ὁμαίμονας, συγγενεῖς (οἱ πληθ. διὰ τὸ γενικόν, ἢ ἐπιρρήτης ἄνευ
 ὄψματος), ἀνοβλα ἐμῶν βουλεύματων ἀχ θεοτύφωτα ἰδικάμου μυα-
 λά, νέφ μόρφ με πρόφωρον θάνατον, ἀπελύθης (τοῦ σώματος)
 ἔφυνες, ἀπέθανες, ἐμαῖς δυσβουλίαις ἀπὸ ἰδικῆν μου στροφικε-
 φαλιάν, ὡς εἰκας ὄψε τὴν δικὴν ἰδεῖν πόσον πολὺ ἀργὰ φαί-
 νεσαι ὅτι ἀνεγνώρισας τὸ δίκμιον, κάρα δοτ. τοῦ κάρα· θεός
 δ' ἄρα ἔχων με ἔπαισε τότε ἐν ἐμῷ κάρα μέγα βάρος ἀλλὰ θεός
 τις τότε, ὡς βλέπω τώρα, τότε (κατὰ τὴν ἔκδο ἰν τοῦ κηρύγμα-
 τος) κρατῶν με δέσμιον ἐν τῇ παλιῇν του κατήγεγε κατὰ τῆς
 κεφαλῆς μου βαρὺ κτύπημα, ἐνέσειμεν ἀργαίαις ὄδοις... με ἐξέ-
 τρεμεν, ἐξετροχίσασιν εἰς ἀργαίαις σκάψεις, πράξεις, ἀνατρέπον, ἁ-
 ράν, ἦν ἐλάττειε διὰ τῶν ποδῶν του, ἰὼ πόνοι δύσπονοι ἀχ ζωῆ
 τῶν ἀνθρώπων πλήρης πικρῶν, πόνων, δοκιμασιῶν.—1278-83
 ἢ σειρά: εἰκας ἦεν ὡς ἔχων τε (κικὰ τὴν πρώτην συμφορὰν)
 καὶ κεντημένος κακὰ (τὴν δευτέραν συμφορὰν), κἀπάροτος ἀπὸ
 παλαιῆς καὶ νέας συμφορᾶς (τελείως κἀποτος ὄλων τῶν δυστυχιῶν),
 κὰ μὲν φέρον τὰδε (ἔδω), τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος) πρὸ χειρῶν, τὰ
 δὲ ὁμόμοις ἐν δόμοις (τὸν θάνατον τῆς Ἐδρυδίκης) καὶ τάχα (καὶ
 μάλιστα πολὺ ταχέως): ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ εἰκας ἦεν ἐνεβλήθη εἰς τὸ
 β' μέρος τῆς συνδέσεως (ὅς), ἢ μετ. ὁμόμοις, ἐκυσθεῖσα ὑπὸ τοῦ
 εἰκας συνειφώρησε πρὸς αὐτὸ κατὰ τὸ ἦεν, πρὸς δ καὶ συνεδέθη
 διὰ τοῦ καί, ἢ (ὅστι καί) ἐν κἀμῶν κακῶν (β' ὄψ. συγκ.): μήπως
 συμβαίνει τι ἀκόμη χειρότερον ἀπὸ τὰ παρόντα κακὰ; παμμήτωρ
 ἢ καθ' ὅλα μήτηρ, τελεία, φιλοστοργότατη μήτηρ (ὡς παρακολού-
 θησασα τὸν υἱὸν καὶ εἰς τὸν Ἄιδην), ἀντίθ. ἀμήτωρ, νεοτόμα πλη-
 γματα κτυπήματα, τὰ ὅποια πρὸ ἄλλου τὴν διεπέρασαν.—1284
 92 λιμὴν; δυσκἀθάριος δυσεξίλωτος, ἀνεξίλωτος, ὧ προπέμψας..
 ἀχ σύ, ὁ ὅποιος μοι ἐξεπέμψας, με ἔλουσας με στεναγμούς διὰ τῶν
 κακῶν σου εἰδήσων, θροσά λέγω, λόγος εἰδήσεις, ἐπεξηγησάσω..
 ἤδη νεκρὸν ἄνδρα διὰ δευτέραν φορὰν με ἀπετελείωσας, παῖς
 ἀκηρότης, σφάγιος γυναικεῖος μόρος φοινικὴ μοῖρα, μοιραῖος
 φόνος τῆς γυναικός, ἀμφικτεταὶ περιβάλλει, ἐπ' ἀλέθρω πρὸς
 καταστραφὴν μου (ἢ: εὐθὺς μετ' ἄλλον θάνατον, τὸν τοῦ

Αἴμονος): ποῖος νέος μοιραῖος φόνος τῆς γυναικός μου λέγεις
 ὅτι με περιβάλλει πρὸς τελείαν καταστραφὴν μου!—1293-300
 ἐν μοχαῖς (δόμοις) τὸδε ἰδοῦ, τὸν δὲ ἄλλον δέ. — 1301-5
 βομῖα(οὔσα, κειμένη) ἐπὶ τοῦ βομοῦ, λύει παραλύει, κλείει, βλέφαρα
 τοῖς ὀφθαλμοῦς, κελαινὰ προληττ. ἐρ' ὧν ἐπεχρύθη ἢ νύξ τοῦ θανα-
 του, δξύθμητος (θῆγω ἀκονίζω, θηγάνη) κοπτερός, λάχος οὐ-
 μοῖρα, τοῦδ (Αἴμονος) λάχος, λοισθιον δὲ τέλος δὲ, ἐφνυμῶ
 καταρῶμαι, κακὰς πράξεις κακῶς πράττειν, δυστυχίαν.—
 1306 14 ἀνέπτειν (ἀναπέτομαι) ἀνετινάχθην (μόλις ἤκουσα τὰς
 κατάρως), ἀνταίαν (πλαγάν) κατὰστραφθα, ἀμφιθῆκτον κοπτερός,
 ὀσκοπον, συγκέκραμαι ἔχω τυλιχθῆ, ἐμπλακῆ ἀναποσπάστως, δύα
 θ. δυστυχία, ἐπισκήπητω καταγγέλλω, πρὸς τῆς... ποιητ. αἴτ., ὡς
 ἔχων αἰτίαν ὡς ἀπειθῆνος, τῶνδε μόρων τῶν τοῦ Αἴμονος, κἀκεί-
 νων τῶν τοῦ Μεγαρέως, κἀπαλύσαστο... καὶ με ποῖον δὲ τρῶπον φο-
 νευθεῖσα ἀπέθανε.—1315-46 ὅπως χρόν., δεξικώκυτον τὸ ὅποιοι
 γοσῶσι ἐθρήνησε, τὰδ' οὐκ... τὰδ' οὐποθ' ἄρμῶσι ἐξ ἐμῆς αἰτίας
 (μεταστάντα) ἐπ' ἄλλον βροσιῶν ἢ εὐθύνη τῶν τραγικῶν αὐτῶν σκη-
 τῶν (τὰδε) οὐδέποτε ἀιρομένη ἀπ' ἐμοῦ θὰ μεταβιβασθῆ εἰς ἄλλον
 τινὰ, οὐδέποτε θὰ φέρη τὴν εὐθύνην τούτων ἄλλος τις ἀντ' ἐμοῦ,
 κελαινὸ κτεῖνο, ἔγνωμαι (εἰμί) πράγματι, ἀγατέ με ἐκποδῶν ἀπομα-
 κρινάτε με, ἀπθροπον, ὅστις δὲν ὑλάχοω μᾶλλον ἢ εἰμαι ἐν μηδε-
 νικόν (β'. ὄρ συγκ.): ὅστις εἰμαι τελείως χαμένος, κέρθη κέρδος εἶναι
 αὐτὸ, τὸ ὅποιοι συμπροβουλεύεις, εἰδ' ἐν μέσῳ τῶν δυστυχιῶν δύναται
 νὰ γίνεται λόγος περὶ κέρδους, τὰν ποῖοι γὰρ κακὰ (δοῖ) κρῆσιτα
 (ὅσα ἐποθ.) βράχσιτα: θιότι αἱ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν συμφοραὶ εἶναι
 ἐλαφρόταται, εἰδ' εἶναι ἐλαχίστης διαρκείας, σύντ. προσωπ. ἀντὶ
 ἄποτος: κρῆσιτων τὰν ποῖοι κακὰ εἶναι βράχσιτα, ἔτω εἶδ' ἐν ἔλθῃ,
 κἀλλιστα ποθητότατα, τέρμεις ὕστατος, ὕλατος ἔσχατος, λατ.
 supremus dies: εἶδ' ἐν ἐπιφανῆ τελευταία ἐκείνη ἀπὸ τὰς μοῖρας
 μου, ἦ τις θὰ μοι ἐπέφερε ποθητότατα (τοῦτο θὰ ἦτο ὁ γλυκύτατος
 πόθος μου) τὴν ἡμέραν τοῦ ἀποθανεῖν τέλους, ἀμας ἡμας, μέλλοντα
 ταῦτα αἰετῶν σου αὐταὶ εἶναι ζητήματα τοῦ μέλλοντος, τῶν προ-
 κειμένων τε τὰ προκείμενα: τώρα πρέπει νὰ ἀσχοληθῶμεν με τὰ πα-
 ρόντα (τὴν ταρὴν τῶν πτωμάτων καὶ τὸν ἀγνισμὸν τῆς πόλεως), μέ-
 λει (ἐκπρωσ.) γὰρ τῶνδε (τῶν εὐχῶν σου περὶ τοῦ θανάτου σου) ἐκεί-
 νους, ὅποις (οἵτισι) γρη μέλειν (τοῖς θεοῖς) θιότι περὶ αὐτῶν ἔδω
 τῶν εὐχῶν σου φροντίζουσιν ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι καθῆκον ἔχουσι
 νὰ φροντίσω, ἀλλ' ὅν ἐρῶ μὲν... (ἀπομακρυνσιν καὶ θάνατον) ἀλλὰ

διὰ μυστικῶν λίθων) ὁ ἀφαιρῶν τὸν λίθον ἠδύνατο διὰ τῆς ὀπῆς νὰ ἴδῃ τὰ ἐντὸς τοῦ τάφου. Ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ Κρ. εὐρισκόμενος πρὸ τοῦ θρόνου, διατάσσει τοὺς πληρέτας νὰ πλησιάσωσι διὰ τοῦ θρόνου τὸν (κύριον) τάφον προβαίνοντας μέχρι αὐτοῦ τοῦ στομίου (πρὸς αὐτὸ τὸ στόμιον), εἶτα νὰ ποσάσῃσι τὸν λίθον τὸν κλεισινὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ στομίου, καί, ἀφ' οὗ ἠωθῶσι μέσα εἰς τὴν ὀπῆν (δύνατες ἀρᾶν λιθοσπιδῆ), νὰ παρατηρήσωσιν ἐντὸς.—1240 *κεῖται νεκρὸς περὶ ν.* ὁ Αἴμων ἦν καίτοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ τῆς μνηστῆς, ἦεις πρὸ ὀλίγου εὐθέθῃ κρεμασμένη ἀπὸ τῆς ἀγχόνης πρὸς ἐξήγησιν τῆς θέσεως αὐτῆς, πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ὁ Αἴμων περιπτυχθεὶς τὴν Ἄντ. ἀνύψωσεν αὐτὴν καὶ ἀπέπλαξε τῆς ἀγχόνης, πλπτων δὲ κατὰ τὴν αὐτοκοτονίαν κρατεῖ αὐτὴν ἔτι ἐν ταῖς ἀγκύλαις αὐτοῦ.—1258 *διὰ χειρὸς ἔχων* ὁ Κρ. ἔρχεται φέρον διὰ τῆς χειρὸς τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ (ἀνδρείκλον)· κατ' ἄλλους τοῦτο κομίζεται ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων ἐπὶ φροστέρου, ἐν ᾧ ὁ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς ἔχει περιπτυχθῆ αὐτό.—1284 *λιμὴν* ὁ λιμὴν τῆς ἀναπαύσεως, ὅπου οἱ ἄνθρωποι χεμαζόμενοι ὑπὸ τῶν συμφορῶν τοῦ βίου εὐρισκοῦσιν ἄστυον· ὁ Κρ. εἶχεν ἐλπίζει ὅτι μετὰ τὴν μετάνοίαν του, ἦιτις ἦτο *κάθαρσις* τῶν γενομένων ἁμαρτημάτων, ὁ Ἄιδης θὰ ἐξελιοῦτο (ἦ· ὁ Ἄιδης ὡς τόπος νεκρῶν δὲν εἶναι καθαρὸς, *χοῖζει καθαρῶν*)· καὶ ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ καθαρῆθῃ, διότι διαρκῶς προσέρχονται νεκροί).—1301 *βασιῶτα* ἴσως ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ ἀδελφ. βωμοῦ τοῦ Ἐρμείου Αἰός.—1303 *Μ. κλεινὸν ἄγχος* τῶν Ἀργείων προσελανθόντων ἐπὶ τὰς Θήβας ὁ Τειρεσίας εἶχεν ἀνακοινώσει ὅτι ὁ Ἄρης ἐμίμνε κατὰ τῆς πόλεως διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Κάλμου γεγόμενον φόνον τοῦ ἱεροῦ του δράκοντος 126, καὶ θὰ ἐξελιοῦτο μόνον διὰ τῆς θουίας ἐνὸς τῶν ἀπογόνων τῶν Σπαρτῶν καὶ διη ἐν αὐτῷ τῷ ἄντροφ τοῦ δράκοντος. Τοῦτο μαθὼν ὁ εὐγενὴς Μεγαρέυς ἀποσφίττει αὐτὸς ἐκιντὸν ἐπὶ τινος τῶν πύργων τῆς πόλεως καὶ ἐκκίθειν πίπτει εἰς τὴν φωλεὰν τοῦ δράκοντος; Ὁ τάφος αὐτοῦ ἐδεικνυτο μὲχρι τῶν χρόνων τοῦ Πανσανίου.—Ἄγγελος τί πρόσωπον θέλει νὰ παῖξῃ διὰ τῶν φιλοσοφ. θεωριῶν του; τίνα διάθεσιν διαχέει εἰς τὸ θέατρον; τί θηρεῖται διὰ τούτου ὁ Σοφ.; πῶς παρέχει τὸ πρῶτον τὸς εἰδήσεις του, πῶς κατόπιν 1192...; πρὸς τίνα γνωστὸν ἡμῶν δμοιάζει κατὰ ταῦτα; διὰ τί ὁ Σοφ. τῆς παρόδου τῆς Εὐρ. προέταξε τὴν λιποθυμίαν; μετέχει τῆς πράξεως ἡ Εὐρ.; πρὸς τί ἡ πάροδος αὐτῆς; διὰ τί ἡ Ἄν. αὐτοκτονεῖ; ὁ Αἴμ. πύων τὸν πατέρα καὶ εἰρουλικῶν πῶς θὰ κριθῇ; ποῦ θὰ ἀποδώσωμεν τὴν ἀσέβειαν ταύτην;

διὰ τί ὁ Σοφ. δὲν ἐποίησε τὸν Αἴμ. φονεύοντα τὸν πατέρα; διὰ τί ὁ Κρ. νὰ μὴ μεταβῇ πρῶτον πρὸς Λύσιον τῆς Ἄν. καὶ εἶτα πρὸς ταφήν τοῦ νεκροῦ; διὰ τί ὁ Ἄγ. εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα παρακολουθῶν τὴν Εὐρ.; ποῦ θὰ εἶχε κομισθῆ 1293 τὸ πτώμα τῆς Εὐρ. καὶ διὰ τίνος μέσου; διὰ τί ὁ Κρ. δὲν αὐτοκτονεῖ βλέπων τὴν πανωλεθρίαν τοῦ οἴκου; τί περιέχει ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ Χ.; πρὸς τίνα ἀναφέρεται; ὁ Χ. λέγων τοὺς τελευταίους λόγους τί κάμνει (ἀνάκτιστοι); ὅθεν πῶς θὰ ονομασθῆ τὸ τιμ. 1155 353; ἐκ πόσων καὶ τῶνων σκητῶν ἀποτελεῖται; τί περιέχει ὡς πρὸς τὴν πράξιν;—Τίς ἡ κυρία ἰδέα τῆς τραγωδίας; πῶς διαρθροῦται ἡ πράξις; τίνας αἱ ὑψηλότερα καλλοναὶ τῆς τραγωδίας; τὸ δρᾶμα διδασκόμενον σήμερον ἐμποεῖται τὴν ἐπιπέπωσιν, ἢν ἐνεποίησεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆ;

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΟΥ

Ἀγαπητοὶ μαθηταί,

Ἀποφεύγετε τὰ φαῦλα καὶ ἄσεμνα βιβλία, τὰ ὅποια μαραίνου-
ν τὴν ἐξάνθησιν τοῦ σώματός σας καὶ τοῦ πνεύματός σας. Μελε-
τᾶτε τὰ ὠραία βιβλία τῶν Ἐκθέ-
σεων, τὰ ὅποια καὶ πλοῦτον μέ-
γαν γνώσεων σᾶς παρέχουν καὶ
ἀρίστους μαθητὰς θὰ σᾶς ἀναδεί-
ξουν καὶ ἰσχυρότατα ὄπλα σᾶς
διαθέτουν, διὰ νὰ ἐπιπλεύσετε εἰς
τὴν σκληρὰν βιοπάλην. Ζητεῖτε
παρὰ τῶν φιλοστόργων γονέων
σας, καὶ μάλιστα μετὰ τὰς χειμε-
ρινὰς ἢ θερινὰς ἐξετάσεις σας,
ὡς ἔπαθλον τῆς χρηστότητός σας
καὶ τῆς ἐπιμελείας σας μίαν πλή-
ρη σειρὰν Ἐκθέσεων. Εἶναι τὸ
εὐθηνότερον, ἀλλὰ καὶ πολυτιμό-
τερον δῶρον, τὸ ὅποιον ἔχουν
νὰ σᾶς δώσουν.

Δ. Ν. ΓΟΥΔΗΣ